

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ**  
**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU**  
**TUTANAK DERGİSİ**

**14'üncü Toplantı**  
**14 Kasım 2025 Cuma**

*(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)*

**İÇİNDEKİLER**

**I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR**

**II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI**

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

**III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER**

**A) Kanun Teklifleri**

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ve 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279) ile Sayıştay tezkereleri

- a) Kültür ve Turizm Bakanlığı
- b) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
- c) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
- ç) Vakıflar Genel Müdürlüğü
- d) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
- e) Atatürk Araştırma Merkezi
- f) Atatürk Kültür Merkezi
- g) Türk Dil Kurumu
- ğ) Türk Tarih Kurumu
- h) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü
- ı) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü
- i) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı
- j) Kapadokya Alan Başkanlığı
- k) Uludağ Alan Başkanlığı
- l) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
- m) Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı

**IV.- AÇIKLAMALAR**

1.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Kartalkaya yangınıyla ilgili davada Kültür ve Turizm Bakanlığından hiçbir yetkilinin yargılanmadığına ilişkin açıklaması

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ**  
**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU**

-----0-----  
**14'üncü Toplantı**  
**14 Kasım 2025 Cuma**  
-----0-----

**I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR**

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.04'te açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muş, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklama yaptı.

2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ve 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279) ile Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Kültür ve Turizm Bakanlığının,  
Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının,  
Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının,  
Vakıflar Genel Müdürlüğünün,  
Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun,  
Atatürk Araştırma Merkezinin,  
Atatürk Kültür Merkezinin,  
Türk Dil Kurumunun,  
Türk Tarih Kurumunun,  
Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün,  
Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün,  
Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının,  
Kapadokya Alan Başkanlığının,  
Uludağ Alan Başkanlığının,  
Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun,  
Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığının,  
Görüşmeleri yapılarak;

Kültür ve Turizm Bakanlığının,  
Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının,  
Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının,  
Vakıflar Genel Müdürlüğünün,  
Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun,  
Atatürk Araştırma Merkezinin,  
Atatürk Kültür Merkezinin,  
Türk Dil Kurumunun,  
Türk Tarih Kurumunun,  
Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün,  
Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün,  
Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının,  
Kapadokya Alan Başkanlığının,  
Uludağ Alan Başkanlığının,  
Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun,  
2026 yılı bütçeleri ve 2024 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba, Kartalkaya yangınıyla ilgili davada Kültür ve Turizm Bakanlığından hiçbir yetkilinin yargılanmadığına ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 2026 yılı bütçelerini görüşmeye devam etmek için 17 Kasım 2025 Pazartesi günü saat 11.00'de toplanmak üzere toplantıya 21.16'da son verildi.

14 Kasım 2025 Cuma  
BİRİNCİ OTURUM  
Açılma Saati: 10.04  
BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)  
BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)  
SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)  
KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)  
----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, yazılı ve görsel basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına sizleri saygıyla selamlıyorum, hayırlı sabahlar diliyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Komisyonumuzun 14'üncü Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gündemimizde Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, Kapadokya Alan Başkanlığı, Uludağ Alan Başkanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları ile Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığının Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakana söz vermeden önce Komisyonumuzdaki bürokratların kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ve 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279) ile Sayıştay tezkereleri <sup>1</sup>

- a) Kültür ve Turizm Bakanlığı
- b) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
- c) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
- ç) Vakıflar Genel Müdürlüğü
- d) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
- e) Atatürk Araştırma Merkezi
- f) Atatürk Kültür Merkezi
- g) Türk Dil Kurumu
- ğ) Türk Tarih Kurumu
- h) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü
- ı) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü
- i) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı
- j) Kapadokya Alan Başkanlığı
- k) Uludağ Alan Başkanlığı
- l) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
- m) Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, şimdi Sayın Bakana konuşması için otuz dakika süre veriyorum.

Sayın Bakanım, buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; sözlerimin hemen başında Gürcistan-Azerbaycan sınırında askerî uçağımızın düşmesi sonucu hayatını kaybeden 20 kahraman evladımıza Yüce Allah'tan rahmet diliyorum. Rabb'im mekânlarını cennet, makamlarını ali eylesin. Şehitlerimizin ailelerine, silah arkadaşlarına ve milletimize başsağlığı ve sabırlar diliyorum. Yüce Allah milletimize bir daha böyle acılar yaşatmasın.

---

1. (1/280) ve (1/279) esas numaralı Kanun Teklifleri 23/10/2025 tarihli 4'üncü Toplantı Tutanağı'na eklidir.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; Bakanlığımızın merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarının 2025 yılı bütçesi içerisinde gerçekleştirdiği ve 2026 bütçe yılında yapmayı planladığı faaliyetleri sizlerle paylaşmak istiyorum.

Türkiye dünya çapında bir turizm markasıdır, turizm verileri de bu gerçeği tartışmasız bir şekilde ortaya koymaktadır.

Bu yılın verilerini açıklamadan önce, içinde bulunduğumuz 2025 yılının turizm sektörü açısından bir değerlendirmesini yapmak istiyorum.

Biliyorsunuz, ülkemiz krizlere açık bir coğrafyanın tam ortasında yer alıyor. Devam eden Rusya-Ukrayna savaşının olumsuz etkilerine rağmen ön rezervasyonlar bize 2025 yılı için çok iyi bir sezonun sinyallerini vermişti ancak tam Paskalya tatiline gelen 23 Nisan İstanbul depremi, hemen ardından başlayan Hindistan-Pakistan savaşı, 12-24 Haziran tarihleri arasındaki İsrail-İran savaşı ve İran'daki nükleer tesislerin hedef alınabileceği endişesi kıyı bölgelerinde aile ağırlıklı rezervasyonlarda iptallere ve yeni rezervasyon akışının yavaşlamasına sebebiyet verdi.

Biz göreve geldiğimiz 2018 yılından bu yana önemli bir stratejiyi hayata geçirmek için mücadele veriyoruz, bu da krizlere dayanıklı bir turizm sektörü oluşturma hedefi. Yaşanan bu krizlerde Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı ile birlikte başlattığımız çok yoğun tanıtım kampanyalarıyla rezervasyon akışını tekrar hızlandırdık. Anlattığım tüm bu olumsuzluklara rağmen elde ettiğimiz başarılar da bu hedefe ulaşmış olduğumuzun bir göstergesi.

2025 yılı Ocak-Eylül döneminde ülkemize gelen toplam ziyaretçi sayısı 50 milyon kişi olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemdeki turizm gelirimiz ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 5,7 oranında artarak 50 milyar dolara yükselmiştir; bu, tüm zamanların dokuz aylık gelir rekoru anlamına gelmektedir.

2017'de dünyada en çok turist çeken ülkeler arasında 8'inci iken 2024'te 4'üncü sıraya yerleştik. Turizm gelirimizde de büyük bir sıçrama yaşandı; 2017'de 15'inci sırada olan ülkemiz 2024'te 7'nciliğe yükseldi. Bu ivme yıl sonunda ulaşmayı hedeflediğimiz 64 milyar dolarlık gelir hedefine adım adım yaklaştığımızı göstermektedir. Bakanlık olarak ulaştığımız bu noktayı hiçbir zaman yeterli görmedik; her yıl daha fazlasını başarmak için çalışıyor, projelerimizle Türkiye markasını daha da değerli hâle getiriyoruz.

Türkiye'nin tartışmasız turizm markası olmasını sağlamak adına dünyanın en kapsamlı ve etkili tanıtım kampanyalarını gerçekleştiriyoruz. Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı koordinasyonunda CNN, BBC, Al Jazeera, Euronews ve Bloomberg gibi global kanallarda özel yayınlar ve reklamlarla dünyanın her tarafına ulaşıyoruz.

Dijital ve sosyal medya trendlerini yakından takip ederek, hedef ülkelerimizi kapsayacak şekilde dijital platformlarda iletişim ve tanıtım çalışmalarımızı 2025 yılında da sürdürdük. Youtube kanalımız 5 milyon 280 bin abone sayısı ile rakip ülke hesapları arasında 1'inci sıradaki yerini korumaktadır. Ayrıca, TikTok'ta 4,8 milyon takipçiyle ülke hesapları arasında 1'inci sırada yer alırken Instagram'da 3,8 milyon takipçiyle 2'nci sırada yer almaktayız.

Go Türkiye platformu dünyanın bu alandaki lider tanıtım portalıdır. Platformun İstanbul ve Antalya temalı 2 mini dizisi toplamda 2,4 milyar görüntülenme sayısı ile Türkiye'nin yaratıcı endüstrilerdeki marka değerini daha yukarı taşıyarak ülke tanıtımında başka bir aşamaya geçmenin de kapısını araladı.

Son yıllarda büyük sıçrama kaydettiğimiz alanlardan biri de arkeolojik keşiflerimizin global çapta tanıtımıdır. Roma'nın kalbi Kolezyum'da düzenlediğimiz Göbeklitepe sergimizi 6 milyon kişi ziyaret etti. Bu etkinliklerimizi farklı ülkelere taşıyarak tanıtım çalışmalarımızı sürdürmeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan. Değerli Komisyon üyeleri; sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyiyle (GSTC) yapılan iş birliği çerçevesinde yürütülen Türkiye Sürdürülebilir Turizm Programı kapsamında ülkemizde yaklaşık 19 bin konaklama tesisi sürdürülebilir turizm belgesi veya sertifikası almış, 2.084 tesis ise GSTC kriterlerinin tamamını karşılayarak uluslararası geçerliliğe sahip 3'üncü aşama sertifika almaya hak kazanmıştır. Türkiye bu başarısıyla dünyada en fazlaca GSTC sertifikalı konaklama tesisine sahip olan ülke konumuna ulaşmış ve sürdürülebilir turizm alanında örnek gösterilen bir ülke hâline gelmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı ve YÖK'le ortak çalışmalarımızı da sürdürüyoruz. İmzalanan mutabakatlar çerçevesinde amacımız dünya liginde üst sıralara oynayan Türk turizminin yetişmiş insan kaynağı ihtiyacını karşılamaktır.

Bakanlığımız, turizm alanında, ücretsiz girişli halk plajı projeleriyle vatandaşlarımızın yüksek kalitede hizmet almasını sağlayan nitelikli plajlar da yapmaktadır. 2019 yılında başlayan projeye bugün itibarıyla 19 ayrı noktada halk plajlarımız hizmet vermektedir. Önümüzdeki yıl içinde 7 adet yeni ücretsiz girişli halk plajının yapılması planlanmaktadır. Ülkemiz Mavi Bayraklı plaj sayısında da dünya 3'üncüsü konumundadır.

Turizm alanında Bakanlığımızın ve paydaşlarımızın eş güdümlü çalışmalarıyla Türkiye'mizin sürdürülebilir destinasyon olması yolunda ciddi mesafe katettiğimizi söylemekten mutluluk duyuyorum.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; arkeoloji öncelik verdiğimiz alanların başında geliyor. 2025 yılı sonunda yürütülen tüm kazı ve araştırma çalışmalarının sayısı yıllık 780'e ulaşmış olacak. Kültürel mirasımıza verdiğimiz önem ve sorumluluk bilinci ile özverili çalışmalar neticesinde ülkemizdeki tescilli taşınmaz kültür varlıklarının sayısı 129.506'ya, sit alanlarının sayısı ise 27.462'ye yükselmiş bulunmaktadır. Cumhuriyet tarihinin en büyük arkeolojik seferberliği olan Geleceğe Miras Projesi kapsamında 2023 yılından bu yana insanlık tarihine ışık tutan değerlerimizi gün yüzüne çıkarmak için çalışmalarımıza devam ediyoruz. 2025 yılında 65 ilde 255 kazı alanına ulaştık. Yabancı heyetlerce yürütülen 29 kazımızı da on iki aylık kazı programına dâhil ederek her birine Türk koordinatör kazı başkanı atadık. Geleceğe Miras Projesi kapsamında Anadolu'nun dört bir yanındaki 17 antik kentimizde ziyaretçi karşılama merkezi ve çevre düzenleme projelerini tamamladık, 8 noktada çevre düzenleme uygulamalarını bitirdik. Ayrıca, Bitlis'te, tarihimizin dönüm noktasında dünyanın en büyük Türk-İslam mezarlığı olma özelliği taşıyan Ahlat Selçuklu Meydan Mezarlığı ziyaretçi karşılama merkezinin Sayın Cumhurbaşkanımızın teşrifleriyle 25 Ağustos tarihinde açılışını gerçekleştirdik.

Sadece karada değil su altında da çalışmalarımız sürüyor. Kemer açıklarındaki dünyanın en eski ticaret batığında kazı çalışmalarımız sürüyor. Datça'da ise Osmanlı İmparatorluğu donanmasından bir gemide kazı çalışmaları yapıyoruz. Bu gemiden elde edilen bulgular şimdiden dönemine ait önemli verileri bize sunuyor. Tüm bu işler için 2025 yılında 3,5 milyar lira kaynak ayırdık. Proje

kapsamında ilk on aylık süreçte 1.200'den fazla uzmanın, 3 binden fazla çalışanın istihdam edilmesi, 15 binden fazla envanterlik buluntunun gün yüzüne çıkarılması ve bu buluntuların bilimsel yayınlar aracılığıyla arkeoloji dünyasına kazandırılacak olması da nitelik olarak en üst seviyeye çıktığımızın göstergeleridir.

6 Ağustos 2025 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımızın teşrifleriyle Millet Kütüphanesinde açılan "Bir Vizyonunun Doğuşu: Geleceğe Miras Projesi – Arkeolojinin Altın Çağı" adlı sergide 52'si yasa dışı yollarla ülkemizden çıkarılıp daha sonra Türkiye'ye kazandırılan eserlerden oluşmak üzere 37 ilden toplam 570 eser ziyaretçilerin beğenisine sunuldu. Ülkemizin kültür varlığı kaçakçılığıyla mücadelesindeki kararlılığını tüm dünyaya göstererek kararlı ve titiz çalışmalar sonucunda iadesi sağlanan Boubon Antik Kenti kökenli bronz Marcus Aurelius heykeli öne çıkan eserler arasındadır.

2024 yılında hayata geçirilen Türk-İslam Dönemi Mezar Taşları ve Kitabeler Ulusal Envanter Projesi kapsamında İstanbul, Tokat, Diyarbakır ve Denizli illerinde belirlenen mezarlık alanlarında belgeleme çalışmaları 2025 yılında tamamlanmıştır. 2026 yılında da saha çalışmalarına ülke çapında devam edilmesi öngörülmektedir.

Avrupa Birliğiyle ortak yürüttüğümüz Sinop Tarihî Cezaevi Restorasyon Projesi tamamlandı. Cezaevi kompleksi Sinop ilinin sürdürülebilir kalkınmasına destek sağlayacak bir kültür ve sanat kompleksi hâlini aldı.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; 2025 yılında Sardes Antik Kenti ve Bintepe Lidyâ Tümüslülerinin UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne kaydedilmesiyle listedeki varlık sayımız 22 olmuştur. Ayrıca, 2020 yılında UNESCO Geçici Listesi'ne kaydedilen Zerzevan Kalesi ve Mithraeum'un adaylık dosyası 2026 yılında değerlendirilmek üzere Dünya Mirası Merkezi'ne sunulmuştur.

Bunun yanı sıra Bakanlığımız ve UNESCO Türkiye Millî Komisyonu iş birliğiyle yürütülen çalışmalar neticesinde "Ankara: Modern Bir Cumhuriyet Başkentinin Planlaması ve İnşası" UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne eklenerek listede yer alan varlık sayımız da 79'a yükselmiştir.

Kültür varlıklarımızla ilgili çalışmalarımıza değinmişken ecdat yadigarı vakıf eserlerimizle ilgili çalışmalarımızdan da bahsetmek istiyorum. 2025 yılının ilk dokuz ayında 101 adet eserin onarımı ve restorasyonu tamamlanırken yıl sonuna kadar bu sayıyı 121'e çıkarmayı planlamaktayız. Son iki yılda yurt içinde İstanbul Fatih Beyazıt Camisi, İstanbul Fatih Süleymaniye Külliyesi Darüşşifası ve Sıra Odalar başta olmak üzere 166 vakıf kültür varlığının onarım restorasyonları tamamlanmıştır. 2025 yılı içerisinde tarihinde ilk kez Ayasofya-ı Kebir Cami-i Bütüncül Projesi tamamlanmış, olası risklere karşı Ayasofya'nın koruma çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda Ayasofya'da tarihinin en büyük restorasyon çalışmalarının sürdüğünü de sözlerime eklemek isterim.

Bir konu üzerinde özellikle durmak isterim. Eserlerimiz üzerinde yapılan tüm restorasyon faaliyetlerimizde üniversitelerimizden alanında uzman akademisyenler tarafından oluşturulan bilim kurulları görev almakta, yapılan her müdahale ve koruma işlemi kurul kararlarıyla uygulanmaktadır.

CAVİT ARI (Antalya) - Tamamen orijinalliğini kaybediyor Sayın Bakan, restorasyon yapıyorsunuz, tamamen orijinalliğini kaybediyor. Hiç aslına uygun bir restorasyon olmadı.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sen ne anlarsın restorasyondan!

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Selimiye'yi gördün mü sen ağabey?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; Bakanlık olarak sadece vakıf eserleri koruyup ihya etmekle kalmıyor vakıf senedi gereklerini de vakfedenlerin iradelerine uygun olarak yerine getiriyoruz. 2025 yılında 7 bin kişiye aylık bağlanmış, 50 bin öğrenciye karşılıksız burs verilmiştir, 75'in üzerinde aileye ise her ay düzenli olarak gıda yardımı yapılmaktadır; afetlerde, özel günlerde ve etkinliklerde aşevi hizmeti verilmektedir. 2024 yılı içerisinde Osmanlı'dan miras bir gelenek olan aşevleri sayısını 4'e çıkarmıştık, imaret sayımızı 2025 yılında hizmete alınan Gaziantep Ökkeşiye İmaret'iyle birlikte 5'e çıkardık. 2026 yılında tarihî mekânlarımızda 2 yeni imaret açarak bu geleneğimizi yaşatmaya ve büyötmeye devam edeceğiz. Vakfiyelerimizdeki hayır şartları doğrultusunda ramazan ayında 2,5 milyon öğün iftar yemeği verilmiş, dinî bayramlarda 44 bin öksüz ve yetim çocuğumuza bayramlık kıyafet ve ayakkabı hediye edilmiştir. İhtiyaç sahibi ailelerden 2.325 çocuğumuzun ise sünnet ettirilmesi sağlanarak kendilerine hediye verilmiştir.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; gece müzeciliği uygulamasıyla artık Anadolu'nun kadim hazineleri güneş battıktan sonra da medeniyet ışığıyla aydınlanıyor. Özenle tasarlanmış aydınlatma sistemlerimizle ışıklandırılan antik kentlerimiz ve müzelerimiz misafirlerine gündüzden çok daha büyüü ve unutulmaz bir deneyim sunuyor. 2025 yaz döneminde 1 Haziran-1 Ekim tarihleri arasında 27 müze ve ören yerinde gece ziyaret imkânı sunuldu. 2024 yılında başlattığımız uygulama kapsamı içinde, bulunduğumuz yıl 550 binden fazla ziyaretçi bu eşsiz deneyimden faydalandılar.

2025 yılında 22 adedi proje yapımı ile 59 adedi de yeni müze binası çalışması olmak üzere 81 işi tamamladık. 105 adedi proje ve 93 adedi bakım, onarım ve restorasyon olmak üzere başlattığımız toplam 198 adet iş ise hâlen devam etmektedir. Tüm bu işler için de yaklaşık 6 milyar lira ödenek ayırdık.

Asrın felaketinden etkilenen illerimizde öncelikli olarak yürüttüğümüz restorasyon, onarım ve ihya çalışmalarımız da kesintisiz sürüyor. Hatay'da eski Meclis binası ve gastronomi binalarında restorasyon çalışmaları, Kurtuluş Caddesi'nin tarihî dokusunu ayağa kaldırmak amacıyla başlatılan kentsel tasarım uygulamalarının 1'inci ve 2'nci etap çalışmaları da devam etmektedir. Aslına uygun olarak yeniden inşa edilen tarihî Meclis binasının önümüzdeki dönemde Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğümüze bağlı yerleşik bir sahne olarak hizmet verileceği bilgisini de sizlerle paylaşmak isterim.

Bakanlığımızca özel mülkiyetteki kültür varlıklarının korunması noktasında Mayıs 2023'te yapılan yönetmelik değişikliğiyle afet bölgesinde proje yardımı üst limitini 5 kat, uygulama yardımı üst limitini ise 10 kat artırarak deprem bölgesindeki özel mülkiyette bulunan tescilli taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına yönelik yardım çalışmaları için 2025 yılında 1,5 milyar lira ödenek ayırdık. 2026 yılında da 1,5 milyar lira ödenek ayırmayı planlıyoruz.

Müze ve kültür merkezine dönüştürmek üzere restorasyon çalışmalarına başladığımız Diyarbakır E Tipi Kapalı Cezaevini müze, tiyatro salonu, konferans salonu, atölyeler, kütüphane ve açık hava etkinlik alanları içeren bir kompleks olarak 2026 yılı içerisinde vatandaşlarımızın ziyaretine açacağız.

Yenilenmesinin ardından bulunduğu bölgede bir odak noktası hâline gelecek olan Antalya Müzesini çok daha fazla eserimizin sergilenmesine olanak verecek çağdaş müzecilik anlayışıyla 2026 yılında halkımızla buluşturacağız. Çağdaş müzecilik sembolü hâline gelecek yeni Antalya Müzesinde kapalı alan 9.500 metrekareden tam 19.500 metrekareye çıkacak, mevcut alan böylece neredeyse ikiye katlanacak; açık alan da modern müzecilik anlayışıyla 22.677 metrekareyle güncellenecek. Yeni müzenin sergi alanlarında yaklaşık yüzde 164'lük bir artış olacak, mevcut 4.172 metrekarelik sergi alanı 11 bin metrekareye yükselecek. Böylelikle depoda sergilenmeyi bekleyen eserlerin büyük bölümü ziyaretçilerini ağırlamaya başlayacak.

İstanbul'da dünya kültür ve endüstri mirasının da nadide örneklerinden olan Haydarpaşa ve Sirkeci Garlarında dönüşüm süreci devam etmektedir. Uluslararası restorasyon ilkeleri ve Bilim Kurulu eşliğinde yürütülen bu sürecin sonunda tarihî Haydarpaşa Garı'nda tren taşımacılığı sürerken Anadolu yakasının ilk arkeoloji müzesini Haydarpaşa'da hayata geçirecek, bu bölgeyi arkeolojinin, kültürün ve sanatın merkezi hâline getireceğiz; tarihî gar sahalarımız, müze, kütüphane, sergi ve fuar alanları, tiyatro salonu, açık hava müzesi, atölyeler, eğitim birimleri ve arkeoparkla yediden yetmişe toplumun her kesimine, turizmin başkenti İstanbul'a hitap edecek bir komplekse dönüşecek. Tarihî binaların restorasyonunu, millet bahçesini, sergi alanlarını ve arkeoloji müzesini kapsayan ilk etabın açılışını 2026 yılı içerisinde yapmayı planlıyoruz.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; kültür varlıklarımızla ilgili çalışmalarımız sadece bugünümlüze sınırlı değildir, bu topraklara ait olan ancak vaktiyle yurt dışına çıkarıldığı tespit edilen kültür varlıklarımızın ülkemize iadesine yönelik çalışmalarımız da devam ediyor. Bu alanda gerek diplomatik gerekse de hukuki yollardan yürüttüğümüz çalışmalar neticesinde son olarak iadesini sağladığımız eserlerle birlikte 2025 yılında yurt dışından 109 eser ülkemize kazandırıldı. 2002-2025 yılları arasında yurt dışından getirilen 13.377 eserin 9062'si 2018 yılı sonrasında ülkemize kazandırıldı. 2025 yılı itibarıyla 217 müze, 146 düzenlenmiş ören yeriyle hizmet vermekteyiz. Bunların yanı sıra bugün sayısı 448'e ulaşan, Bakanlığımız denetiminde faaliyet gösteren özel müze bulunmaktadır. Bu, özel müzelerde toplamda 285.348 kayıtlı eser yer almaktadır.

2025 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla Bakanlığımıza bağlı müze ve ören yerlerini yaklaşık 29 milyon 700 bin kişi ziyaret etmiştir.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; Kültür Yolu Festivallerimizin ilk günden beri vizyonu kültür ve sanatla bütünleşmiş bir turizmdir. Bu vizyonla ortaya konan kültür politikalarının bir sonucu olan Türkiye Kültür Yolu Festivali kapsadığı alan ve katılımcı sayısı bugünkü dünyanın en büyük festivalidir. 2021 yılında 2 binden fazla sanatçının katılımıyla başlayan Türkiye Kültür Yolu Festivali'ne her yıl ülkemizden ve dünyadan farklı sanatçılar ve sanat kurumları dâhil edilmiştir. Bu yıl Manisa, Kayseri, Mardin, Malatya'yla Türkiye Kültür Yolu Festivali rotasında yer alan şehir sayısı 20'ye çıkmıştır.

Halk kültürü alanında 210.941 adet belgeyle dünyanın sayılı arşivlerinden biri olarak kabul edilen Yaşayan Miras ve Kültürel Etkinlikler Genel Müdürlüğü Bilgi ve Belge Merkezinin toplam 130.182 adet belgesi dijitalleştirilmiştir.

Ülkemizde kaybolmaya ve unutulmaya başlayan Türk süsleme sanatları ve geleneksel el sanatlarının gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamak amacıyla 2025 yılında 1.016 kursiyere eğitim verilmiştir.

Ulusal düzeyde Somut Olmayan Kültürel Miras Türkiye Ulusal Envanteri'ne 352 yaşayan kültür değerimiz kaydedilmiştir. UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne kayıtlı 31 yaşayan kültür değeriyle Türkiye, sözleşmeye taraf olan devletler arasında listede en çok unsur kaydettiren 2'nci ülkedir.

Somit Olmayan Kültürel Miras'ın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli bir role sahip olan miras taşıyıcılarımızı Yaşayan Miras Hazinesi olarak ilan etmekteyiz. Bugüne kadar 92 kişi yaşayan insan hazinesi olarak envantere kaydedilmiştir. Somut Olmayan Kültürel Miras'ımıza sahip çıkmak amacıyla 2024 yılında Yaşayan Miras Festivallerini gerçekleştirmeye başladık. Bu yıl 10 ilimizde gerçekleştirdiğimiz festivalleri 2026 yılında 20 ilimizde gerçekleştirmeyi hedefliyoruz.

Adını asırlar boyu birlik ve beraberliğimizin kök saldığı bu topraklardan alan Bir Anadolu Şenliği de Terörsüz Türkiye faaliyetleri kapsamında Bakanlığımızca bu yıl 5 farklı şehirde hayata geçirildi. 22 Ağustos'ta Hakkâri'de başlayan şenlik sırasıyla Tunceli, Şırnak, Bingöl ve Bitlis'te gerçekleştirilmiştir.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; Bakanlığımız kütüphanelerimizi mekânsal ve işlevsel olarak geliştirmeye, hizmet içeriklerini zenginleştirmeye devam ettikçe kullanım istatistikleri ve kitap varlıklarında da tarihî rekorlar elde ediyoruz. Son sekiz yıl içinde toplam kütüphane kullanım alanı yaklaşık 325 bin metrekareden yaklaşık 800 bin metrekareye, oturma kapasitesi ise 94 binden 150 bine yükseldi. 2026 yılı hedefimiz ise yeni açılacak kütüphanelerimizle birlikte toplam kütüphane kullanım alanımızı 1 milyon metrekarenin üzerine, oturma kapasitemizi ise 200 binin üzerine çıkarmak.

2025 yılında güncel üye sayımız 7,6 milyona, kitap sayımız ise 25,6 milyona ulaştı; bu sayıyı yıl sonunda 26,4 milyon adede çıkaracağız.

Son sekiz yılda 221 yeni kütüphane hizmeti sunduk, 320 kütüphaneyi de yeniden yapılandırdık. Bunlara ilaveten, 2025 yılı itibarıyla 92 kütüphanemizin yeniden yapılandırma, sıfırdan inşası ve restorasyonuna ilişkin çalışmalarımız devam etmektedir.

Son yıllarda Türkiye'nin ilk gar, havalimanı, adalet halk, AVM kütüphaneleri ile ilk 0-3 yaş bebek, turizm ve seyahat, müzik ihtisas kütüphanesini ve tarım kütüphanesi projelerini hayata geçirmiştik. Yakın zamanda bir ilki daha gerçekleştirdik ve ülkemizin ilk hastane halk kütüphanesine Eylül ayı sonunda Osmaniye Devlet Hastanesinde hizmete açtık. Mevcut kütüphane teknoloji altyapısını kullanıcıların teknoloji kullanım alışkanlıklarına uyumlu hâle getirilmesi amacıyla yapay zekâ başta olmak üzere yeni teknolojik imkânları, dijital kütüphane hizmetleri, otomasyon ve yazılım altyapıları alanlarına adapte ediyoruz. Bir yandan kütüphanelerimizin fiziksel şartlarını hızla engelli vatandaşlarımızın kullanımına uygun hâle getiriyor, bir yandan da engelli erişim imkânlarını geliştirecek teknoloji temelli hizmetleri kullanıma açıyoruz.

Yazılı kültürel mirasımızın kayda geçirilmesi, muhafaza ve gelecek nesillere aktarılması bakımından büyük önem taşıyan kitap derleme çalışmaları kapsamında 2024 yılında 107.033 kitap derlenmiştir. Bu sayı 2018 yılında 69.809'du.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 760 bini aşkın yazma ve nadir matbu eseriyle İslam ve Türk-İslam tarihinin bütün asırlarının siyasi, kültürel ve etki coğrafyasının en büyük entelektüel hafızasıdır.

2025 yılı itibarıyla Bakanlık koleksiyonlarında yer alan 456.753 eserin dijital nüshası araştırmacıların hizmetine sunulmuştur. Kurumumuzun internet sitesinin üye sayısı son bir yılda yüzde 40 artışla 23 bine, toplam görüntüleme sayısı 4 milyon 720 bine ulaşmıştır.

Başkanlığımızın kapılarını diğer kurumlarımızın da istifadesine açtık. Yazma eserlerin en iyi şekilde korunmasını isteyen kurumlarımızın eserlerini TÜYEK'e bağlı kütüphanelerde o kurumun ismiyle tasnif ediyor, restorasyonu yapıyor, kataloglayıp dijitalleştirerek erişime açıyoruz. Ecdadımızın bizlere mirası olan nadide yazma eserlerimizi gelecek nesillere sağlıklı şekilde aktarabilmek için bu adımın önemli olduğuna inanıyorum.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; Çanakkale, Kapadokya ve Uludağ'da hayata geçirdiğimiz Alan Başkanlığı uygulamalarıyla yetki karmaşası sona ermiş, bölgelerin kültür ve turizm potansiyeli daha da görünür kılınmıştır. Bu alandaki müspet geri dönüşler de uygulamaların doğruluğunu kanıtlar niteliktedir.

Çanakkale Tarihî Alan Başkanlığı tarafından 18 Mart Çanakkale Deniz Zaferi başta olmak üzere, anma törenleri, sergiler ve etkinlikler düzenlenmektedir. Çanakkale Savaşları Tarihî Alanı dünyanın en iyi korunmuş savaş alanlarından biridir. Ayrıca, Tarihî Alana gelemeyenler için Çanakkale Savaşları Mobil Müzesi 81 ilimize, birçok Balkan ülkesine ve Azerbaycan'a ulaştırılmıştır. Çanakkale Tarihî Alanı bugün hem yurt içinden hem de yurt dışından yaklaşık 5 milyon ziyaretçi ağırlayan, her yıl daha da artan ziyaretçi sayısı ile ülkemizin en önemli hafıza mekânlarından biri hâline gelmiştir. Çanakkale Alan Başkanlığımız mevcut şehitliklerin bakımını titizlikle sürdürürken ayrıca 15 yeni şehitlik tespit etmiş ve bu şehitliklerin 8 tanesini ihya etmiştir.

Kapadokya Alan Başkanlığımız aracılığıyla da bölge için en büyük sorunlardan biri olan kaçak yapılaşmayla etkin şekilde mücadele edilmiştir. Alan Başkanlığının çalışmaları neticesinde Kapadokya'da tarihî ve kültürel dokuya zarar veren 1.132 kaçak yapı ortadan kaldırılmıştır. Bölgenin kültür varlıklarını korumak adına da önemli adımlar atılmış ve 2019-2025 yılları arasında Kapadokya alanında tespit edilen 288 doğal ve kültürel taşınmaz tescillenerek koruma altına alınmıştır. Bölgenin önemli simgelerinden olan ve acil müdahale gerektiren 2 adet peribacasının onarım ve restorasyonu da 2025 yılı içerisinde tamamlanmıştır.

Uludağ'ın korunması, geliştirilmesi ve geleceğine yön vermek adına alan planlamalarıyla hâlihazırda yaşanan problemlerin çözümü için de çalışmalarımız devam etmektedir. Alanda kaçak yapı ve izinsiz uygulamalara ilişkin sıkı denetimler yapılmakta ve tespit edilen uygunsuz yapıların kaldırılması sağlanmaktadır. Uludağ alanının doğal ve turistik değerlerinin korunarak geliştirilmesi ve bu değerlerin sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesine yönelik faaliyetlerimiz hız kesmeden devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılına adım attığımız bu tarihî dönemeçte Bakanlığımız yalnızca kültür faaliyetlerinin iradesiyle yetinmemekte, aynı zamanda toplumsal barışın, birlik ve beraberliğin pekiştirilmesinde öncü bir vizyon ortaya koymaktadır. Bu vizyonun en somut örneklerinden biri 2022 yılında kurulan Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığıdır. Başkanlığımız, cemevlerimizin fiziki ihtiyaçlarını karşılayan yanı sıra, inanç ve kültür hayatımızı bilim, sanat ve eğitimle buluşturmaya, gelecek kuşaklara aktarmaya asli görev edinmiştir. Türkiye genelinde 111'i deprem bölgesinde olmak üzere 437 cemevimizin bakım, onarım ve tefrişatı tamamlanmış olup 458'inde ise süreç devam etmektedir. Ayrıca bugün itibarıyla 1.059 cemevimizin aydınlatma giderleri de Bakanlığımızca karşılanmaktadır. Başkanlığımız aracılığıyla kültürel etkinliklere de öncelik verilmektedir. Kaygusuz Abdal Alevilik-Bektaşîlik Kütüphanesi herkese açık olmak üzere hizmete açılmış, cemevlerinde kütüphane birimleri kurulmak üzere 27 bin kitap temin edilip dağıtılmaya başlatılmıştır, 2025 yılı içinde 78 kültürel etkinlik düzenlenmiş, 193 STK ve cemevimizin faaliyetlerine katkı sağlanmış, 82 üniversiteden 174 akademisyenin katılımıyla bilimsel çalışmalar desteklenmiştir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Türkiye'nin en büyük sanat kurumu olan Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü sanatı yalnızca sahnelerde değil, hayatın her alanında var ederek Türkiye'nin kültürel zenginliğini hem ulusal hem de uluslararası ölçekte temsil etmektedir. 2024-2025 tiyatro sezonunda 99'u yerli, 138'i yabancı olmak üzere toplam 237 oyunla yerleşik sahnelerimizde ve turnelerimizde gerçekleştirilen faaliyetler sonucu 2024 yılında yetmiş beş yıllık rekorları geride bırakarak 6.676 temsille 2 milyon 269 bin seyirciye ulaşılmıştır. Ekim 2025'te başlayıp Ekim 2026'ya kadar sürecek yeni tiyatro sezonunda da yalnızca temsiller gerçekleştirmekle sınırlı kalmayan hem yerel kültürel sürekliliğe katkı sağlayan hem de uluslararası alanda Türkiye'nin sanatsal kimliğini gururla temsil eden kapsamlı bir vizyon ortaya konulacaktır. Hatay'da eski Meclis binasının yerleşik bir tiyatro sahnesine dönüştürüldüğünü biraz önce açıklamıştım. Yeni bir sahnemizi de Kars'ta hizmete açacağız. Kars'ta açılacak sahnemizle birlikte bölgenin sanat ve kültür hayatına önemli bir katkı sağlayacağımıza inanıyorum.

Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğümüz tarafından Özel Tiyatroların Projelerine Yapılacak Yardımlara İlişkin Yönetmelik kapsamında 2025-2026 sanat sezonunda 236 profesyonel, 65 çocuk oyunu ve 78 geleneksel olmak üzere 379 özel tiyatro projesine toplam 97 milyon 316 bin lira destek sağlanmıştır. Yine, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğümüzün çalışmaları sonrasında cezaevi konserleri uygulaması hayata geçirilmiştir. Aile yılı kapsamında da birçok etkinliğe imza atılmıştır. Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü aracılığıyla görsel sanatları ve sanatçılarımızı teşvik etmeyi sürdürüyoruz. Bu doğrultuda, Şefik Bursalı Resim Yarışması, Devlet Resim ve Heykel Yarışması gibi etkinlikler düzenlenmektedir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğümüz 2023-2024 sanat sezonunun ardından 2024-2025 sezonunda da altın bir yıl yaşamış, 2 sezon üst üste izleyici ve temsil sayısında rekor sayılara ulaşılmıştır. 2024 yılı Aralık ayında Şırnak'ta başlayan "Opera ve Bale Her Yerde" ilkesiyle ilk kez düzenlenen 1. Anadolu Opera ve Bale Festivali gidilen illerde gördüğü büyük teveccühle opera, bale ve çok sesli müziği sergilenen gösteriler ve gerçekleştirilen yetenek taramalarıyla âdeta bir sanat seferberliğine dönüştürmüştür. Bu sezon 44 yeni prömiyer gerçekleştirilmiş, dünya prömiyerlerine ev sahipliği yapılmış, daha önce hiç sahnelenmemiş Türk eserleri repertuvarımıza kazandırılmıştır. Ahmet Adnan Saygun'un "Gılgamış Destanı", Cemal Reşit Rey'in "Çelebi Operası" ve "Deli Dolu" opereti gibi değerli eserler gün yüzüne çıkarılmıştır.

Son yirmi yılda Bakanlığımızın kararlı destekleriyle büyük bir atılım gerçekleştirilen Türk sineması hem geçmişine bağlı hem de geleceğe umutla bakan yenilikçi bir sektör hâline gelmiştir. Bugün nitelikli sinema eserlerinin üretimini teşvik etmekten film mirasımızı korumaya, ülkemizi bir çekim merkezi hâline getirmekten sinema kültürünü geniş kitlelere ulaştırmaya kadar pek çok alanda titizlikle çalışmaya devam ediyoruz. 2025 yılında Kasım ayı itibarıyla toplamda 150 projeye 316 milyon 674 bin lira destek verdik. Çeşitli başlıklarda yapılan destekleme faaliyetleri sonucunda 2025 yılında sinema sektörüne toplamda 484 milyon 544 bin lira

destek sağlamış olduk. Bu yıl hayata geçirdiğimiz Sinema Yollarda Projesi'yle yeni bir sinema tırını daha hizmete sunduk. Gittiğimiz her ilde büyük ilgi gören sinema tırlarımızı ülkemizin tüm bölgelerine ulaştırmaya devam edeceğiz.

Bakanlık olarak telif hakları alanında temel hedefimiz eser sahibi ve sanatçılarımıza hak ettiği korumayı sağlamanın yanı sıra ülkemizin kültürel ve ekonomik gelişimine katkı sunmaktır. Bu kapsamda tarafımızca yürütülen mevzuat, eğitim, dijitalleşme ve kurumsal kapasite artırımı çalışmalarının ülkemiz telif sistemine ve kültür endüstrisine olumlu etkilerini görmekteyiz. Konaklama tesislerinde müzik lisansı bakımından başlattığımız uygulamayla birlikte telif gelirlerinde yaşanan rekor artışın yanı sıra taraflar arasında kırk yılı aşkın süredir devam eden hukuki ihtilafları sonlandırdık. Atılan adımlarla, 2024 yılında telif hakkı sahiplerini temsil eden meslek birliklerinin gelirleri bir önceki yılda yüzde 90 oranında artışla 2,2 milyar lirayı aşmıştır. Konaklama tesislerinden sonra 2025 yılında gastronomi sektöründe de müzik lisansı iş birliği protokolünü hayata geçirdik.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunca 2025 yılında 138 bilimsel etkinlik gerçekleştirilmiş, 39 proje yürütülmüş, 180 eser yayımlanmış, 87.156 eser ücretsiz dağıtılmış ve 1.474 öğrenciye burs sağlanmıştır. Yüksek Kurum bünyesinde 2025 yılında Türk Kültürü Kongresi'nin 10'uncusunu düzenledik. 2026 yılında da Türk Tarih Kongresi'nin 20'ncisini düzenleyeceğiz. Ayrıca, 2026 yılında Türkçedeki gelişmeleri değerlendirmek üzere ilgili tüm kesimlerin katılımıyla Türk Dil Şurası'nı toplayacağız. Atatürk'ün "Yurtta sulh, cihanda sulh." ilkesi doğrultusunda dünya barışına, uluslararası dostluk ve iyi niyetin geliştirilmesine hizmet eden gerçek ve tüzel kişilere devlet ödülü niteliğinde verilen Atatürk Uluslararası Barış Ödülü'nün 2025 yılında sahibini bulması amacıyla çalışmalarımızı yürütmekteyiz. 29 Ekim 2020'de çevrim içi olarak kamuoyuna açılan Atatürk Ansiklopedisi'ne bugüne kadar 1.362 madde yüklenmiş, Ansiklopedi 12 milyonun üzerinde kişi tarafından ziyaret edilmiş ve mobil uygulamalarıyla da kullanıcıların erişimine sunulmuştur. Böylelikle oluşturulan Atatürk veri tabanı Türkiye'nin dijital bilgi altyapısına büyük katkı sağlayarak Atatürk'ün mirası dijital çağın olanaklarıyla gelecek nesillere aktarılacaktır. Türk Tarih Kurumunca "Resimli Türk Abideleri" ve "Mimar Sinan Eserleri" isimli eserler yayınlanmış olup ağ tabanlı bir bilim ve kültür platformu oluşturmak amacıyla "Ansiklopedik Tarih Sözlüğü" hazırlanmakta, "Selçuklu ve Beylikler Tarihi Külliyyatı" "Osmanlı Tarihi" "Ülkeler Kitabı" ile "Türk Dünyası Medreseleri" isimli prestij kitabının yayınlanması için çalışmalar sürdürülmektedir.

Türkiye'yi, Türkiye'nin kültürel mirasını, Türk dilini, kültürünü ve sanatını dünyanın farklı köşelerinde tanıtmayı amaçlayan, kültür diplomasisi kapsamında ülkemizi temsil eden Yunus Emre Enstitümüz 69 ülkede 93 yurt dışı temsilciliğiyle ülkemizin yumuşak güç potansiyelini etkin bir biçimde kullanmaktadır. Türkçeyi dünya çapında yaygınlaştıran, dilimizin rağbet gösterilen diller arasındaki yükselişini sağlayan Enstitümüz, 2025 yılında yüz yüze ve çevrim içi Türkçe kurslarıyla 18.263 kişiye ulaşmıştır. Ülkemizin izlemekte olduğu aktif dış politika ve hayata geçirdiği başarılı hamleler neticesinde Türkçeye olan talep de artmıştır. Yetişkinlerin yanı sıra çocuklara da Türkçe öğretmeyi hedefleyen Yunus Emre Enstitümüz, farklı ülkelerdeki okullarda Türkçenin seçmeli veya zorunlu yabancı dil olarak okutulmasına yönelik çalışmalarını Tercihim Türkçe Projesi'yle yürütmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakan, beş dakika ilave süre verdim.

Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Proje kapsamında, 2025 yılında 22 bine yakın öğrenci Türkçe öğrenmiştir. Enstitümüz, yabancı dil olarak Türkçe eğitim çalışmaları kapsamında 2025 yılında toplamda 46.200 öğrenciye Türkçe öğretilmesini sağlamıştır.

Bu yıl kuruluşumuzun 15'inci yılını kutladığımız Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımız, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız, soydaş ve akraba topluluklarımız ile ülkemizde burslu öğretim gören uluslararası öğrencilere yönelik politika ve hizmetlerin sürekli gelişmesi için çabalarını sürdürmektedir. Bu kapsamda, Türk diasporasının altmış yılı aşkın birikimini görünür kılmak, birlikteliğini ve iş birliğini güçlendirmek ve önümüzdeki on yıllara ilişkin perspektifler geliştirmek üzere Türk diasporasının farklı alanlardan temsilcilerinin katılımıyla 12-13 Aralık 2025 tarihinde Cumhurbaşkanlığı himayelerinde Türk Diaspora Forumu düzenlenecektir, yine Türk diasporasının kolektif hafızasını görünür kılmak amacıyla "İnsan Hazine Serisi" adlı külliyyat çıkarılmaktadır. Söz konusu külliyyat kapsamında 10 adet prestij kitabının 2025 yılı sonuna kadar yayınlanması planlanmaktadır.

Türkiye burslarımız, 2025 yılında 170 ülkeden 125.682 başvuru alınmış ve içlerinde en başarılı 4.350 uluslararası öğrenci lisans, yüksek lisans ve doktora seviyelerinde burslandırılmıştır. Hâlihazırda 15 bine yakın Türkiye burslusu lisans ve lisansüstü düzeylerde Türk yükseköğretim kurumlarında eğitimlerini sürdürmektedir.

Uluslararası kalkınma iş birliği alanında öncü kuruluşumuz olan TİKA Başkanlığımız, kurulduğu 1992 yılından bu yana 5 kıtada 170'ten fazla ülkede gerçekleştirdiği 33 bin projeye dünyanın dört bir yanında ikili ilişkilerin her alanda gelişimine güçlü bir zemin oluşturmuştur. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde köklü devlet geleneği, medeniyet birikimi ve vakıf kültürümüzden aldığı güçle, dost ve kardeş ülkeler başta olmak üzere, gönül coğrafyamıza ve tüm mazlum halklara umut olmaya devam eden TİKA Başkanlığımızca, 2025 yılında dünyanın dört bir yanında eğitim, sağlık, kültürel iş birliği, idari ve sivil altyapılar, tarım ve hayvancılık, acil ve insani yardımlar gibi alanlarda 1.365 proje ve faaliyet gerçekleştirilmiş, binlerce kamu personeli için mesleki eğitimler düzenlenerek ülkemizin sektörel uzmanlıkları ve kurumsal tecrübesi paylaşılmıştır.

2025 yılı içerisinde bizler için manevi değeri büyük olan Selanik'te Mustafa Kemal Atatürk'ün evinin müze restorasyonu tamamlanmıştır. Yine, Bosna Hersek Srebrenitsa Potoçari Soykırım Kurbanlarını Anma Merkezi Müzesi projesi tamamlanmış ve bir soykırım müzesi olarak tarihe not düşülmüştür.

Cep Herkülü millî haltercimiz Naim Süleymanoğlu'nun Bulgaristan Mestanlı'daki evi restore edilerek müzeye çevrilmiştir.

Moğolistan'da Bilge Tonyukuk Müzesi inşa edilmesi projesinde taşlar yerine konulmuş ve projede müze kısmına geçilmiştir.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2026 yılı bütçe teklifi 3 milyar 373 milyon 876 bin liradır, Üst Kurul bütçemizin milletimize ve devletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum. Başkanımız burada zaten, onlara da söz hakkı veriyoruz.

Sayıştay Başkanlığı tarafından yüce Meclise sunulan ve hassasiyetle üzerinde durmakta olduğumuz Bakanlığımıza ait 2024 yılı denetim raporlarına ilişkin değerlendirmelerimi de sizinle paylaşmak istiyorum. Denetim raporlarında yer alan bulgular ağırlıklı olarak usule ilişkin hatalardan kaynaklanmakta olup bu hataların giderilmesine yönelik tüm Bakanlık birimlerimiz

talimatlandırılmış ve düzeltici işlemlerde son aşamaya gelinmiştir. Bakanlığımızı denetleyen tüm denetçilere titiz ve özverili çalışmaları için teşekkür ediyorum.

Bakanlığımızın 2024 yılı kesin hesabı ve 2026 yılı için öngörülen bütçe ödenekleriyle ilgili bilgi vererek konuşmama devam etmek istiyorum. Bakanlığımıza tahsis edilen 2024 yılı bütçesi Bakanlığımız politika ve hedefleri doğrultusunda etkili, ekonomik ve verimli şekilde kullanılmıştır. 2026 yılı bütçemiz, bağlı ve ilgili kurumlarımız dâhil olmak üzere, 69 milyar 999 milyon 818 bin lira olarak öngörülmektedir. Bu bütçemizin 51 milyar 734 milyon 616 bin lirası cari bütçe, 18 milyar 265 milyon 202 bin lirası yatırım bütçesi olarak öngörülmüştür.

Konuşmamı burada sonlandırırken 2026 yılı bütçemizin Bakanlığımıza ve de ülkemize hayırlı olmasını diler, hepinizi şahsım ve Bakanlığım adına saygıyla selamlarım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, basmışsınız da gruplara geçeceğim, basmışsınız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kısa bir söz almak istiyorum, bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

#### IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Kartalkaya yangınıyla ilgili davada Kültür ve Turizm Bakanlığından hiçbir yetkilinin yargılanmadığına ilişkin açıklaması

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, Sayın Bakan; bugün sizleri ölüm sessizliğiyle karşıladık. Bu salonda 30 Nisanda 78 ailenin çığlığı ve milletvekillerinin gözyaşı vardı. Ailelerin anlattıklarına hiçbir vicdan ve hiçbir insanın yüreği dayanamaz. 36 çocuk öldü, aileler yok oldu. Sorumluluğu olmayan itfaiye eri bile ağırlaştırılmış müebbet aldı ancak 78 canımızın ölümünden direkt sorumlu Kültür ve Turizm Bakanlığından hiç kimse yargılanmadı, siz izin vermediniz; yargılamayı bırakın, bir tane istifa bile olmadı.

Değerli milletvekilleri, medeni olmak lüks otel yapmakla olmuyor. Medeni olmak bu işlerde sorumluluk almakla oluyor. Bugün grubumuz ilk kez bir Bakanı protesto etmedi ve hiç laf atmadı. Bu sizin iyi bir Bakan olmanızdan kaynaklı değil, ölen çocuklara, ailelere olan saygımızdandır, yine, uçak kazasında kaybettiğimiz 20 vatan evladına saygımızdandır. Şimdiye kadar iktidar ölümlerden hiçbir sorumluluk almadı, birçok örneği var. Gelin, örnek olun ve istifa edin. Siyasi sorumluluk almaz iseniz bu ölümler devam edecek; yeni Dilovaları, yeni Kartalkayalar olmaya devam edecek. Bugün bu salon da esasında mahkeme salonudur ve siz sanık sandalyesindesiniz, hâkim de hiç şüphe yok ki milletin vicdanıdır ve siz milletin vicdanında mahkûm oldunuz.

Tekrar, Kartalkaya'da ihmalen ölen 78 canımızı rahmetle anıyoruz. Yine, bugün cenazeleri kaldırılacak 20 vatan evladını da rahmetle anıyoruz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

#### III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

##### A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2026 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/280) ve 2024 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/279) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

- a) Kültür ve Turizm Bakanlığı (Devam)
- b) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (Devam)
- c) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (Devam)
- ç) Vakıflar Genel Müdürlüğü (Devam)
- d) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu (Devam)
- e) Atatürk Araştırma Merkezi (Devam)
- f) Atatürk Kültür Merkezi (Devam)
- g) Türk Dil Kurumu (Devam)
- ğ) Türk Tarih Kurumu (Devam)
- h) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü (Devam)
- ı) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü (Devam)
- i) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı (Devam)
- j) Kapadokya Alan Başkanlığı (Devam)
- k) Uludağ Alan Başkanlığı (Devam)
- l) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (Devam)
- m) Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, Sayın Çorabatır sonrasında Sayın Gülcan Kaçmaz Sayyigit ve Sayın Celal Fırat, sonrasında Sayın Rıdvan Uz ve Sayın Şenol Sunat, sonrasında Sayın Mehmet Karaman ve Sayın Mehmet Atmaca, sonrasında Sayın Filiz Kılıç ve son olarak da Sayın Ahmet Kılıç .

Sayın Sururi Çorabatır, süreniz yirmi dakikadır, buyurun.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, bugün, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu üyesi olarak Kültür ve Turizm Bakanlığının bütçesi üzerinde konuşmak isterdim. Hatta, Sayın Bakanla bütçesi üzerinde karşılıklı turizmle ilgili konuları görüşmek ve

tartışmak isterdim. Ancak önümüzde bütçelerden ve rakamlardan çok daha ağır, çok daha vahim bir gerçek duruyor. Hepinizin bildiği gibi, Bolu Kartalkaya Kayak Merkezi'ndeki Grand Kartal Otel'de 21 Ocakta çıkan yangında 36'sı çocuk 78 insanımızı kaybettik, 133 vatandaşımız da yaralandı. Ben, bugün, bir milletvekili değil, bir baba, bir evlat, bir eş ve mağdur ailelerin acısını derinden hisseden bir vatandaş ve Kartalkaya Komisyonu üyesi olarak Cumhuriyet Halk Partisi adına görüşlerimi sizlerle paylaşacağım. Bütçe konusmalarını bir kenara bırakarak bu faciada hayatını kaybeden vatandaşlarımızın ve ailelerinin Yangın Araştırma Komisyonuna yansıyan duygularını, feryatlarını, yaşadıkları derin acıyı sizlerle paylaşacağım.

Değerli Komisyon üyeleri, Kartalkaya'da ölen insanlar kader kurbanı değildir. Onlar, geç müdahalenin, yanlış yönlendirmelerin, koordinasyon eksikliğinin, yetersiz ekipman ve eğitimsiz personelin, kısacası denetimsizliğin, tedbirsizliğin kurbanı oldular. Sayın Bakan ve ilgili Bakanlıklar, yangında can verenlerin aileleri soruyor: "Neden yeterli personel yoktu? AFAD kurtarma ekipleri yeterli miydi? Yangına müdahale için gerekli ekipman bölgedeki kurtarma ekiplerinde var mıydı? Neden yerel ekipler yalnız bırakıldı? Neden hava araçları zamanında kalkmadı? Neden böyle bir kış merkezinde itfaiye ve ambulans teşkilatı yoktu?" Ne yazık ki bu sorulara hâlâ tatmin edici bir yanıt bulamadık. Bu soruların hiçbirine yanıt verilmedi. Bu soruların cevabı sorumluluktan kaçmaktır. Kartalkaya dumanı tüterken siz ve ilgili Bakanlar kameralar karşısında "Her şey kontrol altında." diyordunuz. Oysa kontrol altında olan tek şey gerçeği saklama çabalarıydı. Kartalkaya'da hayatını kaybedenler için Bakanlıkların tek bir özrü, tek bir istifa değerlendirmesi bile olmadı. Başka bir ülkede böyle bir facia olsaydı ilgili bakanlar hemen istifalarını verirlerdi.

Sayın Bakan, bu yangının sorumlusu olarak gösterilen kurumların birinin yöneticisi olarak ne yazık ki Meclisimizin davetine katılmadınız ve kendinizi ifade etme için Komisyona gelmediniz. 30 Nisan 2025 Çarşamba günkü Komisyon toplantımızda katılan mağdur ailelerimizi biz dinledik. Komisyon Başkanı dâhil olmak üzere istisnasız hepimizi derin bir üzüntüye ve gözyaşlarına boğan bu toplantıda olmanızı, aileleri dinlemenizi ve empati yapmanızı çok isterdim. Sayın Bakan, o gün bugündür bizler dâhil kamuoyunun vicdanı da rahat değil, yaşananlara akıl sır ermiyor. Yangının başladığı an itibarı ile ilk resmî müdahalenin yapıldığı an arasında geçen dakikalar sadece dakikalar değildi, canları ayıran umut ile çaresizlik arasında kalan bir mesafeydi. Yangın alarmları çalışmadı, yangın tüpleri ulaşılmaz durumdaydı, eğitilmiş personel yoktu, kaçış yolları kapalıydı, LPG hatları standartlara aykırıydı, personelin yangın eğitimi yoktu, bazıları dumanı görür görmez kaçtı. Bu otele nasıl belge verildi? Bu otel nasıl iş yeri açma ruhsatı aldı? Ve en acısı, içindeki insanlar nasıl kaderlerine terk edildi? Siz ve yanınızdaki Bakanların, daha yangının dumanları tüterken üzerlerinden sorumluluğu atmak için yapmış olduğunuz açıklamaları TV ekranlarında gördük. Kaldı ki bu açıklamalarda bile -tümünüzün kaygıları-kurumlarınızı korumak için ölü ve yaralı sayılarını bile açıkça açıklayamadınız.

Değerli Komisyon üyeleri, sizlere Kartalkaya Komisyonuna katılan ailelerin duygularını anlatmak istiyorum: Hilmi Altın... O gece eşini ve kızını kaybetti, kendisi o yangından sağ çıktı ama bir insanın taşıyamayacağı bir yükü yaşamak zorunda kaldı. Hilmi Bey'in anlattıkları yalnızca bir kişinin dramı değil, Kartalkaya gerçeğinin ta kendisidir. Şöyle diyor Hilmi Altın: "On saniyeliliğine gözlerinizi kapatın, kendinizi o dumanın içinde düşünün, size 'Ölümlerden ölüm beğenin.' desinler, boğularak mı ölmek istersiniz, düşerek mi, yanarak mı? O gün orada ölümlerin her türlüşü yaşandı. Ben o cehennemden sağ çıktım diye utanan bir babayım." Hilmi Bey o geceyi anlatırken gözlerimizin önüne yalnızca bir faciayı değil, önlenebilir bir felaketin adım adım gelişini de ortaya koyuyor. Eşi Kübra'nın çığlığıyla uyanışını, kızları Alya'nın annesinin elinden tutup koridorda koşmasını, kendisinin birkaç dakika sonra koridorda nefes alamayacak hâle gelmesini, kapısını yumrukladığı odaları, bir çocuğun hayatını kurtarmak için insanlar tarafından çarşafarla kurulan ilkel düzenekleri, 10 metreden kendini boşluğa bırakarak hayatta kalışını ama aşağı indiğinde eşini ve kızını bulamayışını, morgda onlara ulaşışını... "Ben Alya'nın saçını bir daha koklayamayacağım, eşimin sesini bir daha duyamayacağım. Her sabah hatıralarla dolu ama bomboş bir eve dönüyorum." diyor Hilmi Bey ve şunu ekliyor: "Bu bir kaza değil, bu bir ihmal, bu bir cinayet. Bu otelin ruhsatını verenler, denetlemeyenler, görmezden gelenler sorumludur. Biz adalet istiyoruz. Devletimizin bize bir adalet borcu var." Hilmi Altın'ın son sözleri aslında bu çatı altında bizlerin de sorumluluğunun özetidir. "Canlarımızı geri getiremezsiniz ama bundan sonra kimsenin bizim yaşadığımızı yaşamaması için adaleti sağlayabilirsiniz." diyor. "Biz buradayız, dimdik ayakta ve bu devlet bize borcunu ödeyene kadar biz burada olacağız." diyerek sözlerini tamamlıyor Hilmi Altın.

Bir annecanne, Sema Şahin... Kızını ve torununu kaybettikten yüz gün sonra şöyle haykırıyor: "Kızımın yüzünü gördüm. Benim prensesim yanımdı. Yüz gündür aklıyorum ama artık dayanamıyorum. Bu oteli açanlar ve denetleyenler suçludur."

Bir hekim, anne, Zeynep Kotan... Oğlunun cansız bedenine morgda dokunduğu anı şöyle anlatıyor: "Oğlumun öldüğünü televizyondan öğrendim. Ne bir arayan oldu ne bir haber veren oldu. Hastane hastane dolaştım. Morgda soğuk bedenine dokundum. Biz o gün kaderimize terk edildik."

Bir baba, Eray Bağcı... 15 yaşındaki oğlu Eren'in yalnız başına ölüme bırakıldığını anlatırken bilekliğini elinde tutuyordu. Şöyle dedi: "Oğlum orada kaderine terk edildi. Yangın alarmı yokmuş, tüpler dolap arkalarında saklıymış, çalışanlar eğitimsizmiş, dumanı görünce kaçmışlar, bizim canlarımızı kurtarması gerekenler önce kendilerini kurtarmış. Bu bir kaza değil, bu bir ihmal zinciridir."

İntern Doktor Yiğit Gençbay ve makine mühendisi Alp Mercan... Yangının ilk anında dışarı çıkmalarına rağmen içerden gelen çığlıkları duyunca yeniden alevlerin içine koşular ve bir daha çıkmadılar. Alp'in ablası Nihan Ece Mercan'ın sözleri her şeyi özetliyor: "Alp mühendis, Yiğit doktor. Çığlıklar gelince tekrar içeriye girdiler. Hiçbir listede adları yok. Hatta biz çıktıklarımızı duyunca hastaneleri aradık. Dağ bayır... Yiğit, Alp gerçekten isimleri gibi karakterlilerdi. Liseden beri hiç ayrılmadılar, şehadete birlikte gittiler." Bu sözler bize acı bir gerçeği hatırlatıyor. Bu 2 gencin gösterdiği cesareti, özveriye ne yazık ki o dönemde devletin hiçbir kurumu gösteremedi. Onlar hayatlarını ortaya koyarken devlet olması gereken yerde yoktu. Bizim görevimiz de bu gerçeği saklamadan en gür sesle dile getirmektedir. O gece yalnız bir otel yanmadı, insanların güvendiği devlet mekanizması da yandı ve küllerin ardından geriye sadece acı değil, sorulması gereken onlarca soru kaldı. Neden alarm çalışmadı, neden tahliye planı yok, neden bu bina yıllarca denetimsiz bırakıldı? Neden o çocuklar, o anneler, o babalar dumanı görünce ilk kez nereye kaçacaklarını düşündüler ve neden bugüne kadar kimse siyasi sorumluluk almadı? Bütün bu soruların cevabı, bu ülkenin yurttaşlarının devletimizden beklentisidir çünkü bu, aileler için bir lütuf değil. Acıları üzerinden siyaset yapılmasını değil, acıların tekrar etmemesi için hakikati ve adaleti istiyorlar. Acıya uzak, gerçeğe uzak, sorumluluğa uzak bir düzen... Kartalkaya'da hayatını kaybedenlerin feryadı bu ülkenin en karanlık

gecesinden yükselen bir vicdanın çağrısıdır. Bu çağrıya kulak vermeyen hiçbir kurum, hiçbir makam, hiçbir sorumluluk sahibi bu halka karşı görevini yerine getirmiş sayılamaz.

Bu gerçeği bize en sert şekilde, en çıplak biçimde anlatan bir kişi de Abdurrahman Gençbay oldu çünkü o konuştuğunda yalnız bir baba değil, ömrünü yargıya vermiş bir hukukçu olarak konuşuyordu. Anlattıkları bu facianın bir tesadüf olmadığını söylüyordu. Ruhsattan denetime, bilirkişi raporlarından soruşturma sürecine kadar uzanan zincirleme idari ve hukuki zaafaların sonucunu gözler önüne seriyordu. Belediyenin, il özel idaresinin, Çalışma Bakanlığının, İçişleri Bakanlığının, Çevre Bakanlığının sorumluluk alanlarının doğrudan bilirkişi raporunda tespit edildiğini hatırlattı ve en çarpıcı sözleri şöyle dile getirdi: "Devletim bana gözyaşları içinde evladımın dosyasını okutuyor. Bir aydır vergi dosyası değil kendi evladımın dosyasını okuyorum." Bu cümle, yaşanan ihmallerin ağırlığını ve yargıya duyulan güvensizliğin hangi noktaya geldiğini tek başına anlatmaya yetiyor.

Ve Duygu Can... Eşini ve 2 çocuğunu kaybetmiş bir anne. O yangın gecesinin küllerinden yükselen en acı sorulardan biri onun dudaklarından dökülüyor. "Oğlum Doruk küçücük yaşında koca bir yürekle bana bir ses kaydı bıraktı. 'Anne, yardım et, bizi kurtar.' demedi, 'Anne, seni seviyorum.' dedi. Benim çocuğum öleceğini bile bana bu ses kaydını bıraktı, bırakmak zorunda kaldı. Benim çocuğum öleceğini biliyordu ve ben anne olarak şunu demek zorunda kaldım: 'Keşke uyanmasaydı, keşke korkmasaydı.' Ablası yaşıyor muydu, hayatta mıydı, bilmiyorum. Sadece bulma şekillerine göre birbirlerine sarılmış olduklarını tahmin ediyordum. Nehir'le sabah konuştuk, 'Anneciğim, dua eder misin? Senin duaların kabul olur. Bugün arkadaş edineyim.' Ben de anneciğim, senin hep son gün arkadaşların oluyor, olacak... Son günün de böyle bir son gün olacağını bilemedim. Ben ömrümü çocuklarıma adadım, onları sağ salım teslim ettim ama bana geri tabutları geldi. O gün ağlarken yanıma biri geldi 'Vali Bey üzülüyor, burada ağlamayın.' dedi. Ben evlatlarımı kaybetmişken acım bile yasaklandı, ben bu devlete hakkımı helal etmiyorum." diyor.

Bir annenin gözyaşını bile rahatsız edici bulan bir yönetim anlayışının nasıl oluyor da insan hayatını koruma sorumluluğunu taşıyabileceğini biz sormayacak mıyız? Duygu Hanım'ın yasasını bile dizginlemeye çalışan o yaklaşım aslında bu facianın özeti değil mi? Yaşadıklarını anlattıklarıyla, aktardıklarıyla bu ülkenin hafızasına kazınan bir isim. Kartalkaya'nın küllerinden yükselen o büyük acıyı söylüyor ve bugün bu ülkede adaletin bir gün yerini bulacağını söylüyor. Hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan tekrar rahmet diliyorum.

Bunlar sadece birkaç örnek. Siz bir de küçük bir çocuğun son anlarında biraz önce söylediğim gibi "Anneciğim, seni seviyorum." demesini bir dinleyiniz... Bu olay artık yangın olmaktan çıktı ve bir katliam olarak anılmaya başlandı. Yargılama süreçleri, bilirkişi raporları ve kamera kayıtları, verilen cezalar, hepsi bunu doğrular nitelikte. Komisyon sürecinde gördük ki bütün ilgili kurumlar birbirini görevini yapmamakla suçladılar. Orta yerde böyle bir facia varken bunca insanımızın canına kasteden olayda devletin sorumluluk almaması nasıl bir durumdur? Hangi medeni ülkede böyle bir sorumsuzluk örneği görülebilir? Mevzuatı yapan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı konuya müdahil, uygulayıcı il özel idaresi ve belediyeler. Buna bir de sizin Bakanlığınız ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının mevzuatı dâhil oluyor; mevzuatlar ne yazık ki darmadağın olmuş. Kurum çalışanlarının, bürokratların bile kafası karmakarışık; kim, kimin, nerede ve nasıl görev aldığını bilemez hâle gelmiş. Bu süreçte hiçbir bakanın sorumluluk dâhil üstlenmeden görevine devam etmesi nasıl bir demokrasi anlayışıdır?

Sayın Bakan, siz bu kabinenin ve yeni tüm yeni yönetim sisteminin en uzun süreli görev yapan en kıdemli bakanısınız. Bu süreçte mevzuatı defalarca değiştirmişsiniz, özellikle iş sağlığı ve güvenliği ile yangın önlemlerine ilişkin görevlerinizi azaltmaya çalıştığınızı da görüyoruz. Yeni yönetim sistemi ve Meclis çoğunluğu size bu rahatlığı veriyor olabilir ama bu işler akşamdan sabaha ya da akla gelince "Yazın düzelir." anlayışıyla peyderpey yapılır olmuyor. Sayın Bakan, bu meseleye bütüncül bakmayınca bir yerden çıkarılan bu mevzuatlar sonra karşınıza başka bir yerden denk geliyor. Mevzuat yapım süreci devletin liyakat sistemiyle ve gereği gibi yapılsaydı hiçbir kurum bu durumda olmazdı. Ben şimdi size ocaktan beri kamuoyunun tartıştığı, bütün ailelerin, bütün vatandaşların sorduğu bir soruyu sormak istiyorum: Hiç mi sorumluluğunuz yoktu? Görevi bırakmak hiç aklınıza gelmedi mi, yoksa istesenez de görevi bırakmadınız mı? Eğer böyleyse bize bunu da söyleyebilirsiniz. Neden sorumluları görevden almadınız? Neden soruşturma izni vermediniz? Göreviniz sadece iyi giden işleri sahiplenmek değildir, göreviniz kötü giden işlerin sorumluluğunu almaktır; bu milletin vicdanı buna isyan ediyor. Türkiye'nin dört bir yanında vatandaşlarımız soruyor: Bu kadar ölümün sorumlusu kim? Kim hesap verecek? Görüyoruz ki hâlâ ne mevzuatta bir değişiklik yapıldı ne de kurumsal sorumluluk tanımlandı. Değerli Komisyon üyeleri, bugün bir yangın daha olsa ne yapacağız? Yine aynı şeyleri konuşup "Mukadderat." mı diyeceğiz? Sayın Bakan, o günden bugüne bu devlet ne yaptı? Diğer bakanlıklar bu olayla ilgili neler yaptı? Bu tür olayların bir daha tekrarlanmaması için hangi tedbirler alındı, hangi mevzuat değişti? Kamuoyunu tüm bu sorulara yanıt bekliyor.

Allah ülkemize bir daha böyle bir acı vermesin.

Gürcistan ve Azerbaycan sınırında şehit olan bütün askerlerimize Allah'tan rahmet dilerken yakınlarına da başsağlığı diliyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Sayyigıt, buyurun lütfen.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Çorabatır'ın konuşmasından sonra konuşmak biraz zor olacak, ağzınıza sağlık.

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Ben de çok duygulandım.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Umarım ifade ettikleriniz karşılığını bulur, bugün buna yönelik bir açıklama da yapılır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Komisyon üyeleri, salonunda sorumluluk üstlenen her bir emekçi arkadaşımız; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Şimdi, kabinede Kültür ve Turizm Bakanlığı pasif bir bakanlık olarak karşımıza çıkabilir ama halklar ve inançlar açısından bizce en kritik bakanlık Kültür ve Turizm Bakanlığı. Sayın Bakan, şöyle filmi bir geriye sarıp ülkenin mazisinde bir gezintiye çıktığımızda bunun sebeplerini de daha kolay bir şekilde anlayabiliriz çünkü yaşadığımız kadim coğrafyanın çok inançlı ve çok

kültürlü varlığına yönelik en olumsuz politikaların müsebbibi şu an bütçesini tartıştığımız Bakanlığın ta kendisi olarak karşımıza çıkıyor. Dolayısıyla, demokratik toplum ve barış sürecinin birincil muhataplarından biri de Kültür ve Turizm Bakanı olarak sizsiniz. Yani, bunu bir suçlama olarak algılamayın Sayın Bakan, gerginliğe teşvik amacıyla da ben bunu ifade etmiyorum ama şu bir gerçek ki geleceğin aydınlığını ancak geçmişin karanlığıyla yüzleşerek gerçekleştirebiliriz ve bu olumsuz atmosferden kurtulabiliriz. Bu sebeple, Türkiye'nin Kültür meselesinde yakaladığı çözüm immesinin artması her bakanlığın da kendi özgünlüğünde müdahil olmasıyla mümkündür buna. Çözümün konuşulduğu bir dönemde sessizlik, barış karşıtlarının sesinin, maalesef daha gürlü bir şekilde çıkmasına da neden oluyor. Oysa, ülkenin en kritik sorununda geline eşiği atlamanın arifesinde toplumsal güveni de desteği de oluşturmak hepimizin sorumluluğunda Sayın Bakan. Bu kapsamda, farklı inançların ve dillerin görünür olması, bazı eksikliklerin giderilmesi halklar arasında bizce köprüler kuracaktır. Dolayısıyla, bizler DEM PARTİ olarak "Barış dili ve demokrasi kültürü." demeye devam edeceğiz ve bunun yaygınlaştırılması için de icra makamını ısrarla ve ısrarla sorumluluk almaya davet edeceğiz. Kültürel üretim ve sanatsal faaliyetler, sadece toplumsal zevkleri doyurmuyor, aynı zamanda bir kültür yaratıyor ve çağının profilini de çıkararak gelecekteki kuşakların geçmişi daha iyi anlamasına da vesile oluyor ama ne yazık ki özgür yarınlardan bugüne bakacak gençlerin pek güzel bir şey bulması da mümkün görünmüyor çünkü sizin Bakanlığınızda da çok net bir şekilde açığa çıkan bir durum var; kadrolaşma had safhada, usulsüzlükler çuvala sığmaz hâlde, mobbing ayyuka çıkmış durumda, özellikle devlet tiyatrolarında yaşananlar ülkenin geleceğe ümitvar bir mesaj iletmesini engelleyen düzeyde karşımıza çıkıyor. Sanatsal kaygılar, kurumsal hafıza ve liyakat prensibi maalesef popüler figürlerin nobranlıklarına kurban ediliyor Sayın Bakan. Bu sebeple, gelecekte bugüne bakanlar otuz iki yıl boyunca çalıştığı devlet tiyatrolarından ayrılan Veda Yurtsever'in şu sözlerini okuyacaklar -sorumlu arkadaşlardan biri şu an gülüyor oradan bana bakarak, neyse, üzerine alınmışsa bu bizler açısından olumlu bir şey- Sayın Yurtsever şunu söylüyor, diyor ki: "Kendilerini kurumdan daha değerli gören kibir abidelerinin idaresine teslim edildik. Eşofmanların yerini takım elbiseler aldığında düşüş başladı. Tek oyun yönetenler başreisör oldu. Kendi lale devirleri için her tuşa basıyorlar." Şimdi, kültürel çeşitliliğin, dilsel zenginliğin ve inançsal farklılığın ilham verdiği kadim coğrafyamızda sanatsal bir kuraklık varsa, bunun üzerinde Sayın Bakan sizlerin ve bürokratların oturup düşünmesi gerekiyor. Sanatçı özgür olmalı, sanatsal üretim engellenmemeli, sadece belli projelere değil, genç sanatçılara kamu desteği de sağlanmalı. Şimdi, Kürtçe, Süryanice, Çerkezce ve diğer dillerdeki projeleri teşvik etmelisiniz, sanatsal kuraklık ancak böyle giderilebilir ve ruhsal gıda ancak bu şekilde sağlanabilir.

Değirmek istediğim diğer bir konu Sayın Bakan, tarihî yapıların ve kültürel değerlerin yok edilmesi. Bunda dahilinizin olmadığını söyleyebilirsiniz ama olanı korunmamak da yok etmenin başka bir parçası olarak karşımıza çıkıyor. Tabii, yok edilen değerlerin listesine baktığımızda, AKP iktidarının fail olduğunu da çok net bir şekilde görebiliyoruz. Bugün Hasankeyf, iktidarın kültür sicilinde en ağır sabıka kaydı olarak karşımıza çıkmakta. On iki bin yıllık tarihî, birçok kültürel değeri sadece birkaç on yıllık bir baraj uğruna tarumar ettiniz Sayın Bakan. Bu, AKP iktidarı döneminden kalan eserlerinizden sadece bir tanesi. Şimdi, Hasankeyf'in eski ve yeni fotoğrafı orada duruyor, yan yana koyduğumuzda aslında doğanın, insanın, kültür üçlüsünün nasıl sizler tarafından yok edildiği daha net bir şekilde açığa çıkıyor. Yine, benzer bir yaklaşımı beş bin yıllık Diyarbakır Sur ve tarihî Suriçi'nde de sergilediniz; mahalle kültürünü ortadan kaldırdınız, kentin sosyolojisini tahrip ettiniz, kültürel dokuya zarar verdiniz. Hasankeyf'te bahaneniz enerjydi, Diyarbakır Sur'daki bahaneniz ise kentsel dönüşüm olarak karşımıza çıktı ama açık olmak gerekirse en temel sebeplerden bir tanesi, bölgenin politik duruşunun tamamen dağıtılmak istenmesiydi. Bugün Dersim de ciddi tehdit altında çünkü kutsal kabul edilen bölgeler, Munzur'un suları ve doğası, maden sahaları, barajlar ve güvenlik politikalarıyla on yıllardır sistematik bir biçimde insansızlaştırılmaya devam ediliyor. Sulukule, Tarlabası, Ayvansaray, Fikirtepe mahalleleri başta olmak üzere, Süleymaniye, Zeyrek, Sultanahmet, Boğaziçi, Validebağ Korusu, Kapadokya'da peri bacalarında yol inşaatı gibi dünya miras alanı veya sit alanlarındaki uygulamalar da bunun bir parçası olarak karşımıza çıkıyor. Sayın Bakan, listemiz ister uzun olsun ister kısa olsun ama bunca yıkım ve tahribat artık son bulmalı. Kürt, Türk, Ermeni, Süryani, Rum, Arap ve diğer halkların birlikte yarattığı bu kültürel mirasa hep birlikte sahip çıkmalıyız, bundaki temel sorumluluk da sizde, bunu biliyorsunuz zaten.

Buradan sizleri seçim bölgem Van'a götürmek istiyorum. Van; inanç, kültür, dağcılık, su sporları, yayla ve kayak turizmi başta olmak üzere ciddi bir turizm potansiyeline sahip bir kent ama buna rağmen hak ettiği noktada değil. Oysaki bizlerin de Pamukkale travertenlerine denk düşen Başkale travertenlerimiz var. Yine, en az Kapadokya kadar güzel olan Kofiraz'a sahibiz. Muradiye Şelalesi, HES tahribatına rağmen olanca ihtişamıyla akmaya devam ediyor. Nasıl ki Çorum'da Hattuşa Hititlerin başkenti ise Van da Tuşba'sıyla Urartu uygarlığının payitahtı konumunda çünkü Van kenti Medlerden Hurrilere ve bugüne kadar birçok uygarlığın izlerini taşıyan kadim kentlerden bir tanesi.

Van'da temel sorunlardan biri Sayın Bakan, kültürel ve tarihî yapıların sahipsiz bırakılması. Koruma tedbirleri yetersiz, restorasyon çalışmaları eksik. Bugün Van Kalesi'nde restorasyon çalışmalarının yapılması bizler açısından çok kıymetli ama bunun yetersiz olduğunu düşünüyoruz ve bu çalışmaların daha hızlı yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Bunu yaparken de kalenin etrafındaki kültürel değerlerin kazılarla ortaya çıkarılması, kültürel dokunun korunması sağlanmalı ve bir an önce çalışmalar hızlandırılmalı, Van Kalesi restorasyonuna yeterli bütçe ayrılmalıdır.

Van'da Ahtamar Kilisesi var Sayın Bakan, biliyorsunuzdur, Çarpanak Kilisesi, Yedi Kilise ve daha nice tarihî yapı var. Bunların tamamı kültürel hafızamızın bir parçası ama hepsi de yok olma tehlikesiyle karşı karşıya çünkü bir taraftan defineciler tarafından tahrip ediliyor, diğer taraftan hiçbir koruma tedbiri alınmış değil. Bunu sadece turizm kaygısıyla ifade etmiyorum; Ermeni ve farklı diğer inanca sahip halklara duyduğumuz saygıdan dolayı da bunu yapmalıyız.

Geçmişte Dilkaya Höyüğü ve mezarlıkların üzerinde tuvalet, soyunma odası ve otopark yapıldı. Yine, Kalecik TOKİ konutlarında bulunan Ermeni mezarlığı tahrip edildi. Bu, bizler açısından tam anlamıyla bir utanç ve insanlık değerlerine saygısızlıktır.

Bir diğer konu, yer isimleri meselesi Sayın Bakan; geçen gün Nusaybin'de bir Süryani köyünün asıl adına kavuştuğunu, girişe "Arbo" tabelasının asıldığı gördük. Bizce çok güzel ve şimdiye kadar, aslında geç kalınmış bir durum bu ama buna benzer birçok örnek de var. Örneğin "Akdamar Adası" diyoruz ama tabelada orijinal adıyla neden "Ahtamar" yer almasın? Burada ayın için Ermeni cemaatine yılda 1 defa izin veriliyor. Oysa, orayı ziyaret eden, Hristiyan inancına sahip yurttaşlardan giriş ücreti alınmadan, istedikleri zaman ayın yapabilmelerinin önünü açmanız gerekiyor.

Van'ın beklentileri açık Sayın Bakan; kentimiz, federe Kürdistan başta olmak üzere, çevre ülkelere sizler aracılığıyla tanıtılmalı, Van-İran arasındaki Kapıköy Sınır Kapısı 7/24 çalışma esasına göre çalışmalı, teknik ve altyapı konusundaki eksiklikler giderilmeli, yine, Başkale ilçemizdeki Gelincik Sınır Kapısı'nın derhâl açılması gerekiyor. Van ve İran arasında tren seferleri ve doğrudan uçak seferleri yapılmalı.

Son olarak -geçen yıl da söyledim Sayın Bakan, ciddiye almadınız; o yüzden bu yıl tekrar edeceğim- 2026 yılını Urartu yılı ilan ediniz, Van'ın potansiyelinin ortaya çıkmasının önünü açınız. Halkımız artık gerçekten icraat görmek istiyor.

Şunu söyleyip bitireceğim ben: Diğer birçok bakanlıkta olduğu gibi, Turizm Bakanlığı'nda da kadın bakış açısı, kadın aklı ve kadın renginin eksik olduğunu düşünüyorum, salona da yansıyor. Size bir önerimiz: Çalışan kadın arkadaşların sayısını artıralım. İnanın, kadın aklı devreye girdiği zaman en azından burada aldığınız bu eleştirilerin bir kısmını gidermiş olursunuz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Celal Fırat, buyurun lütfen.

CELAL FIRAT (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakan; şu an bu salonda, bu sıralarda kimisi Türk, kimisi Kürt, kimisi Arap, kimisi Laz, kimisi Çerkez, kimisi Alevi, kimisi Sünni, kimisi Hristiyan, kimisi Süryani, kimisi farklı inançlardan insanlarız ama hepimiz bu toprakların evlatlarıyız, hepimiz Türkiye Cumhuriyeti'nin yurttaşlarıyız. İşte, bugün size, tam bu farklılıklarımızı bariyer değil, köprü yapma çağrısıyla sesleniyorum.

Değerli üyeler, 2024'ten bu yana ülkemizde yeni bir umut yeşerdi; barış, demokratikleşme sürecinin yeniden gündeme gelmesi hepimize tarihî bir sorumluluk yükledi. Bu sorumluluk sadece siyasetlerin değil, bu toplumu oluşturan her bir unsurun, her bir kimliğin, her bir inancın omuzlarındadır.

Ben bir Alevi'yim, Alevi geleneğimiz özünde barış ve ortak yaşamın düsturu vardır. Hünkâr Hacı Bektaş Velî'nin "Sevgiyle gelen her can hoştur." sözü bizim için barış anlayışımızın temelidir. Alevilik, asırlar boyunca "Yol bir, sürekin binbir." felsefesiyle farklılıkları zenginlik olarak gören, rızalık kültürüyle itirazı ve iradeyi de bünyesinde barındıran bir yaşam biçimidir. İşte bu nedenle, barış, bizim için sadece silahların susması değil; barış, farklılıklarımızla birlikte var olabilme cesaretimizdir.

Sayın milletvekilleri, bugün tarihin derinliklerinden gelen onlarca medeniyetin, yüzlerce kültürün izleri üzerinde yaşıyoruz. Bu topraklarda binlerce yıldır Hititler, Frigyalılar, Urartular, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular, Osmanlılar, nice medeniyetler boy verdi; Kürtçe, Arapça, Lazca, Ermenice, Süryanice, Rumca Zazaca, nice diller konuşuldu, nice inançlar yaşandı. Bu zenginlik bizim için ortak mirasımızdır ama ne yazık ki yüz yıllık cumhuriyet tarihimizde bu zenginliği kucaklayamadık; cumhuriyetin demokrasi ayağı eksik kaldı. Tekçilik anlayışı farklılıklarımızı tehdit olarak gördü, oysa sorun farklılıklarımızla değil, farklılıkları kabul edememek konusundaydı.

Değerli milletvekilleri, bakın, Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinin yüzde 90'ı millî kültür programına ayrılmış. Elinizi vicdanınıza koyun, soruyorum sizlere: Bu ülkenin millî kültürünü sadece bir dil, bir etnisite, bir inanç mı oluşturuyor? Kesinlikle hayır. Bu toprakların kültürü, bütün dillerimizin, bütün inançlarımızın, bütün renklerimiz toplamıdır. Kürtçe bu toprakların dilidir, Lazca bu toprakların dilidir, Alevilik bu toprakların inancıdır, Süryaniler bu toprakların evlatlarıdır. Bunları folklor olarak görme düşüncesinden vazgeçilmelidir. Bunlar folklor değil, ülkenin her karışında emeği olan kimlikler ve inançlardır.

Sayın milletvekilleri, şimdi, gelin, barış sürecinin getirdiği bu yeni atmosferde birlikte düşünelim: Bir dilin, bir kültürün, bir inancın yok olması kime ne kazandırır? Hiçbirimize, aksine hepimizin kaybıdır, gelecek nesillerimizin elinden gerçeğin alınmasıdır. Alevi toplumu olarak bizim yaşadıklarımız da bunun en acı örneklerinden biridir. Yüzyıllardır süren inkâr, yok sayma, asimilasyon çabaları ama biz inancımızın üzerine tutunarak bugünlere geldik. 2022'de kurulan Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığını kuranlara şu soruyu sormak istiyorum: Bu kurum Alevilerin iradesine mi hizmet ediyor, yoksa Alevileri dönüştürme projesine mi hizmet ediyor? Bizim için bu kurumda kimin başkan olduğu, yönetiminin, çalışanlarının kimler olduğu önemli de değil.

Sayın Bakan, siz samimi bir yaklaşım istiyoruz, bizi olduğumuz gibi kabul edin istiyoruz, Aleviliği, Türk-İslam sentezi içine sıkıştırma çabalarına son verilsin istiyoruz, Alevilik neyse odur diyoruz. Alevilik; Türk'tür, Kürt'tür, Arap'tır, Arnavut'tur, Roman'dır, Fars'tır. Alevilik zaten bin yıldır çoğulculuğun, farklılığın bir arada yaşamasının en güzel örneğidir. Bunu neden göremiyoruz? "Alevilik yok." demek... Alevilik vardır, Alevilikler vardır ama bakın, eleştirirken de şunu söylemek istiyorum: Anlıyoruz, yüzyıllardır süren alışkanlıkları değiştirmek kolay değil. Eğer barış sürecinden bahsediyorsak, eğer demokratikleşmeden bahsediyorsak o zaman hep birlikte bakışımızı değiştirmek zorundayız. Demokrasiyi, adaleti sadece Alevilere değil, bütün kimlikler, inançlar için istiyoruz. Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının çalışmalarına bakalım, her şey soydaşlık ekseninde. Peki, dünyanın dört bir yanında yaşayan Alevi canlar ne olacak; Almanya'da, Belçika'da, Hollanda'da yaşayan milyonlarca Alevi ne olacak? Kürtler ne olacak, Rojava'da yaşayan Kürtler ne olacak? Yurt dışındaki Kürtler, Aleviler akrabamız değil mi? Barış sürecinin ruhu, işte bu anlayışı kırıp kapsayıcı olmaktır.

AİHM kararları var ortada, cemevlerini ibadethane olduğuna dair kararlar var, iç hukukumuzun kararları var; neden uygulanmıyor? Adalet kantardır Sayın Bakan, kantar ise tartıdır, ölçüdür, hakkaniyettir. Eğer siyasetin eli adaletin terazisine değerse, o terazi bozulur, o kantar doğruyu göstermez. Hak yerini bulmazsa mazlumun ahı yükselir. Şimdi, Kürt'e, Alevi'ye, Süryani'ye, muhalife ayrı bir hukuk, başka bir hukuk olamaz, olmamalı. Devletin, hukukun lensi artık değişmeli, herkese eşit bakmalıdır.

Bakın, yine bir dava var ki hiçbir izahı yok. Sayın Selahattin Demirtaş dokuz yıldır cezaevinde; AİHM kararları var, "Derhâl serbest bırakılsın." deniliyor, Anayasa Mahkemesi kararları var, hak ihlali tespit edilmiş ama siyasetin eli adaletin terazisine değdiği için yıllardır kantar bozuluyor, bozulmaya devam ediyor.

Barış sürecinden bahsediyoruz, demokratikleşmeden bahsediyoruz ama bir yandan AİHM kararları uygulanmıyor; bu çelişkiyi nasıl açıklayacağız? Eğer barış istiyorsak, hukuk istiyorsak, demokrasi istiyorsak o zaman siyaset, elini adaletten çekmelidir. Basında, sosyal medyada her gün Alevilere yönelik nefret söylemleri yayılıyor, yeterli soruşturma açılmıyor. Alevi köylerinde, kutsal mekânların çevresinde maden ocakları açılıyor, tepki gösterilmiyor. Alevi bir yurttaş olarak herhangi bir inancın kutsal mekânı zarar

görürse, biri inancından ötürü dışlanırsa bütün inançlara yapılmış bir hakaret olarak görürüm, itiraz ederim. Benden önce bu sıralarda oturan, şu an oturan, arkadaşlar olmak üzere, dindar bir arkadaşımızın, bu kutsal mekânlarımız, inancımız risk altında olduğunda tepki göstermesi gerekmiyor mu? Aleviler dışlandığında, aynı inancı paylaşmadığım ama aynı havayı teneffüs ettiğim, aynı çatıyı paylaştığım vekil arkadaşlarımızın tepki göstermesi gerekmiyor mu? Pekî, bu sessiz, ötekileştirici anlayışın altında yatan neden bireysel mi ya da bu sıralardaki arkadaşlarımızın iyi veya kötü niyetli olmasından mı kaynaklı? Asla olmadığını biliyorum çünkü bu ülke yüzyıllardır hukuku, eğitimi, kurumları, bürokrasisi farklılıklara yüzünü çevirmiş; bu tedrisat, anlayış farklılıklardan korkan, farklı olanın uğradığı haksızlığa sessiz kalan, onaylayan bireyleri maalesef yarattı.

Barış ve demokratikleşme sürecinin başarılı olması için tekrar ediyorum: Silahların susması tek başına yeterli değildir, zihinlerimizdeki ön yargıları da kırmalıyız, diller eşit olmalı, inançlar özgür olmalı, hukuk herkese aynı nazardan bakmalıdır.

Değerli milletvekilleri, bu ülkenin çatısı demokratik cumhuriyet olmalıdır, zemini hukuk olmalıdır, direkleri eşitlik ve özgürlük olmalıdır, bahçesi de bütün renklerimiz, bütün dillerimiz, bütün inançlarımız olmalıdır. Yüzyıldır hukuk dışına itilen kimlik ve inançları artık cumhuriyetin yasallığına dâhil etmeliyiz. Bundan korkmayalım, emin olun, bu yaklaşım bizleri ayırıştırmasın, hepimizi birleştirsin. Kültür politikalarımızı bu perspektifle yeniden kurgulayalım. Tarihî mirasımıza, sit alanlarımıza, millî parklarımıza sahip çıkalım. "Kentsel dönüşüm ve madencilik" adı altında medeniyetimizin izlerini yok etmeyelim. Basına, sanata, kültürel etkinliklere özgürlük alanı açalım. Sanatçıları, gazetecileri kovuşturmayı bırakalım. Muhalif televizyon kanallarına kayyum atama utancından vazgeçelim çünkü bir devlet, basınını, sanatçısını susturuyorsa toplumunu susturuyor. Kültür ve sanat dediğimiz şey ancak özgürlük alanıyla filizlenir.

Değerli milletvekilleri, sonuç olarak şunu söylemek istiyorum: Barış hepimizin ortak sorumluluğudur. Kimliklerimizi, inançlarımızı bariyer değil, köprü yapalım. Alevi geleneğinin "Sevgiyle gelen her can hoştur." anlayışına, Kürt kültürünün "...2 kardeşlik duygusuna, Anadolu'nun "Gelin, kaynaşalım!" çağrısına hep beraber kulak verelim. Yüz yıllık cumhuriyetin 2'nci yüz yılını demokrasiyle, hukukla, eşitlikle, özgürlükle inşa edelim. Bu topraklarda yaşayan herkesin kendi dilinde, kendi inancında, kendi kimliğiyle var olabildiği bir Türkiye'yi hep birlikte var edelim çünkü gerçek zenginlik farklılıklarımızda saklıdır çünkü gerçek barış birbirimizi olduğumuz gibi kucaklamaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Bir dakika ek süre veriyorum.

CELAL FIRAT (İstanbul) - Bu topraklarda Sünniler camilerde, Aleviler cemevlerinde, Ermeniler kiliselerinde, Süryaniler manastırlarında, Museviler sinagoglarında, Rumlar ayazmalarında, Ezidiler Laleş'e uzanan kutsal mabetlerinde barışa dua edecekler, dua ediyorlar. Ülkemizin bir asırdır özlemini duyduğu barış, bu çatı altındaki tüm partilerden daha değerlidir diyorum. Bu kez başarmak zorundayız, buna olan inançla hepinizi saygıyla selamlıyorum, aşkla.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

İYİ Parti Grubu adına 2 konuşmacı...

İlk konuşmacı Rıdvan Uz...

Süreniz on dakika.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Teşekkür ediyorum.

Ben başlamadan önce Sayın Bakanım bir şey sormak istiyorum: İstifa edecek misiniz Sayın Bakanım? Evet, ses yok Sayın Bakanımdan.

Şimdi, atalarımızdan miras güzel sözlerimiz var bizim: "Gezdim Halep ile Şam'ı/Eyledim ilmi talep/Meğer ilim gerideymiş/İlla edep, illa edep." Şimdi, 78 kişi can veriyor, bunların 36'sı çocuk. Bu kadim coğrafyada tam yirmi dört yıldır İslam ahlak ve faziletinden, Türklük gurur ve şuurundan eksikliğin son sürecini Kartalkaya'da yaşadık ve görüyoruz çünkü bunun bir bedeli olmuyor. 36'sı çocuk 78 can gidiyor ve bununla ilgili birinci derecede sorumlu olan Turizm ve Kültür Bakanlığı fakat yargı öyle bir karar veriyor ki burada sorumluluğu olan ve yargılanan kişileri ömür boyu hapse mahkûm ediyor ve bu karardan sonra bir bakandan açıklama ve bir istifa bekliyorduk. Sebebi de şudur: Çünkü Sayın Bakan kendi personelinin burada yargılanmasına müsaade etmedi. Biz Türkiye Büyük Millet Meclisinde milletin helal oylarıyla seçilen milletvekilleriyiz ve iktidarıyla muhalefetiyle bu süreçte Meclisimiz bir Komisyon oluşturdu. Neydi? Kartalkaya Komisyonu. Bu Komisyon vasıtasıyla 28 kurum ve kuruluşu dinledik ve Bakan da davet ettik. Sayın Bakanım kaçtı, gelmedi yani orada milletin vekillerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçmiş olduğu ve oluşturduğu Komisyona mealen "Benim seçenim tek kişi, o da reisicumhurdur." diyerek katılmadılar ama bugün burada yakaladık, bugün burada soracağız. Pekî, buradan da kaçtık, ruzumahşerde nasıl kaçacağız? Mahkemeyikübradan nasıl kaçacağız? Bunlar çok önemli şeyler. Bunlar vicdan taşıyan herkes için önemli göstergeler. Bu Komisyon yaptığı çalışmaların neticesinde "Burada dâhil bulunan Turizm Bakanlığı ve Çalışma Bakanlığı mutlak suretle gelip burada konuşmalı ve burada birinci derecede suçludur." dedi, Meclis bunu söylüyor. Yargı da diyor ki "Ben bilirkişi raporlarında incelediğim ve gördüğümüz üzere burada Turizm ve Kültür Bakanlığı birinci derecede sorumludur. Dolayısıyla Çalışma ve Turizm Bakanlığı -2 bakanlık- itfaiye, belediye ve il özel idaresi bu 4 kurum birinci derecede bu ölümlerden sorumludur ve ben de bunu yargılamak istiyorum." diyor ve başsavcılık iddianameyi böyle hazırlıyor. Şimdi, yargı, yargılama talep ediyor, yok; Meclis "Yargılansın." diyor, yok. Bir bakan diyor ki "Ben personelimi yargılatmam." ve yargılayamıyoruz. Sonra ne oluyor? "Alp" ve "Yiğit" adında 2 çocuk oradan çıkıp, o yangından kurtulup, o çocukların çığlıklarını duyup tekrar geri dönmek istiyorlar. NTV muhabiri orada diyor ki "Ya, çocuklar girmeyin, ölürsünüz." "Ya, biz kurtarabildiğimizi kurtaralım da biz ölürsük ölelim" diyorlar. Bu çocuklar yeni üniversite mezunu; biri mühendis, biri doktor ve tekrar içeri dalıyorlar ve Milliyetçi Hareket Partisi milletvekilimizin ailesi dâhil olmak üzere birçok canı orada kurtarıyor bu 2 çocuğumuz ve Danıştay Başkanı geliyor, biri onun evladı, onun babası burada Mecliste diyor ki "Bizim bu Meclis koridorlarında ne işimiz var? Biz adalet dağıtan insanlarız, biz burada

niye adalet arıyoruz? Adaletle güven Türkiye'de yüzde 20'nin altına düştü." Yani nasıl bir Türkiye'ye evrildiğimizin en güzel örneğini veriyor. Ya, Nehir var, Doruk var; annesi geliyor, şurada oturuyoruz biz, o da sizin oturduğunuz, tam oturduğunuz yerde oturuyordu Sayın Bakanım; Duygu Hanım diyor ki "Ben, evladım mesaj bırakmış, üç gün korkudan mesajı açamadım." "Anne kurtar beni mi?" dedi, "Yaniyorum mu?" dedi ama çocuk demiş ki "Anne, seni seviyorum." Ya, bunda hiç mi vicdanımız yok? Hiç mi bir sorumluluğumuz yok? Bırakın, sizin kendinizin istifa etmesini, buradaki personelinizin yargılanmasına nasıl müsaade etmezsiniz? Bunu hangi vicdan kabul edebilir? Otel 2024 yılında Turizm Bakanlığımız denetliyor, denetlemenin sonucunda en ufak bir müeyyide yok, en ufak bir yaptırım yok, otelle ilgili elle tutulur hiçbir tedbir yok ve çıkıyor, açıklama yapıyorsunuz "Biz yönetmeliğe göre otelin işleyişinden, perdesinden, tülünden, nevresiminden sorumluyuz." deniyor ya, böyle bir şey olabilir mi? Ama kanun, hüküm çok açık, diyor ki: "Buranın can ve mal güvenliği birinci derecede Kültür ve Turizm Bakanlığının sorumluluğundadır." Bu sorumluluğu niye almıyorsunuz? Yani bunun bir bedeli yok mu bu ülkede? Bu sorumluluktan kaçılmasına hakikaten bir anlam veremiyoruz. Orada bu kadar can gidiyor, sonuç, mutlu otel sertifikası veriyoruz. Niye veriyoruz? Mutlu otel sertifikasının altında sizin imzanız var Sayın Bakanım. Mutlu, mutlu öldüler diye mi, niye? Sebep ne? Biz Komisyon olarak gittiğimizde otelin girişinde, orada kocaman bir levha vardı "Bu otel Turizm Bakanlığı tarafından denetlenir." diye yazıyordu. Biz gittiğimizde o tabela sökülmüştü, yoktu yerinde. Sordum yetkililere bu tabelayı niye... Yani bu tabelayı alan içerdeki her şeyi alabilir, bütün delilleri de karartabilir. Bu tabelayı buradan nasıl sökersiniz? Bir genel müdürünüz imza atmış efendim, tabelanın valiliğe emanete alınmasıyla ilgili. Yahu, sorumlu olduğunuzu biliyorsunuz, o tabelayı oradan sökerek bu sorumluluktan kaçınabileceğinizi nasıl aklınıza getirebilirsiniz? Oradan tabela gidiyor ve yargılamanın olduğu günden bir gün önce -son, karar verecek mahkeme- bütün televizyonlarda ETS Turun yeni reklamı dönüyor ya! Yani bu hangi mantığın, hangi hayalin ürünü olabilir? Yani hiç mi bu tarafa saygımız yok? Yani bu para hırsı, bu kazanma arzusu nedir ya! Yani aynı gün biz Komisyonundayız, Komisyon çalışmaları yapılıyor ama baktığınız zaman, onunla ilgili, turizmle ilgili Sayın Bakanımız Yunan adalarında teknede görüntü veriyor ya! Yani hakikaten doğru bir iş değil bu işlemler ya! Yani Miami'de iş yapabilirsiniz, bunlar ticari şeyler, bunlarla sizi vuracak hâlimiz yok ama bir insanın canı kayboluyor ve onun başında siz oluyor ve bulunuyorsanız bizim burada çok net çıkıp bu ifadeleri kullanma hakkımız var. Bu ifadeleri kullanacağız çünkü Danıştay sizin 10 personelinizin artık yargılanmasının önünü açtı. Bundan sonra bürokratlar da bu bağlamda dikkat edecek, sorumlulukları ve yetkilerinin, altına imzalarını attığı işlerin bir vebali olduğunu görecekler inşallah yani onlar da en az otelin sahipleri kadar suçlu olduklarını bilecekler.

Yani ne desek az, ne desek boş. O yüzden, ben sadece Kartalkaya'yla ilgili kısım ile ilgili söz aldım çünkü bu milletin kanayan yarası, bu kanayan vicdanı; bunun dindirilmesi lazım Sayın Bakanım, bu da size düşüyor. Biz Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak bu sorumluluğun sizin olduğunu belirttiğimize göre, yargı da belirttiğine göre sizin istifanızı talep ediyor ve konuşmamı sonlandırıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - İkinci konuşmacı Sayın Şenol Sunat.

Buyurun.

Süreniz on dakika.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Teşekkür ediyorum Başkan.

Evet, saygıdeğer Komisyon üyeleri, Sayın Bakan ve değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, ülkemizin en büyük döviz kazandıran sektörü, en stratejik alanı turizm konusuyla konuşmama başlamak istiyorum. Evet, turizm bu ülkenin nefes borusu, cari açığı azaltan, istihdam yaratan, hizmet sektörünün lokomotifi durumuna geçmiş ama biz hâlâ turizmi gerçek bir ihracat sektörü gibi desteklemeyi sağlayamıyoruz Sayın Bakan. Diyorum ki: Turizm işletmelerini neden ihracatçı statüsüne almıyoruz, alamıyoruz? KDV iadesi verilebilir, yurt dışı tanıtım destekleri sağlanabilir, fuar teşvikleri ve EXIMBANK kredileri uygulanabilir. Peki, neden yapılmıyor? Bu kadar basit bir adım bu kadar önemli bir sektöre neden çok görülüyor? Zaman zaman turizm işletmecileriyle görüştüğümde bunlar onların da sıkıntıları olduğu için dile getirmeyi uygun görüyorum.

Evet, turizm sektöründe sürdürülebilir bir istihdam için neler yapılabilir? Ki siz turizmcisiniz, gayet iyi biliyorsunuz. En azından her yıl sezon bitince on binlerce emekçi kapının önüne konuluyor bildiğiniz gibi. Kış aylarında tesislerin ayakta kalabilmesi için Sosyal Güvenlik Kurumu teşvikleri neden uygulanmıyor? Yani işveren payına bir indirim veya destek olmak gibi. Enerji maliyetlerinde indirim sağlansa, işletmeler kışın da açık kalsa kötü olmaz. Çalışanını bütün yıl istihdam eden işletmenin desteklenmesi bu kadar zor mu Sayın Bakan? Başta Antalya gibi illerimizde, bölgelerimizde, pek çok bölgede nitelikli personel bulunmasında sıkıntı yaşanıyor çünkü barınma yok. Lojman alanlarını planlara koymak bu kadar güç mü? Bu yatırımlara düşük faizli kredi sağlamak neden aklınıza gelmiyor? Turizmde nitelikli iş gücü tutamıyoruz çünkü çalışan kalacak yer bulamıyor. Sayın Bakan, Ege'de, Bodrum'da, Dalaman gibi sezon olarak üç ayla sınırlı olan yerlerde kış aylarında uçuş destekleri verilemez mi? Hat açan hava yolu şirketlerine garanti teşvik indirimi uygulamak çok mu zor? Bu adımları atsak ne olur? Oteller daha uzun süre açık kalır, istihdam korunur, bölge ekonomisi de canlanır. Peki, bunu herkes görüyorken iktidar neden görmüyor? Bu ülke, turizm potansiyelinin yarısını bile kullanamıyor. Çok basit, uygulanabilir, kaynak gerektirmeyen, sadece akıl ve irade gerektiren adımlar bunlar.

Evet, biraz önce ifade ettiniz, "2024 yılında 57 milyon turistle dünyada 4'üncü sırada ama gelirden 7'nci sıradayız." dediniz çünkü kişi başı harcama yıllardır artmıyor, gecelik harcama neredeyse yerinde sayıyor. Turizmde hacmi büyüttüğünüz ama değeri büyütememişsiniz. Bu ülkeyi ucuz tatil ülkesi kimliğine mahkûm eden kim? Turizm politikası diye ortaya koyduğunuz şey düşük gelirli, yoğun trafik yaratan, çevreyi zorlayan, esnafı kazandırmayan bir model. Bu mudur sizin turizm vizyonunuz? Ülkemizde, raporlara göre, 10 kişiden 6'sı tatil yapamıyor ama herhâlde bundan sonra 10 kişiden 8'i tatil yapamıyor durumuna düşecek. Tatil yapamayanların yüzde 91'i ekonomik sebeplerle tatil yapamıyor Sayın Bakan. Bizim tatil yapabilecek olanlarımızın ekseriyeti Yunan adaları ve Yunanistan'a gidiyor. Ha, siz de zaten Yunanistan'ı bu yıl tercih etmiştiniz, değil mi Sayın Bakan? Ama ne gariptir ki işçi, emekli... Yabancı turist beş yıldızlı otellerimizde her şey dâhil keyif çatarken bu ülkenin emeklisi aynı otelde temizlik görevlisi olarak çalışacak duruma düştü Hükûmetinizin uygulamış olduğu ekonomik yöntemlerden.

Sayın Bakan, size soruyorum: Bu mu turizm başarınız? Kültür yolu festivalleri düzenliyorsunuz; güzel, takdire  ayan ama kültür yolu festivalleri şeffaf değil. Yerel aktörleri d  lıyor, ihale süreçleri belirsiz, sanatçı ödemeleri açıklanmıyor. Bu festival bir kültür projesi midir, yoksa belli şirketlere aktarılan bir para mekanizması mıdır, öğrenmek isteriz.

Evet, Bakanlık tarafından Sürdürülebilir Turizm Sertifikası verilmiş Kartalkaya Grand Otelden hem Sayın Rıdvan Uz hem de diğer hatipler bahsetti ama sormak istiyorum: Yani bu konuda hiç mi sorumlulu unuz yok ve daha önce ETS'de çalışan, mevcut durumda Yatırım ve   letme Genel Müdürü olan Ne e  ıldık'ın bunda hiçbir sorumluluğu yok mu, ne yaptınız, bir soruşturma a madınız mı?

Kültürel mirası katleden bir yönetimden bahsediyorum. Galata Kulesi'nde hiltiyle duvar s ken siz, Kız Kulesi'nde beton döken siz, Ayasofya'da imparator kapısını tahrip eden yönetim siz, Diyarbakır surlarında UNESCO'nun bile durdurdu u hatalı restorasyonlara imza atan da siz, Bodrum Kalesi'nde özgün duvarları yıktıran siz, Selimiye Camisi'nde bilimsel heyetlerin reddettiği projeyi, yargı tarafından durdurulan uygulamayı zorla geçiren siz. Kültürü korumakla görevli Bakanlık nasıl olur da kültür varlıklarının en büyük tahripçisi hâline gelir Sayın Bakan? Evet, program d  ı gelirler bütçenin yüzde 27,36'sı bize bu program d  ı giderleri açıklayın Sayın Bakan yani bürokratik, karanlık bir alan, denetim d  ı bir harcama, hesap veremeyiz demektir bu.

Sayın Bakan, hatırlar mısınız bilmem, 27'nci Dönemde bir komisyon toplantısında size sormu tum. Bodrum'un Kissebükü Adalıyalı Koyu'nda yapmak istediğimiz Maxx Royal Bodrum oteli ne durumda, milletçe merak içindeyiz, ilerleme kaydettiniz mi Sayın Bakan? Evet, sizi ve  irketinizi Bodrumlular çok u ra tırıyor, biliyorum, bir de İYİ PARTİ'li milletvekilleri. Konuyla ilgili Grup Başkan Vekilimiz Sayın Turhan   mez'i mahkemeye vermi siniz. Ben buradan sorayım, sormak durumundayız, millet adına sormak durumundayız: Bakın, yani bu kadar güzel bir koy Sayın Bakan...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANİ MEHMET NURİ ERSOY - Orası neresi?

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Evet, Kissebükü. Kissebükü burada, burada bir şey var ama koy bu; değil mi?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANİ MEHMET NURİ ERSOY - Orası değil.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Efendim, bakın, o zaman şöyle göstereyim size.

Şimdi, daha önce  irketinize 2005'te tahsis edilen 95 bin metrekaRELik dev orman arazisi ile 2018 yılında 3.819 metrekaRELik arazi alımınız bu parselde birle iyor mu? Ben ikisini de Bakanlık  ncesi aldım yani  irketim Bakanlık  ncesi aldı diyebilirsiniz ama o bölgede Orman Bakanlığı, Turizm Bakanlığı arasında 25 bin metrekaRELik arazi devri yapıldı mı, bu devir  irket lehine mi kullanıldı? Bunu soraca ız. Kissebükü Antik  ehri kazılarını hızlandırdınız, onu biliyoruz. 800 milyon liralık ek  denekli kazılar kime yarıyor Sayın Bakan? Arkeolojik kazılar gerçekten... Bunlar ister istemez aklımıza geliyor. Tabii ki orada, o antik kentin ortaya çıkmasını kim istemez, turizm açısından da çok önemli ama acaba bu arkeolojik kazılar gerçekten otel için romantik bir fon mu oluşturuyor Sayın Bakan? Bölgeye otel yapılırsa yol yapılacak ve 50 bin a a  kesilecek iddiası var, bunlar doğru mu? Kanalizasyon, su, elektrik altyapısının belediye borçlandırılarak ve kamunun cebinden  irket projesine göre hazırlanması iddiası var, buna da cevap vermenizi rica ediyoruz.

" ED gerekli değildir" kararını kim verdi? Ne güzel zaten çıkardınız onu, istedi inize " ED gerekli" istemedi inize de... Hükümet olarak söylüyorum,  evre Bakanlığına söylüyorum bunu, istedi inize istediğinizi yaptırabiliyorsunuz. Sizin bu bölgeyle ilgili " ED gerekli değildir" kararını kim verdi? Bu ülkede en k  k   letme ahırına bile tadilat yapmak için rapor alırken Bakanın  irketine bin yataklı otel için  ED muafiyeti tanımak nasıl açıklanabilir, gerçekten merak ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Bir dakika ek süre veriyorum.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Rica ediyorum.

Aslında soraca ımız çok soru var, Devlet Tiyatrolarından RTÜK'e, Yunus Emre Enstitüsünden diğer Atatürk Kültür ve Dil Başkanlığı için soraca ımız çok şeyler var ama zaman yetmiyor yeteri kadar. Bugün, bu bütçe, kültürümüzü korumaya değil Sayın Bakan, ihmalleri örtmeye, turizmi geliştirmeye değil günü kurtarmaya ayrılmış bir bütçe, 70 milyarlık bir bütçe. Cari transferlere bakıyoruz, yüzde 35,27 yani her 100 liranın 35 lirası hiçbir çıktısı olmayan, hiçbir performans kriteri bulunmayan, adı sanı belirsiz kalemlere gidiyor. Ne proje listesi var ne performans raporu ne de etki analizi.

B t eniz hayırlı olsun diyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

YENİ YOL Partisine geçiyoruz.

Sayın Mehmet Karaman, buyurun.

Süreniz on dakika.

MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli Komisyon  yelerimiz, kıymetli milletvekilleri, Bakan Yardımcılarımız, bürokratlarımız ve basınımızın güzide temsilcileri; sizleri hürmet ve muhabbetle selamlıyorum.

Tüm  ehitlerimize Allah'tan rahmet, aziz milletimize ba sa lı ı diliyorum.

Bugün burada sadece bir Bakanlığın bütçesini değil, bu milletin hafızasını, ruhunu, ahlakını, medeniyet iddiasını konuşuyoruz. Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesi kuru bir rakamlar dizisi değildir. Bu bütçe milletin kendisini nasıl görmek istediğinin, çocuklarına nasıl bir gelecek bırakaca ının, hangi değerleri yaşatmak istediğinin aynasıdır. Millî görüş anla ı ına göre bir ülkenin gerçek gücü tankında, t fe inde ya da rezervlerinde değil, kültüründe, ahlakında, vicdanında, üretim ahlakında ve insan yetiştirme iradesindedir. Eğer kültür politikalarımız bu omurgayı ta ımıyorsa yapılan her yatırım eksik kalır, atılan her adım istikametsiz olur. Şöyle: Bütçe genel görünümünde artış var, vizyon yok. 2026 için teklif edilen 69,90 milyar TL, 2025 yılı başlangıç  dene ine göre yüzde 31,6'lık nominal bir artış göstermektedir ancak bu artış reel bir büyüme değildir. 2025 yılı enflasyon tahmini yüzde 33' n üzerindedir. Bu nedenle, karşımızdaki artış yeni bir vizyonun ifadesi değil, yalnızca yüksek enflasyonun telafisidir. Bakanlık bütçesinin genel bütçedeki oranı yaklaşık yüzde 0,37'dir. Bir  lke kültürünü, sanatını, hafızasını yüzde 1 bile olmayan paylarla nasıl güçlendirecek? Kültür binde 1'lerle kalkınmaz çünkü kültür cismani değil, rakamla,  l yle değil, kalplerde yer edindiği  l de taşınır. Sizlerin materyalist yakla ımınızda dahi karşılığı olmayan bir yapının kalplerde yeri ise yalnızca hiçtir.

Kıymetli arkadaşlar, kaynakların dağılımı ise ayrı bir faciadır. Kültüre pay az, tanıtıma pay gizli yapılmaktadır. Bütçenin yüzde 75'inin kültür faaliyetlerine ayrıldığı ifade edilse de bu tablo gerçeği yansıtmamaktadır çünkü turizm tanıtımlarının büyük bölümü merkezî bütçeye dâhil olmayan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı tarafından yürütülmektedir. Bakın, siz sürekli kanunun etrafını dolaşarak müstakil yapılar kuruyorsunuz. Bu şekilde de devletin kurumsal yapısına zarar veriyorsunuz. Misal mı? 7183 sayılı Yasa'yla kurulan TGA Kamu İhale Kanunu'ndan muaf, Sayıştay denetimine tabi değil, Devlet Memurları Kanunu dışında personel rejimine sahip; gelirleri otellerden toplanan turizm payı, harcamaları ise tamamen kapalı devre yürüyen bir mekanizmadır. Anayasa Mahkemesi 2023 yılında TGA'nın muafiyetlerini iptal etmiştir ancak yürütme bu kararı dolanmış ve Cumhurbaşkanlığı kararıyla yeniden denetime kapatmıştır.

Değerli milletvekilleri, yargı "Denetlensin." demiştir, yürütme "Denetlenmesin." demiştir. Bütçe hakkının sahibi olan Meclis ise bu yapının dışında tutulmuştur. Bu tablo bir finans meselesi değil, hukuk ve ahlak meselesidir. Bu meselelerde ise her geçen gün sınıfta kalmaktasınız.

Kıymetli arkadaşlar, sınıfta kaldığınız bir diğer mesele ise kamu personel rejimidir. Biz bunu sürekli dile getiriyoruz. "Eşit iş, eşit ücret" diyorsunuz, bunu kabul edip sözde savunuyorsunuz ama sürekli kurumlar arası, statüler arası, hatta aynı unvandaki çalışanlar arasında dahi eşitlik sağlamıyorsunuz. Bunlar yetmiyormuş gibi, Bakanlık uhdesinde TGA gibi yapılarla bu eşitsizliği derinleştiriyorsunuz. Bu, kamu hizmetinde eşitsizliktir. TGA personelinin maaşlarının Bakanlık personelinin ortalama 3-4 katı seviyesinde olduğu söyleniyor. Bakanlık memuru 300 TL harcırahla göreve giderken TGA yöneticilerinin limitsiz kredi kartı ile lüks konaklamaları kamuoyunda tartışma konusudur. Soruyorum: Aynı işi yapan iki kamu görevlisi arasında böylesine uçurumlar olabilir mi? Bu, adalet midir? Bu, kul hakkına uygun mudur? Bizim anlayışımıza göre adalet mülkün temelidir ancak bu uygulamalarla mülkün temeli de kendisi de fiilen ortadan kaldırılmıştır.

Sayın Bakan, kültürel üretimde liyakat ve adalet eksikliği günden güne artmaktadır. Kültür fonları yıllardır aynı kişi ve çevrelere akmakta, şeffaf olmayan komisyonlar objektif kriterlerle çalışmamaktadır. Anadolu'da yüzlerce genç tiyatrocu, yönetmen, ressam, senarist emeğiyle kültür üretmek isterken Bakanlık kapılarından geri çevrilmekte ya da haberdar bile edilmemektedir. Sanat belli bir zümrenin mülkü ve tekelinde değildir. Bu milletin vergisiyle oluşturulan fonlar bu milletin evlatlarına eşit paylaştırılmalıdır. Sanat, ehline zimmetli bir emanettir; emanet, ehline verilmediğinde bozulur; ceremesini de bugünün ve yarının nesli çeker ki çekiyoruz da.

Tarihî mirasın restorasyonunda ise akla ziyan uygulamalar yapılmaktadır. Bütçenin yaklaşık 17 milyar TL'si sermaye kısmı, restorasyon ve inşaatlara yöneliktir ancak "restorasyon" adı altında yapılan birçok uygulama birer tahribata dönüşmektedir; PVC doğramayla restore edilen camiler, betonla kaplanan tarihî hanlar, görsel makyaj projeleri, deprem sonrası aceleyle yürütülen kontrolsüz çalışmalar ve "restorasyon" adı altında âdeta kültürel miras cinayetleri. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin raporları ortadadır. Birçok tarihî alanda kepçelerle kontrolsüz müdahaleler yapılmaktadır. Kültür, ihale hızına göre değil, ilim, ehliyet, estetik ve sadakatle korunur.

Kıymetli arkadaşlar, bir diğer konu ise kültürel ithalat ve zihinsel erozyondur. Kültür yolu sanat festivalleri gibi çalışmaları biz de destekliyoruz ama gelin görün ki bu isim altında vatandaşa sadece ithal zevkler aşılanıyor; maya tutmuyor ve insanı bozuyor. Sadece Batılı olan, sadece bizim kültürümüzden farklı olan şeyler kültür ve sanat ögesiymiş gibi zihinlere kodlanıyor. Klasik Türk müziği, klasik sanatlar yani bu milletin ruhu örtülmeye çalışılıyor; bunu birçok yönden yaptıkları gibi özellikle yabancı menşeli dijital platformların içerikleri hiçbir filtreye tabi tutulmadan gençliğimizin zihin dünyasını belirliyor. Türk aile yapısını, ahlaki değerleri ve inancı yıpratıcı içerikler her gün milyonlarca gence ulaşmaktadır. Öyleyse soruyorum: Bu Bakanlık gençlerin hangi değerlerle büyümesini istiyor? Bizim çizgimiz nettir. Bizim kültür politikamız, tüketimi, gösterişi, dizileri değil; aileyi, ahlakı, edebi, kimliği, vicdanı merkeze almalıdır.

Bakın arkadaşlar, ne olduysa Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçince oldu ve kültür politikalarında merkezîleşme ve keyfiyet baş gösterdi. Nasıl oldu bu? Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi altında kültür politikası giderek merkezîleşti, istişare mekanizmaları devre dışı kaldı ve karar alma süreçleri kişiselleşti.

Sayın Bakan, işte tam da bu noktada 2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporu karşımıza çok çarpıcı bir tablo koyuyor. Kültür ve Turizm Bakanlığının mali tablolarına şartlı görüş verilmiştir yani Bakanlığın 5,48 milyar lira olarak görünen zararının da elinde bulundurduğu yüzlerce taşınmazın da gelir ve alacaklarının da gerçekte ne olduğundan emin değiliz. Yüzlerce kamu varlığının kayıtlara dâhil alınmadığı, idari para cezalarının tahakkuk ettirilmediği, şartlı bağışların amacı dışında kullanılmaya açık hâle getirildiği bir yapıdan söz ediyoruz. DÖSİMM ise olumlu görüş olmasına rağmen 2,7-2,8 milyar lira net zarar üretmektedir. Yani muhasebe doğru tutuluyor olabilir ama iş modeli iflas etmiş; döner sermaye, kamu kaynağı yürütmek yerine, kamuya yük hâline gelmiştir. Daha vahimi, 2023'te tespit edilen bu usulsüzlüklerin önemli bir kısmı 2024'te de "Kısmen yerine getirildi." ya da "Yerine getirilmedi." olarak aynen devam etmektedir. Bu tablo bir teknik hata değil; kronikleşmiş bir yönetim zaafı, bir irade eksikliğidir. Devletin malı ortada, sahipsiz bırakılırsa; gelir takibi yapılmazsa; ihaleler mevzuata aykırı yürütülürse bunun adı sadece kötü yönetim değil, aynı zamanda kul hakkına riayetsizliktir. Millî görüşe göre kamu görevi emanet, bütçe ise milletin alın teridir; Sayıştayın altını çizdiği bu manzara maalesef bu emanetin gereği gibi taşınmadığını açıkça ortaya koymaktadır. Böyle iş olmaz. Günümüzde talimatlarla şekillenen bir kültür politikası sürdürülemez. Kültür aceleyle gelmez. Kültür; sabır, tutarlılık, kurumsallaşma ve ortak akıl ister ve en önemlisi manevi kalkınma olmadan kültür politikaları eksiktir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Ek bir dakika.

Lütfen tamamlayalım.

MEHMET KARAMAN (Samsun) - ...Karacaoğlu'nın sesiyle, Yunus Emre'nin gönlüyle, Akif'in ahlakıyla, Sezai Karakoç'un diriliş çağrısıyla yetiştirdi. Bugün kültür politikamız bu ruhu büyütmek yerine vitrin projelerine, gösterişli yatırımlara, rant baskısına ve dar siyasi tercihlere sıkışmış durumdadır. Biz istiyoruz ki Türkiye kültürüyle dünyaya yön veren, sanatıyla saygı duyulan, akılla örnek olan, gençliğini kendi değerleriyle yetiştiren bir ülke olsun. Bu ise ancak adil, liyakatli, şeffaf ve millî bir kültür politikasıyla mümkündür.

Sayın milletvekilleri, karşımızdaki bu bütçe vizyon taşımaktan uzaktır. Kültürün payı düşük, denetim mekanizmaları zayıf, adalet ilkesi göz ardı edilmiştir. Bu nedenle daha güçlü, daha vicdanlı, daha adil bir kültür siyaseti inşa edilmesini temenni ediyor, bütçenin bu hâliyle yeterli olmadığını, ancak israf etmeden hayırlı işlerde kullanılmasını temenni ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Mehmet Atmaca, buyurun.

Süreniz on dakika.

MEHMET ATMACA (Bursa) - Sayın Başkan, Kıymetli Bakanım, değerli bürokratlar, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Turizm Bakanlığı bütçesi görüşülürken Kartalkaya'da yaşanan felaketin bugün tekrar hatırlatılması hepimizi derinden üzmüştür, orada yaşanan ihmallerin tekrar hatırlanması gerçekten bizi ziyadesiyle üzmüştür. Tabii, ciddi hatalar zinciri var orada ancak bu hatalar bürokratlara yüklenmeye çalışılıyor. Ben inanıyorum ki bürokratların o kadar inisiyatif kullanabilmek gibi bir yetkileri, bir imkânları, bir cesaretleri olamaz, mutlaka siyasi baskılarla o hatalar o noktaya gelmiştir. Özellikle 2008 yılından bu yana 13 kere denetlendiği ifade edilen bu otelin bu kadar büyük ihmal ve hataları bir arada barındırması ancak ve ancak siyasi baskılarla mümkün olabilmıştır. Dolayısıyla Bakanlığınızın bu konuyla ilgili direkt sorumluluğu vardır. Bu sorumluluktan kaçmanızın millet anlayışında bir karşılığı yoktur. Tabii, yine Belediye tarafından verilen itfaiye raporunun iptal edilmesi ya da geri çekilmesi bürokrasiye mal edilmiş bir suç olarak görülmektedir ama bunun kimler tarafından iptale zorlandığı da mutlaka araştırılması gereken bir mesele.

Tabii biz biliyoruz ki maalesef her sektörde, sadece turizmde değil, yandaş yatırımcılara farklı uygulamalar var ve her türlü yönetmelik, her türlü bürokrasi onlar için çok basitleştirilirken yandaş olmayanlara çok büyük eziyetler uygulandığını görmekteyiz. Özellikle küçük işletmelerin ruhsatlandırılması konusunda çok büyük zorluklar yaşanmaktadır. Anlayış bakımından bazı problemler var. Özellikle işletme ruhsatı olup işletme ruhsatını yenilemek zorunda kalan işletmelere değişen yönetmelikler dayatılarak bu belgeleri yenilemeleri engellenebiliyor. Bir yönetmelik hazırlandıktan sonra bir geçiş süresi verilmesi gerekirken maalesef anında uygulanması talep ediliyor. Yine, tabii ki yandaş bulabilenler bunları hızlı bir şekilde çözebiliyorken bulamayanların yıllardan beri çalışmakta olan birçok tesisini kapatmak zorunda olduğunu görüyoruz.

Tabii, bu Kartalkaya'da meydana gelen yangın aşırı bir şekilde telaş oluşturdu ve başta turizm tesisleri olmak üzere birçok tesiste aşırı denetimler başlatılmıştır. Bu, bir ayıbın örtülme çabası gibi görünse de uygulanamaz bir kısım istekler oluşturmuştur. Özellikle yapı kayıt belgesi ya da eski tarihlerden beri çalışmakta olan bir kısım tesislerin yeni geliştirilmiş yangın yönetmeliklerine uydurulması talebi çok reel değildir. Ben abartılı bir kısım taleplerin olduğunu düşünüyorum. Yine bu zorlamalar illegal bir kısım baskıları ortaya çıkarıyor ve yine maalesef, Bakanlıkta temas kurabilenler veya yandaş olanlar bu denetimleri rahatlıkla aşabilirken bunu bulamayanların ciddi zorluklar çektiğini görüyoruz.

Yine, kırsal bölgelerde ve özellikle yayla ve mera alanlarında turizm faaliyetleri göstermeye çalışan küçük işletmelerin ciddi sorunları var. Bu sorunların çözümüyle ilgili maalesef Bakanlığın ciddi bir çalışması yok. Özellikle plansız alanlar olması bu alanların, kaçak yapıların... İmar barışı vasıtasıyla işletme kurma durumuna gelenlerin belge yenileme süreçlerinde çok ciddi sorunlar var. Yine, burada, benzer yollarla ancak belgelerini alabiliyorlar, yoksa yandaş olmayanların ya da Bakanlıktan yetkiliyle muhatap olamayanların bu sıkıntılarını çözebilmeleri mümkün değil.

Tabii, yaylacılık ve kırsal turizm aslında her geçen yıl çok fazla artıran, çok fazla büyüyen bir alan. Bu alanın en büyük avantajı çok fazla yatırım ve çok fazla masraf etmeden çok sayıda turist çekebilmesidir. Bu alanların maalesef disipline edilmesi, belli standart ve kalitelere ulaşabilmesi adına Bakanlığın ciddi bir çalışması olmadığını görüyoruz. Yerel vatandaşların, yerel insanların amatör çaba ve fedakârlıklarıyla bu çalışmalar yapılıyor. Ciddi bir döviz girdisi sağlayan bu alanların dikkate alınarak kamusal elle disipline edilmesi ve insanlığın ufkunun açılması son derece önemli. Geçen bütçe görüşmelerinde ifade etmiştim, hayatı boyunca turist olmamış insanların turizmci olmaya çalışması, gerçekten Bakanlığın onları ihmal etmesiyle ilgili bir şey. Ben, Bakanlığın bu tür işletmelerin desteklenmesi, ufuklarının açılması, belirli standart ve kalitede hizmet verir hâle getirilmesinin sağlaması gerektiğini düşünüyorum.

Yine, planlarla ilgili çok ciddi problem ve sıkıntılar var. Maalesef birçok destinasyonda hâlâ plan sıkıntıları var. Özellikle kırsal bölgede kalan ya da Büyükşehir Yasası'yla artık mahalle statüsüne giren birçok yerde plan yoktur ve plansız, çarpık yapılaşmalar oradaki turistlerin gelmesine sebep olan doğal güzellikleri zedelemektedir. Hâlâ bu konuda birçok yerde ciddi sorunlar olmasına rağmen bu konuda bir çaba maalesef yoktur.

Yine, yayla turizmi son yıllarda aşırı talep gösterilen bir turizm alanı, hem yazın hem de kışın kayak amaçlı kullanılabilir. Yaylalarımız var ama bu alanlarda yine mera problemleri söz konusudur. Yine, devlet, bu konularda planlama ve program konusunda geç kaldığı için yerel halkça -başboş- gelir düşüncesi amacıyla yapılan yapılaşmalar kaçak bir şekilde oluyor. Yine, bir kısım yapılaşmalar olacak, sonra gene yıkım var, sonra revize imar planları gibi milleti sıkıntıya sokacak uygulamalar... Bu da Bakanlığın bu tür alanları milletin hizmetine açma konusunda maalesef yetersiz kaldığını ortaya koyuyor.

Yine bu küçük işletmelerin sanki çalışması çok istenmiyor gibi, oraya giden turistlerin büyük otellere ve büyük tesislere gitmesi zorlanıyor gibi uygulamalar var. Bunların başında yeni kanun değişikliğiyle kimlik bildirim sistemi getirilmiştir. Bu kimlik belirleme sistemi güvenlik için esas, önemlidir ancak küçük işletmelerin bu konuda hassasiyet göstermesi belli bir zaman gerektirebilir; bunun bir kültür, bir alışkanlık hâline gelebilmesi. Buna uyulmaması durumunda ruhsatının iptali tehdidi bu alanı ciddi bir şekilde olumsuz etkileyecektir.

Yine, bu küçük alanların yani özel müteşebbisin gayretleriyle turizm alanlarına dönüştürülen kırsal alanlar ve yaylaların daha uzun süreli turizme açık hâle getirilebilmesi adına Bakanlığın müdahale etmesi gerekir. Yoksa dar mevsimlerde gösterilen turizm faaliyetlerinin o işletmeleri ayakta tutabilmesi çok mümkün olmamaktadır. Bu konuda Bakanlığın yol gösterici ve ufuk açıcı uygulamalarının olması esastır.

Tabii, yine, maalesef, Bakanlığınızın özellikle rantı çok yüksek sahil bölgelerinde usulsüz imara açma problemleri var; bu, bütün milletin içini yakan bir durum. Çok güzel koyların bir kısım firmalara peşkeş çekildiğini biliyoruz. Bazı alanların usulsüz bir şekilde imara açıldığını da herkes biliyor.

Yine, bazı alanların, işte, devlet kanalıyla bir kısım özel firmalara tahsis edildiğine, çok ucuz bedellerle tahsis edildiğine ve çok büyük paralarla el değiştirdiğine, bir kısım rantlarla insanlara temin edildiğine şahidiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Son bir dakika, buyurun.

MEHMET ATMACA (Bursa) - Örnek olarak, Antalya Gazipaşa'daki Kuru Sahili doğal sit alanı statüsünde olmasına rağmen Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Ahes Gayrimenkul adlı şirkete tahsis edilmiş, halkın ortak mirası olan bu sahil kırk dokuz yıllığına özel bir şirkete verilmiş oldu.

Yine, Antalya Kemer'deki Alacasu Koyu, Beydağları Sahil Millî Parkı sınırları içinde yer almasına rağmen "günübirlik kullanım alanı" adı altında Ankara merkezli bir firmaya yirmi yıllığına verilmiştir. Yani güzel sahiller maalesef peşkeş çekiliyor.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ediyorum.

Son konuşmacı -aradan önce- Milliyetçi Hareket Partisi adına Filiz Kılıç.

Süreniz yirmi dakika.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan, kıymetli bürokratlar; heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama Azerbaycan-Gürcistan sınırında düşen askerî kargo uçağında şehit olan kahraman askerlerimizi rahmetle ve minnetle anarak başlamak istiyorum. Kolay değil burada "20 şehit" diyerek rakamlara sığdırmak; 20 yuva, yarım kalmış hikâyeler, 20 anne, 20 baba, 20 aile, yüreği yanan milyonlar... Yüce Türk milletimizin başı sağ olsun.

Bütçemizin ülkemize, milletimize, kültürümüze ve turizmimize hayırlara vesile olmasını diliyor, sözlerime bu aziz toprakların kadim hikâyesine değinerek başlamak istiyorum. Cennet vatanımız binlerce yıllık tarihiyle, köklü medeniyet birikimiyle, kültürüyle, sanatıyla ve turizmiyle dünyada eşi benzeri olmayan bir hazineye sahiptir. Aziz milletimizin binlerce yıllık yürüyüşü taş a iz, kelama mana, toprağa ruh bırakmıştır. Bu topraklar destanların yazıldığı, mabetlerin göğe yükseldiği, türkülerle, manilerle, nefeslerle yoğrulmuş bir hazine sandığıdır ve biz, o sandığın emanetini omuzlarında taşıyan, geçmişini geleceğin ufkuyla işleyen bir milletin evlatlarıyız. Bu inançla biliyoruz ki Kültür ve Turizm Bakanlığımızın yürüttüğü her faaliyet sadece bir idari süreç değil, millî kimliğimizin korunması, yüceltilmesi ve geleceğe taşınması için stratejik bir vazifedir.

Son üç yılda müzecilikten kültürel miras korumaya, sanattan turizme kadar uzanan geniş bir yelpazede atılan adımlar millî hafızamızı diriltmiş, medeniyetimizin izlerini yeniden görünür kılmıştır. Kız Kulesi'nden Seddülbahir Kalesi'ne, İzmir Kültür Sanat Fabrikasından Sinop Tarihî Cezaevine kadar pek çok eser yeniden hayat bulmuş; Efes'te, Hierapolis'te, Side'de başlatılan gece müzeciliğiyle tarih artık yalnız gündüz değil, ay ışığında da milletimizle buluşur hâle gelmiştir. UNESCO Dünya Miras Listesi'ne dâhil edilen Sardes Antik Kenti ve Lidya tümölüsleri bu vizyonun uluslararası nişanesi olmuştur. Kaçakçılıkla mücadelede 4 bini aşkın eserin yeniden vatan toprağına kavuşturulması ise kültürel egemenliğimizin gurur verici göstergelerindendir.

Sayın Bakanım Bakanlığının bütçesini sunarken ayrıntılarıyla değindiler, uzun bir konuşma yaptılar. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak Bakanlıkta bu yapılan sunumda çok önemli gördüğümüz yerleri üstünden şöyle bir kez daha geçmek istedik.

Kütüphanecilikte -ki bizim çok önem verdiğimiz bir alan- 100'üncü yılda 100 yeni kütüphane hedefinin aşılmasıyla birlikte 106 yeni kütüphane milletimizin hizmetine sunulmuş, bugün 1.300'ü aşkın halk kütüphanesi 39 milyon vatandaşımıza ulaşmıştır. Belki bu süreç içerisinde yapılmadı ama özellikle belirtmek istiyorum: Gururla ve hayranlıkla bizzat dolaştığım ve Kütüphane Müdürümüzden kıymetli bilgiler aldığım Rami Kütüphanesi kısa sürede yalnız İstanbul'un değil, Türkiye'nin kültür nabzının attığı bir merkez hâline gelmiştir. Rami Kütüphanesi harabe hâldeki tarihî bir eserin -ki burasını çok önemsiyoruz- kıymet bilinerek, emek harcanarak, doğru bir planlamayla bugünkü nesillere hizmet edecek muhteşem bir yapıya dönüştürülmesinin hikâyesidir ve bizi esas itibarıyla da ilgilendiren kısım burasıdır.

Evet, sanatın yurdun dört bir yanına ulaşması için tiyatrodan operaya uzanan nice proje hayata geçirilmiş, Vagon Sahne, Kamyon Tiyatrosu ve Genç Sahne uygulamalarıyla sanat artık şehir şehir dolaşır hâle gelmiştir. Kültür Yolu Festivalleri 20 şehirde 6 bini aşkın etkinlikle Türkiye'nin kültür markası hâline gelmiştir. Terörden arındırılan 5 ilde Bir Anadolu Şenliği etkinlikleri terörsüz Türkiye sürecine sağladığı olumlu katkılar yanında, yerel ve geleneksel değerlerin ön plana çıkarılması, bölge turizminin canlandırılması açısından da özellikle zikredilmeye değerdir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak cumhuriyetimizin 100'üncü yılında ilan ettiğimiz Milliyetçi Hareket Partisinin 100 Sözü içerisinde Türk kültürü ve sanatının yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması ve yaygınlaştırılması amacıyla "millî kültür endüstrisi"nin oluşturulması gerektiğini ifade etmiştik. Bu kapsamda, millî bilgisayar oyunları, yazılım endüstrisi ile millî çizgi film endüstrisinin teşvik edilmesi, sanat ve sanatçılarımızın desteklenmesi, geleneksel Türk sanatlarının, folklorumuzun, ata yadigarı eserlerimizin, Türk mimarisi, musikişi, tiyatrosu, sineması, edebiyatı ve mutfağının korunup geliştirilmesinin bir devlet politikası hâline getirilmesi gerektiğini vurgulamıştık. Bakanlığımızın bu alandaki başarılı çalışmalarını memnuniyetle takip ediyor, bu çalışmalara daha fazla önem ve ağırlık verilmesinin kültürümüzün korunması ve gelişmesi için büyük bir gereklilik olduğunu ifade ediyoruz. Gençlerimizin kültürel yaşama katılımını kolaylaştıran Genç Kart uygulaması kültürel eşitlik ve fırsat adaleti açısından son derece değerli bir adım olmuştur. Uluslararası alanda ise TİKA'nın yürüttüğü 4 bini aşkın proje Türkiye'nin kültürel diplomasideki gücünü perçinlemektedir. Balkanlar ve Türk Cumhuriyetleri'ne yaptığımız seyahatlerde TİKA'nın inşa ettiği, yaptığı çalışmalar ve bu çalışmalardan duyulan memnuniyet göğsümüzü kabartmaktadır. Ancak sizlerin de malumu olduğu üzere TİKA'dan beklentiler her geçen gün artarak çoğalmaktadır.

Turizmde ise 2024 yılında 62 milyon ziyaretçi ve 61 milyar dolar gelirle cumhuriyet tarihinin rekoru kırılmıştır. Sürdürülebilir Turizm Programı kapsamında 19 binden fazla tesis "çevreye duyarlı" belgeye sahip olmuş, turizmimiz artık doğayla uyumlu, bilinçli ve

kalıcı bir rotaya oturtulmuştur. Bakanlığımızın Halk Plajları Projesi kapsamında vatandaşlarımıza ücretsiz, erişilebilir ve çevreye duyarlı bir tatil imkânı sunulması sosyal devlet anlayışının turizmde yansıyan somut örneklerinden biridir. Bu sezon 2 yeni plajın daha hizmete alınmasıyla toplamda 19 halk plajına ulaşılmış; çevre düzenlemeleri, temizlik ve güvenlik hizmetleri geliştirilmiştir. Bu vesileyle, gayretlerinden dolayı Sayın Bakanımıza ve tüm Bakanlık personeline şahsım ve partim adına teşekkür ederim.

Sayın Bakan, Değerli Komisyon üyeleri; Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizler, kültürün milletin hafızası, turizmin ise o hafızanın dünyaya açılan penceresi olduğuna inanıyoruz. Bu anlayışla, millî değerlerimizin korunmasını, yerel potansiyellerimizin en verimli şekilde değerlendirilmesini asli görevimiz kabul ediyoruz. Bizler, kültürün yerel dokusuna, millî ruhuna, ahlaki ve manevi değerlerine sahip çıkmanın ülke kalkınmasının asli unsuru olduğuna inanıyoruz. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında, Milliyetçi Hareket Partisinin 100 Sözü'nde de belirttiğimiz gibi, turizm sektöründeki yapısal sorunları gidermek için sektörde yaşanan gelişmelere uygun, dinamik bir turizm çerçeve kanunu çıkarılmalı, serbest sağlık bölgeleri oluşturularak sağlık turizminden daha fazla pay alınmalı ve sağlık turizmini geliştirici mekanizmalar oluşturulmalıdır. Türkiye genelinde turizmin çeşitlendirilmesi, sürdürülebilir kalkınmanın ve bölgesel refahın artırılmasının önemli unsurlarından biridir.

Termal turizmin stratejik yatırımlar kapsamına alınarak daha etkin biçimde desteklenmesi büyük önem taşımaktadır. Malum olduğu üzere, dünyada yaşlı nüfus gün geçtikçe artmaktadır, bununla beraber termal tesislere talep de çoğalmaktadır. Ülkemiz termal su açısından zengin olmasına rağmen, dünya çapında tanınmış ve talep edilen turistik tesislerimiz maalesef yeterli değildir. Bu konuda da Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızla koordineli bir şekilde çalışarak ülkemizin dört bir yanında bulunan termal kaynaklar yalnızca iç turizme değil, dış pazarlara da hitap eden güçlü bir çekim merkezi hâline getirilebilir.

Ayrıca, Yeşil Yol Projesi'nin tamamlanmasıyla birlikte yayla turizmi yeniden canlanacak, doğa ve kültür eksenli turizm faaliyetleriyle birlikte Karadeniz başta olmak üzere birçok bölgemizin turizm potansiyeli artacaktır. Bu noktada, liman sayısının artırılması, deniz ulaşımının geliştirilmesi ve ücretlerin daha ulaşılabilir seviyeye çekilmesi kruvaziyer ve yat turizmine olan ilgiyi de ciddi şekilde artıracaktır.

Yine, gurme turizminin kalitesinin yükseltilmesi, Michelin yıldızlı restoranlarımızın sayısının artırılması ve yerel mutfak kültürümüzün tanıtılması ülkemizin turizm markasına değer katacaktır. Türk mutfağının zenginliği sadece gastronomi turizmi açısından değil, kültürel diplomamızın da bir unsuru olarak değerlendirilmeli, bu alanda markalaşma süreci devlet politikası hâline gelmelidir.

Tüm bu gelişmeler, turizmin ülke genelinde dengeli biçimde yayılmasını, mevsimselliğin azaltılmasını, sürdürülebilirliğin sağlanmasını ve bölgesel kalkınmanın güçlendirilmesini temin edecektir. Turizmin çeşitlenmesiyle birlikte her bölgenin kendi kültürel, doğal ve tarihî değerleriyle öne çıktığı bütüncül bir turizm anlayışına ulaşmak hedefimiz olmalıdır.

Sayın Bakan, kıymetli bürokratlar; dünyanın en özgün turizm destinasyonlarından biri ve ülkemizin temsilinde önemli bir marka olan Kapadokya bölgemize ve bu markanın kalbi memleketim, seçim bölgem Nevşehir'e ilişkin bazı tespit ve önerilerimizi dikkatinize sunmak istiyorum. Kapadokya, peribacalarıyla, tarihiyle ve pek çok medeniyete ev sahipliğiyle doğal, kültürel ve inanç turizmini bir arada barındıran, dünyada eşi benzeri olmayan bir bölgedir ancak bölgenin mağara ve taş yapı dokusu mevcut imar mevzuatıyla maalesef tam uyum içinde değildir. Bu nedenle, mağara ve çok katmanlı yapıların alt üst ilişkilerini ortaya koyacak üç boyutlu kadastral bir modelin hazırlanması zaruridir.

Yine, sit sınırlarının yeniden değerlendirilmesi bölgenin hem korunması hem de doğru yönlendirilmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Kapadokya'da yanlış malzeme ve ölçülerle yapılan bazı teraslar doğal silüete zarar vermektedir. Bunu bütün turizmciler de kabul etmekte, mekân sahipleri kabul etmekte ancak dünyaya baktığımızda birçok turizm destinasyonu teraslarıyla ünlüdür. Balon ve eşsiz doğa manzarasıyla ünlü Nevşehir'imizde terasların tamamen kaldırılması yerine belirli standartlara uygun dönüşümün teşvik edilmesi daha sürdürülebilir bir çözüm olacaktır ve bu konuda da bir çalışma yapıldığını biliyorum. İnşallah kısa zamanda neticeye ulaşılır.

Bölgemizde 8 binin üzerinde konaklama tesisi bulunmakta, 300'e yakın tesis de proje veya inşaat aşamasındadır. Bu, sevindirici bir gelişmedir ancak üst ölçekli planlarda belirlenen turizm alanlarının dışına taşılmasında da büyük bir önem arz etmektedir. Sizlerin de malumu olduğu üzere, dünya genelinde ortalama geceleme süresi 3 gecenin altında olan destinasyonlar yok denecek kadar azdır. Örnek verecek olursak, geceleme süresi İstanbul'da 3,2, Paris'te 3,5, Roma'da 3,4'tür. Kapadokya yılda yaklaşık 2 milyondan fazla turisti ağırlamakta fakat ortalama konaklama süresi yalnızca 1,8 gecedir ve yıllardır maalesef, bu 1,8 geceyi 2'nin üzerine çıkaramadık. Kapadokya bölgesine yapılacak atılımlar ve yatırımlarla kısa vadede bu sürenin 2,5 seviyesine çıkarılması, turist sayısı sabit kalsa bile yaklaşık yüzde 40'lık yoğunluk artışı demektir. Orta vadede 3 gece hedefine ulaşıldığında ise turist sayısı artmasa dahi yüzde 65'ten fazla yoğunluk artışı sağlanacaktır. Yine, turist sayısını ve geceleme ortalamasını artırmada Kapadokya, Ege ve Akdeniz direkt uçuşlarının hayata geçirilmesi çok büyük önem arz etmektedir. Belki "Havalimanı ve uçuş sayıları Ulaştırma Bakanlığının yetki sınırları içerisinde." denilebilir ancak Kültür ve Turizm Bakanlığımız ile Ulaştırma Bakanlığımızın arasında gerçekleşecek koordineli bir çalışmayla bu süreç hızlanacaktır. Bu hedefe ulaşmak için bölge turizminin çeşitliliğini artıracak ve bölge turizmini geliştirecek yeni stratejiler kaçınılmazdır.

Kapadokya'nın arkeolojik mirası yalnız Nevşehir değil, Kayseri, Niğde, Aksaray, Kırşehir ve Yozgat illerini de kapsamaktadır. Bölgede Kapadokya uygarlığına ait son derece değerli eserler bulunmasına rağmen müzelerin ziyaretçi oranları oldukça düşüktür, birçok kıymetli eser depolarda beklemektedir. Turistler doğa deneyimini yaşarken bölgenin tarihî ve arkeolojik boyutuna yeterince erişme imkânı bulamamaktadır. Nevşehir Müzesi uzun süredir işlevsiz durumdadır. Bu nedenle, turizm stratejilere uygun bir şekilde, turizm trafiğine uygun bir alanda Kapadokya Arkeoloji Müzesinin hayata geçirilmesi bölgesel turizm stratejisinin tamamlayıcı unsuru olacaktır.

Kapadokya aynı zamanda erken Hristiyanlık mirası bakımından da evrensel bir değere sahiptir. Aziz George'un Kapadokya'yla bağı dünyada hak ettiği ölçüde tanınmamaktadır. Güzelöz ve Soğanlı Vadisi çevresinde Aziz George'un doğumuna dair güçlü tarihsel ve kültürel inanç mevcuttur. Kasım 2024 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle Kayseri'ye bağlı Soğanlı bölgesinin Kapadokya Alan Başkanlığı sınırlarına dâhil edilmesi bu konuda yeni bir fırsat doğurmuştur. Güzelöz-Soğanlı-Sobesos

hattında Aziz George'un mirasını görünür kılacak uluslararası bir inanç turizmi stratejisi geliştirilmelidir. Buradaki çalışmalarla hedeflenen kitlenin yalnızca binde 1'ine ulaşılması dahi 500 bin ek ziyaretçi ve 150 milyon euro üzerinde ek turizm geliri potansiyeli yaratacaktır. Gazi Meclisimiz çatısı altında ifade etmek isterim ki 11 Ekim 2025 günü, Nevşehir'imizin Hacıbektaş ilçesinde, Horasan'dan Anadolu'ya İslam inancını, kadim medeniyetimizi ve Türk irfanını taşıyan erenlerin manevi huzurunda, Horasan Erenleri Dernekler Federasyonu adına Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin Alevi canlarımıza hediye ettiği arsa üzerine inşa edilen, Türkiye'nin ve dünyanın en büyük Alevi Kültürü ve Cemevi Külliyesi'nin yapımı tamamlanarak başta Alevi canlarımız olmak üzere büyük bir katılımı açılmıştır. Bu cemevi ve kültür merkezi de yurt içi ve yurt dışından gelecek Alevi Bektaşiler yanında kültürel, bilimsel ve sanatsal faaliyetlere de ev sahipliği yapacaktır.

Vadilerimiz yürüyüş ve bisiklet turizmi açısından dünya ölçeğinde değerlidir ancak yetersiz ışıklandırma nedeniyle bu güzellikler yalnız gündüz görülebilmektedir. Işıklandırmalar konusunda çalışmalar yapıldığını biliyorum. En kısa zamanda bu çalışmanın bitirilmesiyle gece vadi yürüyüşleri gerçekleştirilecek ve turizmde yirmi dört saat hareketlilik söz konusu olacaktır. Modern altyapı yönlendirme sistemleri ve gece yürüyüşü imkânlarıyla Kapadokya, uluslararası trekking ve bisiklet rotalarına dâhil edilmelidir. Kapadokya yalnız taşın toprağın değil, tarihin, inancın ve emeğin yoğrulduğu bir mirastır. Bu mirası korumak, yaşatmak ve gelecek kuşaklara doğru şekilde aktarmak hepimizin ortak sorumluluğudur. Bir peribacası kolay oluşmamaktadır ve ne yazık ki bizler dünyada eşi benzeri olmayan bu doğa harikasına sahip çıkmazsak gözlerimizin önünde yok olacak, elli yıl, yüz yıl sonra bölge turizmi zor zamanlar geçirecektir.

Kapadokya'da 2019'da kurulmuş olan Kapadokya Alan Başkanlığı tarafından Kapadokya'nın doğal güzelliğinin ve tarihi eserlerinin korunabilmesi için önemli çalışmalar yapılmaktadır. Peribacaları restorasyonları, kaçak yapılaşmayla yapılan mücadele, taşınmazların korunması gibi pek çok madde hâlinde sıralayabilirim ve bizim yakinen takip ettiğimiz çalışmalar. Bu konuda da Alan Başkanlığımıza başarılar diliyorum. Turizmcilerimizle ve belediye başkanlarımızla yaşanan bazı sıkıntıların yönetmelikte yapılacak değişiklikler, karşılıklı anlayış ve uzlaşıyla da çözülebileceğine inanıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Bu vesileyle, Kültür ve Turizm Bakanlığımızın bugüne kadar gösterdiği gayretli çalışmalar için teşekkür ediyor, Kapadokya bölgemize ilişkin bu önerilerimizin de ilgili plan ve programlara dâhil edilmesinin önemini bir kez daha vurguluyorum.

Bütçenin tekrar, vatanımıza, milletimize ve geleceğimize hayırlar getirmesini temenni ediyor, saygılarımla yüce heyetinizi selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, görüşmelere saat 14.00'e kadar ara vereceğiz, 14.00'te tekrar toplanacağız.

Teşekkür ediyorum, görüşmelere 14.00'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati:12.29

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)  
BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)  
SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)  
KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, 14'üncü Birleşim İkinci Oturumu açıyorum.  
Kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Kılıç, buyurun.

Süreniz yirmi dakika.

AHMET KILIÇ (Bursa) - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, çok değerli milletvekillerimiz, çok değerli Bakanlık bürokratlarımız; cumhuriyetimizin 2'nci asrına adım attığımız bu dönemde Türkiye Yüzyılı vizyonuyla ülkemizi kültürün, sanatın ve turizmin öncüsü hâline getirme azmiyle çalışan Kültür ve Turizm Bakanlığımızın 2026 yılı bütçesi üzerine bir araya gelmiş bulunuyoruz.

Öncelikle, milletimize gece gündüz hizmet eden, vizyonu ve kararlılığıyla Türkiye'yi her alanda şahlandıran Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımı sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, bir milleti ayakta tutan yalnızca ekonomik göstergeler değildir, onu güçlü kılan kültürel birikimi, tarih bilinci ve millî hafızasıdır. İşte, bu anlayışla, AK PARTİ iktidarları olarak yirmi üç yıldır kültürü bir vitrin değil, medeniyet inşası alanı olarak gördük; her bir kütüphane, her tiyatro salonu, her sanat ve kültür merkezi bu vizyonun birer somut göstergesidir. Bu eserleri geleceğe uzanan bir medeniyetin temelleri olarak görüp geçmişe sahip çıktık ve Allah'ın izniyle geleceğe de miras bırakacağız.

Değerli milletvekilleri, kültürün temel taşı bilgidir. Bizim anlayışımızda okumak kadar üretmek, bilgiyi icraata dökmek en önemlisidir. Yine, bu anlayışla, 2023 yılında, cumhuriyetimizin 100'üncü yılı onuruna "100'üncü yılda 100 yeni kütüphane" hedefimizi hayata geçirdik. Bugün, ülkemiz genelinde 1.301 halk kütüphanesi sadece kitap okuma mekânı değil, yaşayan ve nefes alan kültür merkezleri hâline gelmiştir. Özellikle İstanbul'daki Rami Kütüphanesi örneği dikkat çekicidir: 36 bin metrekarelik kapalı alanıyla sadece Türkiye'nin değil Avrupa'nın da sayılı bilgi merkezlerinden biri hâline gelmiştir; açıldığı günden bugüne 7 milyon ziyaretçi ağırlamış, 40 bini aşkın yeni üye kazanmıştır. Bu kütüphane aynı zamanda uluslararası tasarım ödülleri alarak ülkemizin kültürel vizyonunu dünyaya göstermiştir ancak işin asıl önemli kısmı Rami Kütüphanesi gibi merkezlerin okuyan değil, üreten Türkiye vizyonuyla somutlaştırılmasıdır. Yapay zekâ temelli 100 akıllı kütüphane projesiyle bilgiye erişim artık çağın gerektirdiği dijital altyapıyla sağlanmaktadır. Gençlerimiz yalnızca kitap okumuyor, kendi projelerini geliştiriyor, deneyler yapıyor ve araştırmalarını hayata geçiriyor. Bir örnek vermek isterim: Erzurum'da bir lise öğrencisi Rami Kütüphanesinin dijital laboratuvarını kullanarak 3D yazıcıyla bilim projesi geliştirdi ve ulusal yarışmada 1'inci oldu. İşte, biz bunu hedefliyoruz; kültürü sadece okumak için değil, üretmek için bir araç hâline getirmek istiyoruz. Bunun yanında, Ankara'daki Koleksiyon Kütüphanesi ile Eskişehir'deki Odunpazarı Halk Kütüphanesi sadece kitap sunmakla kalmıyor; öğrenciler, öğretmenler ve girişimciler için çalışma ve inovasyon alanları olarak hizmet veriyor.

Değerli arkadaşlar, Adana, İzmir, Trabzon, Diyarbakır ve Gaziantep'te açtığımız kütüphaneler de aynı vizyonu taşıyor. Bu nedenle, 2026 bütçesinde kütüphanelere ayrılan kaynak sadece fiziksel mekân değil, bilginin, üretimin ve yaratıcılığın desteklenmesi olarak görülmesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, sanat kültürün ifade biçimidir, başka bir deyişle sanat kültürün ruhu ve dili gibidir. Eskiden sadece büyükşehirlerde yapılabilen sanat etkinliklerini, artık kamyon tiyatro, vagon sahne ve genç sahne projeleriyle Anadolu'nun dört bir yanına taşıyoruz. Bu sayede, binlerce çocuğumuz ilk kez tiyatro, bale ve operayla tanışıyor. 2024 yılında başlattığımız Opera ve Bale Her Yerde Festivali kapsamında Şırnak'tan Edirne'ye 27 binden fazla vatandaşımız opera ve bale izleme imkânı buldu.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - İzlemeyi bırakıp bir de eğitimini alabilseler keşke.

AHMET KILIÇ (Bursa) - Onları da alır, merak etmeyin, onlarla alakalı da gereken şeyleri Bakanlığımız bu yılki bütçe kalemlerinde fazlasıyla ortaya koydu.

2024 yılından bahsettik, sadece seyretmek değil sahnede de aynı zamanda çocuklarımız rol aldı ve sahne arkası deneyimlerini de sanatı da yaşayarak öğrendiler. Yerli eserlerimizin dünya prömiyerlerini yaparak Türk sanatını evrensel sahnelere taşıyoruz. Gilgames Operası'ndan Şahmeran'a, Payidar modern dansından Cingöz'ün Oyunu'na kadar her eser bu toprakların hikâyesini dünyaya anlatıyor. Bu projeler sayesinde sanat ideolojik bir araç değil, birleştirici bir güç hâline geliyor. Anadolu'nun en ücra köşelerinde sahnelenen bir tiyatro oyunu sadece oradaki çocuklarımızın değil tüm milletimizin ufkunu genişletiyor. Özetle, sanatta ulaştığımız mesafe sadece sayısal artış değil, kalite, erişim ve toplumsal etkiyle ciddi manada ölçülmektedir.

Değerli milletvekilleri, kültürde sadece yeni eser üretmekle sınırlı kalmıyoruz, atalarımızdan miras kalan değerleri korumak ve gelecek nesillere taşımak da kültür politikamızın merkezindedir. Bugün, Türkiye genelinde yüzlerce kültür varlığı restore edilmiş, müze hâline getirilmiş; örneğin, Çanakkale'deki Seddülbahir Kalesi, Sinop'taki Tarihî Cezaevi, Hatay'daki Cemil Meriç Kütüphanesi, Ordu'daki Ünye Bebek Kütüphanesi tarihî dokusunu koruyarak gelecek nesillere aktarılmıştır.

Dijital çağda da kültürel mirasımızı korumaya devam ediyoruz. Atatürk Ansiklopedisi ve Türk Dünyası Ansiklopedisi dijital erişime açılmış, milyonlarca genç araştırmalarına kolayca bu portallardan ulaşmaktadır. Yine, Türk Masal Külliyyatı Projesi kapsamında 81 ilimizden derlenen 6 bini aşkın masal, "masal.gov.tr" adresinden erişime açılmıştır.

Değerli milletvekilleri, bu çalışmaların amacı, gençlerimize, öğrencilerimize ve araştırmacılarımıza kültürel sürekliliği sağlamak ve tarih bilincini aktarmaktır. Bugün, artık, kültürün sadece bir estetik alan değil bir ekonomik güç, bir stratejik değer hâline geldiği bir çağda yaşıyoruz. Dünyada "yaratıcı endüstriler" diye adlandırılan bu alan ülkelerin hem ekonomik büyümesine hem de uluslararası itibarına doğrudan etki ediyor. Biz de Türkiye olarak kültürel üretimimizi bu bakış açısıyla yeniden şekillendiriyoruz. Filmden müziğe, tasarımdan gastronomiye kadar her alanda üretim yapan sanatçılarımıza ve girişimcilerimize destek veriyoruz. Kültür Yatırım Fonumuzla özel sektörü bu alana daha fazla yönlendiriyor, kamu-özel iş birliğini güçlendiriyoruz.

Turizm bu kültür ekonomisinin en önemli ayağıdır. Biz sadece deniz, kum, güneş turizmi yapmadık; kültür turizmiyle, inanç turizmiyle, sağlık turizmiyle Türkiye'yi dünya markası yaptık. Göbeklitepe'den Efes'e, Sümela'dan Ani'ye kadar pek çok miras ayağa kaldırdık. Bu çeşitliliğin merkezinde Anadolu'nun binlerce yıllık birikimi, medeniyetimizin eşsiz derinliği vardır. İşte, bu yüzden biz, turizmi sadece gelir kalemi değil, bir medeniyet anlatısı olarak görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, bu topraklarda Selçuklu'nun taşına, Osmanlı'nın kubbesine, cumhuriyetin kalemine sinmiş bir ruh vardır. O ruh, bugün hâlâ türkülerimizde, halılarımızda, camilerimizde kubbelerinde yaşamaktadır. İşte, biz o ruhu yaşatmak, geleceğe taşımak için buradayız. Türkiye Yüzyılı dediğimiz büyük vizyonun kalbinde kültürün dirilişi vardır. Bu vizyon, sadece yolları, köprüleri, havaalanlarını yapmak değildir; insanın ruhunu, hafızasını, benliğini yeniden inşa etmek demektir çünkü kimliğini unutan insanlar yönünü kaybeder, biz o yönü millî kültürle bulmanın şu an için yolundayız.

Değerli milletvekilleri, dijital platformda da içerik üreten, teknoloji ile sanatını buluşturan gençler artık yalnızca takip eden değil, trend belirleyen bir nesil hâline geldi. Kültür Bakanlığımız Türkiye Dijital Kültür Stratejisi'yle de bu alanda öncü bir adım atıyor. Artık, Türk kültürü sadece geçmişte değil, dijital gelecekte de fazlasıyla var olacaktır.

Yine, kültür diplomasisi adına Bakanlığımızın yaptığı son derece önemli işler var. 2024 yılında gerçekleştirilen Türkiye-Macaristan Karşılıklı Kültür Yılı kapsamında 130'dan fazla etkinlik düzenlenmiştir. Cumhurbaşkanlarımızın katıldığı tarihi törenlerle 2 ülke ilişkileri de önemli düzeyde pekiştirilmiştir. TİKA aracılığıyla yürütülen projeler kültürel diplomamızın en somut örneklerindendir. Moldova'da Komrat Eğitim Külliyesi, Bosna'da Srebrenitsa Soykırımı Anma Müzesi, Kırgızistan'da Recep Tayyip Erdoğan Hastanesi Türkiye'nin sadece yardım eden değil, iz bırakan bir ülke olduğunu fazlasıyla göstermektedir.

Yine, sinema, müzik, yayıncılık ve dijital içerik üretimi artık stratejik sektörler hâline gelmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığımız, 2023 ve 2025 yılları arasında 472 sinema projesine destek vererek 1 milyar TL'yi aşan bir katkı sağlamıştır. Yerli Film Gösterim Desteği, Sinema Yollarda, Çocuklar İçin Gezen Sinema projeleriyle kültür sadece büyük şehirlerde değil; köylerde, ilçelerde ve deprem bölgelerinde çocuklarımızın yüzlerinde gülümseme olarak hayat bulmuştur. Bugün Türk dizileri 150'den fazla ülkede izlenmektedir. GoTürkiye platformunda yayınlanan mini diziler 2,4 milyar izlenmeye ulaşarak Türk kültürünün yumuşak gücünü tüm dünyaya göstermiştir. Ayrıca, konaklama tesislerinde telif hakları sorunu kırk yıl sonra çözülmüş, sanatçılarımızın gelirleri son iki yılda yüzde 343 artışla 2 milyar TL'yi aşmıştır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Kültür ve Turizm Bakanlığımız sadece kültürde değil turizmde de tarihî başarılar elde etmiştir. 2024 yılında ülkemize gelen ziyaretçi sayısı 62,3 milyon kişiye, turizm geliri ise 61 milyar dolara ulaşmıştır. 2025 yılında Ocak-Eylül döneminde ülkemize gelen ziyaretçi sayısı 50 milyon kişi olarak gerçekleşmiştir. Biraz geriye gittiğimizde, yıllara itibarıyla baktığımızda, 2002'den başlayarak Türkiye'nin turizm yolculuğuna bakacak olursak o günlerde sadece 13 milyon turist ülkemizi ziyaret ediyordu, 2010'da bu sayı 31 milyona ulaştı, 2022'de 51,4 milyona, 2024'te 62 milyona ulaşmıştır. Bu tablo gösteriyor ki AK PARTİ iktidarı döneminde turizm sadece büyümekle kalmadı, krizlerden de hızla toparlanmayı fazlasıyla başardı.

Sayın Bakanım, seçim bölgem Bursa'yla alakalı birkaç şey ifade etmek istiyorum. Bursa Osmanlı'nın ilk başkenti olarak hem tarihî hem de doğal zenginlikleriyle öne çıkmaktadır. Cumalıkızık köyü UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer almakta ve ziyaretçilere Osmanlı köy hayatını deneyimleme fırsatı sunmaktadır. Yine, Ulu Cami ve Yeşil Türbe hem yerli hem yabancı turistlerin ilgisini fazlasıyla çekmektedir. Uludağ ise kış turizmi ve kayak aktiviteleriyle Türkiye'nin önde gelen destinasyonu olarak şu anda cazibesini korumaktadır. Termal turizm alanında da Çekirge'de ve Oylat'ta sağlık ve SPA turizmi en cazip hâle getirilmiştir ve Bursa'mızın her anlamda turizmden en yüksek faydayı sağlaması için yoğun bir gayretle hep birlikte çalışmalarımızı da sürdürüyoruz.

Tabii, Sayın Bakanım, bu yıl Bursa'nın fethinin 700'üncü yılı. 6 Nisan 1326 tarihinde Bursa Osman Gazi'nin oğlu Orhan Gazi tarafından fethedildi. Sadece bir şehir olarak fethedilmedi; adaletin, irfanın, hoşgörünün ve medeniyetimizin temel taşlarından biri olan Osmanlı'nın ilk başkenti olarak tarih sahnesine çıktı. Geçen yıl biz sizlerden rica etmiştik, ricamızı kırmadınız, teşekkür ediyoruz bunun için. Bu vesileyle, Kültür ve Turizm Bakanlığımızın öncülüğünde bu yıl gerçekleştirilecek programlar Bursa'nın tarihî hafızasını yeniden canlandıracak, fetih ruhunu gelecek nesillere aktaracak ve bu aziz şehri bir kültür başkenti olarak yeniden taçlandıracaktır ve çok büyük anlam taşımaktadır bu etkinlikler. Türbeler, külliyeler ve çarşılar etrafında özel kültür rotaları oluşturacağız; uluslararası sempozyumlar, sergiler ve sahne gösterileriyle, tematik festivallerle Bursa'mızın derin medeniyet birikimini dünyaya anlatacağız ve geleceğe taşıyacağız inşallah. Bu noktada, başta Kültür Bakanlığımızda Bakan Yardımcılarımıza, Genel Müdürlerimize bir kez daha teşekkür ediyoruz, süreci titizlikle takip ediyorlar; birçok toplantıyı Valiliğimiz bünyesinde yaptık, yapmaya da devam ediyoruz. Tüm Komisyon üyelerimizi, tüm milletvekillerimizi de Bursa'mızın 700'üncü fetih yıl dönümü vesilesiyle gerçekleştirilecek programlara bekliyoruz.

Değerli milletvekilleri, kırsal ve kültür turizmi projelerimiz de devam etmektedir. Anadolu köylerinde başlatılan yerel turlar, gastronomi ve el sanatları etkinlikleriyle turistlere özgün deneyimler sunmaya devam ediyoruz. Sürdürülebilir turizm alanında ise Türkiye 19 binden fazla tesisi kapsayan sertifikasyon programıyla çevre dostu bir turizm altyapısı oluşturmuştur. Turizm sadece bir döviz girdisi değildir, istihdam ve yerel ekonomiye katkısı da son derece hızlı bir şekilde devam etmektedir. Özellikle ücretsiz halk plajlarımız ve ekoturizm projelerimiz çevreye duyarlılık ve yaşam kalitesine de katkı sağlamaktadır.

Dijitalleşme alanında attığımız adımlar da son derece önemlidir. Dijital Göçebe Vizesi uygulamasıyla teknoloji çalışanlarının Türkiye'yi tercih etmesini sağlamış bulunmaktayız. Bugüne kadar 2.500'ün üzerinde başvuru alındı ve binlerce kişi ülkemizde bu anlamda da çalışmalar başlattı.

Son olarak da deprem sonrası bölgelerde de turizmin hızlı toparlanması, müze ve kültür alanlarının yeniden açılması ve yerel ekonomiye destek gibi çalışmaları da hızlı bir şekilde yürütmeye devam ediyoruz. 6 Şubat depremleri sadece binaları değil, asırlardır ayakta duran camileri, medreseleri, hanları, hamamları, kiliseleri, türbeleri ve kütüphaneleri de hedef aldı. Depremin etkilediği 11 ilimizde tam 8.472 tescilli kültür varlığı bulunuyor. Bu eserlerin 5.119'unun hasar almış olması felaketin büyüklüğünün açık bir göstergesidir. Bunların 364'ü tamamen yıkılmış, 973'ü ağır hasarlı vaziyette, 1.206'sının da orta hasarlı olduğu ve 1.036'sının da az hasarlı olduğu gözler önündedir ve karşı karşıya olduğumuz tabloyu da net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Yine, vakıf kültür varlıklarımız özelinde de çok ciddi, ağır bir tablo karşımızda. İncelenen 678 vakıf eserinden 31'i yıkılmış, 377 eser için ihale ve proje süreçleri de tamamlanmış, uygulamalar da başlatılmıştır. Kütüphaneler, kültür merkezleri, cemevleri, camiler, bunların her biri toplumumuzun sosyal omurgaları. Deprem bölgesindeki 139 kütüphaneden 6'sı yıkıldı, 10'u ağır hasar aldı. Buna rağmen kısa bir sürede de 21 kütüphaneyi tekrar açtık. Şu anda da 19 yeni kütüphanenin inşaat süreci devam ediyor. Ayrıca, 15 yeni kütüphane binası da 2026 Yılı Yatırım Programı'nda teklif edilmiş durumda. Depremden etkilenen gençlerimize ve çocuklarımıza "Sizi unutmuyoruz." demenin en net yolu budur, oradaki eserleri bir an önce hayata kazandırmaktır.

Yine, kültür merkezlerimizde de ciddi hareketlilikler var. Yeni Malatya Kültür Merkezinde fiziki gerçekleşme oranı yüzde 45 seviyesinde. Hatay, Adıyaman ve Osmaniye'de de çalışmalarımız devam ediyor. Yıkılanı yerine koymakla yetinmiyoruz, daha iyisini, daha sağlamını ve daha modernini yapıyoruz. Bu süreçte de kültür sanat kurumlarımızın sahaya inmesi son derece anlamlıydı. Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü 128 bin vatandaşımıza ulaşan 42 gösteri, Devlet Tiyatrolarımız ise 9 ilde 64 gezici temsil gerçekleştirmiştir. Elbette ki bütün bu çalışmaların ciddi bir maliyeti var. Bu maliyet bizim için ülkenin geleceğine yapılan en büyük yatırım. 2023, 2024 ve 2025 yıllarında kültürel altyapının onarımı ve restorasyonu için 5,9 milyar TL harcanmıştır. 2025 Yılı Yatırım Programı'nda ise 15,3 milyar TL maliyetli 246 projemiz yer almaktadır. Yine, Vakıflar Genel Müdürlüğümüz yalnızca 2025 Ekim ayı itibarıyla 4,6 milyar TL harcama yapmıştır. İnşallah, bütün bu eserlerin de ortaya çıkmasıyla bölgemizde depremden etkilenen 11 ilimizdeki sıkıntıların da bir an önce giderileceğini görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ iktidarları döneminde attığımız her adım sadece bir sektörü değil, bir medeniyeti, bir kimliği ve bir geleceği inşa etme adımıdır. Kültür bize hem kim olduğumuzu hem de nereye gideceğimizi gayet iyi gösteriyor. Biz, millet olarak geçmişinden güç alarak geleceğini kendi elleriyle şekillendiren ve bu noktada ciddi tecrübeleri olan bir medeniyetiz ve bu geleceğin adını da "Türkiye Yüzyılı" olarak ifade ediyoruz ve kültür ve turizmi sadece bir sektör olarak görmüyoruz, biz ikisini de milletimizin iradesinin ve medeniyetimizin en güçlü ifadesi olarak görüyoruz, kabul ediyoruz. Bu vizyon, köyünde kütüphaneye adım atan çocuğun, sahnede ilk perdeyi açan gencin ve dünyanın dört bir yanında Türkçe kelimeyle tanışan her bir bireyin hikâyesidir yani bu hikâye milletimizin hikâyesidir.

2026 bütçemiz yalnızca bir yıllık plan değil, kültürle dirilen, sanatla büyüyen ve turizmle güçlenen bir Türkiye'nin yol haritasıdır. Bu noktada kararlılığımız tamdır, inancımız sarsılmazdır ve irademiz de milletimizin emrindedir diyorum. Ben 2026 yılı bütçesinin Bakanlığımıza hayırlı olmasını diliyorum, emekleri olan herkese teşekkür ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Sayın Bakırlioğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bakan Bey, sunumunuzda Kartalkaya faciasından, Kartalkaya katliamından, orada ölen insanlardan hiç bahsetmediniz. Sanki böylesi bir facia hiç yaşanmamış gibiydi sunumunuzda ve o insanları hiç anmadınız bile ve siz Kartalkaya Komisyonuna gelmediniz. Niçin gelmediniz? Bence 2 tane ihtimali var; ya utandınız, ölen insanların ailelerinin yüzlerine bakmaya cesaret edemediniz ya da bir suçlunun saklanma içgüdüsüyle davrandınız, kaçtınız. Ailelerin yüzlerine bakamayacağınız için gelmemişseniz eğer bu durum ufacak da olsa vicdanınızın olduğunu göstermektedir ve birazcık vicdanı olan birisinin yapması gereken şey istifa etmektir ancak siz bunu yapmadınız. Demek ki bir suçlunun kaçma, saklanma içgüdüsüyle Komisyona gelmediniz, kaçtınız ama bakın, şimdi karşımızdasınız, ölen insanların ailelerinin oturduğu koltukların bir adım mesafesinde oturmaktasınız. Bu salonda, sizin oturduğunuz sıralarda, bürokratlarınızın oturduğu sıralarda, ailelerini kaybetmiş insanların, o acılı insanların isyanları, feryatları bugün bile yankılanmakta. Bu sessiz çığıktan nasıl kaçacaksınız Sayın Bakan?

2024 yılı kesin hesabına baktığımız zaman Yaşayan Miras ve Kültürel Etkinlikler Genel Müdürlüğü bütçesinde 2024 yılında hizmet alımına sadece 741 bin lira ödenek ayrılmış, yıl sonu harcama ise ödeneğin tam 2.314 katı, 1 milyar 715 milyon lira. Şimdi, anladığımız kadarıyla, bizim buradan anladığımız çünkü siz söylemiyorsunuz, Kültür Yolu Festivalleri, Yaşayan Miras Festivalleri gibi kültürel, sanatsal etkinliklere 2024 yılında harcanan tutar 1 milyar 715 milyon lira. Doğru mudur Sayın Bakanım, bu rakam harcanan tutar mıdır? Sayın Bakanım, bu tutar...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Söz hakkı geldiği zaman hepsini toplu cevaplayacağız.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Toplu cevaplayacaksınız. Çünkü bununla alakalı; mesela, kültür yoluyla alakalı hiçbir soruya cevap vermemişsiniz, belki bugün verirsiniz.

Şimdi, baştan söylemek lazım: Biz bu tip kültürel etkinliklerin yapılmasına karşı değiliz, yapılması lazım. Bizim burada itiraz ettiğimiz nokta şu: Bu olayın şeffaf olmaması, bilgi vermemeniz ve biz burada ciddi bir iş yapıyoruz farkındaysanız, 2026 yılının bütçesini yapıyoruz, bütçe yapıyoruz ancak bütçede bu tip etkinliklere ne kadar kaynak ayrıldığını göremiyoruz, saklıyorsunuz. Ödenek olarak 740 bin lira ayırıyorsunuz, sonra hizmet alımı karşılığı merkezî yönetim bütçesi dışında 1 milyar 715 milyon lira harcama yapıyorsunuz. Bu kaynak nereden geliyor? Bu harcamaların Telif Hakları Genel Müdürlüğü özel hesabından toplandığı, özel kopyalama harcından yapıldığı söylenmekte. Doğru mudur veyahut da DÖŞİM'den mi gelmektedir? Nereden gelmektedir, bu konuda gerçekten de hiçbir bilgi elimizde yok. 2004-2024 yılında yapılan bu harcama -rakamı söylemediniz, rakam kaç paraysa söyleyeceksiniz herhâlde- hangi etkinliklere harcanmıştır? Kültür Yolu Festivali'nin harcaması ne kadardır? 2025'te ne kadar harcama yapacaksınız? 2026'da ne kadar harcama yapmayı düşünüyorsunuz? Benzer durum mesela Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü taşra teşkilatının bütçesinde de var. Mamul mal alımları için ödenek 202 milyon ancak 1 milyar 425 milyon lira bütçe haricinde, bütçeden gelmeyen kaynak oluşuyor. Bu kaynak nedir, onu öğrenmek istiyoruz.

Yunus Emre Vakfında -sunumunuzda da bahsettiniz- siz mütevelli heyetinde yer almaktasınız ve ciddi yolsuzluk iddiaları vardı biliyorsunuz, 2023'ün Ocak ayında bu basına yansıdı. Ardından mütevelli heyeti üyesi olan 2 üyeniz Fatih Andı ve Musa Duman medyada çıkan iddialarla ilgili dilekçe vererek açıklama ve sizden bilgilendirme istemişler. İddiaların ortaya çıkmasından tam üç ay sonra mütevelli heyeti toplanıyor. Enstitü Başkan Yardımcısı Ahmet Naim Çiçekler görevden alınıyor, yerine de şu anki özel kalem müdürünüz Fatih Gürkan atanıyor ve daha önce açıklama isteyen Fatih Andı ve Musa Duman iddialarla ilgili herhangi bir açıklama yapılmadığını belirterek atamalara muhalefet şerhi koyuyor, bu da Birgün gazetesinde yayınlanıyor. Vakıflar Genel Müdürlüğü

soruşturma başlatıyor. Soruşturmada görev alan otuz sekiz yıllık başmüfettiş savcılığa Vakıflar Genel Müdürlüğü Teftiş Başkanı Mustafa Kemal Aran'ın inceleme raporunu engellediğini, baskı yaptığını ve soruşturmanın bu yüzden on dört ay boyunca ilerlemediğini belirterek suç duyurusunda bulunuyor. Suçlamayı engellediği iddia edilen Teftiş Kurulu Başkanı bugün Vakıflar Genel Müdür Yardımcısı olarak hâlen çalışmakta. Müfettişler soygunun belgelerini 23 Aralık 2024'te cumhuriyet başsavcılığına teslim ediyorlar. 2 Ocak 2025'te polis operasyonu başlıyor ve 23 kişi gözaltına alınıyor. Aradan tam iki yıl geçiyor ve bu iki yıl içerisinde soygun devam ediyor. Soygun nasıl olmuş? Yunus Emre Enstitüsü Başkanı Şeref Ateş'in oğlu Enes Ateş'in bir şirketi varmış ve bu şirket üzerinden naylon fatura düzenleniyor, sahte belgeler düzenleniyor, yapılmayan işlerin ücretleri alınıyor ve tespit edilen vurgun 60 milyon lira. Bu arada Enstitü Başkanı kaçıyor, sonradan yakalanıyor ve başka ilginç gelişmeler var. Mesela, Semih Yalçın'ın oğlu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanının eşi -ki bunların da imzaları var- 12 Aralık 2024 tarihli BirGün gazetesinde haberinden 15 gün sonra, polis operasyondan az önce istifa ediyorlar. Yani neresinden bakarsanız bakın, bir skandal; neresinden bakarsanız bakın, bir rezalet; nereden tutarsanız elinde kalıyor. Soruşturma bizzat Teftiş Kurulu Başkanı tarafından engelleniyor, daha sonra bu Teftiş Kurulu Başkanı Genel Müdür Yardımcısı oluyor. İddialar büyük ancak Vakfın Başkanı iki yıl boyunca görev başında duruyor, Başkan Yardımcısı nedense görevden alınıyor, yerine özel kalem müdürü getiriliyor, bu sırada iki yıl boyunca soygun devam ediyor ve siz de hâlen o koltukta oturabiliyorsunuz. Esasında rezalet bununla da sınırlı kalmıyor, Yunus Emre Vakfını hortumlayan firmaların RTÜK'e de sizin uhdenizde iş yaptığı iddianamede ortaya çıkıyor. Bu, BirGün gazetesinde haber oluyor, haberin ardından olayı soruşturması gereken RTÜK, olayı ortaya çıkartan BirGün'e TV kanalında lisans dayatması yapıyor ve âdeta ceza vermeye kalkıyor. Yıllardır lisanssız yayın yapan TRT, tabii, Euro D, TV8,5; Apple TV yayınlarına devam ederken BirGün cezalandırılmak isteniyor. Ve ayrı bir olay, mesela, Kılıçaslan FM ve Radyo 45'lik logolu 2 tane yayın kuruluşuna Anayasa Mahkemesi kararına rağmen karasal radyo frekansı tahsis yapılmış ve bu tahsisten dolayı söz konusu logolu firmaların ciddi bir şekilde değer artışına sebep olduğu ve bunun da haksız rekabete sebep olduğu belirtilmekte. Bu konuda diyecekleriniz var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Erdem, buyurun lütfen.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar ve basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kültür ve Turizm Bakanlığımızın 2026 bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum. Fakat, bu bütçe halkın sahillerini otellere, müzelerini keşçelere, tarihini ihalelere, çalışanın emeğini ise sömürüye teslim eden bir bütçe. Sayın Bakan, daha bu yılbaşında Kartalkaya'da 78 yurttaşımızı kaybettik. Grand Kartal Otel yangını bu ülkenin liyaketsizliğe, denetimsizliğe, yandaş kayırma anlayışına kurban verdiği canların son halkasıydı. Duruşmada, hayatını kaybedenlerin yakınları, kamu görevlileri bu katliamı onayladı "Bakanlıklar Cumhurbaşkanının arkasına sığınıyor." denildi, evet, haklılar çünkü bu ülkede her facianın ardından aynı tabloları görüyoruz; Soma'da gördük, İliç'te gördük, daha üç gün önce Dilovası'nda gencecik çocuklar öldü, orada gördük ve tabii ki Kartalkaya'da gördük. Sorumlu Bakan televizyona çıkıyor "Bizim bir eksikimiz yok." diyor "Sorumlularını cezalandıracağız." deyip kenara çekiliyor. Sorumlu kim, 78 canın hesabını kim verecek? Bugün bu bütçede o 78 yurttaşın ismi yok Sayın Bakanım, ne bir özür ne bir yüzleşme ne de istifa var. Nizamülmülk bin yıl önce "Bir işi bir kişiye verin, iki kişiye vererseniz iş ortada kalır." demiş. Değerli arkadaşlar, burada bir düzenleme şart. Ya, bir iş yerinin iznini bir kurum veriyor, ruhsatını başka bir kurum veriyor, denetimini başka bir kurum veriyor. O iş yerinde bir sorun çıktığında o 3 kurum arasında sorun kaybolup gidiyor çünkü kimse sahiplenmiyor.

Arkadaşlar, faciadan sonra Bakanlığın aklına panikle yönetmelikler geldi. Bugün Antalya'da, Muğla'da, Kapadokya'da binlerce otel yangına dayanıklı kapı ve ikincil merdiven bulundurmadığı için kapatılma tehlikesiyle karşı karşıya. Antalya'da 1.600 işletmenin yüzde 90'ında bu kapı yok, neden yok? Çünkü o işletmeler zamanında ruhsatını almış, itfaiye raporunu almış, hepsi belediye denetiminden geçmiş; şimdi, Bakanlık "Yönetmeliğe uymuyorsun." diyerek cezayı basıyor. Antalya Kaleiçi'nde otel işletmecileri yangın kapısı takmak zorunda ama Anıtlar Kurulu "Olmaz." diyor; ahşap binalar, tescilli yapılar... Kapı taksan suç, takmasan mühür. Yönetmelikleri siz çıkarıyorsunuz ama ruhsatı belediyeler veriyor; turizm il müdürlükleri elini yıkayıp kenara çekilmiş zaten. Bugün belediyeler sizin Bakanlığınızın yapmadığı denetimlerin yükünü taşıyor, sorumluluğu belediyelere yıkmaya çalışıyorsunuz. Sonuç, esnaf arada kalıyor. Bu işletmelerin çoğu aile oteli, küçük pansiyon. Yönetmeliğe konulan ek maddeyle süre yıl sonuna kadar uzatıldı ama buralarda bir düzenleme yapılması şart Sayın Bakanım. Tarihî alanlar için özel şartname çıkarın, bürokrasiyi azaltın; insanlar sizden çözüm bekliyor.

Yine, değerli milletvekilleri, turizmin göz bebeği Kaş, Kalkan, Fethiye hattında bu yaz binlerce villa boş kaldı. Sebebi, Bakanlığın getirdiği belge krizi. 2.800 villa turizm konut kiralama belgesi alamadığı için kapalı kaldı; insanlar borç içinde, o villalarda çalışan temizlikçi, bahçıvan, taşımacı, acente çalışanı işsiz kaldı. Bu karmaşık yönetmelik yüzünden bölge ekonomisi çökmenin eşiğinde. Buralara yönelik imar planlarını ne zaman düzenleyeceksiniz? İnsanlar bu haberi bekliyor. Vergi kaybı milyonlarca lira ama Bakan Bey ne yapıyor? Yabancı tur operatörleriyle poz verirken Antalya'daki binlerce aile işletmesi kepenk kapatıyor. Bu yönetmelik kayıt dışılığı bitirmedi, tam tersine büyüttü. Kaş'ta kayıt dışı oranı yüzde 90'a çıktı. Devlet vergi kaybına uğruyor vatandaş da turizmden kazandığı tek ekmeği kaybediyor, Bakanlık hâlâ susuyor. Turizmde plan değil, panik hâkim yani yeni turizm döneminde aynı sorunları yaşayacağız. Yeni turizm döneminde buralara bir düzenleme getirilmesi lazım.

Yeri gelmişken, Genel Kurulda görüşülen Vakıflar Kanunu var, burada belgesiz konaklama tesislerinin internet üzerinden tanıtım ve satışının yapılmasına 25 bin lira idari para cezası getiriliyor. Bakanlık, veri tabanında kayıtlı olmayan tesislerin ilanlarını kaldırmayan platformlara da aynı ceza uygulayacak. Karara uymayanlara 100 bin lira ceza kesilecek ve erişim engeli kararı... Sayın Bakan, Kartalkaya'daki otelin belgesiz olduğunu sizin Bakanlığınızın bilmesine rağmen yine sizin tur şirketiniz, Ets üzerinden satıldığı iddiasına bir açıklık getirmediniz; buna bir açıklık getirirseniz mutlu olacağız.

Değerli arkadaşlar, turizmde birçok sorun varken turizmciye yeni harçlar getiriyorsunuz; en küçük işletmeye bile 367 bin lira ek maliyet; zaten enerji, personel, kira, sigorta derken ayakta zor duran küçük işletmelerin üstüne şimdi de bir yıllık harç sopası. Sayın

Bakan, siz bu sektörün nabzını hiç tutmuyor musunuz? Sektör temsilcileri "Biz batıyoruz." diyor. Bu harç politikası turizmcilerin belini kırar. "Sürdürülebilir turizm" diyorsunuz ama sürdürülen sadece vergi yükü.

Yine, değerli arkadaşlar, Demre halkı ayakta "Beton değil, mavi kalsın." diye haykırıyorlar. Danıştay diyor ki: Kıyının ilk 50 metresi halka aittir. Siz ne yapıyorsunuz? Yönetmelikle bunu 15 metreye düşürüyorsunuz. Kıyı halkındır, Anayasa'nın 43'üncü maddesi açık ama siz halkın hakkını otellere peşkeş çekiyorsunuz. Belediyemiz ve halk direndi, dava açtı, eylem yaptı ama Bakanlık ısrarla Demre kıyılarını betonlaştırma peşinde. Bir ülke düşünün, vatandaş sahiline giremiyor ama otel zinciri özel iskele yapıyor; bu halk bir gün bunun hesabını sorar Sayın Bakanım.

Antalya Arkeoloji Müzesi, 1972'den beri Türkiye'nin en önemli müzesi, Avrupa Konseyinden özel ödülünü alan bina olmuştu, yıkıldı. Evet, yanlış duymadınız, Türkiye'nin ilk ödüllü müze binası yıkıldı, sözde deprem riski bahanesiyle ama o rapor bile kamuoyundan gizlendi. Mimarlar Odası, akademisyenler, yurttaşlar "Restorasyon yapılsın." dedi, Bakanlık kepçeleri gönderdi. Sayın Bakan, siz bu ülkenin kültürel hafızasını beton kamyonlarına teslim ettiniz. Bir müze yıkmak, bir milletin belleğini silmektir. Antalya Müzesi sadece taş değildi, bu ülkenin tarihiydi, Yorgun Herakles'ten Aziz Nikolaos'ın kemiklerine kadar her şey bu toprakların sesiydi ama siz o sesi susturdunuz. Şimdi oraya "Yeni müze yapacağız." diyorsunuz, Antalya halkı bekliyor, projesi nerede, ne zaman başlayacak, bu bütçede Antalya müzesine ne kadar para ayırdınız? Sizden bunu da duymak istiyoruz.

Bir de Sayın Bakanım Kültür Yolu Festivali yapıyorsunuz, adı güzel ama içinde kültür yok. Atatürk'ün şapka devrimini anlatan "Şapkalarla Atatürk" sergisi sosyal medyadaki birkaç gerici paylaşım yüzünden iptal edildi. Sormak lazım Bakana: Siz hangi iklimin kültür bakanısınız; Atatürk'e hakaret edenlerin mi, cumhuriyetin yüz iki yıllık mirasını savunanların mı? Cumhuriyetin kurucusuna düşmanlık edenlerin sesi çıktı diye siz sergiyi kaldırıyorsunuz. Bu sergiden kimler rahatsız oldu, kim onay verdi ve sergi niye kaldırıldı Sayın Bakan? Siz bunu açıklarsanız mutlu olacağız. Ama korkmayın Sayın Bakanım, Atatürk'ün gölgesinden kimseye zarar gelmez, asıl zarar, Atatürk'ü sansürleyen zihniyettendir.

Tabii, turizmin bir de görünmeyen yüzü var: O güler yüzlü garson, o on iki saat ayakta duran temizlikçi, o minibüsle sabahın altısında işe giden otel çalışanı. Turizm gelirleriyle övünüyorsunuz ama turizm işçisinden tatil hakkını alıyorsunuz. Kültür ve Turizm Bakanlığı belgeli tesislerde çalışan 10 binlerce emekçimiz artık haftada bir gün değil, on gün çalıştıktan sonra ancak bir gün dinlenebilecek. Düşünün, kesintisiz dinlenme hakkı sağlıklı bir yaşamın, verimli bir çalışmanın ve insan olmanın en temel gereğidir. Fiiliyatta siz bu hakkı kâğıt üzerinde "rıza" maskesiyle işverenin zorbalığına teslim ediyorsunuz. Bu düzenlemeyle işçi kardeşim hafta tatilinde zorla çalıştırılması karşılığında fazla ücret alamayacak yani işçi sömürülecek ancak karşılığında ek bir kuruş dahi görmeyecek. Bu, modern kölelik düzenine yasal zemin hazırlamaktır, emeğin inkârıdır, vicdanın reddidir.

Sonuç, bu bütçe halkın değil, rantın bütçesidir diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Bakan -eski bakan- Sayın Başkan.

Sayın Bakan, hoş geldiniz.

Sayın bürokratlar, hoş geldiniz.

Sayın Bakan, zannediyorum Bakanlığınızda 7'nci yılınızı doldurdunuz. Aslında 2023 seçimlerinde Sayın Cumhurbaşkanı kabinenin iki bakan hariç tamamını değiştirdi, bir kural bazlı bir şey yapmıştı yani bakanların hepsi milletvekili aday yapılmıştı, siz aday olmadınız, Bakanlığa devam ettiniz. Bu önemli bir şey tabii, yani hangi objektif kriterlere göre Sayın Cumhurbaşkanı sizi Bakanlıkta tuttu onu ben bilemiyorum. Şimdi, bunu şuraya bağlayacağım: Kartalkaya faciası yaşandı. Tabii, sizin sorumluluk alanınızdaki bir şey fakat sunumunuzda bundan hiç bahsetmediniz. Yani siz kusurunuzun olmadığını düşünüyor olabilirsiniz ama sorumlu olduğunuz bir alan da bir facia yaşanıyor hem de çok büyük bir facia oldu, çok büyük dramlar yaşandı, çok büyük fedakârlıklar oldu, genç kardeşlerimizin yaptığı fedakârlıklar yaşandı. Herkesin aslında dinlerken böyle gözyaşlarıyla içi ürpere ürpere dinlediği bir faciayı yaşadık ve bu, sizin sorumluluk alanınızdaki bir oteldeki yangında oldu. Şimdi, normal bir ülkede hiçbir kusuru olmadığını düşünse dahi böyle bir şeyden sonra, toplum baskısı olmadan bile bakanlar görevinden ayrılır, istifa eder ama bilmiyorum -yani zannediyorum şu ana kadar bir bakana "İstifa etmelisiniz." diye en fazla çağrıda bulunulan Bakansınız aynı zamanda- buna rağmen buna direnebiliyorsunuz. Bir de dediğim gibi normal bir şey de değil hakikaten çok dramatik bir olaydan sonra bile bu göreve devam etmek, istifa etmemek. 2018'den beri de diğer bakanların hepsi görevden ayrılırken ayrılmadığını düşünüyorum zaman diyorum ki ben bu işte başka bir şey var ama ne olduğunu bilmiyorum, sadece bir mim koymak için söylüyorum yani gerçekten bilmiyorum. Bunu başarıyla açıklayabilir miyiz? Birazdan rakamlara da bakacağız yani öyle kayda değer bir başarı yok hatta reel olarak baktığımızda, ister gece başı harcamalara bakın ister toplam turizm gelirlerine bakın -reel olarak, dolarda da enflasyon var çünkü- geriye doğru giden de bir seri var. Evet, yani bunu sadece bu kadar söyleyeceğim.

Şimdi, tabii, bütün bunlar yaşanırken bir de şu oluyor: Daha Kartalkaya'nın dumanları tüterken Yunanistan'da bir adada lüks yatınızla, bir gazeteciyle bir tatil yapıyorsunuz veya röportaj yapıyorsunuz, Türkiye'de de değilsiniz. Turizm sektörünün ciddi sıkıntısının olduğu bir dönemde ve dediğim gibi herkesin Kartalkaya'yı konuştuğu bir dönemde siz orada görüntüleniyorsunuz. Turizm Bakanı... Normal bir bakan olsa bile ben bunu biraz yadırgarım ama hele hele Turizm Bakanı olunca... Buna ben medyaya baktım ve "İşte ben rakip ülkelere gidiyorum, onlara bakıyorum, ediyorum, tebdilikiyafet gidiyorum, haber vermiyorum." Öyle bir şey değil bu yani o lüks yatta, orada bir tatil yapıyor olmak bu dediğiniz sınıftan da bir şey değil. Mesela bir vekâlet verdiniz mi, vekâlet eden oldu mu o gün size? Yani çünkü bir ülke değiştiriyorsunuz, onu ben merak ediyorum, eskiden olsa bunları Resmî Gazete'de hep takip ediyorduk çünkü her bakan bir başka bakana vekâlet vermek durumundaydı, şimdi, zannediyorum bakan yardımcılara vekâlet veriyorsunuz.

Şimdi, az önce de ifade ettim yani reel olarak baktığımızda -bunu geçen yıl uzun uzadıya tartıştık, şimdi üzerinde durmayacağım- turizm gelirlerimizde toplamda, kişi başında ve gecelikte bir düşüş var. Kimi yıllar artıyor, eksiliyor ama şöyle on-on iki yıllık bir perspektifte baktığımızda bir düşüşün olduğunu da çok net bir şekilde görüyoruz. Tabii, şimdi turizmde çok güzel bölgelerimiz var bizim. Ege ve Akdeniz kıyılarında ciddi bir turizm gelirimiz var, bu çok önemli Türkiye açısından ama sektörde biraz daha hem

bölgesel anlamda hem de segment anlamında çeşitlendirme ihtiyacının da olduğunu düşünüyorum. Burada başka şehirden arkadaşlarımız da kendi seçim bölgeleriyle ilgili turizm potansiyelinden bahsetti. Stratejik bir yaklaşımla buralarda bütün türlerde, işte, kimi yerde daha fazla kongre turizmi, kiş turizmi, kültür turizmi, efendim, kruvaziyer turizmi, gastronomi turizmi şeklinde biraz daha bütüncül bir yaklaşımla meseleye bakılması gerekir diye düşünüyorum. Özellikle belediyelere de çok iş düşüyor burada ama hani Turizm Bakanlığının sorumluluk alanı olduğu için belediyeleri de bu konuda hem zorlamak hem de onları belli bir plan ve program dâhilinde bir şeyler yapmaya, kendi illeriyle ilgili bir şeyler yapmaya zorlamak gerekir diye düşünüyorum.

Şimdi, RTÜK'le ilgili birtakım meseleler var. Gündüz kuşağı programları var Sayın Bakan. RTÜK Başkanı bunlar için... Tabii Başkan zannediyorum yeni ama olsun, biz kurumsal olarak soruyoruz, orada bir kurum var nihayetinde üyeleri, eski üyeleri var. Gerçekten bu gündüz programları çok çok feci. Yani burada insan onu tanımlarken o kelimeleri kullanmaktan insan çekiniyor ve devam ediyor bunlar. Toplumda çok ciddi bundan yakınan bir kesim de var, elbette seyreden de vardır, olduğu zaman seyredilir ama seyrediliyor olması doğru olduğu anlamına da gelmiyor. Veya Türk dizileri var, bu konuda çok iyi olduğumuzu gerçekten söylememiz lazım, yani muhtemelen ciddi bir döviz geliri de elde ediyoruz. Yakın coğrafyada veya uzak coğrafyada da belki bunlar seyrediliyor. Bu vesileyle Türkçe öğrenen insanlar var, bizzat kendim de karşılaştım. Ancak burada da çok ciddi eleştiriler var Türk dizilerine karşı. Mesela bir psikolog ve sosyoloğun, Kazak asıllı Rus bir psikolog sosyoloğun Türk dizilerinin dünyayı zehirlendiğine ilişkin açıklamaları oldu, analizleri var. Yine, aslında Rusya da tabii çok yaygın olduğu için zannediyorum orada çok tartışılıyor, hatta toplumun bir kesimi iyi diyor, bir kesimi kötü diyor falan; Türk dizilerinin şiddet içeriğinden yani kadınlara karşı şiddet olsun, diğer şekillerde yani toplumun değerlerini zedelediğine ilişkin ciddi bir eleştiri de alıyoruz. Buralarda RTÜK ne yapıyor, ne yapması lazım? Herhâlde bilimsel bir çalışma yapması lazım. Arkadaşlara sordurdum "Bir bakın RTÜK böyle hiçbir analiz manaliz yaptırmış mı herhangi bir şey yayınlamış mı bu dizilerin toplum üzerindeki etkilerine ilişkin?" diye, öyle bir şey göremedik. Bir nisan ayında panel yapılmış, panel bilimsel, akademik bir çalışma değil. Buna gerçekten bakılması lazım. Bu diziler, gündüz kuşağı programları, televizyon programları ve çocukların dahi izleyebileceği saatlerde yayınlanan bu programlar bu toplumu nereye götürüyor arkadaşlar? Evet, cazibesini artırıyor olabilir bazı şeyler, bazı sahneler ama öyle mi bakmamız lazım veya buna sadece bir para olarak mı bakmamız lazım "Biz buradan ciddi bir döviz geliri elde ediyoruz." diye mi bakmamız lazım, yoksa kültürümüzü, toplumumuzu, ahlakımızı, aile ilişkilerimizi koruma şeklinde mi bakmamız lazım? Yani çok ciddi problem var burada, çok ciddi problem var. Bununla ilgili RTÜK ne yapıyor? İşte, muhalif kanal kapatmaktan başka bir şeyle biz RTÜK'ü hiç duymadık yani ne yaptığını ne ettiğini. Buna bir açıklama yapsın bakalım. "Biz bunu şöyle değerlendiriyoruz, şu kapsamda değerlendiriyoruz ve sıkıntı görmüyoruz." desin.

Şimdi, KADEM'in çalışması var, tebrik ediyorum çok güzel bir çalışma yapmış "Şiddete seyirci kalma" diye, bunu incelemiştir herhâlde. Yani burada, bakın, dizi dizi alınmış, bunlar tek tek analiz edilmiş; çok ciddi, her yönüyle bir şiddet içeriğinin olduğunu söylüyor ve insanlar etkileniyor buradan, orada rol modeller var. "Kolunu, dalını buda." diyor, bilmem ne diyor falan yani neler neler... Hem cinsel içerik anlamında hem şiddet anlamında, mafyaya özendirme, uyuşturucuya özendirme anlamında her şey buralarda var. Bununla ilgili bir şeyler yapılması gerekiyor mu? Bunlardan rahatsız olmuyor musunuz Sayın Bakan? Siz de tabii ki bu Kurumun ilişkili olduğu Bakanlığınız yani sizleri de bunların mutlaka rahatsız ediyor olması ve bir tedbir almak lazım. Yani RTÜK, adı üzerinde düzenleme kurumu burası, burası düzenleme kurumu; bu işlerin bir standardını koyar bilimsel bir yaklaşımla. Çağın gereği de olabilir, evet, tabii, bir otuz yıl öncesi gibi falan olmaz ama yani yurt dışında birçok ülkede, mesela Amerika'da falan bulamazsınız bizim dizilerdeki, bizim programlardaki sahneleri ya. Biz de yaşadık oralarda, biliyoruz, böyle bir şey yok yani parasını verirsın, şifreli yaparsın, sonra ne yaparsın yap kardeşim. Ben soruyorum size ya: Burada çocuğunuzla çocuğunuzla şu dizileri izleyebiliyor musunuz? Kız çocuğunuzla izleyebiliyor musunuz? Ben izleyemiyorum arkadaş, ben izleyemiyorum. Niye rahatsız olmuyorsunuz bundan ya? Valla olacak iş değil yani hele bir de bu, işte, dini yücelten, yücelten demeyeyim de muhafazakâr, "Milliyetçiyim." diyen, efendim, yani "mukaddesat" diyen, işte, dualarla, niyazlarla, Kur'anlarla her cümleye başlayan bir iktidar döneminde oluyor, bu da ayrıca bir tuhaflık. Başka bir iktidar yapamazdı, bakın, bu konulara böyle bir kaygısı olmayan hiçbir iktidar bunu yapmazdı, yapamazdı, toplumsal bir tepki olurdu.

Diğer bir mesele, yani devlet kanallarında bu ülkede bahis, yasa dışı bahis reklamları yapılıyor Sayın Bakan. RTÜK niye bunlara bir şey demiyor? Şimdi, biliyorsunuz, bu stadyumlarda LED reklamlar var değil mi? Yayınlayıcı kuruluşlar onları değiştirebiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Mesela şurada bakın, bir örneği var burada, şu stadyumda mesela şu kanal buraya başka bir reklam koymuş, her kanal farklı, bakın aynı şey, o andaki saniyelik aynı enstantane yani anlık durum. Farklı yayıncı kuruluşlar farklı şeyler yapabiliyorlar, teknoloji buna müsait. Şimdi, bakıyorsunuz, mesela benim önümdeki örnekte -başka hangileri var bilmiyorum- şu TV8, şurada Galatasaray'ın bir maçını veriyor, aynı anlık durum, şu da yabancı bir kanal, reklama bakın, burada bir kumar şeyi var, bahis sitesinin reklamı var TV8'de, Türkiye'de yayınlanan, RTÜK'ün denetimi altında olan bir kanal ama yabancı bir kanal aynı maçı, aynı anda verirken o orada o reklamı değil başka bir reklam geçiyor. Yani buna ne diyeceksiniz? Devlet eliyle kumar özendiriliyor bu ülkede. Devletin zaten kumar şeyleri var, ne derler, programları demeyeyim de Nesine'ler, şunlar, bunlar... Bakın işte, acayip özendirici bir şey. Yasa dışı kısmı da yapılıyor, yasa dışı bahis sitelerinin de Türkiye'de yasak olan sitelerin de reklamları yapılıyor. Hangisinde var mesela? Tabii -şu TV8'le ilgili bayağı var- bakın, şu Tabii'nin şeyi bir maçtaki, bet365. Türkiye'de yasak olan bir bahis sitesi arkadaşlar, Tabii TRT'nin bir kanalı. Bunu bize nasıl izah ediyorsunuz? Bunu bize birisi izah etsin arkadaş, nasıl izah ediyorsunuz ya? Kumar yaşı, uyuşturucu yaşı artık ilkökul seviyesine inmiş bu ülkede. Ya, bu ülkeden, bu millettten birileri intikam mı almaya çalışıyor? Aklımıza o geliyor yani çünkü bunu akılla, izanla, düşünceyle, fikirle, yaşayışla falan açıklamak mümkün değil ya. Kumar işte, ocakları söndüren bir şey bu kumar dediğimiz şey. Yasa dışı kumar reklamlarını nasıl benim vergilerimle ayakta duran bir kanal yapar? İsterse benim vergim olmasın, özel olsun, RTÜK var, RTÜK'ü konuşun, RTÜK bunlara niye bir şey demez?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, iki dakika daha süre veriyorum.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Bunlar normal geliyor mu arkadaşlar size? Bunlar hiç normal değil. Dolayısıyla bunlara bakmak lazım, buraları çalıştırmak lazım.

Şimdi, bir tane de vakıflarla ilgili bir husus var.

Sayın Başkanım, ben ikinci mi kullanıyorum?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - İkinci iki dakika.

ERHAN USTA (Samsun) - Öyle mi, tamam o zaman dikkat edeyim.

Sinop'ta Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait bir medrese çarşısı diye bir bölüm var, bir tarihî mekân var. Burada 12 tane iş yeri var, 11 tanesi de kadın işletmeci ve ekseriyeti burada yöresel el ürünlerinin satıldığı, böyle çok hoş, Sinop'a da böyle güzellik açısından, turizm açısından da ciddi bir katkı sağlayan bir mekân var Sayın Bakan orada. Şimdi, dediğim gibi 12 iş yeri, 11'i kadın, el emeği ve yerel ürünler satılıyor, Sinop'a değer katıyor. Şimdi, buraya sözleşmeye aykırı bir şekilde güneşlik filan gibi birtakım eklemeler yapıldı diye buradaki iş yerlerine şu yazı gidiyor, ne zaman gidiyor? 15 Ekim 2025'te bir yazı gidiyor "Yıl sonuna kadar dükkânları boşaltın." diye. İki buçuk ay içerisinde dükkânların boşaltılması isteniyor. Şimdi ne yapılacak? İddia da şu: Yerin Diyanete verileceği söyleniyor, nereye verilirse verilsin, Diyanet burada ne yapacak onu bilmiyorum. Burada bir çarşı olmuş, burada bir ticari aktivite var, Sinop açısından önemli, Sinoplu bunu önemsiyor. Şimdi, eğer burada sözleşmeye aykırı bir şekilde birileri bir şeyler eklediyse onu düzeltmek lazım değil mi, herkese bir anda "Çıkın." demek... İş yeri burası ya, çeki var, senedi var, bilmem neyi var ve buradan çıktuktan sonra birçoğu da muhtemelen yaşayamayacak, zaten dediğim gibi kadın işletmeciler. Yani bunun mantığı nedir, bu karardan vazgeçmek gerekir diye düşünüyorum, lütfen bunu bir daha değerlendirin yani bu olacak iş değil, olacak iş değil. Mesela kiralarda problem var mı diye sordum, kiralar ödenmiş, kiralar ödeniyormuş, onda da bir şey yok, olur ya... Hatta geçenlerde, tam rakamı hatırlamıyorum yalan olmasın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Süre doldu, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Tamam, teşekkür ediyorum Başkanım.

Yani kiradan kaynaklanan bir problem de değil ama Sinoplular bu çarşının ellerinden alınmasını istemiyor, bu meseleyi....

Teşekkür ediyorum, bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Vakıflar Genel Müdürümüz de burada, herkes duydu bunları. Sinop'taki Çarşı, Sinop...

ERHAN USTA (Samsun) - Medrese Çarşısı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Medrese Çarşısı.

Şimdi, değerli milletvekilleri, Sayın Özlale...

Hocam, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanlık; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İlk önce, Türkiye, seyahat ve turizm gelişmişliği sıralamasında nasıl? Evet, bir gelişme var yani aynı coğrafyada olduğumuz ülkelerle beraber yani Yunanistan, Malta, Gürcistan gibi ülkelerle beraber bir gelişmişliğimiz var. Peki, bu gelişmişliğin alt tarafına baktığımız zaman, Dünya Ekonomik Forumu verilerine göre şunu görüyoruz: Mesela fiyat rekabetçiliğinde 25'inci sıradan 40'inci sıraya düşmüşüz, enerji sürdürülebilirliği hak getire, yer ve liman altyapısında kötüleşmişiz. Kirlilik, çevresel koşullardan hiç bahsetmediniz sunumunuzda, burada 55'ten 57'nci sıraya gerilemişiz. Sosyoekonomik etkiler -hep Türkiye'den bahsediyoruz- Türkiye'nin sosyoekonomik koşullarında gerilemişiz. İş yapmada gerilemişiz; emniyet ve güvenlikte gerilemişiz, insan kaynağında gerilemişiz; yani seyahat ve turizm gelirlerinde belki bir artış olabilir, turizmde bir kıpırdanma olabilir ama bu insana ve doğaya saygı duymadan gerçekleşmiş. Neden sadece insan ve doğaya saygı duymuyorsunuz? Başka bir şey daha var burada, kültüre de saygı duymuyorsunuz. Bak, soldaki, yüzyıllardan beri süzülüp gelen Selimiye Camisi'nin hattı, üzerine beyaz kireç döktünüz, on üç aydır kapalı Selimiye Camisi. Ecdadımızın orada ince ince işlediği hattın üzerine beyaz kireç döküp on üç aydır kapalı tutuyorsunuz. Daha böyle bir sürü restorasyon çalışması var.

Şimdi turizm gelirlerine de bakalım. Reel gelirlere bakmanız gerekiyor. Neden? Çünkü doları baskıladığınız zaman ve turist sayısını transit yolcularla da artırmak istediğiniz zaman turizm geliri olduğundan daha yüksek gözükebilir, eğer gerçekten reel anlamda doları TL'ye çevirip 2012'yi baz alırsanız turizm gelirlerinin düştüğünü görürsünüz. Bunu da belki sizin çevrenizde değil ama işini düzgün yapmaya çalışan, hükümete dayanmadan yapmaya çalışan hangi otel yetkilisiyle görüşürseniz görüşün size bunu doğrulayacaktır.

Her şey dâhil, sizin zamanınızda gelişen bir şey ve Türkiye'deki bu paket harcamalar, turist gelirlerinin yüzde 30'unu oluşturuyor. Bu çok büyük bir rakam. Antalya'ya gittiğinizde, Muğla'ya gittiğinizde esnafın rahatsız olduğunu görürsünüz, esnafın gelen turistten para kazanmadığını görürsünüz sizin sayenizde çünkü sizin sayenizde şöyle bir yaklaşım var: Ben turisti otelin içerisinde tutayım, onu esnafla kent içi ekonomisine katkı verecek şekilde buluşturmayayım. Zaten ziyaretçilerin yeme içme, ülke içi ulaşım harcamalarına baktığınız zaman, TÜİK verilerinde, burada bir düşme görüyorsunuz. Biz turizmi sadece yabancı ülkelere gelen turistlerin buraya bıraktığı para olarak algılamıyoruz. Turizm ya da tatil bugün bir vatandaşlık hakkıdır. Bugün 3 kişilik bir ailenin ortalama bir haftalık tatili 4 asgari ücretten daha yukarıdadır. Dolayısıyla, bunun bir vatandaşlık hakkı olduğunu, tatilin bir vatandaşlık hakkı olduğunu unutup turizmi sadece yabancı ülkelere gelen vatandaşlardan elde edilecek para olarak görme anlayışınızı şiddetle reddediyoruz. Turizm kalkındırır ama sizin yaklaşımınızla kalkındırmaz. Bak, bu, Antalya'nın ilçeler arası sosyoekonomik gelişmişlik farkları. Eğer gerçekten Antalya'yı, Muğla'yı ya da İzmir'i geliştirmek isteseydiniz bütün ilçeler iyi kötü aynı sosyoekonomik koşullara sahip olurlardı ama sizler bu turisti tamamıyla o ilçede, o otelin sınırları içerisinde tutma anlayışında olduğunuz için maalesef bugün turizm bir şehrin kalkınmasına, bir bölgenin kalkınmasına yardımcı olmuyor, sadece sınırlı sayıda turizm işletmecisinin gelirinin artmasına yardımcı oluyor.

Tabii ki şaşırmadık, iklim değişikliğinden bahsetmenizi beklemezdik ama bu 1986-2005 ile 2080-2099 arasındaki sıcaklık. En azından bunun sizi de ya da sizin torunlarınızı da etkileyeceğinin farkında olmalısınız Sayın Bakan. "Neden?" diyecek olursanız,

burada güneşlenme verileri, ondan sonra güneş tatili ve daha da farklı turizm gelirleri açısından bu küresel sıcaklıkların artması çok önemli; sunumunuzda buna hiç değinmediniz.

Sunumunuzda tabii, değinmediniz başka bir şey daha vardı, tabii ki bu çok anlaşılabilir bir şey. Bakanlığın Turizmin Geliştirilmesi Programı kapsamındaki hedefleri; bakın, denetlenen turizm tesisi sayısı 2024'te 7.380; ne İslas Otelden ne Kartalkaya faciasından hiçbir ders almadığınız için, yüzünüz de kızarmadığı için burada hâlâ denetlenen tesis sayısında hiçbir artış öngörmüyorsunuz. Bakın, orta vadeli programda -sizin Bakanlığınızın sayılarıdır bunlar- herhangi bir şekilde, en azından insan bu cinayetlerden sonra denetlenen, belge düzenlenen turizm tesisi oranını arttırmayı hedefler. Hiçbir ders almadınız.

Şimdi, gelelim, bu sizin iç genelgeniz. Ne diyor burada, iç genelgenizde? Bakın, özetleyelim, tamamıyla sizin iç genelgenizden alınma: "İş yeri açma, çalışma ruhsatıyla Bakanlığımızdan belge talebinde bulunan tesislerde yapılan denetim sonucu yangın önlemleri hususunda eksiklik tespit edilmesi hâlinde, turizm mevzuatı hükümleri çerçevesinde cezai işlem tesis edilmeksizin genel ifadelerle ilgili yerel idareye bildirimde bulunulması." Sizin yazışmanız bu. Ondan sonra "Bakanlığımızdan belgeli olup yangın önlemlerine ilişkin tespitler doğrultusunda ilgili idareye bildiri amaçlı hazırlanan yazıların sadece bilgi amaçlı gönderilmesi, gereği ifadesinin kullanılmaması." Ve bu iç genelge sizi ele verecekken şu anda EBYS'de olmayan, bizim bulamadığımız ve delil karartılmasından şüphe ettiğimiz bu belgeyle beraber bu iç genelge de yok şu anda. Buradan hiçbir şekilde ne İslas cinayetinden ama daha çok da Kartalkaya cinayetinden kurtulamayacaksınız. Bakın, ortadaki benim arkadaşım Atakan Yalçın; otuz yıllık dostum, hayatımın yarısından fazlası onunla geçti. Hayatımda ülkesini ve ailesini daha fazla seven hiç kimseye rastlamadım. O çok sevdiği kızıyla birbirine sarılmış bir şekilde yanarak can verdi Atakan, 78 kişinin olduğu gibi. Hayatındaki tek amacı, çocuklarını, kızlarını yetiştirmekti, 2 tane kızını ve ondan sonra bana diyordu ki: "Ümit, kızlarımı da yetiştireyim, üniversiteye göndereyim, bu ülkede vatana hayırlı evlatlar olsunlar. Sonra gel, seninle İzmir'de bir kıyı kasabasına gidelim, sen de siyasetten o zamana kadar zaten istediğini almış olursun, sen köye muhtar olursun, ben de balık tutarım." diyordu. Bu ülkede ben vatanını Atakan'dan daha seven birisine rastlamadım. Yurt dışında çalışabilirdi, çalışmadı, yurt dışında tatil yapabiliirdi, tatil yapmadı. Kendisini ve ailesini sizin denetlediğiniz turizm tesisine emanet etti ve sizler, utanmadan, sıkılmadan, yüzünüz kızarmadan, buraya kendi çalışanlarınıza, sorumluluğu olan insanlara soruşturma izni vermediniz ya! Nasıl vermezsiniz? Ve vermediğiniz için de zaten bu katliamda siz de sorumlusunuz ve bundan dolayı hesap vereceksiniz. Elbette devran dönecek ve yargılanacaksınız. Atakan için, kaybettiği kızı Derin için, o 78 kişi yargılanacaksınız. Eğer ölenler arasında bir Danıştay daire başkanının ailesi olmasaydı belki bugün sizler zoraki bir şekilde soruşturma izni vermeyecektiniz. Hâlâ Bolu Cumhuriyet Başsavcısı ve sizler bu soruşturmada ayak diriyorsunuz. Hatalısınız ve hatadan dolayı bürokratlarınızı soruşturmaya izin vermediğiniz için siz de bu işin içindesiniz. Açık konuşmak gerekirse bu bizim ülke olarak utanç verici, utanç verici cinayetimizde sizler, sizlerin bürokratları izin vermedikleriniz, hepiniz bundan dolayı bize çok büyük bir özür borçlusunuz ama özür yetmez. Biliyorum ki öbür dünyada, bu hayatını kaybedenler sizden hesap soracak ama bu ülkede de sizden hesap soracağız, bu 78 tane canımız için hesap soracağız, İslas Oteli için hesap soracağız.

Adıyaman'daki İslas Otel sizin İl Turizm Müdürlüğüne 200 metre uzaklıkta. Önünden geçerken anlarsınız oradaki yapılaşmanın kaçak olduğunu. Yüzünüz kızarmadan, bu Mecliste Kartalkaya Komisyonunu topladığınız zaman, size sizin karakterinizi şöyle anlatayım. Ya ben sizin karakterinizi biliyorum da tutanaklara geçsin diye anlatıyorum. Burada, Kartalkaya Komisyonunda, sizler Kartalkaya Komisyonunda...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Kişiselleştirme...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Kişiselleştirme falan değil Yaşar.

Kartalkaya Komisyonunda buraya gelip ne burada ailelerle yüzleştiniz ne de milletvekillerine siz herhangi bir şekilde açıklama yaptınız. Ne zaman geldiniz biliyor musunuz? Ne zaman turizmde çalışanların on gün aralıksız çalışıp sadece bir gün tatil yapmasına izin veren yasa Meclise geldi, siz o zaman Meclise geldiniz çünkü sizin için Kartalkaya'da ölenlerden daha önemlisi, o on gün boyunca çalışanları tatil yapmadan sömürmekti. Sizin tarafınız belli ama burasının da tarafı belli. Bu ülkenin vicdanında yargılanacaksınız. Bu ülkenin, geldiğimiz zaman, bağımsız mahkemelerinde de yargılanacaksınız diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de tam da Ümit Hocanın bıraktığı yerden, yıllarca mağdur aileleriyle birlikte hak mücadelesinde bulunan biri olarak birçok şeye tanık oldum bu ülkede. Belki de hiçbirimizin tanık olmaması gereken şeylere tanık oldum. Asit kuyularına atılan bedenlerden arta kalan kemikler mi dersiniz? 14 yaşında katledilen 20 metrelik kuyularda babaları tarafından kemikleri çıkarılanlar mı dersiniz? Ne dersiniz deyin ama bugün burada bunları tekrar ifade ettiğim için öncelikle hepinizden özür diliyorum, Kartalkaya dosyasında soruşturma izni vermeyen bürokratları hariç tutuyorum tabii ki de.

Bolu yangını sonrası Mecliste bir komisyon kuruldu. Hiç bu tutanakları okudunuz mu Sayın Bakan, değerli bürokratlar? Hiç okudunuz mu? Gelmediniz, bari hiç okudunuz mu? Elbette ki okumadınız. O çıplak gerçeklikle hiç yüzleşmediniz aslında. Ama bugün onu size aktaracağım, o gün o toplantılarda neler söylendi, onları bir kez daha burada kayda geçireceğim ve direkt size, yüzünüze söylemek için kayda geçireceğim çünkü o toplantıda olup ağlamayan tek bir insan yoktu, tek bir kişi yoktu, herkes ağladı. Benim için de zor olacak, biliyorum ama ifade etmem gerekiyor.

Mağdur aileleri ne dedi o gün o toplantıda? Hilmi Altın "Bizler, ilk günden beri bu dosyayı hukukçu olmadığımız hâlde bir hukukçu gibi, daha önce hiç yangında tecrübemiz olmadığı hâlde bir yangın uzmanı gibi, bir ruhsat verici merci gibi satır satır, tekrar tekrar en ince detayına kadar okuduk ve okumaya devam ediyoruz. Eşim Kübra, bu ülkenin yetiştirdiği bir akademisyendi, çocuk dış hekimiydi; binlerce çocuğa, yüzlerce öğrenciye dokundu. Tek çocuğumuz Alya, varımızı yoğunuzu adadığımız kızımız. Her şeyi onun için yapıyorduk. Annesinin yolunda yetişmeye çalışan, gitmeye çalışan neşeli, vicdanlı bir çocuktu. Onların hayali bu ülkeye faydalı, iyi insanlar olmaktı. Bugün, burada, bu salonda benim hikâyemin çok benzeri var. Ülkemizin çok değerli akademisyenlerini yitirdik burada, ülkenin değerli şirketlerinin üst düzey yöneticilerini yitirdik, ekonomistlerini yitirdik, doktorlarını yitirdik ama en önemlisi, pırlanta gibi yetişmiş 36 çocuğu yitirdik. Bizim için 78 artık bir sayı değil, 78 ayrı hayat, 78 ayrı canın hikâyesi." diyor ve devamla şunu

talep ediyor Sayın Bakan, bunu da duymamışsınızdır: "O otelin arazisi bir daha asla turizme açılmayacak şekilde, canlarımızın adına ibretlik bir anıta dönüştürülsün." Tıpkı Almanya'da Yahudilere karşı işlenen soykırımın anıtı gibi. "Orada Mazhar Murtezaoğlu adına bir orman kalsın ve bizim canlarımız adına dönüştürülsün." Bu talebi eminim ki duydunuz ama hiç oralı olmadınız.

Yine, Zeynep Kotan "Ben kendim bir hekimim ancak 21 Ocaktan sonra hekimlik mesaimin yerini, artık kendini savunmayacak olan oğlum Ömür'ün ve artık benim çocuğum olan, benim kardeşim olan tüm canlarımızın hakkını korumak, onların hayattan koparılışının hesabını sormak için verilecek mücadele aldı ve bu hesap sorulana kadar da mesaim budur." Bir diğer mağdur ailesinden Abdurrahman Gençbay "Sakin olmaya çalışacağım. Tabii, kolay değil." Gerçekten kolay olmadı. Hiçbirimiz o gün orada sakin kalamadık. "Burada hem bir baba hem de otuz beş yıllık bir yargıç olarak bulunuyorum. Önce biraz baba olarak paylaşayım duygularımı, ondan sonra yargıçlık konusunda mesleğimizi ilgilendiren konuya beraber değineceğiz. Yiğit'im adli tıpta DNA testiyle aldım, yüzüne bakamadım." diyor. "Bir insanın bir yakını, ölen bir yakını, vefat eden bir yakını yıkayıp paklayıp, koklayıp öperek toprağa vermesinin nasıl bir nimet olduğunu ben evladımı muşambalara sarılmış kefenle birlikte toprağa verirken anladım. Yüzüne bakamadım." diyor. "Bakmaya cesaretim yoktu, belki de bilmiyorum ama ya da bakacak bir şey yoktu, onu da bilmiyorum ama öyle toprağa verdim, onun nimet olduğunu orada öğrendim. Oğlumun bilekliklerini takıyorum, onlarsız yatamıyorum." diyor. "Hâlâ oğlumun yatağında yatıyorum ben ve hâlâ sanki çıkıp gelecekmış gibi geçiyor bana zaman. Baba olarak bunları söyleyeyim, artık fazla ajite etmek istemiyorum." dedi. "Acımız büyük bu acımızla biz yaşayacağız, hiç sönmeyecek zaten." dedi. "Şimdi, yargıç olarak birkaç şey söylemek istiyorum, otuz beş senesini bu yargıya vermiş bir kardeşiniz olarak bir şeyler söylemek istiyorum. Buradaki kardeşlerimiz söylediler; kimisi akademisyen, kimisi psikolog, kimisi kimyager: Bizim burada ne işimiz var? Biz niye acımızı yaşayamıyoruz? Biz niye yangın raporlarını okumanın peşindeyiz? İş müfettişi raporunu okumanın peşindeyiz? Turizm Bakanlığı yetkililerinin araştırmalarının peşindeyiz? Neden bu şeylerin peşine düşmüşüz? Bizim ne işimiz var? Neden asıl sorun tam da evet, tam da aslında sorun burada düğümleniyor. Sorun ne biliyor musunuz? Yargıya olan güven." Onun için, bu insanlar Mecliste her yerde sesini duyurmaya çalıştılar ve eğer yargıya güven konusunda bu kadar seslerini çıkarmamış olsalardı, eminim ki bu dosya da Türkiye'deki cezasızlık politikası gibi diğer dosyalar da cezasız kalacaktı. Bir kısmı da kaldı zaten soruşturma izni vermeyerek. Bunu sizin Bakanlığınız yaptı Sayın Bakan, sizin Bakanlığınız soruşturma izni vermeyerek faileri sakladı, aslında peşinen aklamış oldu.

Şöyle devam ediyor: Danıştaydayken odasından çıkıyor, arkadaşları ona taziye ziyaretine gelince "Başkan, hâlen dosya mı okuyorsunuz?" diyorlar. "Hayır." diyor. "Benim devletim bana gözyaşları içinde evladımın dosyasını okutuyor. Ben vergi dosyasını okumuyorum, evladımın dosyasını okuyorum." Peki, niye bu noktaya geldi bu ülke? Şunu da ifade ediyor: "Bu mesleğe başladığımda yargıya olan güven yüzde 80'lerdeyken bugün yüzde 20'de." Ve bir sempozyumdan bahsediyor: "Orada yabancı bir hâkim çok güzel bir söz söyledi." diyor. "Bir yargılamanın adil olması kadar adil görülmesi de çok önemlidir." Eğer, siz bu görüntüyü sağlayamazsanız o vermiş olduğunuz kararın adaletini insanlara inandıramazsınız ve siz o görüntüyü vermediniz Sayın Bakan. O soruşturma izinlerini vermeyerek, o görüntüyü, adil yargılanma görüntüsünü vermediniz. Devamla: "Kimse ben iyi bir yargıçım demesin." diyor. "Takım oyunu bu, hepimiz sınıfta kaldık, yenildik; bizim nesil sınıfta kaldı." diyor. "Şimdi, gelelim, bu dosyada bizim kimyagerimiz, psikoloğumuz, hâkimimiz, avukatımız niye bu kadar bu dosyaya yapıştılar? İşte, bu sorundan dolayı yapıştı." diyor. "Her gün evladımın mezarına uğruyorum, her gün evladımın mezarına uğruyorum." Komisyona geldiği sabah için söylüyor "Bu sabah yine mezarına gittiğimde, oradaki görevlilerden biri geldi ve şöyle dedi -herhâlde basından da duymuş olması gerekir- titreyerek dedi ki: 'Ya, Allah aşkına, biri desin ki ben sorumluyum, onun alnından öpeceğim.' O mezarlıkta çalışan gariban bunu söylüyor ya!" Ve o günlerde siz Sayın Bakan, Bakanlığınız: "İl Özel İdaresi suçlu." diyordunuz. İl Özel İdaresi: "Bakanlık suçlu." diyordu, öbürü: "Çalışma Bakanı suçlu." diyordu, herkes suçu birbirine atıyordu. Ben de buradan, mağdur aileler adına soruyorum size ve söylüyorum da aslında size: Hepiniz, hepiniz ama hepiniz suçlusunuz! Bunu bilin. Mezarda çocuk büyütmenin ürpertici gerçekliğidir aslında bu hikâye, mezarda çocuk büyütmenin ürpertici gerçekliği. Yaşama ve ölüme dair sarsıcı çağrışımlar yapıyor, ölümle kurulan yaşamsal bağın trajedisidir bu Sayın Bakan. İnsana ve hayata dair her şeyi anlamsızlaştırıyor ya da bütün bunları buharlaştırıyor. İşte, siz, sizin Bakanlığınız bunlara sebebiyet verdi. Vicdanınıza sesleniyorum: Birazcık vicdanınız varsa geç kalmış sayılmazsınız, Bakanlıktaki tüm sorumluları görevden alırsınız, soruşturma izni verirsiniz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; sabah bir konuşma yaptık, dedik ki: "Bu cezasızlık maalesef katliamların, ölümlerin önünü açıyor." Bakın, dün yaşanan bir olay, Almanya'dan Türkiye'ye tatile gelen 4 kişilik bir aile önceki gün Ortaköy'de midye ve kumpir yiyor; anne, baba ve 2 çocuk; çocukları 3 yaşındaki Masal, 6 yaşındaki Kadir Muhammet öldü, anne de bugün kurtarılamadı, babanın da kurtarılıp kurtarılamayacağı belli değil. Yani tesadüfen yaşadığımız bir ülke, tesadüfen yaşıyoruz; kimin ne zaman öleceği belli değil. Hakikaten vicdanları sızlatacak bir şey; bu insanlar Almanya'da yaşıyorlar, tatile gelmişler İstanbul'a, maalesef bir denetim yok. Bakın, hiçbir şeyden ders almıyoruz, bir denetim yok. Bu, turizmi etkilemeyecek mi? Örneğin, bunu duyan bir turist, Sayın Bakan, gelip bir daha güvenle yemek yiyebilir mi Allah aşkına? Bir denetim yok. İnsanlar kumpirden ölüyor ya, ne zaman? 2025 yılında kumpirden ölüyor.

Bir de Sayın Bakan, sizin en büyük sorumluluklarınızdan birisi, pek gündeme gelmiyor, bu sahte alkol meselesi var. Bakın, bu sahte alkol meselesi âdeta ha bir silahla vurmuşsun, ha sahte alkolle vurmuşsun. Maalesef, bakanlıklar, Malatya'da, ne bileyim, Hatay'da, Çorum'da eski tip üretilen içkiler var, üzümünden, incirden vesaire, onlara baskın yapıyorlar ama bunları gören yok. Yıllık 500 insan memleketimizde sahte alkolden ölüyor. Sanmayın ki bunların hepsi bir toplum kesiminden. Oy oranları ne ise, geçmişteki oy oranları neyse aynı; AK PARTİ'li de var, MHP'li de var, DEM'li de var. Maalesef, bu sahte içki meselesi Türkiye'de gündemini korumaya devam ediyor.

Yağmur yağıyor, trafodan insanlar ölüyor ve bir büyük felaketle karşı karşıyayız. Şimdi, arkadaşlarımız yangından çok söz etti, hakikaten herkesin yüreğini burkan yani o yaşananları, tutanakları okuyunca insanların ağlamaması mümkün değil, üzülmemesi mümkün değil. Bunun hiç olmazsa bir başlangıç olması lazım. Bakın, ben sizin yerinizde olsaydım istifa ederdim, tarihe geçerdim; bir sorumluluk kültürü gelişir Türkiye'de. Ya, bir bakan -arkadaşlar, AK PARTİ'li vekillere söylüyorum- ya, memlekette her gün birileri

ölüyor, her yıl bir Soma yaşıyor, bir tane kimse istifa etmiyor. Geçen gün -bakın, Çalışma Bakanlığında da konuştuk- 6 genç insan cayır cayır yanarak ölüyor. O fakir fukara, 15-16 yaşındaki çocuklar mecburiyetten yanarak ölüyor. Bununla ilgili de bir şey yok, bir şey olacak mı? Vallahi olmayacak, vallahi olmayacak.

Yani, bakın, geçtiğimiz yıl yaşanan şeyler; yenidoğan çetesi arkadaşlar, Soma, Bartın, selden ölüyor insanlar, selden insanlar ölüyor ya. TOKİ'de, Samsun'da, Sayın Mehmet Muş'un seçim bölgesi, TOKİ'yi sel basıyor, insanlar evinin içinde ölüyor, minibüste ölüyor. Ya, böyle bir ülkede nasıl yaşanır, anlamak mümkün değil.

Değerli arkadaşlar, bakın, Cumhuriyet Halk Partili belediyelere operasyon yapılıyor, partiye operasyon yapılıyor. Önce "Silkeleyelim." dediler, Türkiye'nin yüzde 65'ini Cumhuriyet Halk Partili belediyeler yönetiyor. Önce SGK borçları, daha önce Balıkesir'e dokunulmamış, Denizli'ye dokunulmamış; belediyeleri silkelemeye başladılar. Ardından "Bununla mı kalacak?" dedik; bizimle mücadele edemeyen siyaset, gençlik kollarından, kadın kollarından, örgütlerden vazgeçti, yeni bir kol kurdu, o kolun ismi ne? Yargı kolları. Yargı kollarıyla bizi terbiye etmeye çalışıyorlar. Bakın, hepimiz siyasetçisiniz ve bugünler gelip geçecek. O kadar eziyet var ki, o kadar işkence var ki; bakın, memlekette birisinin baldızı olmak suç, memlekette birisinin bacanağı olmak suç, memlekette birisinin özel kalemi olmak suç. Kadriye Kasapoğlu, kadının sorgulandığı şey "Sen niye Ekrem İmamoğlu'yla koordinasyonu sağladın?" Özel kalem müdürü ya, özel kalem müdürü. "Müdürlerle niye görüştün?" diye suçlanıyor ve bu insanlar, bakın, Boğaziçi mezunu, İstanbul Medya AŞ'nin Genel Müdürü var, Afyon'da, cezaevinde uyuşturucu, vesaire vesaire suçlularla beraber kalıyor, peşinen cezalandırılma yapıyor.

Şimdi, SGK dedik, yargı kolları dedik, bir de Kültür Bakanlığı çıktı başımıza, Kültür Bakanlığı çıktı. Değerli arkadaşlar, bakın, 1970'lerden bu yana Efes Alt Kapı Otoparkı, Meryem Ana Evi Otoparkı'nın işletme hakkı fiilen Efes Selçuk Belediyesinde. Bu alanlar belediye gelirlerinin yaklaşık yüzde 65'ini oluşturuyor ancak 2024 yılı itibarıyla Tarım ve Orman Bakanlığı Meryem Ana Evi Otoparkı gelirine el koydu. Ardından Kültür Bakanlığı buradan örnek alarak Efes Alt Kapı Otoparkı için benzer süreç işletildi. Belediyeye alanın boşaltılması için tebligat yapıldı. Belediye açıp davayı kazanmasına rağmen çeşitli yargı kararıyla bu ellerinden alınmaya çalışılıyor. Bakın, 1970'lerden -Yaşar Bey, senin seçim bölgem- bu yana Efes Alt Kapı Otoparkı'nı kapsayan alana gelen ziyaretçiler için sağlanan temizlik, WC hizmetleri belediye tarafından yapılmakta; turistin geldiği yol, kullandığı altyapı, çöpü, kanalizasyonu, güvenliği belediye bütçesinden; bilet geliri, otopark geliri, Deneyim Müzesi bileti kârlarıyla Bakanlık ve Bakanlık şirketlerine yönlendiriliyor. Hakikaten ayıp bir şey, ayıp bir şey! Bakın, hepimizin millî değeri; bunu iç etmek istiyorsunuz, yakışıyor mu ya size! Küçük bir belediye olan Selçuk Belediyesinin gelirlerine koca Kültür Bakanlığı el koymaya çalışıyor; ayıp vallahi! Ayrıca, bundan sadece belediye değil esnaf da etkilenecek, esnaf da süreç dışı kalmakta, alışveriş alanları doğrudan doğruya büyük şirketlere ait yerlerde faaliyet göstermekte; bu hakikaten korkunç bir şey!

Bakın, Genel Başkanımız diyor ki: "Galata Kulesi'ni Cenevizlilere vermemiz lazım bu kanunla, Cenevizlilere vermemiz lazım." Galata Kulesi'ni Cenevizliler yapmış, 1453 yılından sonra Osmanlı'ya geçmiş. Şimdi, Galata Kulesi'ne -hakikaten hiç yüzünüz kızarmadan- el koymaya çalışıyorsunuz ya! Yargı bozuyor, İstanbul Büyükşehir Belediyesine veriyor, şimdi kanun çıkarıyorsunuz; Allah gözünüzü doyursun! Ya, her şeyi konuşuyorsunuz ya bunu da konuşun: Galata Kulesi'ne niye el koyuyorsunuz? AK PARTİ yıllarca yönetmiş, Cumhuriyet Halk Partisine geçince 2019'dan sonra, ne yapacağınızı şaşırdınız!

Bakın, değerli arkadaşlar, Yerebatan Sarnıcı ne hâldeydi ne hâle geldi. Yerebatan Sarnıcı ne hâle geldi arkadaşlar, bakın, ziyaretçi patlaması oldu. Maalesef, bu konu çok önemli bir konu, bunu da vicdanlarınıza havale ediyorum, varsa kaldıysa biraz vicdan. Sayın Bakan, Allah aşkına buna ihtiyacınız mı var ya!

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Otopark kazılacak.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Neyi?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Otopark kazılacak.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hangi otopark?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Efes Otoparkı kazılacak.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Peki, bizim belediyeden niye alıyorsunuz?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Kazılacak diyorum, kazılacak.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Peki, gelirini bize verecek misiniz geri?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Ya, kazılacak, arkeolojik sit alanı...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kazı yapılıyor, pardon, ben de yeni otopark yapacaksınız sandım. "Kazılacak." deyince ne bileyim, kazmayı seviyorsunuz ya siz. Peki, otoparkı ne yapacaksınız, otopark ne olacak?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Otoparkı diyorum işte.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tamam, kazı alanına çevirdiniz, peki otopark olmayacak mı orada?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Otopark çok daha ileriye gidiyor, yeni bir yerleşim merkezi yapıyor, oradaki dükkânlar da kayıyor, hepsi.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Belediyeye verin otoparkın gelirini.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Belediye diye bir şey yok, anlamıyorsun, orası komple kazılacak.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kazı alanı yapacaksınız yani.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Evet.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Müze, müze.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hayır, müze demiyor, "Kazı yapacağız." diyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Tamam, yapacak, belki bir şey çıkarsa müze...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Anladın mı, "Kazı yapacağız." diyor.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Hayır, o bölgeye otopark yapmayacak mısınız?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Hayır.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Hiç otopark olmayacak, arabalar ne olacak, gelen araçlar?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Nereden bileyim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Neyse, peki, Galata'nın orada mı kazı yapacaksınız Sayın Bakan?

(Uğultular)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi, başka bir şey, bakın, vakıf diyoruz değerli arkadaşlar, ne kadar yandaş vakıf varsa destekliyorsunuz; bakın, bunun acısını yaşarsınız. Geçmişte bu arkadaşlar, karşıda oturan arkadaşlar, belki isimleri farklıydı ama bu FETÖ vakıflarına bunlar destek verirdi, onlar büyüttü; hepsini bunlar yaptı. Çalışma Bakanlığının gelirleri, bir sürü...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - İftira atma!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ne iftirası ya! FETÖ'nün ortağı değil misiniz? FETÖ'yü besleyip büyüten sizsiniz.

Bakın, değerli arkadaşlar, Yunus Emre Vakfı diye bir vakıf var. Yunus Emre Vakfı diye bir vakıf var.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Gizli ortağı da sizsiniz!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bak, bir şey söyleyeyim mi, FETÖ'yle el sıkışanın evi yıkılsın, sen de söylesene.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ben de söylerim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hepinizin resmi var, albüm yaparız.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - FETÖ'yle benim resmim yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bak, FETÖ konusunda en son konuşacağın konu...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yok, yok, yok!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Gidememiştir, yetişememiştir.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Hayır, kaç sefer teklif edildi, geri çekildim, gitmedim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Gidememiştir kardeş. Zaman Gazetesi cebinizde geziyordu, abone olmamak suçtu. Bizimle en son konuşacağınız konu FETÖ meselesi, en son konuşacağınız. Diyordunuz ya, "Aynı kibleye namaz kılıyoruz." Ne yaptılar size aynı kibleye namaz kıldıklarını; Meclisi bombaladılar.

Bu vakıflarla...

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - "Allah affetsin." dediniz ya!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Terörist olduğu anlaşılınca siz sahip çıktınız!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ne sahipleneceğiz, sahiplenenin Allah belasını versin!

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - "Allah affetsin." demediniz mi ya, neden söylediniz "Allah affetsin." diye o zaman!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi, arkadaşlar, bu Yunus Emre Vakfı var, Yunus Emre Vakfı...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - FETÖ'ye operasyon yapıldığında onları mahkemede savunan sizsiniz! Sizsiniz!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya git işine! Git işine! En son konuşacağın o!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - 17-24 Aralık operasyonlarında...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bunları general kim yaptı? Bu Meclisi bombalayanları general kim yaptı?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Savunan sizsiniz, sizsiniz!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bizden bir tane FETÖ'cü çıktı mı? Bizden bir tane FETÖ'cü milletvekili çıktı mı? Bir tane FETÖ'cü belediye başkanı çıktı mı?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Savunan sizsiniz, sizsiniz!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Belediye başkanlarını niye görevden aldınız? Melih Gökçek'i niye görevden aldın? Bursa'yı niye görevden aldın? Balıkesir'i niye görevden aldın? Elini tutmadığınız... (AK PARTİ sıralarından laf atmalar, gürültüler)

Hiç konuşma! Elini tutmadığınız, eteğini öpmediğiniz kimse var mı ya! Eteğini öptünüz, eteğini öptünüz. Zaman Gazetesi de şey gibi okuyordunuz, hayret bir şey! (AK PARTİ sıralarından laf atmalar, gürültüler)

En son konuşacağın konu o. En son konuşacağın konu o. FETÖ'yü besleyen, büyüten, devleti teslim eden sizsiniz! Askeri casusluk, Balyoz, Ergenekon davalarında FETÖ'yle iş birliği yapıp memleketin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, Sayın Ağbaba...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - STV spor programcısı kimdi ya?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Nerenin?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Spor programlarına kim çıkıyordu?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sizin programlara kim çıkıyordu? Resimleri var bakanların. MİT Başkanı İbrahim Kalın nerede yazıyordu? Hangi gazetede köşe yazısı yazıyordu beyler?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - "Dön, gel." diyordunuz "Dön, gel."

(AK PARTİ ve CHP milletvekilleri arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri, bir saniye...

Yani hakikaten Sayın Ağbaba, istirham ediyorum, tansiyonu düşürelim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ben ne yapayım Sayın Başkanım, laf atıyorlar, siz de müdahale etmiyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Güneş, siz de konuşacaksınız.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Konuşacağım Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Az önce mikrofonsuz söylediklerinizin daha detaylandırılmışını siz de söyleyin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Söyleyeceğim Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tansiyonu bir düşürelim. Sırayla dolaşıyorum. Zaten sabaha kadar buradayız, problem yok.

Sayın Ağbaba, süreniz iki dakika.

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan, "Yunus Emre Vakfı" diye bir vakıf var. Basına da yansıdı, yaklaşık 400 milyon civarında bir soygun var, vakıf başkanı cezaevinde sanırım. Bakın, bizim belediyede, herhangi bir Cumhuriyet Halk Partili belediyede böyle bir şey olsaydı yedi sülalemizi almıştınız, yedi sülalemiz şimdi cezaevindeydi. Bakın, bir milletvekili çocuğu var, bir bakanın eşi var, bununla ilgili hiçbir işlem yapıldı mı Allah aşkına? Ne yaptılar? İstifa ettiler. Ya, attığın imzanın bir sorumluluğu olur, attığın imzanın bir sorumluluğu olur. Yunus Emre Vakfı; maalesef orası da kirlendi, kirlenmeyen bir o kalmış, orası da kirlendi.

Şimdi, biraz da Malatya'yla ilgili konuşayım müsaade ederseniz, seçim bölgem. Şimdi, siz, sağ olun, Kültür Yolu Festivali yapıyorsunuz. Ben bu festivali desteklediğimi ifade etmek istiyorum. Yani maalesef, yerel yönetimler artık bu şeyleri yapmıyor, siyasetten dolayı yapmıyorlar. Memlekette gençler de bu konserleri çok istiyorlar, yapılmasını istiyorlar, önemli bir şey ama bunun bütçesiyle ilgili lütfen Komisyonumuza bilgi verin, bunun bütçesi nedir, ne değildir, lütfen bilgi verin. Ayrıca, bakın, çeşitli illerin, çeşitli ilçelerin çok önemli özelliği var. Örneğin, Malatya'nın Arguvan ilçesi deyince akla türkü gelir. Hakikaten türkülerin gözdesidir Arguvan. Arguvan'da her yıl festival yapılıyor, Kültür Bakanlığından 1 lira destek göremiyoruz. İnşallah, gelecek yıl Arguvan Türkü Festivali'ne destek verirsiniz. Bir gelin, görün. Arguvan'a çok önemli sanatçılar da geliyor; Fazıl Say geldi, konser yaptı, çok önemli sanatçılar ve bilabedel geliyorlar. Belediyemizin de nüfusu 7 bin ama Arguvan türküleri dünya markası, dinlemenizi tavsiye ederim, mutlaka dinlemişsinizdir Arguvan türkülerini; bir o.

Bir de biraz önce Alevi Kültür Cemevi Başkanıyla da görüştüm. Bizim Onar köyümüz var -daha önce de söylemiştim- Onar köyündeki cemevi dünyanın en eski cemevi. Maalesef, özel bir mülkiyette, çevre düzenlemelerinin yapılması lazım, oranın korunması lazım yani böyle bir marka yok Sayın Bakan, dünyada böyle bir cemevi yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, iki dakika daha veriyorum, sonra bitti.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Buranın da hem tanıtılması lazım hem tanıtım konusunda Kültür Bakanlığının bir şey yapması lazım hem de buranın Kültür Bakanlığının mülkiyetine alınması lazım. Yani şöyle: Özel mülkiyette gözüküyor, biz uğraştık ama bir mesafe katedemedik. Bu konuda da sizin dikkatinizi çekmek istiyorum.

Yine, Malatya'da biliyorsunuz, dünyanın en eski yerleşim yerlerinden Arslantepe Höyüğü'müz var. Burası devletin ilk kurulduğu, devlet mekanizmasının ilk çalıştığı, ilk seküler yapının olduğu bir yer. Oraya bir karşılama mekânı yapıldı, yapmışsınız, teşekkür ederiz ama buranın da tanıtımı konusunda biraz zayıfız Arslantepe'yle ilgili. Bu konuda desteklerinizi bekliyoruz.

Malatya sadece kayısıyla ünlü değil, Malatya'nın çok önemli değerleri var. Malatya'nın sadece siyasetçileri meşhur değil, sadece iyi siyasetçi çıkmıyor Yaşar Bey, anladın mı? Sadece iyi siyasetçi çıkmıyor. Tabii ki rahmetli Özal hemşehrimiz, gurur duyuyoruz Turgut Özal'la. İsmet Paşa, İsmet İnönü hemşehrimiz, gurur duyuyoruz. Recai Kutan hemşehrimiz, gurur duyuyoruz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Veli Ağbaba'yla gurur duyuyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sağ ol, onunla da siz gurur duyun, onu da siz söyleyin.

Ama çok önemli kültür sanatçılarımız da var, bunlara da sahip çıkılması gerekiyor.

Bir de Kemal Sunal, Malatyalı biliyorsunuz, Malatya Doğanyol Gökçeli. Bizim yerel yönetimler çok bir şey yapmıyor. Ben büyükşehir belediye başkanı olsaydım Kemal Sunal'la ilgili çok iyi şeyler yapacaktım. Kemal Sunal'ın da Malatya'yla anılması lazım. Yerel yönetimler yapmıyorsa bu konuda sizin de desteklerinizi bekliyoruz.

Ben tekrar teşekkür ediyorum. Sözlerimi burada bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi...

(Gürültüler)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, hepinize söz vereceğim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Malatya'ya laf söyletmem Yaşar Bey.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Malatya kutsal bizim için.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Malatya'ya laf etmiyoruz biz de.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Size laf ediyoruz, Malatya'ya değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bütün şehirler aynı, hepsi değerli.

Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sunumunuz için teşekkür ediyor, başarılar diliyorum.

Bakanlığınızın sorumluluğunda bulunan kültür ve sanat, beşerî kalkınmanın asli unsurları, turizm ise zenginliğimizi dünyaya tanıtan önemli bir sektör; hepsi birlikte ülkemizin kurumsal kapasitesiyle öne çıkan stratejik alanlardır. Atatürk'ün "Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür." sözü cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılında bu alana vereceğimiz önemi de göstermektedir. Bize göre kültür politikamızın temeli, Türk ilim, kültür ve sanatının bütün zenginliğiyle ortaya çıkarılmasını, yaşatılmasını, benimsetilmesini ve nesilden nesile aktarılmasını sağlamaktır. Bu çerçevede, millî kimliğimizin temel unsurlarından biri olan Türkçenin doğru ve güzel kullanımı ortak sorumluluğumuzdur. Türkçe, milletimizin hafızası ve kimliğidir. Bu nedenle, yozlaşmasına izin verilmemeli, basın, yayın, reklam, sinema ve tiyatrodan özüne sadık kalınmalıdır. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın Türk kimliğinin korunması ve Türkçenin güçlendirilmesi açısından TİKA, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ile Yunus Emre Enstitüsü'nün çalışmalarını kıymetli buluyoruz. Türk Devletleri Teşkilatının ortak alfabe uzlaşmasını tarihî bir adım; dilde, fikirde, işte birliğin anahtarı olarak görüyoruz. Bu vesileyle, partimizin bünyesinde Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Bey'in talimatlarıyla kurulan Cengiz Aytmatov Enstitüsü tarafından yazarın "Cemile" adlı romanının ortak alfabeyle yayınlandığını memnuniyetle ifade etmek istiyorum; bildiğim kadarıyla da bu eser ortak alfabeyle yayınlanan ilk kitaptır.

Yurt içindeki ve dışındaki varlıklarımızın korunması, ihyası, tarihî ve kültürümüzün kapsayıcı değerlerinin tanıtılmasına büyük katkı sağlayan vakıf müessesesi, kadim ve mukaddes kültürümüzün uzantısıdır. Bu doğrultuda, TİKA ve Vakıflar Genel

Müdürlüğünün çalışmalarını önemsiyor, takdirle takip ediyoruz. Yıllık programda günümüze intikal eden yurt içindeki 52 bin vakıf kültür varlığının sadece 5.927'sinin restorasyonu veya onarımının tamamlandığı belirtilmiş, bu kapsamda el değmemiş diğer eserlerin de imkânlar ölçüsünde değerlendirilmesini arzu ediyoruz. Ayrıca, unutulmaya yüz tutmuş kültürel değerlerin gelecek nesillere aktarılması kapsamında Türkiye'nin UNESCO çalışmalarını önemsiyor; 22 doğal kültürel varlığımızın Dünya Miras Listesi'ne, 31 kültürel değerimizin ise Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne alınmasını takdirle karşılıyoruz.

Estetiğin öne çıktığı, duyguların ve kültürel değerlerin aktarıldığı sanatın geliştirilmesi, sanatçıların desteklenmesi önemli bir sorumluluktur. Bununla birlikte, sanatçıların söz ve eylemleriyle, toplumu millî değerlerle barışık bir anlayışla ortak değerler etrafında kenetlenmeye yönlendirmeleri gerekmektedir. Estetikten uzak, yerli yersiz küfrün, millî, manevî, tarihî ve kültürel değerlere, devlete ve millete hakaret içeren eylem ve yapıtların sanat adına sunulmasına fırsat verilmemelidir. Ayrıca, şiddeti özendiren, ahlaki değerleri tahrip eden, çocukları bağımlılığa, kumara, çeteleşmeye, sapkın akımlara teşvik eden dizi, film, oyun gibi yapımların RTÜK tarafından denetlenip sonradan ceza vermek yerine ilgili tüm kurumlarla eş güdüm içinde önleyici bir sistemin oluşturulmasının zorunlu olduğunu değerlendiriyoruz. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, Türk milletinin birliğini ve beraberliğini koruyarak, herkesin inancına saygı duyarak birlikte yaşama ideali etrafında kenetlenip toplumsal sıkıntı ve sorunları çözmeyi amaçlıyoruz. Bu çerçevede, Alevi İslam inancına ve cemevlerine dönük adımları, yapılan düzenlemeleri, Bakanlığınıza bağlı kurulan Başkanlığı millî birlik ve beraberliğimiz için önemli bir kazanım olarak görüyoruz.

Türkiye, kültürel zenginliği ve tarihî derinliği sayesinde bölgesel ve küresel çapta etki ve çekim merkezi olma potansiyeline sahip bir ülke olarak kültür ekonomisinde sürdürülebilir kalkınma için önemli bir potansiyel vadetmektedir. Nitekim, sadece telif hakları endüstrilerinin oluşturduğu katma değerın gayrisafi yurt içi hasıla içerisindeki payı 2023 yılında yüzde 3,8 olarak hesaplanmış, 2019-2023 döneminde yaratıcı endüstrilerin toplam istihdama katkısı ise yüzde 5'in üzerinde gerçekleşmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; turizm sektörü Türkiye'nin kalkınmasında önemli bir role sahiptir. Sosyoekonomik ve jeopolitik gelişmelerden çok çabuk etkilenmesi nedeniyle sektörde dinamik ve yerinde müdahaleler gerekmektedir. Türkiye uyguladığı etkin politikalarla küresel ve bölgesel gelişmelere rağmen dünya üst liginde yer alan önemli bir turizm ülkesidir. Dünya Turizm Örgütü 2024 yılı verilerine göre uluslararası turizm hareketliliği 1,5 milyar seviyesine, uluslararası turizm geliri ise yaklaşık 1,6 trilyon dolara ulaşmıştır. 2024 yılında 61,1 milyar dolar turizm geliri olan Türkiye'nin dünya turizm gelirinden almış olduğu pay da yaklaşık yüzde 3,8 civarında olmuştur. Türkiye çoğunluğu yeni ve nitelikli tesisleriyle, profesyonel yönetim birikimiyle, kolay ulaşılabilirliği ve hizmet sektörü tecrübesiyle dünya turizm pazarından aldığı payı daha da artıracak kapasiteye sahiptir. Nitekim istatistikler bunu desteklemektedir. 2025 yılı dokuz aylık verilerine göre ziyaretçi sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 1,6 artarak 50 milyon kişiye ulaşmış, turizm gelirimiz de yüzde 5,9'luk artışla 50 milyar doları açmıştır. Bu rakam şimdiye kadarki 3 çeyrek döneminde elde edilen en yüksek gelirdir. Bununla birlikte kişi başı harcama düzeyini istenen seviyeye çıkarmak da sektör için önemli bir hedeftir. Dokuz aylık verilere göre kişi başına ortalama harcama 103 dolar seviyesindedir. Önümüzdeki süreçte artışın devam etmesi için yüksek harcama eğilimi olan hedef grupların belirlenerek tanıtım faaliyetlerinin bu yönde devam ettirilmesi önem arz etmektedir. Ayrıca deniz, kum, güneş turizminin yanı sıra sağlık turizminden spor turizmine, gastronomiden kültür ve sanata, tarım turizminden kongre turizmine, arkeolojiden inanç turizmine ülkemizin tüm alternatif turizm potansiyelini kullanarak turizmin on iki aya yayılması ve kadim coğrafyamızın her köşesine ulaşılması temin edilmelidir. Bu kapsamda Anadolu'nun 5 şehrinde düzenlenen Bir Anadolu Şenliği etkinliklerini değerli buluyor, bu tür çalışmaların bölge turizminin gelişmesine önemli katkı sağlayacağına inanıyoruz. Terörsüz Türkiye vizyonu da bir zamanlar terörle anılan bölgelerin turizm cennetlerine dönüşmesini mümkün kılacaktır.

Türk Hava Yollarının uçtuğu ülkelere yönelik tanıtım faaliyetleriyle de turizmimiz için ilave önemli fırsatlar yaratılabilecektir. Bu doğrultuda Türk Devletleri Teşkilatı üye ülkelere yönelik özel tanıtım ve iletişim stratejileri geliştirilmesi de yararlı olacaktır. Başkentimiz Ankara'nın Türk Devletleri Teşkilatı tarafından 2026 yılı için Türk Dünyası Turizm Başkenti ilan edilmesini önemsiyor, bu yönde Bakanlığınızın Ankara'nın tanıtılmasına yönelik faaliyetlerini artırmasını bekliyoruz.

Sürdürülebilir turizm son dönemde sektör için önemli bir kavramsal yaklaşım olarak öne çıkmaktadır. Bu kapsamda, çevreye duyarlı koruma-kullanma dengesini gözeterek yapılacak turizm yatırımları desteklenmeli, sektörün sürdürülebilirliğine katkıda bulunacak konaklama tesisleri teşvik edilmelidir. Bunun yanı sıra, nitelikli insan gücü, eğitim, güvenli gıda, iç güvenlik, rekabet edebilir politikaları da içeren güçlü bir kurumsal kapasitenin oluşturulması da gerekmektedir. Yapay zekâ uygulamaları kullanılarak nihai tüketicilere yönelik uygun alternatifler sunan etkin bir turizm yönetiminin rekabette avantaj sağlayacağını değerlendiriyoruz. Ayrıca Türkiye'nin Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü iş birliğiyle yürüttüğü program kapsamında 2030'a kadar tüm işletmelerin Yeşil Sertifika alması ve bu sayede sürdürülebilir turizmde örnek bir ülke konumuna gelmesi hedefini destekliyor, sektörümüzün bunu başarabilecek yetkinliğe sahip olduğuna inanıyoruz.

Değerli milletvekilleri, sağlık altyapısı, insan gücü ve teknolojik kapasitesiyle Türkiye sağlık turizminde uluslararası alanda bir cazibe merkezi hâline gelebilecektir. Ayrıca, yaşlı ve engelli vatandaşlarımızın da sağlık, sosyal ve kültürel yaşamlarını zenginleştirecek erişilebilir ve kapsayıcı turizm imkânlarının yaygınlaştırılması gerektiğini düşünüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Aksu, buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Yaşlı ve engelli turizmi sosyal faydasının yanı sıra yeni bir turizm geliri kapı aralayacaktır.

Diğer önemli bir husus da turizm tesislerinin ruhsatlandırma ve denetim süreçlerindeki aksaklıkların giderilmesi, yetki karmaşasının ortadan kaldırılması, gerekli mevzuat düzenlemelerinin yapılması ve eksikliklerin hızla tamamlanmasıdır. İnancımız odur ki riskleri azaltılıp fırsatlar değerlendirildikçe Türk turizmi güçlenecek, gelir artışıyla millî refaha katkı sağlanacaktır.

Bu düşüncelerle bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ejder Açikkapı...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın, Başkanım, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri, saygıdeğer milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'nin kültür ve turizm vizyonunu, ulusal mirasımızı koruma iradesini ve uluslararası rekabet gücünü konuşmak üzere bugün sabahtan beridir konuşuyoruz.

Öncelikle, Kartalkaya faciasında hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza bir kez daha Allah'tan rahmet diliyorum. Acılar hepimizin acısıdır ancak bu acıların siyasi polemik alanı olmaktan uzak tartışılması gereken bir konu olduğunu da ifade etmek isterim. Muhalefet Kartalkaya konusunda sıkça "Sorumluluk alınmadı." diye ifadelerde bulundu. Sayın Komisyon üyeleri, Türkiye Cumhuriyeti devleti bir hukuk devletidir; bu facia hem idari hem adli olarak çok yönlü olarak soruşturulmuştur, soruşturulmaktadır. Bakanlığımızın görev alanları tabii ki sınırlıdır; teknik denetimlerin ana sorumluluğu bildiğiniz gibi, belediyelere, il özel idarelerine, itfaiyeye, iş sağlığı güvenliğine ait birimlerdedir.

CAVİT ARI (Antalya) - Tabii çünkü Bakanlığın hiçbir sorumluluğu yok yani!

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Hiçbir kurum bu süreçten kaçmamış, tüm raporlar kamera kayıtları ve bilirkişi tespitleriyle mahkemeye sunulmuştur, Meclis Araştırma Komisyonu da tüm süreçleri ayrıntılı bir şekilde görüşmüştür, incelemiştir ancak şunu da açıklıkla ifade etmeliyim ki: Hiç kimse bu devlette bir felaketin üzerini örtemez, ne yargıdan kaçış vardır ne denetimden kaçış vardır; devletin çalışması elbette ki en etkin bir şekilde devam edecektir. Bu süreçten sonra turizm tesislerinin yangın güvenliği yönetmeliği güncellenmiştir. Zorunlu acil durum planı ve personel eğitimleri 2024-2025 yıllarında yeniden düzenlenmiştir. Tatbikat zorunluluğu getirilmiş, belgelendirme süreçleri sıkılaştırılmıştır. Denetim sayısı yüzde 40 artırılmıştır, hiçbir tesis denetimsiz değildir. Ölümmler üzerinden siyaset yapılması doğru değildir ama acıdan ders çıkarma konusundaki kararlılığımız kesindir.

Bazı muhalefet milletvekilleri "Restorasyonlar orijinal değil." şeklinde ifadelerde bulundular. Oysa tüm restorasyonlar bilim kurulları, üniversitelerin uzman akademisyenleri ve uluslararası koruma kriterleri çerçevesinde yapılmaktadır.

CAVİT ARI (Antalya) - Git de bir bak bakalım nasıl bir eser çıkıyor ortaya Ejder Bey; yerinde gör, yerinde.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Son iki yılda 166 vakıf eseri, Ayasofya'da tarihin en büyük güçlendirme projesi, 255 kazı alanı, 780 arkeolojik çalışma tamamlanmıştır.

CAVİT ARI (Antalya) - Yerinde gör de neye benzediğini anlarsın, şekli şemai değişiyor eserlerin. Dünyadan haberiniz yok!

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Türkiye, yalnızca kültürel varlıklarını koruyan değil, arkeolojide bir dünya markası hâline gelmiştir.

Muhalefetin "Turizm gelirleri sürdürülemez." gibi eleştirileri oldu, burada da rakamlar açık ve nettir: 2025'te 50 milyon ziyaretçi, 50 milyar dolarlık gelirle tüm zamanların rekoru kırılmıştır. Dünyada turist çekmede 8'inci sıradan 4'üncü sıraya yükselmişiz. Turizm gelirlerinde de 15'inci sıradan 7'nci sıraya çıkmışız. Savaşlar, bölgesel krizler, depremler; Türkiye tüm bu zorluklara rağmen yükselişini sürdürdüyse kriz yönetimindeki güçlenmenin ispatıdır. Bu konuda Kültür Bakanlığımızın tüm bürokratlarına, tüm ekiplerine teşekkür ediyoruz.

Bakanlığın çalışmaları yalnızca turizmle değil, 221 yeni kütüphaneye, 320 yeniden yapılandırılan kütüphaneye, 570 eserlik mega sergilere, Türkiye Kültür Yolu Festivali'nin dünyanın en büyük festivali hâline gelmesine, yazma eserlerin dijitalleştirilmesine, cemevlerinin bakım, onarım ve kültürel destek süreçlerine doğrudan katkılar sağlamıştır. Bu bütçe, bir kültür sıçramasının da bütçesi olmuştur.

Yine, TİKA, Yurtdışı Türkler Başkanlığı kültür diplomasisinde yükselen bir güç hâline getirmiştir ülkemizi. Bugün 5 kıtada 33 bin proje, 93 merkezli Yunus Emre Enstitüsü, dünyanın her yerinde Türkçeyi öğreten eğitim programları, Selanik'te Atatürk Evi'nin restorasyonu, Srebrenitsa Soykırım Müzesinin tamamlanması Türkiye'nin sadece turizm değil, yumuşak güç olarak lider ülke konumuna geldiğini de göstermektedir.

2026 kültür ve turizm bütçesi, 1 milyon metrekareyi aşan kütüphane alanı, 19 bin sürdürülebilirlik sertifikalı tesis, 200'den fazla yeni müze projeleri, 6 milyar liralık restorasyon yatırımı demektir. Bu bütçe, kültürünü koruyan, turizmini büyüten, mirasına sahip çıkan güçlü Türkiye'nin bütçesidir.

Sayın Bakanım, Elâzığ'la ilgili de birkaç konuya değinmek isterim. Elâzığ İl Halk Kütüphanesinin yeni hizmet binasının yatırım programına alınması amacıyla gerekli başvuruları yaptık. Cumhurbaşkanlığına projeler sunulmuştur. 2026 Yılı Yatırım Programı'na dâhil edilmesi yönündeki süreç için ilgili kurumlarla koordinasyon içerisinde bulunulursa ilimiz adına müteşekkirdir. Elâzığ Arkeoloji ve Etnografya Müzesinin yeni binasıyla ilgili... 2016 yılında yaşanan terör saldırısıyla, emniyetimize bir terör saldırısı olmuştu, 2020 ve 2023 yıllarında meydana gelen depremler sonucunda Elâzığ Arkeoloji ve Etnografya Müzesinin mevcut binası kullanılamaz hâle gelmişti, yeni müze binası olarak Harput yolu üzerinde bulunan 1886 tarihli Mekteb-i İdadi binası uygun görülmüştü; bu, güzel bir şekilde yürüyor. Ben burada vermiş olduğunuz destekler için teşekkür ediyorum. Yine, ilimizde Salkaya taban mozaiki kazısı devam etmekte. Elâzığ Arkeoloji ve Etnografya Müzesi Başkanlığında yürütülen çalışmalar kapsamında Salkaya köyünde yaklaşık 84 metrekarelik eşsiz bir taban mozaiki ve Roma hamamı gün yüzüne çıkarılmıştır. Buradaki çalışmalar jeoradar görüntüleme sonuçlarına göre kazı alanı genişletilerek devam etmektedir. Bu konudaki destekleriniz için teşekkür ediyoruz. Yine, ilimizde Tadım Kalesi ve Höyüğü kazısı devam etmektedir. 2024 yılında başlatılan Tadım Kalesi ve Höyüğü kazılarına devam edilmektedir. Burada verdiğiniz ve vereceğiniz desteklere de yine teşekkür ediyoruz. Yine, ilimizde -Palu Kalesi kazısı Urartu döneminde tarihlenen ve- yaklaşık üç bin yıllık bir geçmişe sahip olan Palu Kalesi'nde bu yıl itibarıyla kazı çalışmalarına başlanmıştır. Söz konusu alanın bölge tarihine ışık tutacak nitelikte önemli arkeolojik veriler elde edilmiştir. Kalenin bölge turizmine kazandırılması çalışmaları devam etmektedir. Bu konuda da, bundan sonraki süreçte de desteklerinize ihtiyacımız var Sayın Bakanım. Harput Kalesi kazı ve restorasyon çalışmaları da yine yürütülen çalışmalar olarak devam etmektedir. Bugüne kadar vermiş olduğunuz desteklere teşekkür ediyoruz, bundan sonra da desteklerinize ihtiyacımız var.

Yine, devlet korosu yıl içerisinde birçok konser veriyor. Devlet Tiyatrosu her hafta iki gün Elâzığ'da izleyicilerle buluşuyor. Nurettin Ardıçoğlu Kültür Merkezi'nde özel tiyatro ekipleri ve yapım şirketleri tarafından tiyatro oyunu ve konserler organize ediliyor.

Bu konuda yine ciddi desteklerinize, bu kardeşlerimizin daha fazla Elâzığ'ımızda vatandaşlarımıza, hemşehrilerimize daha güzel konserler verebilmesi adına desteklerinize de ihtiyacımız var.

Bir de Sayın Bakanım, ilimizde Uluslararası Hazar Şiir Akşamları uzun yıllardır yapılmaktadır. Biz bu konuda şayet Bakanlığımızın himayelerinde olursa Türkiye'de çok daha farklı, çok daha muhteşem işler çıkacağını düşünüyoruz.

Bir de aynı zamanda benim de ilçem olan Palu ilçesinde bir kültürevine ihtiyacımız var. Bu konuda kaymakamlığımız il müdürlüğümüze gerekli yazıları yazdılar. Bu konuda da Palu ilçemize kültürevi kazandırılması konusunda yardımcı olursanız sevinirim.

2026 yılı bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyorum Sayın Açıkkapı.

Şimdi de söz sırası Sayın Sadullah Kısacık'ta.

Süreniz on dakikadır.

Buyurun lütfen.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, sayın bürokratlar ve değerli basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlarken öncelikle Kültür ve Turizm Bakanlığını bir konuda tebrik etmek istiyorum, o da birçok alanı dijital uygulamalar vasıtasıyla dijital alana taşımışlar, bayağı bir dijital uygulama gördüm. Yalnız, kütüphane ve e-kitap uygulamasına baktığınız zaman güncellenmediği için "Android" sürümde çalışmıyor, onun da bilgisini vereyim, haberiniz var mı bilmiyorum ama müze olsun, sanat olsun, kütüphane olsun gerçekten belki birçok bakanlıkta olmayan bir dijital uygulama serisi var, o gerçekten de sevindirici.

Şimdi, diğer bir konu, tabii ki Kültür ve Turizm Bakanlığı yıla bu Kartalkaya yangın faciasıyla gündem oldu. Şimdi, Kartalkaya yangını tüm ülkemizin ciğerini yaktı ve asla unutulmayacak acı bir iz bıraktı yani gerçekten tarihî bir facia yaşadık. Tabii, bu acı tecrübenin ülkemizdeki turizm sektörü açısından bir milat olmasını diliyorum. Yani bir daha böyle bir acının, böyle bir facianın yaşanmaması için bu faciadan bir ders alınır, inşallah bu bir daha tekrarlanmaz. Burada beni en çok üzen olaylardan biri de şuydu yangın faciasından sonra: Yangının hemen sonrasında, ilk bir ay içerisinde 1.827 otel kapatıldı, konaklama tesisi, 1.827, o da ilk bir ay, belki ondan sonra daha fazla; 6 bin rakamını gördüm bazı basın yayın organlarında. Düşünün yani 6 bin konaklama tesisi kapatıldı. Peki, biz Kartalkaya faciasını yaşamamış olsaydık bugün bu 6 bin...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Öncesinde de çok kapatıldı.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - 4.380 de öncesinde kapatıldı.

SADULLAH KISACIK (Adana) - 1.827 de sonrası, doğru mu?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Tabii, tabii. Yerel idareler kapatma işlemini geciktirdikleri için ayda 5 tane zor kapatılmaya başlanmıştı. Yangından sonra ayda 500 tane kapatıldı. Bizim Bakanlık olarak kapatma yetkimiz yok, kapatılmasını talep edebiliyoruz sadece. Bizim taleplerimizle 4.380 tane belgesiz otel yangına kadar kapatılmıştı. Ama biz kapatamıyoruz, kapatılmasını talep edebiliyoruz sadece. Açıkça söyleyeyim, -bütün yerel idareler için söylüyorum, sadece muhalefet veya şey için söylemiyorum- direniyorlardı, ayda 5 tane zor kapatılıyordu, yangından sonra ayda 500 tane kapatılmaya başlandı yani kapatma taleplerimizi yerine getirmeye başladılar.

Siz de çok iyi biliyorsunuz bunu. Güzel şeyler söylüyorsunuz ama çok iyi biliyorsunuz.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Evet yani 1.827 adet kapatıldı. Şimdi, tabii, isterdik ki dilerdik ki... Aslında devletin görevi nedir? Devletin görevi iş olmadan yani proaktif olup yangın çıkmadan yangını önlemektir. Zaten yangını söndürmeye gittiğimiz zaman aslında biz devlet özelliğimizi kaybediyoruz. Yani devletin asıl görevi önleyici olmaktır. İşte bu nedenle devlet yöneticisinin vebali burada büyük değil yani devlet her zaman proaktif olmak zorunda. Bu sadece Kültür ve Turizm Bakanlığı veya yerel yönetimler için değil. İnanın, şu anda bizim devlet anlayışında ciddi bir sıkıntımız var. Bakın, bugün birçok ilde su seviyesi yüzde 10'un altına düşmüş, içecek su bulamamaya doğru gidiyoruz, Tahran bile işte "Eğer yirmi gün içerisinde yağmur yağmazsa Tahran'ı boşaltacağız." diyor ama biz hâlâ şu anda sanki hiçbir şey yokmuş gibi yaşıyoruz. Sanki barajlarımızdaki yüzde 90 dolulukta nasıl yaşıyorsak şu anda öyle yaşıyoruz.

Geliyoruz, doğurganlık seviyemiz on yıl üst üste düşmüş, on yıl hiçbir şey yapmamışız, sonra kritik seviyenin altındayız -dört yıldan beri kritik seviyenin altındayız- sonra Aile Yılı ilan ediyoruz. İşte, gençlerimiz uyuşturucu batağına düşmüş, ondan sonra uyuşturucuyla mücadele planı; sanal bahis almış başını gitmiş, furya olmuş, finans sistemini kurmuş, iş işten geçtikten sonra sanal bahisle mücadele ediyoruz yani aslında bizim şu anda temel sıkıntımız devlet anlayışı kanser olduktan sonra, hastalık tüm vücudu sardıktan sonra biz alıyoruz neşteri elimize bıçak sallıyoruz. Ya, işte devlet anlayışı böyle olmaz, devlet böyle olmaz. Devlet bir şey daha küçükken, daha olma riski varken, bulup o riski önlemek üzere düzenlemeler yapar. Yani sadece... Buradaki her bakanlıkta çok stratejik konularda hiç önlem alınmadığını görüyoruz. Dolayısıyla işte, burada da 78 canımız yandıktan sonra biz burada üzerine gidip otellerin işte kapatılmasını sağlıyoruz bakın. Umut ediyorum ki bu bir milat olur herkes için. Bir daha canlarımızın yanmaması için proaktif olmayı öğreniriz. Devlet proaktif olmak zorundadır. Devletin iki özelliği vardır, bir adil olacak, iki proaktif olacak. En önemli özelliği budur. Hadi, adaleti kaybettik ama bakın, hiçbir konuda da proaktif değiliz, onu da net bir şekilde söyleyeyim.

Sayın Bakanım, ben otelcilik sektöründe iki büyük risk görüyorum. Bunlardan birincisi iş güvenliği, ikincisi hijyen. Ben A sınıfı iş güvenliği uzmanıyım. Şimdi, otelcilik sektörü sanki işte az, düşük riskli tehlike sınıfında gözüküyor ama bana göre otelcilik sektörünün riski yüksek. Neden yüksek? Düşünün 3 bin, 5 bin, 6 bin kişilik oteller, neredeyse bazı otellerimiz var ilçe büyüklüğünde yani o kadar nüfusun yaşadığı yerin normalde kaymakamı var, emniyet müdürü var, millî eğitim müdürü var, sağlık müdürü var, düşünün ama bir otelde bu kadar kişi yaşıyor. Bu kişiler oraya bir haftalığına gelmiş, tecrübesiz, bilmiyor, elektrik sistemini bilmiyor, düzeni bilmiyor, riski bilmiyorum, havuzu bilmiyor yani bir haftalığına gelmiş ve bir hafta sonra gidecek. Aslında, bence bu konu çok

tehlikeli. Her yaş grubundan kişi var, 2 yaşında bebeği de var, 5 yaşında çocuğu da var, 15 yaşında genci de var, 70 yaşında yaşlısı da var. Yani bunu düşündüğünüz zaman aslında otelcilik sektörü iş güvenliği açısından çok tehlikeli sınıfa girebilecek ölçüde bir yer. İlla ağır sanayi olmasına gerek yok çünkü tecrübesiz bir kitle sadece üç günlüğüne, beş günlüğüne, bir haftalığına gelip tatil yapıyor. Dolayısıyla bu iş güvenliği konusunun her yönüyle üzerine düşülmesi gerekir.

İkinci gördüğüm sıkıntı, hijyen. Bakın, bir gün de bu hijyen yüzünden turizmde bir darbe yiyebiliriz. Ben hijyen konusunda da otel ve özellikle restoran kısımlarının, havuz kısmının, çok kullanılan yerlerin çok hijyen konusunda iyi yönetilmediğini görüyorum otellerde. Buna ilişkin bilinç de görmüyorum. Tabii, sirkülasyon da yüksek, çalışan sirkülasyonu. Dolayısıyla bununla ilgili bilinç de yok. Hijyen konusunu da buradan uyarmak istiyorum. Yarın bir gün burada da toplu zehirlenmeler, vesaireler yaşanabilir. Bu konuda da özellikle uluslararası standartlara göre bir yönetim tarzının belirlenmesi gerekiyor.

Şimdi, diğer taraftan, şehir Adana'yla ilgili birkaç hususu belirtmek isterim Sayın Bakanım. Şimdi, bizim orada, Adana'da Türkiye'nin en büyük antik kenti Anavarza var, orada kazılar devam ediyor. İkincisi de Karataş ilçemizde Magarsus Antik Kenti var ve gerçekten de Magarsus Antik Kenti denize nazır, güzel bir amfi tiyatro ama bununla ilgili kazı çalışmalarının çok verimli gitmediğini görüyoruz. Şimdi, ben gördüm, kazı çalışmaları bitmiş ama kazı bittikten sonra oranın restorasyonu yapılmadığı sürece bir anlamı yok. Orada tekrar, şimdi eski hâline dönmeye başladı. Yağmur, çamur vesaire; bir anlamı olmuyor. Bence ödenekleri ona göre ayarlayıp eğer bir yerin kazısı bittiyse bir an önce restorasyon yapıp onu hayata katmak gerekiyor ve manzarası da çok güzel. Orada biz bir an önce bir konser düzenlemek istiyoruz Sayın Bakanım. Burada sizlerin de destekleriyle özellikle Magarsus Antik Kenti'nin restorasyonunun bu şekilde tamamlanmasını rica ediyoruz. Anavarza, Adana ve bölge için çok önemli çünkü Efes'in hemen hemen 2-3 katı büyüklüğünde bir antik kent ve bu antik kentimizde kazı çalışmaları maalesef yavaş gidiyor. Buranın da hem bölge destinasyonu açısından bir an önce tamamlanmasını bu anlamda rica ediyoruz.

Diğer bir taraftan, turizmde benim gördüğüm yanlışlardan bir tanesi de "turizm" deyince biz turizmi Antalya, Muğla ve İzmir'den ibaret zannediyoruz. Şimdi, turizmde tüm kıyıları ele alacak... Tüm kıyılar bizim için kıymetli, bunlar kısıtlı yerler ama bu kıyıların mesela ben kendi ilimden yine söyleyeyim, Adana Yumurtalık hatta Mersin'in kendi kaderine terk edildiğini görüyoruz. Burada bir master plan yok, master plan varsa da bu plan uygulanmıyor yani bir bakıyorum saçma sapan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Bir bakıyorum, bir arsaya üç yıldızlı otel yapılmış, yanına bir pansiyon yapılmış belki onlar birleşse beş yıldızlı otel yapılacak ama bir bakıyorsunuz tesis kalitesi düşük. Adana, Mersin bu alanda turizm açısından kendi kaderine terk edilmiş gözüküyor. Oysaki Antalya ve Alanya artık doldu yani Mersin ve Adana bu anlamda kritik öneme sahip, özellikle spor turizmi açısından, spor kulüplerinin, futbol kulüplerinin kamp yapması açısından çok elverişli yerler ama düşünün Sayın Bakanım, Adana'da 130 kilometre denize kıyımız var bir tane beş yıldızlı otelimiz yok kıyıda. Yani Adana'da deniz kenarında bir tane beş yıldızlı otelimiz yok, bir tane. Onun için oraya biraz devlet elinin, devlet aklının değmesi gerekiyor yoksa küçük, yerel yatırımcılara bıraktığımız zaman iş yerelde kalıyor olan kıyılarımıza oluyor.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyorum Sayın Kısacık.

Şimdi de söz sırası Sayın Yaşar Kırkpınar'a aittir.

Buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri, çok saygıdeğer Bakanım, Değerli Bakan Yardımcılarımız, kıymetli bürokratlarımız, basınımızın değerli mensupları; ben de hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bütçeniz hayırlı ve bereketli olsun; sunumunuz için gerçekten size teşekkür ediyoruz.

Bakanlığınız gerçekten çok önemli bir Bakanlık hem ülkemizin kültürü açısından hem turizmi açısından her alana, her sahaya değen ve bütün bakanlıklarla ilişkisi olan bir Bakanlık, uzun yıllardan beri de bu Bakanlığı yapıyorsunuz. Tabii ki istatistikleri istediğiniz gibi kafanıza göre yorumlayabilirsiniz. Dolar baskılanıyor, bunu altınla yaparsınız veya başka bir şeyle yaparsınız ama yirmi üç yıldan beri bizim turizmde ve kültürde nereden nereye geldiğimizi rakamlarla hem siz ifade ediyorsunuz hem de bizler de zaman zaman ifade ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Bundan dolayı ben gerçekten size ve ekibinize çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, özellikle bölgem olan İzmir'den bahsetmek istiyorum biraz çünkü İzmir gerçekten Türkiye'nin 3'üncü büyük şehri ve turizm potansiyeli açısından hem ülkemizin hem de dünyanın en önemli bölgelerinden biri, özellikle Ege Bölgesi içerisinde yer alan bir ilimiz. Fakat İzmir bir Antalya gibi, bir Akdeniz Bölgesi gibi hak ettiği turizme bu anlamda ulaşamadı. O turizmin nimetlerinden ne bölge insanımız ne ülke insanımız faydalanamıyor. Dolayısıyla, bunun için biz sizden yardım talep edeceğimiz hem de bugüne kadar yapmış olduğunuz, İzmir'imize yapmış olduğunuz projelerden dolayı konuşmam içerisinde yine de size teşekkür etmek istiyorum. Bizim gerçekten yardıma çok ihtiyacımız var, İzmir olarak yardıma çok ihtiyacımız var. Çünkü gerçekten bugün Türkiye gündemine baktığınızda İzmir'de çöpler toplanmıyor, çeşmelerimizden sular akıyor, işçi maaşları ödenmiyor, körfezimiz temizlenmiyor, İzmir'in trafiği artık Ankara'yı, İstanbul'u aratmıyor.

CAVİT ARI (Antalya) - Yalan atma ya! Bunları söylemekten hâlâ vazgeçmiyorsunuz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Maşallah Sayın Ari, elinizi vurduğunuz her yeri batırıyorsunuz.

CAVİT ARI (Antalya) - Evet, sayenizde.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Şehrin altyapısı sorunlu, problemlı, yağmur suları kanalizasyon sularına karışıyor ve arıtma olmadan bunlar denize deşarj ediliyor, denizdeki balıklar ve canlılar ölüyor.

CAVİT ARI (Antalya) - Alamadığınız yerlerden belediyenin kaynaklarını keserek halkı cezalandırmaya çalışıyorsunuz. "Silkeleyin." diyerek belediye kaynaklarını kesiyorsunuz. Halkı cezalandırıyorsunuz, bir de iftira atıyorsunuz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - İnsanımız kokudan, kirlilikten dışarı çıkamıyor. İçeride sular akıyor. Sıcak havalarda insanımız kokudan dolayı balkonlara çıkamıyor, bizler çıkamıyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) - Ne iş yapıyorsunuz iktidar olarak? Körfez sadece belediyenin mi? Bakanlık olarak ne yaptınız, Bakanlık olarak oraya el atıyor musunuz? Orası da bu ülkenin bir memleketi.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Sayın Ari, lütfen dinleyelim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - İzmir'i âdeta kokuttunuz. Eskiden İzmir Büyükşehir Belediye Başkanını eleştirdik; çöpleri, vahşi depolamayı. "Modern tesisler yapın." diye İzmir Büyükşehir Belediyesini eleştirdik.

CAVİT ARI (Antalya) - Bakanlık olarak üzerinize düşen görevi yapın, yerine getirin.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Sayın Ari, size de söz vereceğiz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ama modern tesisler yapmak yerine İzmir Büyükşehir Belediyesi bugün çöplerini toplayamıyor, gerçekten çöpleri toplayamıyor.

CAVİT ARI (Antalya) - Hâlâ yalan atıyorsun ya, hâlâ yalan atıyorsun ya!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ve dolayısıyla, bu çöpleri toplayamadığı için de bugün İzmir ve İzmirli maalesef çöple, çukurla, çamurla anılır bir vaziyette. İzmirli gerçekten...

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - İzmirli bir şikâyeti yok, şikâyet sizde var.

CAVİT ARI (Antalya) - Sen İzmir'e devlet olarak elinden gelen katkıyı bir yap da görelim önce.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Burada İzmirli bir milletvekilimiz çıksın, desin ki: "İzmir'le ilgili bir şikâyet yok." Çünkü biz İzmir'de yaşıyoruz.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Biz de yaşıyoruz İzmir'de.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - İzmir'i bilmeyenler böyle uzaktan maval okumasın.

CAVİT ARI (Antalya) - Sen gözü kapalı başka yerlerde geziyorsun. İzmir'de halkın belediyeden memnuniyeti yüzde 70 .

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - İzmir'e gidip gelenler İzmir'de işin içinden çıkılmaz bir hâl olduğunu çok iyi biliyorlar.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Biz İzmir'e gidiyoruz, İzmir'de halkın içinde dolaşıyoruz. Siz onu da yapamıyorsunuz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Değerli arkadaşlar, bakın, Sayın Bakanımın bizim rica ettiğimiz ve özellikle İzmir için, Ege Bölgesi için beklediğimiz, arzu ettiğimiz bir proje var. Bu projenin yeniden canlandırılması... Sayın Veli Ağbaba geldi, o da İzmir'i iyi bilir. Ben bu proje için özellikle kendisinden de destek istiyorum. İzmir Çeşme Projesi değerli arkadaşlar. İzmir Çeşme Projesi bir bölgeye, bir alana 20 milyar dolara yakın bir yatırım alacakken... Yedi yıl önce böyle bir proje vardı, hem İzmirli siyasetçiler hem o dönemki Büyükşehir Belediye Başkanı bu projeyi kabul etti, bize birlikte sunum yapıldı ve Çeşme Belediye Başkanı da bunu kabul etmişti.

VELİ AĞBABA (Malatya) - İzmir Yunanistan'a bağlı ya, onun için yabancı yatırım yapmıyorsunuz, değil mi? Gavur İzmir(!)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Dolayısıyla, sonra ne olduysa, İzmir Büyükşehir Belediyesi bu projenin durdurulması için mahkemeye dava açtı ve bu proje durduruldu.

CAVİT ARI (Antalya) - Yanlış bir proje yapmışsındır. "Düzelt, kabul edelim." der.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Dolayısıyla, biz bu projenin yeniden canlandırılmasını talep ediyoruz. Kaldı ki, şimdiki Büyükşehir Belediye Başkanımızın da bu anlamda olumlu ve müspet düşündüğüne ben inanıyorum. Çünkü artık o da İzmir'in ve Ege Bölgesi'nin bir vebali altına girmek istemiyor.

CAVİT ARI (Antalya) - İktidar olarak yapamadıklarınızı belediyenin üstüne atmayın. Bugüne kadar ne istediniz de yapmadınız iktidar olarak? Yeter ki yapmak isteyin. Yapamadıklarınızı belediyeye mal etmeye çalışıyorsunuz, ayıp ya!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Değerli arkadaşlar, peki, bu Çeşme Projesinde ne var? Bu proje doğayla uyumlu, yerel halkı merkeze alan, dört mevsim yaşanabilir bir turizm modeli sunmayı amaçlıyor. Gastronomi, sağlık, spor ve sanatın iç içe geçtiği tematik köyler sayesinde Çeşme yalnızca yazın değil, yıl boyunca yaşayan bir kültür ve turizm merkezi hâline gelecek. İzmir ve Çeşme, Ege'nin kalbinde kültür, sanat ve turizmle birlikte nefes aldığı bir merkez olma yolunda ilerliyor. Biz bu güzel şehrin sahip olduğu potansiyeli dünyayla buluşturmakta kararlıyız.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Belediye Başkanlarımıza teşekkür ediyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) - Ya devletsiniz, devletin imkânlarını kullansanız; niye yapmıyorsunuz? İstedığınız her yere her şeyi yapmaya gücünüz yetiyor, el koymaya yetiyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Çeşme Projesiyle amacımız, İzmir'in turizmde örnek gösterilecek bir markaya dönüştürülmesini sağlamak. Bu proje bölgenin doğal değerlerini korurken dört mevsim turizmimize olanak tanıyacak, sürdürülebilir de bir model sunacak. Elbette büyük ölçekli projelerde süreçler zaman zaman hukuki ve idari incelemelerden geçebiliyor ama İzmir ülkemizin en güçlü turizm potansiyeline sahip şehirlerinden biridir. Bu potansiyeli tam anlamıyla değerlendirmek için kültürden sanata, altyapıdan tanıtıma kadar çok yönlü yatırımlarımızı sürdürürken, tabii, o dönem Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin Hükûmetimiz tarafından İzmir'e yapılması planlanan yatırımlara destek yerine köstek olmasını da doğru bulmadığımızı ifade etmek istiyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Bu beyanlarınızı biz doğru görmüyoruz. İftira atmakla bir yere varamazsın Yaşar Bey. Devlet olarak her istediğini yapma gücüne sahipsiz, yapamadığını belediyelerin üstüne atma.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Kamuoyundan yakından bildiğimiz üzere İzmir'de çöpler toplanmıyor, sular akıyor, işçi maaşları ödenmiyor ve körfez temizlenmiyor. Şehrin altyapı, üst yapı, ulaşım gibi birçok sorunu bulunurken İzmir'in belki de makûs talihini değiştirecek olan böylesi bir projeyi engellemek, şehrin gelişmesine ve kalkınmasına engel olmak anlamına gelmektedir. Ama bizler tüm engellemelere rağmen, sizlere rağmen İzmir'i Ege'nin parlayan yıldızı olarak geleceğe taşımakta kararlıyız.

Sayın Bakanım, tabii, inşallah bu projeye Sayın Veli Ağbaba destek verir; Büyükşehir Belediye Başkanından ve Çeşme Belediye Başkanından da bilgi alır. Kendisinin desteğini bekliyoruz hassaten.

İzmir'e yaptığınız bazı eserler -tabii, hepsini anlatma şansımız yok burada- onlar için ben size teşekkür etmek istiyorum. İzmir'de kültürel miras korunması ve turizm altyapısının güçlendirilmesi hedefiyle önemli adımlar atıldı. Tarihî evlerin onarımı için taahhüt edilen desteklerin yanı sıra yatırım belgeli konaklama tesislerinin sayısı ve kapasitesini artırdınız; bunun için teşekkür ediyoruz. Ayrıca, Kültür Yolu Festivali Projesi de İzmir'de büyük bir katılım ve başarıyla yapıldı. Bu proje kapsamında İzmir'imizin kültürel zenginlikleriyle yerel halkın ve ziyaretçilerin buluşması sağlandı, bunun için size çok teşekkür ediyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) - Yaşar Bey, sen konserlere karşıydın, ne oldu?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Festivalle kent merkezi ve kıyı bölgelerinde sanatsal etkinlikler, geleneksel performanslar ve gastronomi buluşmaları gerçekleştirildi; bunun için teşekkür ediyoruz. Deniz turizmi alanında ise 2025 yılı için yayınlanan İzmir ili deniz turizmi kararları bağlamında marinalar, yat bağlama alanları ve mavi tur rotaları yeniden düzenleniyor. Bu düzenlemelerle kıyı turizmi standartlarının yükseltilmesi ve sürdürülebilir işletmelerin desteklenmesi sağlandı; bunun için de teşekkür ediyoruz.

Yine, İzmir, tarihiyle, deniziyle; kültür ve turizmiyle iç içe, birlikte yaşayan ve yaşatan bir kent. Bakanlığınız hem mirasın korunmasına hem de turizm potansiyelinin inovatif biçimde değerlendirilmesine kararlılıkla yatırım yapıyor; bunun için de teşekkür ediyoruz. Yine, İzmir'deki bu çok yönlü faaliyetler hem yerel kalkınmayı hem de Türkiye'nin turizmdeki itibarını güçlendirmeyi odaklıyor; bunun için de teşekkür ediyoruz. Kültür ve Turizm Bakanlığımız İzmir'de hem kültürel mirası korumaya hem de sürdürülebilir turizmi güçlendirmeye yönelik önemli adımlar da attı. Her yatırımınızda toprakların kimliğini, tarihini ve doğasını korumayı temel ilke olarak benimsiyorsunuz. Bu çalışmalar kapsamında yüz kırk yıla yakın bir tarihi olan Alsancak Tekel Fabrikasını restore ederek "İzmir Kültür Sanat Fabrikası" ismiyle yeniden İzmir'e kazandırdınız; bundan dolayı da size gerçekten çok teşekkür ediyorum. En büyük ve merkezî yapı Arkeoloji ve Etnografya Müzesi, ikinci en büyük yapı ise İzmir Resim ve Heykel Müzesi olarak tanzim ettiniz; bunun için de teşekkür ediyoruz. Diğer yapılarda, merkezin sosyal ve kültürel bir cazibe merkezi olma iddiasını besleyecek şekilde kütüphaneler, sanat atölyeleri ve kitap kafe gibi mekânlar şekillendirdiniz; bunun içinde şükranlarımızı sunuyoruz.

Bunların yanı sıra, 9.200 metrekarelik açık hava alanında yapılan peyzaj çalışmalarıyla hem İzmir'e soluk alıracak yeni bir yeşil alan kazandırılmış hem de açık hava sineması ve konser alanlarıyla merkez, yediden yetmişe tüm kentiyle birleştirilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Kırkpınar.

Bir dakika uzatmayı önden verdim, süreniz doldu.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ayrıca, 17 Şubat 1923'te toplanan İzmir İktisat Kongresi'ne ev sahipliği yapan İzmir İktisat Kongre Merkezi cumhuriyetin 2'nci yüzyılına yakışır bir şekilde yeniden kentin hizmetine sunuldu; ben bundan dolayı teşekkür ediyorum. Eğer Çeşme Projesi kabul edilmiş olsaydı bugün, İzmir'in altyapı sorunu gibi bir sorunu kalmamıştı, bütün sorunlar çözülmüştü.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ederiz Sayın Kırkpınar, biz de size teşekkür ediyoruz.

Evet, şimdi Sayın Hakkı Saruhan Oluç.

Buyurun lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, hoş geldiniz.

Çok konuşuldu ama ben de iki cümle söylemek istiyorum Kartalkaya katliamı üzerine Sayın Bakan. Bu soruşturma izninin verilmemesi meselesi tabii, vahim bir durum, çok arkadaşımız bu konuda eleştirilerini de dile getirdiler. Yani siz savcı değilsiniz, hâkim de değilsiniz değil mi? Dolayısıyla bu kararı almış olmanız yani soruşturma izninin verilmemesi kararını almış olmanız uygun bir şey değil. Niye adaletin tecelli etmesinden çekiniyorsunuz; anlaşılır bir şey değil. Mahkemeye güvenmiyor musunuz; anlaşılır bir şey değil. Ortaya çıkacak gerçekler mi rahatsız ediyor; bilinemez bir durum ama bu kararı, işte altında imzanız olan bu kararı almış olmanız iyi bir şey olmadı. Yani bazen öyle kararlar olur ki ömrünüz boyunca sizi takip eder; işte bu, öyle bir karar. Peki, ne oldu sonuçta? Danıştaya başvurdu ailelerin avukatları ve Danıştay bu soruşturma izninin verilmemesi meselesini bozdu ve 9 kişi için soruşturma yapılması kararını aldı. Demek ki bu engellemenin bir karşılığı yokmuş. Bunu kayıtlara geçirmiş olalım, yanlış bir iş, başka bakanlıklar da yapıyor zaman zaman böyle şeyleri; sivil siyasete, demokratik siyasete aykırı bir durumdur bu, sizin eğitim düzeyinize ve aldığınız eğitime de uygun değildir Sayın Bakan, bunu belirtmiş olayım.

İkinci değinmek istediğim konu Diyarbakır 5 No.lu Cezaeviyle ilgili. Biliyorsunuz, bir yüzleşme ve hafıza müzesi hâline getirilsin diye bunu çok uzun yıllardır konuşuyoruz. Fakat, bir tür etnografya müzesi yapılmak isteniyor, çalışmalar sürüyor bu konuda.

Şimdi, bu Diyarbakır 5 No.lu Cezaevinin Kürt halkının hafızasında ve Türkiye'deki bütün demokrasi ve adaletten yana olan insanların hafızasında ne kadar derin ve acı izler bıraktığını umarım biliyorsunuzdur. Bilmiyorsanız bunu anlatabilecek çok fazla insan var; sorabilirsiniz, anlatırlar. Ama bugün Kürt sorununun gelmiş olduğu noktada, o Diyarbakır Cezaevinde yaşanmış olan insanlık dışı, 12 Eylül darbesinden sonra yaşanmış olan insanlık dışı bütün uygulamaların çok büyük izi vardır, bunu size söylemek istiyorum. Dolayısıyla, gerçekten çok önemlidir bölge halkı açısından baktığımızda. Bu konuda çok talep iletili, imzalar toplandı, size iletili. Yani işkence merkezi olarak hafızalara kazınmış olan bu yerin aslında gerçekten bir hafıza müzesi hâline getirilmesi gerekiyor, bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Peki, siz ne yapıyorsunuz? Şimdi, orada bir çalışma sürüyor, bir danışma kurulu oluşturuldu. Danışma kuruluna dönemin tanıkları ve mağdurları dâhil edilmedi. Ya, bu kadar önemli, tarihsel bir dönemin yaşandığı bir yer burası ama dâhil edilmediler; yanılıyorsam düzeltin beni, ben de öz eleştiri veririm. Başvuranlar oldu danışma kuruluna alınmak için, bu da gerçekleşmedi. Diyarbakır Barosu başvuru yaptı, üzerinden uzun bir süre geçti Diyarbakır Barosunun başvurusunun, hâlâ bir yanıt verilmedi Diyarbakır Barosuna. Yani, burada hangi çalışmaların yürütüldüğü, çalışmaların ne aşamada olduğu, neler yapıldığı bilinmiyor. Şeffaflık yok ve dediğim gibi, çalışmalara dönemin mağdurları ve tanıkları da dâhil edilmemiş vaziyette.

Bir kez daha şunu vurgulamak istiyorum: Biz buranın bir insan hakları müzesine dönüştürülmesi gerektiğini özellikle vurgulamak istiyoruz. Aksi takdirde, bu kadar önemli bir tarihin yaşanmış olduğu bir yer açısından gereken yapılmamış olacak.

Özellikle bu son dönemde yaşadığımız barış ve demokratik toplum süreci açısından da bakarsak, yeni bir döneme girdiğimiz açısından da bakarsak, bu konuda bir hassasiyet göstermenizi ve yeniden bazı adımları değerlendirmenizi sizden özellikle rica ediyoruz. Bunu söylemiş olayım.

Değirmek istediğim bir diğer konu, Batman. Biliyorsunuz, Batman'da 2 kültür merkezi var; biri İl Kültür Müdürlüğüne ait bu kültür merkezlerinden, diğeri de Belediyeye ait olan Ahmet Güneştekin Kültür Merkezi. Bu her ikisinin de Devlet Tiyatrolarına devrine dair bir çalışma olduğunu duyuyoruz.

Şimdi, Batman'da kayyım atandı, kayyım Belediyeyi yönetiyor kendi aklınca ama kayyım meselesini tabii ki sizinle tartışmayacağız, bu daha çok İçişleri Bakanlığının meselesi. Fakat yine içine girmiş olduğumuz süreç açısından baktığımızda, barış ve demokratik toplum süreci, çözüm süreci açısından bakacak olursak, bu kayyımlar rejiminin sonuna geliniyor Sayın Bakan. Yani öyle sanıyoruz ki hem AK PARTİ hem Milliyetçi Hareket Partisi, Cumhuriyet İttifakı'nın ortakları olarak bu kayyım meselesinin artık kimseye bir fayda getirmediğinin, zarar olduğunu farkındalar ve bu konuda yasal değişiklikler de yapılacak, kimi düzenlemelerle de karşı karşıya kalınacak, olumlu anlamda söylüyorum bunu. Dolayısıyla, kayyımın şu anda var olduğu bir Batman Belediyesinin kültür merkezinin devri doğru bir şey değil yani onun için bunu da değerlendirmenizi sizden hassaten rica ediyoruz çünkü bu kayyımlarla ilgili yasal düzenlemelerin eli kulağındadır, çok gecikmez. Öyle sanıyorum ki birkaç ay içinde bu Mecliste kurulmuş olan Komisyonun tavsiyeleriyle birlikte Meclis Genel Kurulu ve ihtisas komisyonları, Adalet Komisyonu ve İçişleri Komisyonu çalışmalarını yapacaktır ve yasal düzenlemeler de gündeme gelecektir. Dolayısıyla, alelacele belediyenin o yerelde yaşayan halkın emekleriyle, alın teriyle oluşturulmuş olan ve aslında korunması gereken ve belediye eliyle kültür çalışmalarının, sanat çalışmalarının sürdürülmesi gereken bir yerin devri doğru değildir. Bu konuda en azından yasal düzenlemeler yapılana kadar beklemeniz gerekir. Kayyımlar gidicidir, halk orada kalıcıdır, onu bir kez daha vurgulamış olayım.

Şimdi, son değirmek istediğim konu RTÜK'le ilgili. Bilmiyorum şu anda yeni RTÜK Başkanı...

RTÜK BAŞKANI MEHMET DANIŞ - Buradayım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Evet, hoş geldiniz, biraz evvel yoktunuz da onun için sordum. Hayırlı olsun yeni göreviniz.

Yani biz RTÜK'ü, her sene bunu konuşuyoruz çünkü...

VELİ AĞBABA (Malatya) - İnşallah, gelen gideni aratmaz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - İnşallah.

Şimdi şöyle: Yani RTÜK'le ilgili bizim geçmiş dönemlerde de eleştirilerimiz çok oldu. Siz tabii şimdi yeni Başkan olduğunuz için birçok şeyi hani sizin üzerinizden tartışmak istemem ama siz de haberdarsınız, biliyorsunuz olan bitenleri, sadece biri iki şeye işaret etmek istiyorum RTÜK'le ilgili olarak. Yani anayasal bir kurum ve bu anayasal kurumun biz hakikaten tarafsız bir anayasal kurum gibi işlemesini istiyoruz ve bunu da bekliyoruz, bunun hakkımız olduğunu düşünüyoruz. Fakat bizim baktığımız yerden görünen o ki RTÜK tarafsızlık vasfını birçok konuda yitirmiş vaziyette, bunun değişmesi gerekiyor. Umarım, siz yeni RTÜK Başkanı olarak bu konuda gereken adımları atarsınız. Yani "RTÜK" deyince sokağa da çıksanız halka sorduğunuzda aklı gelen bir tek şey var: "Televizyonlara ceza kesen kurul." gibi algılanıyor. Hâlbuki, RTÜK'ün anayasal bir kurul olarak düzenleyici bir kurul olması gerekiyor. Elbette ki denetleyici bir kurul aynı zamanda, bu görevi var. Zaman zaman bundan dolayı bazı cezaların verilmesi elbette ki konuşulur, tartışılır ama tarafsızlığını yitirmemesi lazım. Yani iktidara yakın olan yayınlara hiçbir ceza, sıfır ceza ama iktidarı eleştirenlere -ben doğru ya da yanlış eleştiri diye bakmıyorum meseleye- çok ceza meselesinin tarafsızlığı ortadan kaldıran bir şey olduğu kanaatindeyiz dolayısıyla bunun değişmesi gerekiyor. Elbette ki bir başka konu, düzenleyici bir kurul olması gerekir derken şunun için bunu önemsediğimi söylemek istiyorum: Yani dünyada teknolojik gelişmeleri hepimiz izliyoruz, kullanıyoruz da bu gelişmeleri, işte yapay zekâ en son gelmiş olan nokta. Bu teknolojik gelişmelere uygun olarak bütün medya üzerinde aslında RTÜK'ün olumlu anlamda düzenleyici bir rolünün olması gerçekten çok önem taşıyor ve bunun yapılması, bu teknolojik gelişmelerin hızlı seyrine uygun birtakım düzenlemelerin yapılması iyi olur, bu konuda RTÜK'ün çalışmalarının olması iyi olur. Bugün bir de önerge verdik bu konuda bağımsız medyanın RTÜK uhdesindeki kurulacak bir kurul tarafından teşvik edilmesi ve desteklenmesi amacıyla.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Buyurunuz lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim.

Evet, tabii ki AK PARTİ ve MHP oylarıyla reddedilecek önerge biliyoruz ama biz yine de bu önergeyi vermek istiyoruz çünkü belki RTÜK içinde bu konuda bir proje geliştirilebilir, düşünülebilir bunun üzerinde neler yapılabilir diye. Dolayısıyla, hani geçmiş eleştirilerimiz bakidir ama RTÜK'ün bu yeni döneminde bütün bir kurul olarak olumlu adımlar atmasının hem demokrasi açısından hem medya açısından hem de evrensel haklar açısından yani halkın haber alma hakkı açısından, ifade ve düşünce özgürlüğü hakları açısından olumlu adım atan bir anayasal kuruma dönüşmesinin iyi olacağı kanaatindeyiz. Bu konuda da eleştirilerimizi ve önerilerimizi dile getirmiş olalım.

Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Oluç.

Şimdi de söz sırası Sayın Mustafa Kalaycı'da.

Buyurunuz lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dünyada en çok turist çeken ülkeler arasında 2024 yılında 4'üncü sıraya yerleşen Türkiye turizmde rekorlar kırmaya devam etmektedir. Turizm sektörünün 2025 yılı dokuz aylık performansı da memnuniyet vericidir. Bu dönemde ülkemizi ziyaret eden toplam ziyaretçi sayısı yüzde 1,8 artışla 49 milyon 173 bin kişi, turizm gelirlerimiz ise yüzde 5,7 artışla 50 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2005 yılının dokuz aylık döneminde ziyaretçi başına ortalama harcama geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 3,7 artışla 1.006

dolara, daha da önemlisi, ziyaretçi gecelik ortalama harcama ise yüzde 6,8 artışla 103 dolara yükselmiştir. Turizm gelirleri ekonomi için önemli bir kaynaktır ve birçok farklı sektörü ve vatandaşımızı ilgilendirmektedir.

Konya turizm sektöründen ekonomik anlamda kendisine düşen payını alamamakta ve sahip olduğu tarihî, kültürel ve doğal değerleriyle turizmde bir cazibe merkezine dönüşememektedir. Coğrafi konumu, doğal güzellikleri ve kendine has dokusuyla turizm bakımından oldukça büyük bir potansiyele sahip olan Konya, bu potansiyelinin oldukça gerisindedir. Şehrimize gelen turistler genellikle günübirlik ziyaret etmektedir; turistlerin büyük bir bölümü tur acenteleri tarafından paket programlarla gelmekte ve gelen turistlerin büyük bir kısmı birkaç noktayı ziyaret ederek konaklama yapmadan ayrılmaktadır. Merhum Ahmet Hamdi Tanpınar "Beş Şehir" adlı eserinde "Bir başkent daima başkenttir; ne kadar susturulursa susturulsun yine konuşur." demiştir. Selçuklu Devleti'ne iki yüzyılı aşkın bir süre başkentlik yapan Konya, bu onuru ve gururu hep yaşamış, asil ve dik duruşunu her konuda her zaman göstermiştir.

Konya, Selçukluların Asya'dan getirdiği sanatsal öğelerin ve taş işçiliğinin en görkemli eserlerini barındırmaktadır. Dış Kale, Alâeddin Camisi, Sırçalı Medrese ve birçok irili ufaklı cami ve türbe Konya'daki Selçuklu anıtlarının örnekleridir. Konya'da dünya miras listesinde kayıtlı Çatalhöyük Neolitik Alanı, Beyşehir Eşrefoğlu Camisi, geçici listede kayıtlı Konya Selçuklu Başkenti, Anadolu Selçuklu medreseleri, İnce Minareli Medrese, Karatay Medresesi, İvriz Kültürel Peyzajı, Eflatunpınar ve Tuz Gölü Özel Doğa Koruma Alanı bulunmakta, Mevlevi seması, Nasrettin Hoca fıkra anlatma sanatı da insanlığın somut olmayan kültürel mirası listesinde yer almaktadır. Ayrıca, Mevlâna Türbesi, Şems-i Tebrizi Türbesi, Selçuklu Köşkü, Kubadabad Sarayı, Kilistra, Ak Manastır, Sille, Aya Eleni Kilisesi, İvriz Kaya Anıtı, İsaaura Antik Şehri, Meke Gölü, şelalelerimiz, mağaralarımız önemli kültür ve turizm varlıklarımızdan bazılarıdır. Selçuklu Sultanı Alâettin Keykubat'ın "Cennet ya burası ya da buranın altında." dediği, zengin flora, fauna varlıklarına ve ilgi çekici rekreasyon alanlarına sahip olması nedeniyle 1993 yılında millî park ilan edilen Beyşehir Gölü ve çevresi turizm yönünden Türkiye'nin keşfedilmeyi bekleyen gizli cennetleri arasında yer almaktadır.

Konya'nın geleneksel el sanatları ve folklorik değerleri de kültür turizmi için önemli bir boyutu temsil etmektedir. Konya'da keçecilik, halıcılık, kaşıkcılık, tüfekçilik, testicilik, çinicilik ve hat sanatı gibi el sanatları yabancı turistlerin ilgisini cezbetmektedir. Ayrıca, sema, folklor ve tasavvuf musikisi de Konya'nın başlıca folklorik değerlerini oluşturmaktadır. Konya termal turizm faaliyetleri için de elverişli bir yerdir; başta, İlgin ilçemizde olmak üzere Konya termal kaynaklarda zengin bir potansiyele sahiptir. Derbent Aladağ Kayak Merkezi kış turizmi imkânı sunmaktadır. Toros Dağları'nda bulunan ilçelerimiz ve bunların yaylaları tabiat ve dağ yürüyüşleri ile dağ sporlarına son derece uygun yerlerdir. Ayrıca, gastronomi turizmi de Konya için önemli bir değer olup Konya mutfağının tanıtılmasına yönelik etkinlikler daha da artırılmalıdır.

Nasrettin Hocaya "Dünyanın ortası neresidir?" diye sormuşlar, Nasrettin Hoca "Dünyanın ortası burasıdır, inanmayan ölçebilir." demiştir. Konumu itibarıyla Türkiye'nin de merkezinde yer alan Konya, kongre turizm potansiyeline de sahiptir. Türkiye'nin bölgede sahip olduğu bölgesel avantajları, Konya'nın ise bu bölgede merkez şehir konumunda bulunması, gelişmekte olan kentsel altyapı ve üstyapı olanakları, turistik donanımı ve çekicilikleri, zengin rekreasyon olanakları ve doğal güzellikleri gibi faktörler Konya şehrinin dünya çapında bir kongre destinasyonu olarak ortaya çıkmasını sağlayabilecektir. Konya kent merkezi, tarihî ve kültürel eserleriyle açık hava müzesi görünümündedir. Konya Büyükşehir Belediyemiz tarafından çok sayıda restorasyon, yenileme, renovasyon çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bakanlıkla birlikte titiz çalışmalar yürütülmektedir. Darü'l-Mülk Projesi kapsamında Larende Kapısı ve sur duvarlarının ortaya çıkarılmasıyla ilgili kazı çalışmaları devam etmektedir.

Sayın Bakanım, bilindiği gibi, çok kısa sürede çok iyi tanıtılan Göbeklitepe sayesinde bölgeye turist akını olmuş ve turizm yatırımları artmış olup, çevre iller bile bundan yararlanmaktadır. İnsanlık tarihinin ilk yerleşimlerinden biri kabul edilen, dünya ölçeğinde yemek kültürünün ilk defa başladığı, tarımın yapıldığı, ateşin kullanıldığı merkez olarak tanınan ve Türkiye'nin UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde kayıtlı 22 yerinden biri olan Çumra ilçemizdeki Çatalhöyük Neolitik Kenti'ne mükemmel bir karşılama merkezi de yapılmakla birlikte, bu tarihî değerimiz tanıtım eksikliğinden dolayı yeterince bilinmemektedir. Dünyaca bilinen değerlerimiz olan Hazreti Mevlânâ ve Nasrettin Hoca her yıl Konya'da yapılan Vuslat Yıldönümü Anma Törenleri ve Akşehir'de yapılan şenliklerle anılmakta ve ilgiyle takip edilmektedir. Şebiarus etkinlikleri konseptinde değişiklikler yapılması ve yenilikler getirilmesi konusunda, Sayın Bakanım, talepler var yani o rutinlikten biraz çıkmasını istiyor insanımız. Konya taşıdığı derin tarihî geçmişle pek çok kültür ve medeniyete beşiklik etmiştir. Konya'nın turizmi konusunda sahip olduğu potansiyelin daha verimli kullanılması, turistik mekânların daha iyi tanıtılması ve turistlerin şehirde daha uzun kalmalarını sağlayacak projeler geliştirilmesi gerekmektedir. "Gez dünyayı, gör Konya'yı." diye boşuna denilmemiştir, Konya sıradan bir şehir değildir. Konya'daki değerleri tanıtacak, tüm dünyaya gösterecek projeleri uygulamaya koymamız lazımdır.

Sayın Bakanım, Konya'da kültür ve turizm alanında yaptığımız hizmetlerden dolayı teşekkür ediyoruz. Bununla birlikte, Konya'nın turizm potansiyelini değerlendirmek için özel bir gayretinizi de bekliyoruz. Teşvik sisteminde kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde yapılacak turizm yatırımlarına önemli destek sağlanmaktadır. Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve merkezleri arasında maalesef Konya yoktur. Konya'nın açık hava müzesi görünümündeki kent merkezi başta olmak üzere, kültür ve turizm yönünden büyük önem arz eden yerleri kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ilan edilmelidir. Böylelikle, turizm yatırımları için daha fazla teşvik alabilmesi sağlanmalıdır.

Sayın Bakanım, geçen yılki bütçe görüşmelerinde de ifade etmiştim, Konya'da Alaaddin Cami avlusunda Selçuklu sultanlarına ait naaşların bedensel bütünlüğünü sağlayıp kimliklendirmek ve tekrar defnetmek, Sultanlar Türbesi'ni onarıp ziyarete açmak amacıyla başlatılan çalışmalar sonucunda 17 Selçuklu sultanından 13'ü naaş kalıntılarından kesin olarak belirlenmiştir, defin işlemi beklenmektedir. Defin işleminin yapılması tarihi bir görev, millî vefanın omuzlarımıza yüklediği ertelenemez bir sorumluluktur. Selçuklu sultanlarının görkemli bir devlet töreniyle definle ilgili bir planlama var mıdır? Ne zaman yapılacaktır?

Bakanlık ve kurumlarımızın 2025 yılı bütçelerinin hayırlı ve bereketli olmasını diliyor, saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyorum Sayın Kalaycı.

Söz sırası Sayın Beritan Güneş Altın'da.

Buyurun lütfen.

Süreniz on dakikadır.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, sanıyorum bu mozaği tanıyorsunuzdur, sorsam onun adını çok rahat söylersiniz, meşhur Çingene Kızı mozaği. Tarihi hakkında ne biliyorsunuz, emin değilim çünkü tarihi epey bir şaibeli. Neden diye soracak olursanız, pek çok tarihî kalıntı gibi gerçek tarihi tahrip edilmiş, kimliksizleştirilmiş, tarihsizleştirilmiş, tabiri caizse asimile edilmiş bir mozaik görüyorsunuz karşınızda. Belkis -yani Belkız- Zeugma olunca bu mozağe de yapıldığı zamandan bin beş yüz yıl sonra çıkarıldığı topraklara gelen çingenelerin adı verilmiş oluyor, gerçeğinden ve mozağin manasından uzak politikalarla. Yolunuz eğer bir gün Belkis'a düşerse Sayın Bakan, çingene olmayan bu kıza tekrar bakmanızı tavsiye ederim. Belkis'ın köylerine de giderseniz eğer orada kofili annelerin sözlü tarih aktarımlarını, "..."<sup>3</sup> dinlersiniz ve bu portrenin Proto Kürt kadın unsurları taşıyan kültürel hafıza aktarımlarına tanıklık edersiniz ve belki çingene olmayan mozaikteki kızın gerçek tarihini Bakanlığınızın da misyonunu yerine getirerek ortaya çıkarırsınız. Biz de çingene kız olarak bilinen bu mozağin gerçek tarihini hep birlikte okuruz.

Evet, bu bir mozaik, mozaikten başladım, bu şekilde de devam etmek istiyorum. Nedir bu mozaik Sayın Bakan? Siz de pek çok çalışmalarınızda dile getiriyorsunuz "Türkiye bir kültür mozaği." diyorsunuz, "Anadolu bir mozaik cenneti." diyorsunuz fakat sözünüzde mozaik var, pratiklerinizde mozağin hiçbir belirtisi yok Sayın Bakan. Çünkü mozaik nedir? Mozaik, zıtlıkların bir araya gelerek bir anlamsal bütünlük inşa etmesidir Sayın Bakan ve bu anlamsal bütünlük içerisinde farklılıkların tekçi bir anlayışla değil, renkleriyle bir arada olmasıdır fakat sizler pratiklerinizle Sayın Bakan, bu kültürel çeşitliliği tek renk bir mermerle dönüştürmek istiyorsunuz. Keşke, bugün, burada, bizler eşit farklılar olarak bulunabilseydik Sayın Bakan, keşke tek renk bir mermerin anlam ifade etmediği, farklı taşların bir araya gelerek oluşturduğu Anadolu ve Mezopotamya mozaiklerinin tahrip edilmediğini konuşabilseydik, farklılıklarımızla ayrıştırılmasaydık, bu toprakta diller kaybolmakla yüz yüze kalmazaydı Sayın Bakan, "..."<sup>4</sup> dediğimde, Bakanlığınızın adında da geçen "kültür"ün Zazaca, Kürtçe, Süryanice karşılığının olduğunu bilen birileri olsaydı karşımızda fakat karşıma baktığımda tek bir renk görüyorum, tek bir cins görüyorum, tek bir ses görüyorum Sayın Bakan ve bu tekçilik halklar bahçesinin renklerine ne yazık ki uygun değil. Keşke, bugün, burada, bizler halklar bahçesinin renklerini, dillerini, kültürlerini, çok dilli yaşamını görebilseydik Sayın Bakan fakat göremiyoruz. Bunu karşımızda göremediğimiz gibi ne yazık ki pratiklerinizde de göremiyoruz ve bugünkü bütçede de halkların renklerini, dillerini, kültürlerini göremiyoruz Sayın Bakan.

İşte, bu çok renkliliğin aydınlığını dönüştürmek istediğiniz karanlığın adı aslında kültürel şiddettir Sayın Bakan. Siz her pratiğinizde bu şiddeti aslında yeniden, yeniden üretiyorsunuz. Şiddet ve barış alanında çalışmalar yapan Galtung'a göre, kültürel şiddet, yapısal ve doğrudan şiddeti meşrulaştıran bir araç rolündedir. Kardeşlik türküsü söyler kültürel şiddet fakat aynaya baktığında kendisini görmek ister ve bundan korkunç bir haz duyar. Kültür politikalarınız şiddet gösterisine dönüşmüş durumda ve yaşam alanlarını ne yazık ki kültürel şiddetin olay mahallerine çevirmiş durumda. Hep birlikte kültürel şiddetin olay mahallerine gidelim Sayın Bakan. Yer Mardin, tarih 16 Mayıs yani Kürt Dil Bayramı'nın ertesi günü. Çok dilli ve kültürlü Mardin'in tek renkli kayyımının düzenlediği kitap fuarında 47 yayınevi, 67 stant olmasına rağmen bir tane bile Kürtçe yayın evinin stant açmasına izin verilmedi Sayın Bakan. Bunu, Bakanlığınızın kültür politikasından farklı değerlendirebilir miyiz? Yine, başka bir olay mahalli: Cizre, "..."<sup>5</sup> Tarihi milattan önceye dayanan bu merkez, yıllarca Kürt kültürünün merkezlerinden biriyken şu an kültürel faaliyetlerin engellendiği bir alana dönüşmüş durumda. Buna kültürel kırım demeyelim de ne diyelim Sayın Bakan? Başka bir yer: "..."<sup>6</sup> Adını söylerken bile ürperiyorum şu an çünkü binlerce yıl ürettikleri tarihi değiştirmiş bu yapı şu an kültür çalışmaları için değil, müze için değil, bir şahsın özel ofisi olarak kullanılmakta Sayın Bakan. Yazıktır, günahıdır, suçtur demek istiyorum. Evet, "..."<sup>7</sup> binlerce yılın tarihî mirası şu anda eski AKP Kadın Kolları Başkanı olan, şimdi de İçişleri Bakanlığının Müfettiş Yardımcısı olan Hatice Atan'ın özel bürosu olarak kullanılıyor Sayın Bakan. Hani siz tarihî varlıkları koruyordunuz, hani tarihî mirasa sahip çıkıyordunuz? Peki ya, Bakanlığınızın İlk Eser Programı'na dâhil olmak isteyenler için esas kriteri Türkçe olması olarak belirlemesi ayrımcılık değil mi Sayın Bakan? Belki ilk eserini Kürtçe yazmak istiyor, belki Süryanice yazmak istiyor, belki Ermenice yazmak istiyor; bu ayrımcılığı peki nereye koyacağız? Peki ya, Sayın Cumhurbaşkanının yakın zamanlarda dünya rekoru olarak nitelendirdiği ve "Halk kütüphanelerinde 25 milyon kitap var." dediği halk kütüphanelerini size sorduk Sayın Bakan; "Bu 25 milyon kitap içerisinde ne kadar Kürtçe kitap var?" dedik. Bize resmen asimilasyonun cevabını verdiniz çünkü 25 milyon kitap içerisindeki Kürtçe kitap sayısı yüzde 0,08 Sayın Bakan; biz bunu asimilasyon dışında açıklayamıyoruz.

Yine, barajlarla sistematik bir şekilde boğmak istediğiniz bir kültürel miras ve bir tarih var Sayın Bakan ve siz bu yıkımın sorumlusunuz; tarihe hesap veremeyeceksiniz çünkü baraj yapıldıktan sonra sular altında kalan yerlerin yüzde 90'ından fazlası Kürtlerin yaşadığı ve tarihsel izler bıraktığı yerler; daha vahimi, bu yerler Urfa ve Adıyaman arasında. Urfa bugün, dünya tarihini değiştiren merkezlerin olduğu bir yer ve siz, Urfa ve Adıyaman arasındaki bu fiziki yakınlığı bile gözetseydiniz oraya kurulan barajların dünya tarihini nasıl boğmak istediğini, nasıl insanlık suçu işlediğini bir kez daha anlardınız ve tanıklık ederdiniz. Barajların altında kalan tarihî kalıntıları, halkların tarihini yok etmenizdeki asıl amacın tekçi tarih anlayışını kaleme alırken arkanızda iz bırakmama çabası olduğunu ne yazık ki düşünmeden edemiyoruz.

Milyarlar harcanarak Kültür Yolu Festivali yapıyorsunuz; toplumun kültürüne, sanatına, sanatçısına, değerine değer vermek dururken, onlarla birlikte festival yapmak dururken âdeta bir pop konseri düzenliyorsunuz; adına da "Kültür Yolu" diyorsunuz. Kültür Yolu Festivali yaptığınız topraklar bu ülkenin kültür çeşmesidir Sayın Bakan, sizin kültür festivaliniz orada tutmaz. Bakın, bunların bütünü, hepsinin tek bir anlamı var: Bu örnekler teklîğe methiye, çokluğa reddiye anlamına gelir.

3. Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.
4. Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.
5. Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.
6. Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.
7. Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Size Mardinli sanatçıların mesajını getirdim Sayın Bakan. Mardinli sanatçılar der ki: "Mardin özelinde, turizmin parlatılmış yüzü ile devletin kültür politikalarının boşlukları arasında sıkışmış bir şehir. Kültür Yolu festivalleri değil de gerçek bir kültür üretimi için sanatçının emeğine, halkının çok dilliliğine, kamusal alanların özgürleşmesine ihtiyaç var. Mardin'in kültürel çeşitliliği, binlerce yıllık birlikte yaşama hafızası, ritüelleri, anlatıları, dilleri, tiyatro için çok güçlü bir üretim kaynağı olmasına rağmen bu kaynak ne yazık ki resmî ve ticari yaklaşımlar tarafından sürekli budandığı için sanatçılar ya göç ediyor ya da direniş durumunda. Direnenlerin çoğu da zaman zaman bağımsız gruplar, kolektifler, kendi imkânlarıyla yaşamaya çalışıyor." Mardinli sanatçılar diyor ki: "Mardin'in taşları, sokakları, "bineal" gibi "Kültür Yolu Festivali" gibi adlar için korunurken sanatın kendisi, üretim mekânları, kültürel sürekliliği, sanatçı için gerekli altyapıyı tamamen görmezden geliyor. Mekân yok, konservatuvar yok, tiyatro yok, destek yok, dil görünmüyor ama turistik şehir vitrini daima parlatılmak isteniyor ama bu şehrin kültürünü büyütecek sanatçılar yok sayılıyor, kadim şehrimin sanatçıları barış ve demokratik toplum sürecine uygun dönüşüm ve revizyon istiyor Sayın Bakan." Biz de katılıyoruz.

Bu bayat teklife övgü, çağ dışı ret yaklaşımı sonlandırılmalı; bunun için gerekli çalışmalar yapılmalı, yasal boyutlar sürece dâhil edilmelidir ancak eşitliği ve farklılıkları gerçekten zenginlik olarak gören bir yaşamı mümkün kılmanın yolu kültürel dönüşümden, zihniyet ve anlayış değişiminden geçer. Bu değişimin adı bugün barış ve demokratik toplum sürecinin inşasıdır. İşte, tam o noktada da size ve Bakanlığınıza kritik roller düşüyor Sayın Bakan. Bu sebeple, tam da bu tarihsel kapsamda, yine Galtung'un ifadesiyle negatif barışı pozitif barışa dönüştürmek için dümeni çok kültürlülüğe kırmak, bundaki en büyük işin de size düştüğünü söylemek gerekir. Bu sorumluluğunuzu yerine getirmediğiniz, teklif üzerine bina edilen kültür politikasını devam ettirdiğiniz takdirde tarihin sayfaları sizi asimilasyoncu ve evvellerinden ayırt edilecek hiçbir şeyin olmadığı şekilde yazmaya devam edecektir. Bu toprakların dillerini tanıyın Sayın Bakan; bu toprakların kültürlerini tanıyın Sayın Bakan ve bütçenizi buna uygun revize edin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Biz farklı ama eşit, ötekisiz ve özgür bir ülkenin mümkün olduğunu inanıyoruz Sayın Bakan.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Altın.

Şimdi de söz sırası Sayın Burhanettin Bulut'ta.

Buyurunuz.

Süreniz on dakikadır.

BURHANETTİN BULUT (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, sayın bürokratlarımız; 72 kişinin can verdiği Kartalkaya faciasının, katliamının gölgesinde Kültür ve Turizm Bakanlığının bütçesini konuşuyoruz. Tabii, böylesi bir facianın yaşanmasının ardına böyle bir Plan ve Bütçe Komisyonunda önce o vefat edenlerin ailelerinin yüreklerine su serpecek önlemleri aldığımızı, bu konuda sorumlu olanların cezalandırıldığını, hiç kimsenin bu konuda ayırım gözetilmeksizin cezalandırıldığını konuşmak isterdik ama maalesef buradaki konuşmacıların çoğunluğu Bakanın duyarsızlığını ve sorumluluk almamasını ifade etti. Bu, kayıplarımız açısından son derece üzücü bir durum; onu ifade etmek isterim. Tabii, böylesi bir duyarsızlığın karşısında ben Türkiye'de ifade özgürlüğünün, özellikle televizyon yayıncılığı alanında gelinen vahim konuyu konuşmak istiyorum ama Bakan bu konuda ne kadar duyarlı olur onu da bilmiyorum. Bari yeni RTÜK Başkanı Sayın Mehmet Daniş'e hitap etmiş olayım çünkü yeni görevini aldı. Belki de buradaki eleştirilerin büyük çoğunluğunu yönetimde olması nazarıyla kendisi de hak ediyor ama Başkanlık başka bir şeydir, hayırlı olmasını diliyorum. Özellikle RTÜK'ün bir önceki Başkanı Ebubekir Şahin RTÜK'ü her fırsatta demokrasiye ateş eden, sarayı arkasına alarak her türlü, kendisine ait olmayan, kanunları bile kullanarak sansürü olağanlaştıran, ekran karartmayı, susturmayı, cezalandırmayı bir yönetim biçimi hâline getirmiş, sosyal medyadan bir siyasetçi gibi siyasetçilere laf yetiştiren bir kişilikle bu kurumu yönetti ama bu kurumun sonunda en çok talep ettiği Bakanlığı da alamadı. O anlamda, buradan bir Bakanlık, bu kadar sert bir politikanın ardında bir Bakanlık olmadığını da buradan ifade edeyim. Burada yaptığınız sadece ülkenin demokrasisine, ülkenin ifade özgürlüğüne ve ülkenin basın özgürlüğüne yapılan müdahaledir. Hele hele bunu RTÜK'le yapıyorsanız çok da fena çünkü RTÜK, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu olması vesilesiyle tarafsız bir denetim yapmaktan sorumlu ama 2025 yılının yönetimine baktığınızda, somut verilerde buranın bir denetim organı değil bir sansür mekanizması hâline geldiğinde göreceğiz; örneğin, elimde 1 Ocak-14 Kasım 2025 arası haber ve yorum programlarına verilen cezalar var. Tam 52 ceza verilmiş, 52 ceza sonunda da 67 milyon 500 bin lira ceza kesilmiş. Ceza kesilen kanallara baktığımızda, tesadüf değil bilakis, isteyerek sadece muhalif kanallara verilmiş bu cezalar; örneğin, Sözcü televizyonu 15 ceza almış, 14 defa idari para cezası, 13 program durdurma ve on gün yani günümüz Türkiye'sinde bile on gün kapama cezası verilmiş durumda. Tele1 keza aynı şekilde 15 ceza almış, yine beş gün yayın durdurma aldı ama Tele1 artık bu cezalardan muaf hâle geldi çünkü penguen yayınlarına başladı, bundan sonra Tele1 bu cezadan muaf oldu. Halk TV keza 14 ceza aldı, yine, on gün yayın durdurma cezası aldı; bu, özellikle bu kurum açısından utanılacak bir cezadır. Bu dönemde on gün kapama cezası verilmesi, beş gün kapama cezası verilmesi, bu cezalandırmanın çok ötesinde, bir sansürdür. Yine, NOW, Flash TV -yine, Flash TV artık bu cezalardan muaf hâle geldiği de Meltem TV, 1 ceza almıştır. Tüm bu idari cezalara bakıldığında, ilk 3 kanala 44 ceza verilmiş ve bu cezaların büyük çoğunluğu haber ve yorum programlarına istinaden verilmiş ve başka bir cezalandırma yöntemi de Genel Başkanımızın miting yaptığı konuşmalarda konuşma metinleri ceza unsurları olarak görülmüş. Tüm bunlar yaşanırken, yakın zamanda Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan 10 Kasım'a ilişkin bir anma toplantısında şu ifadeyi kullanıyor: "Eli sopalı düşünce özgürlüğü olmaz." Şimdi, bu kadar ceza verilen bir dönemde Cumhurbaşkanının bir ifadesinden bir sonuç çıkartmak lazım. "Eli sopalı düşünce özgürlüğü olmaz." O zaman bu cezalar niye veriliyor? Buna baktığımızda, verilen cezalar, yine, Cumhurbaşkanının söylediği bir yerden, bir noktadan verilmiş oluyor "Atatürk'e farklı bakanlar olabilir." diyor yani "Atatürk'e farklı bakanların içerisinde de ceza verme olasılığımız yok." diyor ama kendisine bir eleştiri yapanların mutlaka cezalandırılması gerektiğini ifade ediyor. Sadece Cumhurbaşkanlığı döneminde 50 binin üzerinde davası var Sayın Cumhurbaşkanının. Daha ilerisi, son dönemde daha da ileriye gidilmiş durumda, bundan sonra Cumhurbaşkanına eleştiride bulunanların yeri cezaevi olmuş; örneğin, Fatih Altaylı. Fatih Altaylı'nın söylediğinde ne suç var? Onu anlamış değiliz. Ne kendisi ne bir başka hukukçu buradan nasıl bir ceza verileceğini resmen ifade edemiyorlar ama Fatih Altaylı şu

anda cezaevinde yani "Bana farklı bakınca ceza ama Atatürk'e yan bakınca herhangi bir ceza verilmeyebilir." Buradan bu yapılanlar noktasında bakıldığında, bu kanallara sadece ceza verilmekle kalmıyor, lisans iptali tehlikesi de yine bu dönem içerisinde var; örneğin, Sözcü TV ve Halk TV şayet bir tane daha denetim ve sansür özelliğinde bir ceza alırsa lisansı iptal edilecek, son bir ceza alma şansı kalmış durumda. Daha önceden yine ceza alan KRT ve Flash Haber'e baktığınızda artık ceza listesinden çıkmış durumda; sebebi de bu kanalların ya satılmış olması ya da TMSF'ye devredilmiş olması. Yani buradan şunu anlayabiliyoruz: Ya yandaş olacaksınız ya da yok olacaksınız. Burada saray medyası olanların dışında bir de TMSF aracılığıyla bir medya grubu oluşturulmuş ve bu medya grubunun patronu da Sayın Cumhurbaşkanı. Tele1'e atanan kayyum meselesinde hepimiz yakinen gördüğümüz TMSF aracılığıyla. Burada konu Merdan Yanardağ idi, Casusluk suçlamasıyla soruşturma açıldı; soruşturma açıldığında ve gözaltına alındığında daha ifade alınmadan Tele1'i kayyum atandı. Tüm bunlara baktığınızda, muhalefet yapan hiçbir kanal neredeyse kalmıyorken, birkaç kanal kalmış iken sadece Cumhurbaşkanının yani sarayın kontrolünde Tele1, Habertürk, Show TV, HT Spor, EKOTÜRK, Flash Haber gibi kanallar resmen bir medya imparatorluğu kurulmuş durumda. Sanırım sarayın havuz medyası yetmiyor, bir de bunları kendi iktidarının savunucusu hâline getirmiş durumda. Açıkçası sarayın iki dudağı arasına sıkıştırılmış bir basın özgürlüğünü yaşıyoruz.

Yine, RTÜK'ün kendi görevi, özellikle yine yeni Sayın Başkanın bu açılış konuşmasında ifade ettiği gibi, otuz bir yılı geride bırakmış kurumun en önemli görevi olarak "Millî ve manevi değerlerimizi korumak adına tüm imkânlarla çalışmaya devam edeceğiz." diyor yani millîliğe ve manevi değerlere ne kadar önem verdiğini ifade ediyor RTÜK ama baktığınızda -biraz önce Sayın Başkanın A Haber'e ilişkin verdiği örnekleri bir tarafa bırakacağım- yine bir kamu kuruluşu olan TRT'den örnek vereyim: TRT, 10 Kasım günü, yine burada göreceğiniz üzere, Alişan ile Hayata Gülümse programında horonlar eşliğinde halaylar çekiliyor. Bu programın olduğu gün 10 Kasım. 10 Kasım, resmî olarak millî yas ilan edildiği gündür. 10 Kasımda ulusal kurucusuna duyarlılığı, saygısı, minnettarlığı beklenirken devlet kurumu olan TRT bunun aksine horonlarla şenlik havasında bugünü geçirmiştir. Şimdi, merak ediyorum, ölen Suudi Kral olsaydı Halk TV ve Sözcü TV -Allah muhafaza- bir eğlence programı yapsaydı acaba ne tür bir ceza alırdı? Burada yapılanlar hem Atatürk'e haksızlık hem saygısızlık hem de bir ahlaksızlıktır. TRT'nin özellikle, kamu kuruluşunun bizlerden aldığı vergiyle kurucu değerlerimize böylesi bir ahlaksızlık yapmasını kabul etmemiz mümkün değildir. Peki, burada size hiç görev düşmüyor mu? Buralara müdahale etmeyi hiç düşünmediniz mi? Sadece ve sadece kurumunuz Sözcü TV ve Halk TV'yi mi izliyor? Kanalınızda acaba bir defa TRT 1 tuşuna basmış mısınız? TRT'yi ya da diğer yandaş kanalları hiç izliyor musunuz?

RTÜK sadece eleştiri yapan kanalları cezalandırmakla görevli değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURHANETTİN BULUT (Adana) - Son bir dakika, hemen bitiriyorum. Cümlemi tamamlayayım, iki kelime kaldı.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz, veremiyoruz.

Teşekkürler.

BURHANETTİN BULUT (Adana) - Cümlemi tamamlayayım.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Yerinizden tamamlayınız, uzatamıyoruz.

BURHANETTİN BULUT (Adana) - Son cümleyi söylüyorum.

Burada özellikle Tele 1 üzerinden söylüyorum: Tarih boyunca hiçbir iktidar gerçeği sonsuza kadar susturamadı. Tele 1'i kapattınız şimdi tele 2 var, onu da kapatırsanız tele 3 gelecek. RTÜK'ün görevi susturmak değildir Sayın Başkan, korumaktır; basının görevi de halka gerçekleri sunmaktır.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Bulut.

Şimdi de söz sırası Sayın Necmettin Erkan'a aittir.

Buyurun lütfen.

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) - Sayın Komisyon Başkanım, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Kıtaların, denizlerin göç yollarının kavşak noktalarında yer alan Türkiye, taş devrinden günümüze kadar farklı kültür ve medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Ecdadımızın mimarisinden musikiye güzel sanatlardan yazılı ve sözlü edebiyata, kültürün her alanında çok önemli eserler ortaya koyduğu bu topraklar tarihin son bin yılından bambaşka bir çehreye bürünmüştür. Bu eşsiz coğrafyanın sakinleri olarak muazzam bir mirasın üzerinde oturuyoruz. Bu miras hem geçmişimizi bilmemize hem de geleceğimize yön vermemize yardımcı oluyor. Günümüzde bütün dünya tarafından bilinen bir Türk mimarisi var, Türk musikisi var, Türk mutfağı, Türk dili, Türk edebiyatı, Türk folkloru var. Fert, aile ve toplum olarak içtenlikle benimsediğimiz ve yüzyıllarca muhafaza ettiğimiz hayat tarzımız Türk millî kültürünün özünü teşkil ediyor. Tarih boyunca güzel olanı, doğru olanı, kıymetli olanı bünyesine dâhil etmekten çekinmeyen Türk kültürü, insanı ve insan sevgisini merkeze alan yönüyle tanınıyor, biliniyor. Devletimiz ve milletimiz için böylesine hayati önem arz eden kültürümüzü önce korumak, sonra yaşatmak ve nihayetinde gelecek nesillere sağ salım aktarmak öncelikli vazifemizdir. Bu vazife sadece devletin değil, her bir Türk vatandaşının vazifesidir. Günümüzde dünyanın global köy hâline geldiği söyleniyor. İletişim ve uydu araçları sınır tanımıyor, bilhassa kültürel sınırlar kolayca aşıyor. Evet, internetin hayatımızın bir parçası hâline geldiği teknolojik ve dijital ürünlerin her an elimizin altında bulunduğu doğrudur. Günümüzde sayısız ölçüde kültürel bombardımana maruz kalıyoruz. Bu gelişmelerin karşısında durmamızın da sonuçlarını inkâr etmemiz mümkün değildir. Mümkün olan kültürümüzü, benliğimizi, millî ve manevi değerlerimizi muhafaza etmemizdir. Bunu başarabiliriz, dün olduğu gibi bugün de bu husustaki başlıca dayanağımız millî kültür politikamızdır. Günün ve çağın şartlarına göre öze aykırı olmayacak şekilde kültür politikaları yenileniyor, geliştiriliyor, güncelleniyor. Bizler de bu anlayışla kültürünün her alanında birikimimize sahip çıkıyor, değerlerimizi yaşatacak çalışmaları kararlılıkla destekliyoruz.

Değerli milletvekilleri, yirmi üç yıllık iktidar süremiz de bu kararlılığımızı daima koruduk. Türkiye genelinde 5 binin üzerinde tarihî eser, cami, han, hamam, köprü ve kaleyi restore ettik. Sur, Hasankeyf, Ani, Efes, Göbeklitepe, Truva gibi önemli arkeolojik alanları dünya kültür mirasına kazandırdık. Vakıf eserleri başta olmak üzere birçok kültürel varlığı restore ederek yeniden hizmete

açtık. Kültürel miras bilinci kapsamında çocuklara ve gençlere yönelik eğitim programları yürütüyoruz. Ankara'da dünyanın en büyük 5 kütüphanesinden biri olan Cumhurbaşkanlığı millet kütüphanesini açarak milletimizin istifadesine sunduk. İstanbul'da, Atatürk Kültür Merkezi'ni yeniden inşa ederek modern kültür merkezine dönüştürdük. Taksim, AKM, Çanakkale Truva Müzesi, Şanlıurfa Arkeoloji Müzesi, Gaziantep Zeugma Müzesi, Antalya Arkeoloji Müzesi gibi projelerimiz uluslararası seviyede ödülleri aldı. Türkiye'nin her köşesine yeni müzeler açtık.

CAVİT ARI (Antalya) - Antalya Müzesi yıkıldı hocam; yapılan yok, yıkılan var.

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) - Mevcut müzelerin dijital dönüşümünü tamamladık, devlet tiyatroları, opera ve bale sahnelerini çoğalttık, taşra illerinde turne faaliyetlerini artırdık, sanatçı destek programları ve kültür sanat fonları aracılığıyla yerli üretimi teşvik ettik, sinema sektörüne destek amacıyla film yapım fonlarını güçlendirdik, yerli sinema yasasını yeniledik.

Değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın kültür kanalına ne kadar ehemmiyet verdiksek turizm kanalıyla da aynı derecede ilgilendik. "GoTürkiye" markası ve dijital tanıtım platformlarını kullanarak ülkenin daha tanınmasını, bilinmesini sağladık; ülkemizi dünyanın en çok ziyaret edilen ilk 5 ülkesi arasına dâhil ettik. 2024 yılında ülkemize gelen toplam ziyaretçi sayısı bir önceki yıla göre yüzde 9,8 artışla 62,3 milyon kişiye ulaştı, turizm gelirimiz ise bir önceki yıla göre yüzde 8,3 artışla 6,1 milyar dolara ulaştı. 2025 yılının ilk dokuz ayında ülkemize gelen toplam ziyaretçi sayısı 50 milyona yükseldi; yine aynı dönemdeki turizm gelirimiz ise 50 milyar dolar olarak gerçekleşti. 2025 yılı sonu hedefimiz olan 64 milyar dolar seviyesine doğru emin adımlarla ilerliyoruz.

Sürdürülebilir Turizm Sertifikasyon Programı'yla dünyada sürdürülebilir turizm konusunda örnek alınacak bir ülke konumundayız. Bu sayede turizm sektörünü uzun vadede daha güçlü bir hâle getireceğiz. 2030 hedeflerine yönelik Türkiye turizm stratejimizde çeşitlendirilmiş turizm anlayışına yöneliyoruz. Yakın bir gelecekte kültür, sağlık, termal, kış, inanç, gastronomi ve doğa turizmiyle alternatiflerin yaygınlaştığını göreceğiz.

Değerli milletvekilleri, Bakanlığımız turizm sektörünü daha da güçlendirmek için projeler üretmeye devam ediyor. Bu maksatla turizm master planları, destinasyon yönetim ofisleri, yerel yönetim konseyleri kuruldu. Turizm yatırım belgeli tesis sayısı 3 katına çıktı. Nitelikli personel yetiştirilmesi için turizm meslek liseleri ve akademileri geliştirildi. Havaalanı, liman, ulaşım altyapı yatırımları turizm bölgelerine erişimi kolaylaştırdı. Türkiye'nin UNESCO Dünya Miras Listesi'ndeki alan sayısı 9'dan 21'e yükseldi; Mevlevi semavi törenleri, âşıklık geleneği, Nevruz kutlamaları gibi somut olmayan kültürel miraslarımız UNESCO listesine kaydedildi.

Değerli milletvekilleri, Anadolu'nun her köşesindeki kültürün izlerini yeniden canlandırıyor, kültürel kimliğini öne çıkaran Kırşehir'i örnek bir şehir hâline getiriyoruz. UNESCO tarafından "müzik şehri" ünvanına layık görülen Kırşehir, Ahilik ve abdal geleneğini yaşatan önemli bir kültür merkezidir. Bu kapsamda, Neşet Ertaş Kültür ve Sanat Merkezi faaliyetleri güçlendirilmiş, ulusal çapta düzenlenen etkinliklerle Kırşehir'in adı dünyaya duyurulmuştur. Ahi Evran-ı Veli Külliyesi ve Müze Kompleksi kültürel turizm açısından bölgenin en önemli cazibe noktası hâline gelmiştir. Neşet Ertaş Kültür ve Sanat Festivali 2025 yılında 50 binden fazla izleyiciyi ağırlamış, 2026'da uluslararası düzeye taşınacaktır. Kırşehir Kent Müzesi, Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesi ve yeni turizm alanlarıyla şehrimiz kültür ve turizmde yükselen bir merkez hâline gelmiştir.

2021 yılında başlayan Kültür Yolu Festivali'yle birçok faaliyete imza atan Bakanlığımızdan Kültür Yolu Festivalleri kapsamına Kırşehir'in de dâhil edilmesini talep ediyoruz. Böylelikle, UNESCO tarafından "müzik şehri" ünvanına layık görülen şehrimizin her alanda daha güçlü bir hâle geleceğini, ülke turizmine ve kültürel mirasa katkı sağlayacağını düşünmekteyiz. Bu vesileyle Kırşehir'e kazandırılan bu yatırımlar için başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a, Kültür ve Turizm Bakanımız Sayın Mehmet Nuri Ersoy'a, Valiliğimize ve tüm kurumlara teşekkür ediyorum.

Sözlerimi tamamlarken Kültür ve Turizm Bakanlığı 2026 bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyor, sizleri saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyorum Sayın Erkan.

Şimdi de söz sırası Sayın Cavit Arı'da.

Buyurunuz lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakan, hoş geldiniz öncelikle.

Antalya'mız adına turizmde özellikle ve kültürde başarılı olmayı en çok isteyenlerin başında geldiğimi ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Sayın Bakan, sunum kitapçığınızda "Son yirmi yılda Bakanlığımızın kararlı desteğiyle büyük bir atılım gerçekleştirdik Türk sinemasında." diye başlayan bir bölüm var. "Bugün nitelikli sinema eserlerinin üretimini teşvik etmekte film mirasımızı korumaya, ülkemizi bir çekim merkezi hâline getirmekten sinema kültürünü geniş kitlelere ulaştırmaya kadar pek çok alanda titizlikle çalışıyoruz." şeklinde bir cümle var.

Sayın Bakan, Antalya Film Festivali Türkiye'nin en köklü festivalidir ve orada sizin de o ifade ettiğiniz anlayışa uygun altmış iki yıldır süregelen bir festival var ve bu festival sürecinde bundan önceki her siyasi partiye mensup belediye başkanı bu görevi üstlenerek gelmiştir. Bu yıl 62'ncisi düzenlendi ama maalesef, sizi orada göremedik. Sizi orada göremediğimiz gibi Bakanlığınızdan herhangi bir yetkiliyi de orada göremedik ve yine iktidara bağlı hiç kimseyi göremedik. Bürokratlar da zaten siz yoksanız onlar da gelmiyor, çekiniyorlar. Dolayısıyla da sizin siyasetinizden, idarenizden hiç kimsenin katılmadığı bir Altın Portakal Film Festivali düzenlendi, gayet de başarılı geçti; siz yoksunuz diye de bir şey de eksik olmadı.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET ERSOY - Biz davet edilmedik.

CAVİT ARI (Antalya) - Davet edildiniz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET ERSOY - Hayır, bu sene davet edilmedik.

CAVİT ARI (Antalya) - Davet edildiniz, davet edildiniz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET ERSOY - Gösterir misiniz davetiyeyi?

CAVİT ARI (Antalya) - Davet edildiniz, Belediyeden ben o bilgiyi aldım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Konserden kaç para aldınız?

CAVİT ARI (Antalya) - Ama ben bunu, tabii, şuna bağlıyorum: 60'ıncı film festivalini haksız yere iptal etmenin mahcubiyetinden dolayı gelemediğinizi tahmin ediyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Davetiye var mı Sayın Arı?

CAVİT ARI (Antalya) - Şimdi, AK PARTİ'li milletvekili arkadaşlarımız çok şükür, burada Kültür Yolu Festivali'nden övgüyle bahsediyorlar yani yakın tarihe kadar farklı platformlarda özellikle belediyelerin festivallerini, konserlerini eleştiren arkadaşlar Kültür Yolu Festivali'ni övgüyle anlatıyorlar.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ama siz ne kadar buraya harcıyorsunuz?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bizim ne harcadığımız belli, Bakanlığın ne harcadığı belli değil.

CAVİT ARI (Antalya) - Ben de Kültür Yolu Festivali'ni destekliyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Çok acayip paralar...

CAVİT ARI (Antalya) - Her zaman söylüyorum, kültüre, sanata harcanan her türlü katkının yanında.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Çöpleri toplamayıp konser yapıyorsunuz.

CAVİT ARI (Antalya) - Kültür Yolu Festivali...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Konser yapıyorsunuz, heykel yapıyorsunuz.

CAVİT ARI (Antalya) - Rahatsız mısın heykelden? "Heykel"den kimi kastediyorsun?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sizden rahatsızım.

CAVİT ARI (Antalya) - "Heykel" derken kimi kastediyorsun? Utan be!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sen utan!

CAVİT ARI (Antalya) - Kimi kastediyorsunuz "Heykel" derken? "Heykel"den kimi kastediyorsun sen?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Heykel sensin işte!

CAVİT ARI (Antalya) - Atatürk'ü mü kastediyorsun? Utanmaz!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Hayır.

CAVİT ARI (Antalya) - Utan!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Atatürk'ün gölgesinden çıkın artık, çıkın Atatürk'ün gölgesinden.

CAVİT ARI (Antalya) - Sen utan biraz, sus!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Her şeye Atatürk'ü bahane ediyorsunuz ya! Böyle bir şey olur mu ya!

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Sayın Kırkpınar, lütfen...

CAVİT ARI (Antalya) - "Heykel"den kimi kastediyorsun, kimi kastediyorsun "heykel" derken?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Her türlü heykeli kastediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - "Heykel" derken kimi kastettin? Saygısızlık yapma!

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Sayın Arı, lütfen...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sen saygısızlık yapma! Sıkışınca "Atatürk..."

CAVİT ARI (Antalya) - Kimi kastediyorsun "heykel" derken?

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Sayın Arı, lütfen...

CAVİT ARI (Antalya) - Açıkla kimi kastettin?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Her türlü heykeli kastediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Kimi kastettin, söyle!

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Devam edin.

CAVİT ARI (Antalya) - Açıkla burada.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Neyi açıklayacağım?

CAVİT ARI (Antalya) - "Heykel"den kimi kastediyorsun?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Her taraf çöp...

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Hiç kıvrımana gerek yok, hiç kıvrıma sen!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - ...eşek heykeli yapıyorsunuz, at heykeli yapıyorsunuz.

CAVİT ARI (Antalya) - Saygısızlık yapma, terbiyesiz!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ankara'ya sahne yapmışsınız 2 milyonluk, Allah'tan korkun be!

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakan, Kültür Yolu Festivali'ni destekliyorum ancak geçen sene de burada Kültür Yolu Festivali'ne kaç para harcadığınızı açıklayamadınız. Birtakım rakamları yuvarlayarak burada söylemlerde bulundunuz ancak Kültür Yolu Festivali'ne yaptığınız harcamayı, gerek Bakanlık gerek sponsorlar yönüyle kaç para harcadığınızı açıklayamadınız.

Ben size bir soru önergesi verdim yakın tarihte, soru önergesinin bir bölümüne cevap verdiniz, o da kaç tane etkinlik düzenlendiği, neler olduğuna dair bölümüne cevap verdiniz; üç gün önce geldi bu cevap bu Komisyon toplantısı olacak diye ancak maliyetiyle ilgili bir kuruştan bahsedemediniz. Tekrar soruyorum: Bunun maliyeti nedir? Konsere karşı değiliz, sanata karşı değiliz, Kültür Yolu Festivali'ni de destekliyoruz ama her fırsatta Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin sergilediği konserleri, sanatsal etkinlikleri eleştirenler belediyeler hakkında soruşturma açarken kendisi cevap veremiyor, siz cevap veremiyorsunuz; burada cevabınızı bekliyoruz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Geçen sene cevap verdi Cavit Bey.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - En son soru önergesine yine cevap yok ya! Soru önergesinin cevabı gelmiş rakam yok, rakam yok, rakam.

CAVİT ARI (Antalya) - İki gün önce geldi, iki gün önce.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Hesaplıyorlar kaç para harcadıklarını, hesaplıyorlar (!)

CAVİT ARI (Antalya) - Neyse...

Sayın Bakanım, şimdi, bakın, turizmin görünmeyen bir yönü var. Yerel yönetimler turizmin yükünü çeken yerler. Gerçekten belediyelerimiz halka hizmetle, aynı zamanda turizme de hizmetle önemli bir görev üstlenmektedirler ancak turizmle ilgili birçok payı genel idare alırken belediyelere bu anlamda yeterli destek vermediğinizi biliyoruz. Örneğin, Antalya'da en ihtiyaç olan kanalizasyon sisteminin bile parasını siz bir Antalyalı Bakan olarak Antalya Büyükşehir Belediyesinden almaktan imtina etmediniz. Gelirlerin büyük kısmı genel bütçeye ama yükün genel kısmı da belediyelere kalmakta. Bu anlamda, merkezî yönetim ile yerel yönetimler arasındaki yetki ve kaynak paylaşımındaki bir adaletsizliğe bir çare üretin çünkü "turizm" deyince sadece siz yoksunuz. Eğer yerel yönetimler güçlü olur, hizmetlerini doğru yaparsa turizm de aynı o şekilde başarılı olacaktır. Bu anlamda, adaletli bir paylaşım yapılması gerektiğini tekrar hatırlatıyoruz. Özellikle de Antalya bu anlamda ciddi anlamda mağdur.

Şimdi, kültür taşınmaz varlıklarının korunmasıyla ilgili bir katkı payı var biliyorsunuz, gayrimenkul satışlarından elde edilen bir yüzde 10'luk pay. Bu pay "Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunması Katkı Payı" olarak tahsil edilmekte ancak valilikler tarafından kontrol edilen bir pay; büyükşehir belediyeleri olmayan normal illerde il özel idareleri, büyükşehir olan yerlerde de YİKOP tarafından bu projeler yönetilmekte. Sonuçta belediyelerin projelerine de buralardan katkı aktarılacak zorunda Sayın Bakan, yoksa tekrar söylüyorum, belediyelerimiz ve bütün belediyeler esasında gelen turiste hizmet eden birinci öncelikli kurumlar. O nedenle belediyelerin de buralardan hak ettiği payı alması gerekiyor.

Sayın Bakan, tam temmuz ayı, temmuz ayı işte Antalya'da turistlerin en yoğun şekilde geldiği ay; gelen turistlerin de önemli bir kısmı Antalya Müzesi'ni ziyaret edecek. Şimdi, hangi akıl ve mantıkla -öncelikle müzenin "yıkılma, yıkılmama" tartışmasını bir kenara koyuyorum- kararlı bir şekilde kapatmaya ve yıkmaya karar verdiniz? Başka bir tarih yok mu? Tam sezonun başlangıcı olan temmuz ayında Antalya'nın en önemli turizm merkezi diyelim, ziyaret edilen yer temmuzun başında kapatılır mı Sayın Bakan, birinci konu bu.

İkinci konu; bu müzenin yıkılmasıyla ilgili halkı, sivil toplum örgütlerini ikna edemediniz, bu konuda doğru bir adım atamadınız, doğru bir çalışma yürütemediniz. Bu müzenin neden yıkılması gerektiğini teknik boyutuyla, ayrıca müzedeki yeterlilik alanlarıyla ilgili olarak oraya gelip bir yetkiliniz bunu paylaşmadı, anlatamadı, hiç kimseyi ikna edemedi.

Şimdi, biz müzenin yıkılmasına değişik nedenlerle karşı çıktık, orada vatandaşlarımızla günlerce eylemde bulunduk ancak bu müzeyle ilgili "İşte, depreme dayanıksızdı." vesaire gibi birtakım gerekçeler uyduruldu; varsa öyle bir belge elinizde gelin onu gösterin, orada anlatın, ikna edin insanları ama buna tenezzül dahi etmediniz ve bu müzenin "Yenisi şöyle olacak, kapasitesi şu şekilde olacak." diye bunları kamuoyuyla paylaşmadınız. O nedenle de burada gerçekten bir ciddi tepki gelişti ama siz bu konulara hiç dikkat etmediniz, bu konuları halka anlatmadınız, meslek örgütleriyle, bununla ilgili bilim insanlarıyla paylaşmadınız, dolayısıyla da "Ben yaparım, istediğimi yaparım." anlayışıyla gecenin on ikisinde oraya iş makinelerini soktunuz Sayın Bakan. O müze, bildiğiniz gibi, ödüllü bir projedir; o müzede hem eserler var hem de oranın kendine göre bir atmosferi var. Yıkılma gerekçesini de anlatamadınız, yapılacak olanı da anlatamadınız, sınıfta kaldınız Sayın Bakan.

Bununla ilgili sorduğumuz sorular vardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - "Mevcut binaların depreme dayanıksız olduğuna dair raporları sundunuz mu?" dedik, cevap yok. "Müze yıkımına karar vermeden önce tarihî yapının restore edilmesiyle ve güçlendirilmesiyle ilgili çalışma yaptınız mı?" dedik, cevap yok. "Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen ve depolara konulan kaç adet taşınabilir kültür varlığı bulunmaktadır? Bunların listesi nedir?" diye sorduk, cevap yok. "Müzedeki eserleri geçici olarak taşıdığınız yer neresidir, nasıl korunuyor, standartları nedir?" diye sorduk, cevap yok.

Kısacası, müzeyle ilgili sürecin başından itibaren hiçbir noktada cevap vermeye tenezzül etmediniz; yıktınız, geçtiniz, bu da sizin ayıbınız olsun.

Şimdi, Vakıflar Genel Müdürlüğüne son bir cümle söyleyerek bitirmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) - Antalya'da Muratpaşa ilçemizde Kızıllık ve Yeşildere Mahallelerinde orada neredeyse yüz yıla yakındır yaşayan vatandaşlarımızın bir mülkiyet sorunu var. Orada bulunan taşınmazlarda yüz yıla yakındır yaşayan vatandaşlarımız kendi evlerinde, kendi mahallelerinde yabancı durumuna düşürülmüş durumda Sayın Bakanım. Bu konuyu defalarca dile getirdik.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) - Sorunun çözümü çok kolay, örnek çözüm yerlerinde olduğu gibi 4706 sayılı Yasa'nın uygulanarak takas ve taksitlendirme yöntemiyle Muratpaşa Belediyesi ile Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün yapacak olduğu bir anlaşmayla bu sorun çözülecek...

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Arı.

Evet, şimdi de söz sırası Sayın Tahsin Ocaklı'da.

CAVİT ARI (Antalya) - ...orada binlerce vatandaşın derdine çare olacak. Sayın Vakıflar Genel Müdürlüğümüz bu konuda samimi bir adım atsın, her şey para değildir.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Tahsin Bey'in süresinden gidiyor.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sözü'nü bitirsin.

CAVİT ARI (Antalya) - Buranın boşaltılıp kullanılmasına karşıyız. Bu konuda bir Antalyalı olarak Antalya halkının sorununa el atmanızı bekliyoruz Sayın Bakanım. Genel Müdürlüğünüz arkada, talimat vererseniz bu konuda bir çözüm olsun.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Sayın Arı, Tahsin Bey'in süresinden yiyorsunuz.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Cavit ağabey, biraz da Tahsin ağabeyi dinleyelim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Arı, önemli şeyleri en sona bırakıyorsun, boş işleri en başta konuşuyorsun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Nasıl boş iş Allah aşkına ya!

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Sayın Arı, teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkan, Komisyonumuzun üyelerini, Bakanlığını ve heyetini saygıyla selamlıyorum. Basın emekçilerimizi de saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, bugün aslında sizi grup kararımız vardı sessizce dinleyecektik çünkü Türkiye'nin her yerinde ölüm acıları, şehit acıları, bugün toprağa verilen şehit cenazeleri nedeniyle sessizce sadece sizi dinlemeye karar vermiştik, laf atmayacaktık böyle gelecekti her şey fakat planladığımız gibi olmadı. Yani arkadaşlarımız sessiz kaldılar ama ben dayanamadım; siz buraya geldiğinizde sırtımı döndüm, size belki farkında değilsiniz çünkü buraya geldiğinizde o 21 Ocakta yaşanan facianın izleri yeniden canlandı ve elinizde öyle bir koku yoktu ama benim vicdanımdan o yangın kokusu geçti yüreğime ve sizin elinizi sıkmadım.

Sayın Bakan, Dilovası'nda yanarak öldük, Bolu'da yanarak öldük. Türkiye'de yaşanan sellerde, depremlerde, önlenebilir bütün doğal olaylarda Türkiye ölmeye devam ediyor; uçak düşmesi var... Sürekli bir travma, sürekli Türkiye'nin insanları bir travma içinde. Elbette bütün bunların hepsinde sizin sorumluluğunuz vardır demem, o ayrı bir şeydir ama sizin sorumluluğunuzda olan 36'sı çocuk 78 vatandaşımızın Kartalkaya'da yaşamını yitirmesi idi. Orada sizin sorumluluğunuz çok büyük, çok büyük ve orada çaresizce bağırarak çağıran insanlar varken şimdi size yeni bir soruyla bunu soracağım, o gün siz Ankara'da bir otelde sabah sporunuzu yapıyor muydunuz ve sabah sporunu yaparken yangın faciasını duyduğunuz hâlde o sporunuzu bitirip ondan sonra mı bu işle ilgilendiniz? Bunu merak ediyorum, bunu özellikle herkesin duyduğu biçimde soruyorum ve açıklamanızı istiyorum Sayın Bakanım. Spor yapmayı gayet anlayışla karşılayabilirim ama ben olsaydım eğer yapıyorsam da yarıda keserdim; siz kestiniz mi kesmediniz mi bunu öğrenmek istiyoruz.

Cumhuriyet savcısının talebine rağmen bürokratlarınıza soruşturma izni vermemeniz büyük bir faciaydı. Yani Başsavcılık Danıştaya götürdüğü dosya soruşturma izni vermemenize dair kararı kaldırdı. Mahkeme görülen ilk davada 11 sanık için ağırlaştırılmış müebbet verdi ama toplum vicdanı bu karara razı değil çünkü burada siyasi sorumluluğu olan hiç kimse yargılanmadı ve iktidarınızın da hiçbir kurumundan ne istifa geldi ne de bir ceza geldi, dolayısıyla vicdanlar bunun için rahatsız. 13 kez denetim yapıldığı söylenen otelde nasıl olur da bu kadar insanı kaybedebiliriz?

Yenidoğan çetesinde ölüyoruz, maden ocaklarında ölüyoruz, iş cinayetlerinde ölüyoruz, sellerde ölüyoruz, depremlerde ölüyoruz; her yerde, önlenebilir her yerde ölüyoruz ve iktidarınızda bununla ilgili sorumlu olan kimsenin daha ne istifa ettiğini ne de ceza aldığını görmedik; olmaz bu.

Size bağlı devlet tiyatrolarından biraz bahsetmek istiyorum, Genel Müdür de orada. Üniversite mezunu gençlere, çocuklara 35 bin lira, 40 bin lira gibi paralar veriyorsunuz, güvencesiz çalıştırıyorsunuz ama devlet tiyatrolarında bilet satışlarında yüzde 300 zam yapıyorsunuz. Ne oluyor yüzde 300 zam yapınca en çok ihtiyacı olan o genç çocuklar tiyatrolara gidemiyorlar. Ön sıraların fiyatları zaten uçmuş durumda, oralara erişebilmeleri mümkün değil; dolayısıyla oraların boş kaldığını da biliyoruz.

Yine, bu konu da çok önemli; Hacettepe Üniversitesinden Ankara Devlet Konservatuarı Bölümü'ne 12 öğretim görevlisi geliyordu. Siz Sayın Karadağlı, gidip de üniversite yönetimine herhangi bir siyasi baskıda bulundunuz mu; mesela şunu dediniz mi? "Bu sanatçılar bana 'Ak teneke.' diyorlar, sizi de beni de Cumhurbaşkanı atadı; bana bu edilen sözler size de edilmiş sayılır. Burada onların çalışmaması gerekir." dediniz mi demediniz mi?

Bu üniversitede, tiyatro bölümünde sadece 2 hoca kalmış; koskoca bir devlet tiyatrosu bu, 2 hoca kalmış. Sanata verdiğiniz değer bu mudur, bunu anlamak istiyorum. Siz göreve gelir gelmez Sayın Karadağlı, kurum içi görevler yeniden getirildi, kurum içinde emek veren sanatçılar arasında büyük bir ayırım yapıldı. Şimdi, repertuar süreçlerinin artık sanat kurullarında değil sizin tercihinize göre değiştiğini, geliştiğini de herkes biliyor, biz de biliyoruz, bundan vazgeçin.

Küresel iktidar olma meselesinde, Cumhurbaşkanının bir cümlesi vardı: "Siyasi iktidardayız ama maalesef sosyal ve kültürel olarak iktidar olamadık." Olamazsınız tabii, olamazsınız. Kültürel iktidar, sanatçılara zorla propaganda yaptırmak değildir. Propagandanızı yapmayanlara ya da sanatta sizin yanınızda, kültürde sizin yanınızda durmayanlara cezaevi yolunu göstermek suçtur.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Tam tersi, onu siz yapıyorsunuz.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Öyle bir şey yok, kimin ne yaptığını herkes biliyor. Onun için, cezaevinde olanlar... Protesto eden sanatçıları cezaevine atıyorsunuz; okurlar, yazarlar, çizerler, hepsi. Ama kültür böyle inşa edilmiyor, mesela, İnce Memed romanını yazdıramazsınız bunun için, mesela, Mona Roza şiirini yazdıramazsınız, mesela "Yazımı kışa çevirdin" diye bir türküyü söyletemezsiniz kimseye; parayla tuttuğunuz insanlar bunları yapamazlar. Kültür devrimi Türkiye'nin içinden çıkan, Anadolu coğrafyasından çıkan insanların keşfedilmesiyle olur ancak. Sizin propagandanızı yapmayan sanatçıları "terörist", "gayrimillî" vesaire ilan ederken tek tipçi bir Cumhurbaşkanı ve onun etrafındakilerin medeniyet inşa etmesini zaten beklemiyoruz.

Gelelim turizm meselesine; Ben Rize'den seçildim, geldim, Doğu Karadeniz'in hiçbir il merkezinde turizm açısından bir değer yoktur, kalmamıştır. Bu, tabii, sizin döneminize, Bakanlık döneminize ait değil; yirmi üç yıllık iktidarın, yirmi üç yıllık AKP iktidarının sonucudur bu. Çünkü Karadeniz'in şehirlerinin ruhu alındı, çünkü Karadeniz'in karakterini oluşturan "3D" dediğimiz dağ ve dereler ve denizleri üzerine yapılan saldırılar nedeniyle, çıkarılan yasalar nedeniyle ayrıca, çıkarılan iklim yasası, maden yasası, günübirlik turizm yasası nedeniyle orada çalışan insanların, orada tarımdan geçinen insanların önleri kesildi ve şimdi her biri yoksul; artık çay üretiminden geçinmiyor, artık fındık üretiminden geçinmiyor, artık balıkçılıktan geçinmiyor ve bu insanlarla ilgili turizmde hiçbir şey yapamıyorsunuz.

Fırtına Vadisi'yle ilgili size bilgi vereyim; 7-8 bin tane kaçak bungalov var, sizin alanınızda bu. Niye bunları yaptılar biliyor musunuz? Çünkü çaydan geçinemediler, çünkü fındıktan geçinemediler, başka şeylerden geçinemediler ve bu insanlar gittiler tarlalarında adet adet bungalovlar yaptılar günübirlik kiraya vermek üzere ki bir ticaret elde ederiz, bir gelir elde ederiz dediler. Ne yaptınız siz peki? İşte, getirdiğiniz günübirlik kiralama ile özellikle turizmde tekelleşmeyi sağlamak üzere, Karadeniz'de, altını çizerek söylüyorum, bazı hani sizin de mesleğiniz olan bu otelcilik kısmının kaynağını belli şirketlere yedirmek üzere çıkardığınız kanunla orada o insanların yapmasına izin vermiyorsunuz. Ne istiyorsunuz? Yapı kullanma izin belgesi. Nasıl bulacak? Ama daha evvel bu insanlar buralarda ceplerindeki son harçlıkları da yatırıp bunu yaparken hiç kimse... Ben bas bas bağıryordum, ya, Allah aşkına, şuraya turizmle ilgili bir imar yasası çıkaralım diyordum ama bu on iki yıl boyunca yapılmadı, hatta yirmi beş yıl boyunca

yapılmadı, yirmi beşinci yılın sonunda, bu insanlar yaparken ses çıkarmayan iktidar, şimdi "Bunların bungalovlarını yıkacağım." diye tutturdu, geçim kaynakları yeniden elinden alınmaya başlandı. Dolayısıyla bir sistem hatası var, iktidarınızda ve yönetiminizde komple bir hata var.

Radyo ve Televizyon Üst Kurumuyla ilgili de; son on yılda 400 milyarın üzerinde ceza kesildi ve bunların çoğunluğu elbette ki doğruları, gerçekleri söyleyen televizyonlar, gazeteciler üzerinde yapıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Bir dakika daha veriyorum.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sözcü televizyonu defalarca, Tele 1 televizyonu defalarca, Halk TV televizyonu defalarca... RTÜK, basın özgürlüğünün sansür edilmesi için, baskılamak için maalesef bir araç olarak kullanıldı. Siz onu propaganda aygıtı zannediyorsunuz ama gazetecilik, duyulmasını istemediğiniz şeylerin de yazılmasıdır. İktidar propagandası yapmayan televizyonları, gazeteleri susturmakla, halkın alternatif bilgi alma yollarını kapatmakla iktidarınızı koruyabileceğinizi zannediyorsanız yanılıyorsunuz.

Burada size şunu söyleyeyim: Bu bütçeyle ilgili bir teknik analiz yapamadım ama yönetiminizde bir sorun olduğu gerçek; yine de bütçenin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyorum Sayın Ocaklı.

Şimdi de söz sırası Sayın İsmail Güneş'te.

Buyurun lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Çok Değerli Başkanımız, milletvekillerimiz, Değerli Bakanımız, bakan yardımcılarımız, değerli, bürokratlarımız ve basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Kültür ve Turizm Bakanlığımızın bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Tabii ki turizm... Özellikle Sayın Bakanım, sizin döneminizde hem Ukrayna-Rusya Savaşı çıkmış olmasına rağmen hem de bölgedeki istikrarsızlıklara rağmen gerçekten de çok büyük gayret gösterdiniz ve geriye dönüp baktığımızda, ziyaretçi sayısı 2025 yılının ilk dokuz ayında 50 milyon kişiye, gelir düzeyi de bu dönemde yaklaşık yüzde 5,7'lik artarak daha 50 milyar dolara ulaştı. En çok turist çeken ülke olarak 2024'te 4'üncü sıraya yükselmiş olmamız gurur verici, gelir bakımından da dünyada 7'nci sıraya yükseldik ve turist başına gelir miktarının 2020'de 670 dolardan 2024'te 1.012 dolara çıkmış olması ve 2025 yılı sonunda turizm gelirimizdeki hedefimizin 64 milyar dolar olması gerçekten de gurur verici.

Diğer taraftan, tabii, Türkiye'nin turizminin ve Türkiye'nin tanıtımında "GoTürkiye" Platformu sizin döneminizde hayata geçti. Bugün kısa bir film bile aşağı yukarı 2,4 milyar insan tarafından seyrediliyorsa bu, Türkiye'nin turizminin tanıtımında gerçekten de hayal edilemeyecek rakamlara ulaştığımızı göstermektedir.

Diğer taraftan Sayın Bakanım, tabii ki halk plajlarını, 2019'da başlayan halk plajlarını hayata geçirmeniz, bunların ücretsiz olması gerçekten de vatandaşlarımızı son derece memnun etti. 7 ayrı plajın daha devreye sokulacak olmasını memnuniyetle karşılıyoruz.

Tabii, ülkemizdeki tescilli taşınmaz kültür varlıklarının sayısı 129.506'ya, sit alanı sayısı da 27.462'ye yükselmiş ve son iki yılda Vakıflar Genel Müdürlüğümüz vasıtasıyla 166 vakıf ve tarihî eserin onarılmış olmasını ve ayrıyeten de Vakıflar Genel Müdürlüğümüzün vakıflarımıza sahip çıkıyor olmasını ve bunlardan elde ettikleri gelirlerle 50 bin öğrenciye burs veriyor olmasını, yine 75 bin aileye de gıda yardımı yapıyor olmasını, aynı zamanda ramazan aylarında da günlük yaklaşık 100 bin kişiye iftar yemeği veriyor olmasını ben takdirle karşılıyorum.

Diğer taraftan, tabii ki kütüphane sayımız... Son sekiz yılda 221 yeni kütüphane açmışız, 320 kütüphaneyi yeniden yapılandırmışız ve sadece kütüphane sayısını artırmakla kalmadık Sayın Bakanım, aynı zamanda kütüphanelerin niteliğini de değiştirdik ve fonksiyonaltısını da değiştirdik ve öğrenciler ve vatandaşlar tarafından tercih edilen ve çok kullanılan ve onların âdeta evleri konumuna gelebilecek yerler inşa ettik.

Diğer taraftan, tabii ki TİKA, Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 1992 yılında kuruldu ama bizim iktidarımız döneminde gerçekten de çok aktif hâle getirildi. Sadece soydaşlarımızın olduğu yerde değil tüm dünya devletlerinde, bugün işte Etiyopya'dan Macaristan'a, Bosna Hersek'ten Lübnan'a kadar dünyanın pek çok farklı ülkesinde insanlara yardım etme açısından gerçekten de önemli işler başarıyor. Ben bundan dolayı da TİKA Başkanımızı ve ekibini tebrik ediyorum.

Tabii ki 21 Ocak 2025 tarihinde Grand Kartalkaya Otel'i'nde çıkan yangın gerçekten de hepimizin yüreğini dağlamıştır. 36'sı çocuk 78 kişi hayatını kaybetmiş ve 51 kişi yaralanmıştır. Hiç olmasını istemedik. Gerçekten de çok üzücü bir durum. Burada hayatını kaybeden tüm kardeşlerimiz, vatandaşlarımız bizim birer yakınımız, annemiz, babamız, çoluğumuz çocuğumuz ve dolayısıyla da çok üzücü bir durum.

Tabii ki suçlular adalet önünde hesap verecektir. Ama burada tabii ki bazı kanuni eksiklikler var mı? Kanuni düzenlemelerde eksiklikler var. Bir iş yeri diyelim ki ruhsat alırken kimden ruhsat alıyor? Eğer belediye sınırlarında ise belediyeden, belediye sınırları dışında ise il özel idareden. Orada işte yapı denetimden geçiyor, Yangın Yönetmeliği'nden geçiyor, diğer taraftan, Turizm Bakanlığımız sadece kendine has oranın işte kaç yıldızlı otel olabileceğini ve kendine ait nitelikleri araştırıyor. Bu otel 2007 yılında faaliyete geçmiş ve Turizm Bakanlığımız burada da denetimler yapmış ama daha çok bu yönlerden denetim yapılmış.

Bakin, burada şöyle bir eksiklik var: Diyelim ki bir işletme 2000 yılında alsın veya daha önce alsın veya daha sonra ruhsat aldıktan sonra, buranın diyelim ki herhangi bir şikâyet olmadıktan sonra, deprem yönünden, yangın yönünden denetlenmesi olmuyor ancak bir şikâyet olması lazım veya oradaki iş güvenliği uzmanının buna diyelim ki müdahil olup, "Burada depreme dayanıksızlık var, Yangın Yönetmeliği'ne göre eksiklikler var." demesi lazım.

Burada, aynı şekilde, bu işletme sahibi, işletme 2007 yılında açılmış ve daha sonra buranın, bu otelin küçük bir kısmını başka bir şirkete kiralamak istemiş. Yangın Yönetmeliği'ne uyup uymadığına dair Bolu Belediyesine müracaatta bulunuyor. Bolu Belediyesi diyor ki: "Senin 8 tane eksikliğin var." Daha sonra bu eksiklikleri gidermiyor ve bu müracaatını geri çektiriyorlar. Burada

eğer geri çekilmeseydi bu müracaat, "Burada 8 tane Yangın Yönetmeliği'ne göre eksiklik var." deselerdi, bunu da İl Özel İdaresine bildirirlerdi veya Bakanlığa bildirirlerdi ve dolayısıyla da mutlaka İl Özel İdaresi orayı kapatırdı; İl Özel İdaresi de bunu Bakanlığa bildirseydi, Bakanlık da bunu kapatırdı. Dolayısıyla da burada şu var...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - İsmail Bey, ne diyorsun? "Gereği yapılsın." bile denemiyor ya!

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Ya, Allah aşkına, yapma ya!

(CHP sıralarından gürültüler)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yani siz şikâyetinizi... Yangın Yönetmeliği'ne göre bunu denetleyici kurum bunu denetlememiş ve dolayısıyla da şikâyeti niye geri çektiyorsunuz? Şikâyeti geri çektiyorsunuz, sadece o kiraya verilecek kısma ait Yangın Yönetmeliği...

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Ya, ayıp ya, ayıp, yazık günah ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bunlar tabii ki üzücü. Suçu bu veya şu işlemiş önemli değil, arkadaşlar, neticede burada canlar gitti. Eğer burada o talepten sonra geri çekilme olmasaydı, o 8 eksiklik...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Evet.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Evet.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - ...yerine getirilmiş olsaydı, bakın, belki bunlar olmayacaktı arkadaşlar; bu bir örnek.

Bakın, ben size bir şey söyleyeyim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Belediye çalışanı, Belediye Başkan Yardımcısı şu an içeride; hepsi ceza aldı.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bakanlıktan bir kişiye bile soruşturma açılmadı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Beni bir dinleyin, beni bir dinleyin.

Bakın, şimdi, arkadaşlar, neticede bundan sonra ne yapmamız lazım bizim? Bundan sonra, diyelim ki, işletme açıldıktan sonra...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Belediye Başkan Yardımcısı şu an içeride.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Bakanlığın hiç mi suçu yok?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - ...bunları zaman zaman Yangın Yönetmeliği yönünden, Deprem Yönetmeliği yönünden tekrar kurumlarımızın -kim bunu denetleyecekse- denetlemesi lazım çünkü yıllar geçiyor, denetlemiyor.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bakanlık... Bakanlık... Sen bir otele girdiğinde ne yazıyor?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Şimdi, bakın, ben size bir örnek vereceğim, bir örnek vereceğim. Uşak'ta Uşak Belediye Başkanının bir tane otel ve düğün salonu var, arkadaşlar, buradaki kirisi kesiyor salon genişlesin diye.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Cezalandırılınsın.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ondan sonra şikâyet oluyor. Şikâyet olmasa kimsenin bundan haberi yok ve Belediye Başkanı hemen oradan "Ben bu kestiğim kolon yerine çelik konstrüksiyon dikeceğim." diyor ve dolayısıyla da gidiyor, belediyeden tekrar ruhsat alıyor ve o çelik konstrüksiyonu diyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, onu sen Şehircilik Bakanı geldiği zaman söylersin.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bakan gelince anlat ona.

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) - Böyle mi oluyor efendim? Başlamadan daha...

(CHP sıralarından gürültüler)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Dolayısıyla da peki, o, kolonun yerini tutar mı arkadaşlar? O, kolonun yerini tutar mı? Tutmaz arkadaşlar.

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, müdahale edin lütfen.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Sen daha yeni geldin, sana ne oluyor ki! Komisyonun başından beri burada mıydın sen?

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) - Ya, bu ne, bu ne ya?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Ya, sen daha yeni geldin.

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) - Olabilir.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Dolayısıyla da şimdi, bakın...

(Gürültüler)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Değerli vekillerim... Değerli vekillerim... Değerli vekillerim...

Sayın Özlale, lütfen dinleyelim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Dinlemek istiyor, duymak istiyor.

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) - Dinlemek istiyorum ya, dinlemek istiyorum.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Yanında.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Sabahtan beri neredeydin?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Allah Allah, size mi soracak nerede olduğunu ya!

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Sayın Vekilim, dinleyelim. Sayın Vekilim, tamam, sükûneti tesis edelim.

Buyurun Sayın Güneş.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Şimdi, arkadaşlar, bakın, bir belediye başkanı bile bunu yapabiliyor arkadaşlar.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Yargılansın ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Vatandaş bunu şikâyet etmeseydi kim bilecek arkadaşlar? Turizmde gelen arkadaş bunu tespit edebilir mi? Edemez. Dolayısıyla da periyodik aralıklarla bu gibi önemli -otel olsun, başka şey olsun- millete hizmet veren yerlerin zaman zaman bunların gözden geçirilmesi lazım. Diyelim ki binalar, işte, depremde bir sürü bina yıkılıyor ve bunlardan bazılarını baktığınız zaman dükkânlardaki kolonlar kesilmiş. Bunu şikâyet olmasa nasıl tespit edeceksiniz arkadaşlar? Dolayısıyla da burada hep beraber bu gibi olayların, gerçekten de üzücü olayların yaşanmaması için gerekli tedbirleri almamız gerektiğini ben düşünüyorum. Bundan sonra daha fazla denetlememiz...

Şimdi de otellere yaptırım çıkınca Bakanımıza diyorsunuz ki: "Ya, işte bu oteller nasıl bu şartları yerine getirecek?" Diğer taraftan da o zaman o yaptırımlara da uymazsak bir felaket olduğu zaman da "Siz suçlusunuz." diyorsunuz ve dolayısıyla da onun için hep beraber ülkemizde bu gibi kazaları önleyecek önlemler almamız lazım.

FETHİ AÇIKEL (İstanbul) - Yirmi beş yıldır iktidarsınız ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Diğer taraftan, tabii, ben kısaca Uşak ilimizden de bahsetmek istiyorum. Gerçekten de Uşak ilimiz turizm açısından gelişmeye açık bir il. Dünyanın 2'nci en büyük kanyonuna, 75 kilometre uzunluğunda, derinliği yer yer 150 metreye kadar uzanan bir kanyona sahibiz. Yine, aynı şekilde, Büyük İskender döneminde yapılmış olan Blaundus Antik Kenti'nde kazı çalışmalarına başladık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Sürenizi uzatıyorum.

Buyurun lütfen.

FETHİ AÇIKEL (İstanbul) - Evet, sizden önce de Anadolu'da bir şey yapıldığını kabul ettiniz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Onun için Sayın Bakanımıza teşekkür ederiz. Bu kazı çalışmalarının daha da hızlandırılmasını istiyoruz. Yine, aynı şekilde, milattan önce 2'nci yüzyılda yapılmış Clandras Su Kemerini gerçekten de -sizleri de Uşak'a davet ediyorum- görülmeye değer bir yer. Diğer taraftan, uzun yıllar içinde suyun taşı işlemesi neticesinde oluşmuş Taşyaran Vadimizi görmeyi isteriz. Yine, aynı tarafta, Uşak tabii ki pek çok medeniyetlere ev sahipliği yapmış bir şehir ve arkeoloji müzemiz de -sağ olsun- 2018 yılında hayata geçti, yeni yapıldı ve burada da en önemli, milattan önce 560 yılında yaşamış Lidya krallarına ait Karun hazineleri yine Uşak'ta sergilenmektedir. Sizleri bekleriz.

Sayın Bakanım, bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını diler, hepinizi saygıyla selamlarım.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Güneş.

Şimdi de son söz Sayın Resul Kurt'un.

Süreniz on dakikadır.

Buyurun.

RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, kıymetli bürokratlar, çok değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kapsamlı sunumları için Sayın Bakanımıza, bütçenin hazırlanmasında katkıları ve emekleri için de ilgili bürokratlara teşekkür ediyorum.

2002'de 11,9 milyar dolar, 2018'de 35,9 milyar dolar, 2024 yılında 61 milyar dolar, 2025 yılındaysa tahmini 64 milyar dolar olan turizm gelirleri dikkate alındığında, yirmi üç yılda dolar bazında yaklaşık 6 kata varan turizm gelirlerinde bir artış yaşanmıştır. Türkiye, doğal güzellikleri, tarihî zenginlikleri, kültürel mirası, medeniyet mirası, zengin mutfak kültürü, yöresel lezzetleri ve coğrafi çeşitliliğiyle turizm açısından dünya genelinde önemli bir konumda yer almaktadır. Bakanlığınızın yaptığı çalışmalarla ve geliştirdiği projelerle turizm potansiyelinde büyük bir ilerleme sağlanmıştır.

Sayın Bakanım, öncelikle, Adıyaman ilimize bugüne kadar her zaman olduğu gibi gösterdiğiniz ilgi ve desteklerden dolayı teşekkürlerimi sunuyorum. 6 Şubat depremlerinde Adıyaman ilimizdeki tarihî eserlerimizde ve kültürel varlıklarımızda meydana gelen hasarlarla ilgili kapsamlı çalışmalar yürütülmektedir. Sayın Bakanımız ve Bakanlık bürokratlarıyla da bu konuda sürekli iletişim hâlindeyiz, her zaman desteklerini görüyoruz, birlikte takip ediyoruz. Depremde ağır hasar alan Adıyaman Ulucami, Kab Camisi, Besni Kurşunlu Camisi ve diğer tarihî cami ve yapıların ayağa kaldırılması için rölöve ve restorasyon projeleri hazırlanmış, koruma kurulu tarafından onaylanmış restorasyon süreçleri devam etmektedir. Biz de Adıyaman'a gittiğimizde zaman zaman bu restorasyon süreçlerini yerinde inceliyoruz. Özellikle Adıyaman Ulu Camisi, Kap Camisi şehrimiz için büyük önemi olan eserlerimizdir.

Tarihî Cumhuriyet İlkokulu binası Millî Eğitim Bakanlığından Kültür ve Turizm Bakanlığına devredildi; bu binanın hem İl Kültür Müdürlüğü hem de müze olarak değerlendirilmesiyle ilgili çalışmalar, restorasyon süreci devam etmektedir. Tarihî Cumhuriyet İlkokulu Binası şehrimizin kültürel mirasını ve tarihini yansıtan önemli bir merkez hâline gelecektir. Depremde hasar alan tarihî ve kültürel miraslarımızın restorasyon süreçlerinde gösterdiğiniz ilgi ve alakaya teşekkür ediyor ve devam eden çalışmaların hızlandırılması için de desteklerinizi bekliyoruz.

Adıyaman ilimizde kütüphane ihtiyaçlarına yönelik yatırım programına alınan ve süreci başlatılan projelerin yanında merkez İndere, Kâhta, Sincik, Çelikhane ve Gerger ilçelerimizde modern, kapsamlı kütüphane binalarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Adıyaman ve çevresinde yapılan arkeolojik kazılar, bölgede tarih öncesi dönemlerden beri insan yerleşimlerinin var olduğunu göstermiştir. Perre, Palanlı, Haydaran ve Turuş'ta yapılan kazılar bölgede üst paleolitik döneme tarihlenen mağara yerleşimlerini ortaya çıkarmıştır. Palanlı köyündeki Palanlı Mağarası'nın milattan önce 40000 yıllarında kullanıldığı tahmin edilmektedir. Diğer bölgelerde yapılan kazılarda da yine 3000'li yıllara tarihlenen kalıntılara ulaşılmıştır. Nemrut Dağı, Perre Antik Kenti, Arsameia Antik Kenti, Cendere Köprüsü ve Kanyonu, Kızılın Kanyonu, Karakuş Tümülüsü, Kâhta Kalesi gibi çok sayıda tarihî esere ev sahipliği yapmaktayız. Ayrıca Safvan Bin Muattal Külliyesi de inanç turizmi bakımından önemli bir değerimizdir.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; şehrimizde önemli bir makam olan Apaziz'in türbesi de depremde hasar gördü. Alevi vatandaşlarımızın önemli bir ilgi ve alaka gösterdiği bu türbemin onarımına desteklerinizi bekliyoruz. Yine, Adıyaman merkez Kömür beldesinde on sekiz yıldır tamamlanamayan bir cemevimiz var. Kömür ve çevre köyler için önemli olan bu cemevine Alevi- Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığımızın destek ve katkılarını bekliyoruz. Sayın Cemevi Başkanımıza bu konuda destek olursak bölgedeki bir ihtiyacı da gidermiş oluruz.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; görüldüğü üzere Adıyaman, tarihî zenginlik bakımından, kültür bakımından önemli bir kadim şehirdir. Ayrıca önemle belirtmek gerekir ki şehrimiz zengin bir mozaik kültürüne sahiptir. Samosatlı mozaik sanatçısı Zosimos'un doğduğu topraklarda, Kommagene'nin 5 büyük kentinden 1'i olan Perre Antik Kenti'nde 5'inci yüzyıla ait ve ortasında cennet sahnesinin betimlendiği 133 metre karelik mozaik önemli bir eserdir. Özellikle belirtmek gerekir ki Zeugma Mozaik Müzesindeki eserlerin birçoğunun hocası, ustası Adıyaman Samsatlı Samosatlı'dır. Zeugma'da Aphrodite'in Doğuşu mozaikini

yapan Samosatlı Zosimos başta olmak üzere mozaik ustalarının çok sayıda uyuyan eseri olduğuna inanıyoruz. Nekropolüyle birlikte şimdilik yüzölçümü 82 hektar olarak belirlenen Adıyaman Perre Antik Kenti'nde 1980'lerde önemli mozaikler keşfedilmiş ancak bu keşifler, korunabilmesine ilişkin olanaklar sağlanmadığı için gün yüzüne çıkarılamamış. Üzerine 50-60 santim kalındığında toprak kapatılan Perre'nin toprak altındaki varlığı bilinen binlerce metrekare mozaığı gün yüzüne çıkmayı bekliyor. Adıyaman'da Perre Antik Kenti bölgesinde 10 bin metrekare kapalı alana sahip yeni bir müzeye ve bu kapsamda 5 bin metrekare Samosatlı Zosimos Mozaik Müzesinin planlamaya alınmasına ihtiyacımız var. Ayrıca, Adıyaman'da turistik tesis ve otel yapımı için de turizm arsası tahsisi, devlet teşvik ve desteklerinin verilmesi şehrimizin turizm potansiyeline büyük katkı sağlayacaktır.

Perre Kamulaştırma Projesi'nin 2'nci etabının 2026 bütçe planına alınması ve turizm gelişme bölgesi süreçlerinin hızlandırılması önem arz etmektedir.

Sayın Bakanım, Nemrut Dağı'nın tanıtımının yeterince yapılamadığına inanıyorum. Gerçekten büyük bir medeniyete ev sahipliği yapıyor Adıyaman. Kommagene Krallığı, barışın, huzurun, dönemindeki hem Roma hem İran tarafıyla ilişkileri olan barışçıl bir krallık ve iki yüz yıl hiç savaşımadan ayakta kalan bir krallık. Bu bölgeyi tanıtmak, bu bölgeden miras kalan eserleri tanıtmak çok önem arz ediyor. Bu kapsamda TGA'yla toplantılar gerçekleştiriyoruz, çok büyük desteklerini görüyoruz, Bakanlığınıza müteşekkirimiz. Bu desteklerin daha artırılmasını, özellikle profesyonel rehberlik hizmetlerinin sağlanmasını, Adıyaman'ımızın eşsiz kültürel ve tarihî varlıklarının turizm programlarına daha yoğun şekilde dâhil edilerek seyahat acenteleri ve tur operatörleriyle iş birliğinin sağlanması önem arz ediyor. Bu konuda da desteklerinizi bekliyoruz.

Sayın Bakanım, ülkemizin sanatı, kültürü, tarihî, gastronomiyi tek bir noktada birleştirmeyi başaran Türkiye'nin en kapsamlı festivali olan Türkiye Kültür Yolu Festivali Bakanlığınız tarafından büyük bir başarıyla düzenleniyor. Yine, terörsüz Türkiye süreciyle birlikte Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerinde "Bir Anadolu Şenliği" adı altında düzenlenen etkinlikler için, projeler için sizi ve Bakanlığınızı, ekibinizi tebrik ediyorum.

8 Kasım 2025 Cumartesi günü Adıyaman'da ünlü şefler Ramazan Bingöl, Esra Tokelli, Ayvaz Akbacak, Hatice Nur Ege'nin de katılımlarıyla gerçekleştirilen Adıyaman'da kadınların yöresel lezzetlerini sergilediği Adıyaman Mutfak Festivali büyük bir ilgi gördü. Adıyaman Mutfak Festivali'yle kentin gastronomi potansiyeli bakımından önemli olduğunu gördük.

Sayın Bakanım, seçim bölgem, memleketim Adıyaman tarihî doğal güzellikleri, kültürel zenginlikleriyle Türkiye'nin turizm potansiyeli yüksek şehirlerinden birisidir. Adıyaman mutfağı Güneydoğu Anadolu'nun zengin lezzetlerini yansıtmaktadır. Çiğ köfte, Adıyaman tavası, Besni tavası, hitap, dövmeç, içli köfte, ekşili köfte, parmak kebabı, cılbır, yapıştırma, şillik gibi çok sayıda yöresel lezzetleriyle bir gastronomi şehridir. Bu kapsamda Adıyaman'ın hem deprem sonrası moral ve motivasyonunun artırılması hem de şehrimizin gastronomi bakımından hak ettiği yere gelebilmesi için Adıyaman'ın Türkiye Kültür Yolu Festivali veya da Bir Anadolu Şenliği kapsamına alınması önem arz etmektedir.

6 Şubat depremlerinden olumsuz etkilenen turizm sektörü finans sıkıntısı çekiyor. Dolayısıyla, depremde hasar alan otellerin yeniden ayağa kaldırılabilmesi için düşük faizli kamu bankalarından sağlanacak imkânlarla turizm otelcilik sektörünün ayağa kalkması yönünde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Bir dakika daha sürenizi uzatıyorum.

RESUL KURT (Adıyaman) - Hemen kısaca arz edeyim.

Sayın Bakanım, bir diğer turizm sektöründe özellikle konaklama vergisi ve "booking.com"la ilgili sıkıntılar var. Konaklama vergisi, biliyorsunuz, esasen kazanç üzerinden alınıyor ama bir, iki, üç yıldız, dört yıldız, beş yıldız gibi otellerde sağlanan hizmetin sadece yıldız sayısına veya otelin niteliğine göre maktu bir tutardan alınması önem arz ediyor. "Booking" gibi satış kanallarında da KDV, konaklama vergisi dâhil tutar üzerinden komisyon alındığı için hem devletimiz hem turizm sektörü büyük zarar görüyor. Bu konuda da mutlaka bir çalışma yapılması gerektiği ve komisyonların bir sınırlandırmaya tabi olması, ayrıca KDV, konaklama vergisi hariç tutar üzerinden komisyon alınması yönünde çalışma yapılması gerekiyor.

Tekrar bütçemizin hayırlı olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Kurt.

Böylece Komisyon üyesi milletvekillerimizin söz taleplerini karşılamış bulunmaktayız.

Şimdi de Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimizin söz sürelerini tamamlayacağız. Biraz sonra okuyacağım listeye göre söz sırasını vereceğiz. Eğer sırasını geçiren vekillerimiz olursa tekrar dönüp söz veremiyoruz, o yüzden takip etmeleri önemli.

Yaklaşık 24 milletvekilimiz söz istemiş durumda.

1'inci sıradan başlıyorum: Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu, Aliye Coşar, Uğur Poyraz, Tamer Osmanağaoğlu, Mehmet Taytak, Gülcan Kış, Kadim Durmaz, İsmet Güneşhan, Bilal Bilici, Elvan Işık Gezmiş, Okan Konuralp, Ertuğrul Kaya, Yılmaz Hun, George Aslan, Sabahat Erdoğan Sarıtaş, Şeref Arpacı, Aykut Kaya, Özgür Erdem İncesu, İzzet Akbulut, Fethi Açıkel, Ahmet Baran Yazgan, Hüseyin Yıldız, Aysu Bankoğlu, İrfan Karatutlu.

Evet, ilk söz sahibi Sayın Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu.

Süreniz beş dakikadır.

Buyurunuz lütfen.

AYŞE SİBEL YANIKÖMEROĞLU (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Değerli Komisyon üyeleri ve bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kültür ve Turizm Bakanlığının 2026 yılı bütçesi 70 milyar lira olarak teklif edilmiştir ancak bu kaynağın nereye harcandığı ve ne kadarının kamu yararına dönüştüğü ciddi bir soru işaretidir.

Sayın Bakan, açıklamalarınızda 2025 yılında 65 milyon ziyaretçi ve 64 milyar dolar gelir hedeflediğinizi söylediniz. Yine, sizin açıklamalarınızdan yılın ilk dokuz ayında 50 milyar dolar gelir ve 50 milyon ziyaretçinin ülkemize geldiğini öğrendik ancak bu tabloya baktığımızda hedefler ile gerçekler örtüşmüyor ne yazık ki. Bunun nedenlerini öğrenmek isteriz.

Sektör temsilcileri Avrupalı turistlerin artık başka Akdeniz ülkelerini tercih ettiğini söylüyor. Türkiye'de tatil maliyeti her geçen gün artıyor, rekabet gücümüz zayıflıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Ses gitti.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bir dakika verdiniz.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Buyurun.

AYŞE SİBEL YANIKÖMEROĞLU (İstanbul) - Ayrıca otel doluluk oranları da pandemi sonrası en düşük seviyelere gerilemiş durumda yani turizmde kriz hâlâ sürüyor. Bu bütçe ve yönetim anlayışıyla hedeflerinize ulaşmakta zorlandığınız ortada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Ne yapıyorsunuz?

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Pardon.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Baştan başlayalım isterseniz.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Tamam, başlayabilirsiniz.

AYŞE SİBEL YANIKÖMEROĞLU (İstanbul) - Baştan mı başlayayım Başkanım?

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Başlayın.

AYŞE SİBEL YANIKÖMEROĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, Değerli Komisyon üyeleri ve bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kültür ve Turizm Bakanlığının 2026 yılı bütçesi 70 milyar lira olarak teklif edilmiştir ancak bu kaynağın nereye harcandığı ve ne kadarının kamu yararına dönüştüğü ciddi bir soru işaretidir.

Sayın Bakan, açıklamalarınızda 2025 yılında 65 milyon ziyaretçi ve 64 milyar dolar gelir hedeflediğinizi söylediniz. Yine, sizin açıklamalarınızdan yılın ilk dokuz ayında 50 milyar dolar gelir ve 50 milyon ziyaretçinin ülkemize geldiğini öğrendik ancak bu tabloya baktığımızda, hedefler ile gerçekler örtüşmüyor ne yazık ki. Bunun nedenlerini öğrenmek istiyoruz.

Sektör temsilcileri, Avrupalı turistlerin artık başka Akdeniz ülkelerini tercih ettiğini söylüyor. Türkiye'de tatil maliyeti her geçen gün artıyor, rekabet gücümüz zayıflıyor. Ayrıca otel doluluk oranları da pandemi sonrası en düşük seviyelere gerilemiş durumda yani turizmde kriz hâlâ sürüyor. Bu bütçe ve yönetim anlayışıyla hedeflerinize ulaşmakta zorlandığınız ortada.

Sayın Bakan, önemli bir konuya daha değinmek istiyorum. Bütçe verilerine baktığımızda denetim sayılarında da ciddi bir düşüş görüyoruz. Geçen yıl 7.380 tesis denetlenmişti, bu yıl hedef 4.200'dü, yıl sonu gerçekleşmesi 3.750 civarında olacak. 2026 hedefi ise yalnızca 4 bin tesis. Oysa Türkiye genelinde yaklaşık 22 bin tesis var yani toplamının beşte 1'i bile denetlenemiyor.

Tekrar vurgulamak istiyorum: Geçen yıl 7.380 tesis, bu yıl 3.750 tesis denetlenmiş; 2026'da yalnızca 4 bin tesis denetlenecek. Neden her geçen yıl denetleme rakamlarını azaltıyorsunuz? Buradaki amaç nedir, öğrenmek istiyoruz.

"Nasıl olsa hesap vermiyoruz. Daha çok yangın, daha çok ihmal ve can kayıpları olması önemli değil." diye mi düşünüyorsunuz? Kartalkaya'da yaşanan acı olay hâlâ yürekleri yakarken denetimlerin azaltılması kamu güvenliğine yönelik açık bir ihmal değil midir? Sayın Bakan, İstanbul dünya çapında bir markadır; 8 bin yıllık tarihiyle 3 imparatorluğa başkentlik yapmış bu şehir, Türkiye turizminin göz bebeğidir ama bu potansiyel hâlâ tam değerlendirilemiyor, birçok tarihî yapı restore edilmeyi bekliyor, hatta bazıları yok oluyor.

Ayrıca, bir şey daha eklemek istiyorum: Geçen seneki bütçe sunumunuzda Anadolu yakasını ihmal ettiğinizi belirtmiştiniz. Görünen o ki bu bütçede de ihmal edilmiş. Peki, Sayın Bakan, İstanbul'un yarısını oluşturan bu bölgeyi neden yıllardır görmezden geliyorsunuz?

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi kültür varlıklarının korunması için kapsamlı çalışmalar yürütüyor; son dönemdeki operasyonlara rağmen son altı yılda 36 binden fazla restorasyon, 34 tamamlanan, 32 devam eden yeni müze ve 73 yeni kütüphane projesi hayata geçirilmiştir.

Bir diğer tartışılmalı konu da Haydarpaşa ve Sirkeci Garlarının yirmi dokuz yıllığına devredilmesidir. "Kültür ve sanat adası olacak." diyor ama süreç şeffaf değil. Kamu yararı mı gözetiliyor yoksa ticari rant mı? Bu alanlar halkın malıdır, geçmişine, aslına ve kamusal niteliğine uygun şekilde kalmalıdır.

Sayın Bakan, bütçe sadece para değildir, bir vizyondur; kaynaklar doğru alanlara yönlendirilmezse, denetim, şeffaflık ve yerel iş birliği sağlanmazsa başarı mümkün değildir. Biz bu bütçenin kamu yararı için kullanılmasını istiyoruz. Denetim raporları kamuoyuna açık olmalıdır. Kültürel ve doğal varlıklarımız korunmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyorum Sayın Yanıkömeroğlu.

Şimdi de söz sırası Sayın Aliye Coşar'da.

Buyurunuz lütfen.

ALİYE COŞAR (Antalya) - Sayın Bakan, ihmaller zinciri Kartalkaya Otel yangınında, başka bir ülkede istifa getirecek bu faciada kendinizden başka herkesi sorumlu tuttunuz; 78 vatandaşımızın hayatını kaybetmesinin baş sorumlusu sizsiniz.

Turizm, ülke ekonomisine en çok katkıyı sağlayan sektörlerden biridir. Artan maliyetler, yüksek enflasyon ve yanlış politikalar sektörün devamlılığını tehdit etmektedir. Ülke turizmi hâlâ büyük ölçüde yaz aylarına sıkışmış durumdadır, kış geldiğinde birçok tesis kapanmakta, çalışanlar işsiz kalmaktadır. Turizmi on iki aya yaymak artık bir tercih değil bir zorunluluktur ancak Bakanlığın bu konuda somut adımlar atmadığı açıktır.

Ülkede yaşanan ekonomik kriz, yaşanan hukuksuzluklar turizmi derinden sarsmaktadır. Türkiye, Akdeniz ülkeleri arasında en pahalı destinasyonlardan biri olmuştur. Bu durum rekabet gücümüzü zayıflatmakta, turist tercihlerini başka ülkelere yönlendirmektedir. Enflasyon, maliyetlerdeki artış sektörü zor durumda bırakıyor. Turizm enflasyonu açısından Türkiye, Avrupa'da açık ara öndedir.

Turizmin on iki aya yayılmaması nedeniyle sektörünün en önemli sorunu nitelikli personel eksikliğidir. Çalışanların yıl boyu istihdam edilmesi ve sektörde bir istikrarın sağlanması artık bir hedef değil, bir zorunluluk olmalıdır. Tamamı merkezî bütçeye giden konaklama vergisi, nüfusunun 10 katına hizmet veren yerel yönetimlere de bırakılmalıdır, bu adaletsizlik artık sona ermelidir.

Sayın Bakan, 2025 Ocak-Eylül döneminde ziyaretçi sayısı 49 milyon 992 bin kişi ve gelir de 50 milyar dolardır ancak turizm gelirinin yükselişi, enflasyon kaynaklı fiyat artışlarından kaynaklanmaktadır. 2025'in ilk yarısında doluluk oranları beklentilerin altında kalmış, fiyat rekabeti artmıştır, yılın ikinci yarısında fiyat indirimi yapılmak zorunda kalınmıştır. Turist sayısında ilk 5 ülke arasında yer almamıza rağmen, turizm ekonomik büyüklüğünde rakip destinasyonların gerisinde kalınmıştır. Ekonomik kriz nedeniyle yerli turist için tatil lüks hâle geldi, iç pazar daraldı. Antalya'da turistlerin büyük kısmı otelden dışarı çıkmamaktadır. Şehrin tanıtımı ve turizm esnafı için, gelen turistlerin dışarıya çıkması için alternatifler üretilmelidir.

Sayın Bakan, Antalya dünyada en çok ziyaret edilen 4'üncü şehir olmasına rağmen turizmi etkileyen ulaşım sorunu hâlen çözülememiştir. Manavgat ve Alanya için önemli olan otoyol projesine bile bu yıl başlanabildi, böyle bir turizm kentinde zaruri olan otoyol projesi bile yıllardır yapılamadı.

Kaş'ın ekonomisi, istihdamı için önemli olan villa turizmciği belge zorunluluğu nedeniyle durdu, bunun için yeni bir düzenleme getirilmelidir.

Kemer-Çamyuva'da atık su arıtma tesisinde bölge halkını rahatsız eden kötü koku sorunu giderilmemiştir, acil çözüm beklemektedir. Bunun yanında, turizm yatırımı adı altında ormanlarımız ve kıyılarımız özel şirketlere peşkeş çekilmektedir. 26 Haziran 2025 tarihli yönetmelikte, Bakanlığa tasarruf hakkı verilen orman alanlarından kıyı kenar çizgisinin deniz tarafında kalan alanlar için "Tahsis sınırları içinde dâhil edilebilir." denilmektedir. Yönetmelik Anayasa ve Kıyı Kanunu'na aykırıdır.

Antalya halkı altmış üç yıllık Arkeoloji Müzesinin raporu bile açıklanmayan depreme dayanıksız olduğu bahanesiyle yaz ortası kapatılıp yargı süreci devam ederken gece yarısı hukuksuz yıkılışını unutmayacak. Antalya Müzesi kentin hafızasıydı, yıkılması kültürel mirasımıza ihanettir. Antalya Kültür Yolu Festivali'nde Şapkalarla Atatürk sergisi neden iptal edildi? Kültür Bakanlığını siz mi yönetiyorsunuz yoksa gericiler mi yönetiyor? Sizden bu konuda da açıklama bekliyoruz.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Coşar.

Şimdi de söz sırası Sayın Uğur Poyraz.

Süreniz beş dakikadır.

Buyurunuz lütfen.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, Sayın Komisyon ve Kültür Turizm Bakanlığının değerli bürokratları; hiçbir suç cezasız kalmaz, bu söz toplum olarak yaşama kararının ve toplumsal sözleşmenin en büyük vaatlerinden biridir. Bu biçimiyle de kurumlara olan güvenin, kurumların sahip olduğu gücün, denetimin, teftişin, yargının, şahsi menfaatlerin, yanlış işlerin er geç düzeltilceğine olan inancın yani devlete ve kurumlara olan güvenin esasıdır. Geldiğimiz noktada ise Türkiye'de artık devletin millete, milletin ise devlete güveni kalmamıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı da uzun zamandır bu güvensizliğin öznesi hâline gelmiştir.

Sayın Bakanın turizm sektörünün en büyük tur operatörü olduğu gerçeğini bir kenara bırakırsak uzun zaman gözlerden ırak olmanın sefasını sürdüler. Zaten Bakanlığın kültürle bir ilgisi yoktu, turizm de deniz, güneş ve kumdu lakin arka arkaya yaşanan olaylar bu gözlerden ıraklığı sona erdirdi. Orman yangınları sürerken yeni otel ruhsatları verilmesi, deprem felaketiyle yüzleştığımız zamanlarda koyların, körfezlerin imara açılması, turizm sektöründeki çalışanların güvencesizliği, Anayasa'ya ayaklarının altında çiğnemeye doymayan iktidardan alınan cüretle kıyılarımızda, sahillerde vatandaşımızın ayağını suya sokacak yer kalmaması derken en nihayet Bakanlığınız ve şahsınızda bu güvensizliğin öznesi oldunuz.

Turizm bacasız fabrikaydı, bize böyle öğretilmişti, döviz kaynağımızdı, ne istiyorsa verilmeliydi. Antalya Milletvekili olunca anladım ki turizm bir fabrika değil, âdeta bir feodal krallıkmış. Milyonlarca serf çalışır, krala bağlı derebeyleri tüm ganimeti toplamış. İşte bugün Sayın Bakan serf mi, derebeyi mi, kral mı olduğunuz sorusu hem sizin hem mesai arkadaşlarınızın hem kendinize sormanız hem de dürüstçe kendinize cevap vermeniz gereken asli sorudur. Vakıf düşkünü iktidarın bu yapıları yönettiği yer ile otelleri yöneten yerin aynı yer olduğunu da Yunus Emre Vakfı skandalıyla öğrenmiş olduk. Sonra anladık ki 100 milyonlarca lira yolsuzlukla anılan isimler hem iktidarın hem ortaklarının, vitrin isimlerinin canından çok sevdiği yakınlarıymış. Şaşırdık mı? Elbette şaşırmadık ama artık siyaset kurumu adına, sizler adına utanmaktan biz bıktık, biz usandık. Kayıtlar çıktı ortaya, yolsuzluktan haberdar olduğunuz kararlara konulan şerhlerle ortalığa saçıldı. İki sene vakfın teftiş görmemesi için verdiğiniz olağanüstü çabanın cüreti elbette davulu tutmanıza rağmen tokmağın başka elde olduğu farkındalığınızdı ve dahası, o tokmağı tutan elin en üst makam olması sizi atayan, koruyacak hatta ne olursa olsun kurtaracak tek makam olmasıydı.

Denetim ve teftiş karşıtlığınızın artık sizin için bir davranış modeli olduğuna ilişkin bizlerdeki farkındalık ise Kartalkaya faciasıyla ortaya çıktı. Facianın boyutuna rağmen toplumda "Kılınızı bile kıpırdatmadınız." imajı öne çıktı. Denetimden sorumlu 9 Bakanlık personeline ısrarla soruşturma izni vermeme kararınızla imajınızı aslında bir gerçeklik hâline getirdiniz, hem beyinlere hem vicdanlara bizzat siz yerleştirdiniz. Mesela, bir bakan böylesi bir faciada neden birilerini korumak ister? Dün Ortaköy'de yedikleri yemekten zehirlenen 6 yaşındaki Muhammet, 3 yaşındaki Masal'dan sonra bugün anneleri Çiğdem de hayatını kaybetti. Dilovası'nda 6 işçinin öldüğü parfüm deposunda çalışan 15 yaşındaki Zeynep denetim ve önleme şahit olmadığını söyledi. Zaten tesadüfen yaşıyorsak başımıza her gelene ecel ve kader demekle yetiniyorsak sizlere gerek yok, kurumlara ve onun başındakilere de gerek yok, vergi vermemize de gerek yok, tüm bu bürokrasiyi boşa masrafa sokmanın da bir anlamı yok. Bu bütçeyle bize sadece başsağlığı dilemekle memur olan memurları besleyeceksek beslemeyelim; inanın, çok daha iyi. Başsağlığı dilemekten sorumlu Beştepe sekreteralarına da hiçbir surette ihtiyacımız yok. Sevdiklerini ihmal ve denetimsizlikle rant uğruna yitiren insanlara karşı hiç mi empati kurmadınız mesela? Bir eş, bir baba olarak bu duyarsızlığın, bir bakan olarak bu keyfiyetin ve rahatlığın vicdanınızda açtığı bir yara da mı yok? Sizin alıp uygulamanız gereken kararı, o imtina ettiğiniz denetimin, teftişin, hatta yargılamanın yolunu "Ankara'da hâlâ hâkimler varmış." dedirten Danıştay açtı. Türk milleti için yeni bir sloganın da öznesi maalesef siz oldunuz. Ankara'da artık makamların sahibi yok, Ankara'da artık makamların bekçileri var.

Teşekkür ediyorum tahammülünüz için.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Poyraz.

Şimdi de Sayın Tamer Osmanağaoğlu.

Buyurunuz lütfen.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Bakanlığımızın kıymetli bürokratları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şüphesiz, insanın oluşturduğu kültür, yine toplum üzerinde oluşturduğu dönüştürücü etkisiyle her zaman insanı doğrudan etkileyen, dolayısıyla milletlerin karakterini belirleyen dinamik bir güçtür. Kendi içinde de dinamik olan kültürün millî şuuru beslemesi ve millî kültür hâline evrilmesi ise kültür kalemlerinin üretim ve aktarım ortamlarının çağın gereklerine göre takip edilmesiyle mümkündür. Bu minvalde, Kültür ve Turizm Bakanlığımızın dijital dönüşüme ve gelişime açık olması, bu süreci bugüne kadar iyi yönetmesi, dijital dönüşümü ciddiye alması yerinde ve isabetli bir tutumdur. Diğer yandan, belirlenen ve keşfedilmeyi bekleyen turizm destinasyonlarıyla dünyanın en popüler turizm destinasyonlarına sahip ülkemizde deniz turizmi ve kültür turizmi alanlarında yeni destinasyonların turizme kazandırılması hususunda atılan adımlar da kültürel mirasa sahip çıkılması kadar önem arz etmektedir. Bir noktada, değerlerimizi sahiplenmek, gelecek nesillere aktarılacak üzere bizlere emanet edilmiş doğamız başta olmak üzere, eserlerimize ve kıymetlerimize sahip çıkmak en önemli sorumluluklarımızdandır.

Sayın Bakanım, yurt genelinde saygıdeğer Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Bey'in talimatlarıyla "Derdin derdimizdir." sohbet programlarını gerçekleştirdiğimiz, bu programlar kapsamında gerçekleştirdiğimiz çalışmalarda seçim bölgesi İzmir'de de bazı beklentiler olduğuna şahitlik etmiş bulunuyorum. Mesela, Konak ilçesi Akdeniz Mahallesi 1002 ada 5 parselde kayıtlı 657 metrekare yüz ölçümlü taşınmazın İzmir Restorasyon ve Konservasyon Bölge Laboratuvarı Müdürlüğü hizmet binası olarak Bakanlığımız Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü adına tescilli olduğu bilinmektedir. Söz konusu taşınmazın restorasyonu amacıyla çalışmalar yapıldığı da bilinmektedir. Bu çalışmalara bir an önce başlanarak nihayete erdirilmesi beklentiler arasındadır. Ayrıca, hâlen İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından aktif bir şekilde kullanıldığını bildiğimiz İzmir Arkeoloji Müzesi Kompleksi içerisinde yer alan Konak'taki yapının güçlendirilmesi ve restorasyonunun yapılması için gerekli çalışmaların başlatılması için de beklentiler mevcuttur. İzmir'imize değer katacak, kültürel mirasımızın yaşanması ve yaşatılması için büyük katkı sunacağına inandığımız efe ve zeybek müzesinin de İzmir'e kazandırılması yerinde olacaktır. Bu projeye ilgili Bakanlığımıza tahsisli Çakırağa Konağı'nın uygun olduğu düşünülmektedir. Yine, Dikili ilçemizde Bakanlığımızın da teşvikleriyle Dikili ilçemizin turizm destinasyonlarının belirlenmesiyle ilgili bir çalışma yapılması da yerinde olacaktır.

Sayın Bakanım, cumhuriyetimizin geçmişi ve geleceği arasında âdeta bir kültür köprüsü görevi ifa eden İzmir'imizle ilgili bir hususa binaen de sizlere şükranlarımı sunmak istiyorum. İzmir'deki eski TEKEL binasının Kültür Sanat Fabrikasına dönüştürülmesi ve binlerce vatandaşımızın burayı ziyaret etmesi sebebiyle sizlere ve Bakanlık teşkilatınıza teşekkür ediyorum. O binlerce ziyaretçi arasında olmaktan ve oradaki faaliyetlere şahitlik etmekten dolayı da ziyadesiyle çok mutluyum. Yüz kırk yıllık binanın böylesine güzel bir vesileyle değerlendirilmesi, İzmir'ilerin yeni buluşma noktası olması başarısını göstermesi, söz konusu projenin geri dönüşüm projeleri arasında örnek ve tamamlanan projelerden biri olması İzmir'imiz için büyük kazanımdır. Bundan dolayı bütün Bakanlık teşkilatına teşekkür ediyorum.

Bütçenizin devletimize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum, teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyorum Sayın Osmanağaoğlu.

Şimdi de söz sırası Sayın Mehmet Taytak'ta.

Buyurunuz lütfen.

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) - Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri; Kültür ve Turizm Bakanlığımız bu milletin bin yıllık birikimini koruyan, geçmişi geleceğe bağlayan, şehirlerimizin kültür, tarih ve turizm potansiyelini büyüterek geleceğe taşıyan önemli bir görev üstlenmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığımızın bütçesini konuşurken yalnızca rakamları değil, ülkemizin kültürel hafızasını, sanatını, kimliğini ve turizmdeki gücünü konuşmuş oluyoruz. Sunumunuzda ülke genelinde yapmış olduğunuz hizmetleri ve gelecek için hayata geçireceğiniz projeleri paylaştınız; başarılar diliyoruz.

Sayın Bakanım, Afyonkarahisar Frigya uygarlığından Selçuklu'ya, Osmanlı'dan cumhuriyete kadar pek çok medeniyetin izlerini taşıyan, Anadolu'nun kültürel havzasında derin bir yer tutan şehrimizdir. Özellikle Frig Vadisi'nin "ikinci Kapadokya" olarak tanıtılmasında Bakanlığınızın yürüttüğü tanıtım çalışmaları sayesinde yerli ve yabancı turistler Frig Vadisi'ni daha yakından tanıma fırsatı bulmuştur. Termal kaynaklarımız sağlık turizmi açısından büyük önem taşımaktadır. Bakanlığınız bu alandaki projelerini destekleyerek şehrimizin önde gelen merkezlerden biri olması için çaba göstermektedir. Afyonkarahisar Kalesi ve Ulu Cami çevresindeki restorasyon çalışmaları şehrin tarihî karakterini gelecek nesillere taşımak açısından değerli olmuştur. Bakanlığınız Afyonkarahisar'ın çok yönlü turizm potansiyelini gastronomi turizmi aracılığıyla yöresel lezzetlerimizin tanıtılması, festivaller ve kültürel etkinliklerin düzenlenmesiyle güçlendirmiştir. Ayazini, Emre Gölü, Akdağ Tabiat Parkı, vadileri, yaylaları, şelaleleri turizme kazandırılarak ilimize gelen turist sayısı artırılmış ve misafirlerin konaklama süresi uzamıştır. 2025 yılı Ekim ayına kadar şehrimiz yaklaşık 297 bin ziyaretçi ağırlamıştır, bu da yapılan planlı çalışmaların ve yatırımların etkisini açıkça göstermektedir.

Sayın Bakanım, Afyonkarahisar'da bulunan Ulu Cami, Kocatepe Yukarı Cami, Bolvadin Alaca Cami, Bolvadin İmareti Cami, Sinanpaşa Boyalı Külliyesi, Eğret Han, Karacaahmet Türbesi, Sülüm Cami, Karakatip Cami, Gedik Ahmet Paşa Cami Vakıflar Genel Müdürlüğünce restorasyon, büyük ve küçük bakım, onarım bekleyen eserlerdir; ilgilerinizi bekliyoruz.

Sayın Bakanım, Afyonkarahisar genelinde devam eden 8 farklı arkeolojik kazı, yüzey araştırması ve restorasyon projeleri kültür mirasımız açısından büyük ve kritik öneme sahiptir. İlimizin tarihî potansiyelini açığa çıkarma hedefiyle yürütülen bu kıymetli çalışmaların hız kesmeden ve daha kapsamlı bir şekilde ilerlemesi için Bakanlığınızın desteklerinin artırılmasını talep etmekteyiz.

Sayın Bakanım, kültür ve sanat alanının taşıyıcı gücü insan faktörüdür. Arkeologlar, sanat tarihçileri ve müze araştırmacılarımız kültürel miras uzmanlarıdır. Bu kardeşlerimizin özlük haklarını güçlendirme çalışmasında verdiğiniz destekler çok kıymetlidir. Çalışmaların hızla tamamlanacağına inanıyor, bu kararlı irade için şahsınıza çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, Afyonkarahisar'ın büyük hattatı Ahmed Şemseddin Karahisârî'nin İstanbul Sütlüce Türbesi Türk-İslam sanatımızın önemli bir simgesidir. Geçen yıl Sütlüce Mahmud Ağa Camisi haziresindeki türbeyi ziyaret ettiğimizde restorasyon ihtiyacını gördük. Konuyla ilgili olarak dosyayı Bakan Yardımcımız Gökhan Yazgı Beyefendi'ye ilettik, kendisi konuyla ilgilenmektedir, sizin de bu konudaki desteklerinizi bekliyoruz. Karahisârî'nin Kanuni Sultan Süleyman için yazdığı ve Topkapı Müzesinde korunan büyük ebatlı Kur'an-ı Kerim en önemli eserlerindendir. Türbenin restorasyonu kültürel mirasımız için büyük bir değer taşımaktadır çünkü bu eser en önemli eserdir, Sayın Cumhurbaşkanımızın, sayın devlet büyüklerimizin zaman zaman misafirlerine ya da uluslararası gelen misafirlerine takdim ettikleri bir Kur'an-ı Kerim'dir, inşallah bu konunun takip edilmesini istiyorum.

Ben bu duygu ve düşüncelerle Bakanlığınızın bütçesinin devletimize, milletimize, ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ederim Sayın Taytak.

Şimdi de söz sırası Sayın Gülcan Kış.

Buyurunuz lütfen.

GÜLCAN KİŞ (Mersin) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Bakanlığın değerli bürokratları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime seçim bölgem Mersin'den başlayacağım. Mersin Anadolu'nun en büyük kültürel mozaikidir. Üç semavi dinin aynı mezarlıkta yan yana yattığı, birlikte yaşam kültürünün dünyadaki tek örneğine sahip barış kentidir. Soli Pompeiopolis'den, Uzuncaburç'a, Kanlı Divane'den St. Paul'a, Kız Kalesi'nden Anamurium'a uzanan kadim bir medeniyet koridorudur. Türkiye'nin en zengin arkeolojik envanteri Mersin'dedir ve bu miras her yıl biraz daha yok olmaktadır. Mersin'in bu kadar turizm zenginliğini göz ardı etmek, bu bütçenin Mersin'e yaptığı büyük bir haksızlıktır. Bu bütçe, Mersin'in emeğini, tarihini, kültürünü ve turizm potansiyelini yok sayan bir bütçedir. Bütçeden Mersin'e kırıntı ayrılırken nüfusu ve kültürel mirası daha az illere katbekat ödenek verilmesi planlanma değildir, açık bir lobi çalışmasıdır. Mersin'in kaderini hiçbir lobinin de insafına bırakmayacağımızı söylemek istiyorum. 321 kilometrelik sahil şeridinde sahip Mersin'imizde hâlâ kruvaziyer iskelesi yoksa Kazanlı Kıyı Kesimi Projesi otuz yıldır bekliyorsa, Tarsus Gülek Karboğazı Turizm Bölgesi hâlâ açılmıyorsa, restorasyonlar yarım kalıyorsa bu sorun kaynak sorunu değildir, sadece siyasi tercih sorunudur. Sayın Bakan, Türk arkeolojisinin "altın çağı" diyorsunuz, o hâlde, soruyorum: Bu altın çağda Mersin neden yok? Soli kazıları neden hızlanmıyor? Uzuncaburç neden dünya destinasyonu hâline getirilmiyor? TGA'nın tanıtımlarında Mersin teknik olarak yer alıyor ancak görünürlüğü o kadar düşük ki Mersin'i dünya turizmine taşıyacak bir etki de yaratmıyor. Go Türkiye vitrinine baktığımızda Mersin potansiyeliyle kıyaslandığında yok sayılıyorsa bu da siyasi bir tercihtir.

Gelelim Devlet Tiyatrolarına, sanatın onurunu korumak yerine sahneyi daralttıkça daraltıyorsunuz. 81 yaşındaki usta sanatçı Bilge Şen "Yoksulluk sınırının altındayım." diyorsa bu kültür politikanızın aynasıdır.

Vakıflar Genel Müdürlüğüne gelince tarihi koruması gereken bu kurum bir emlak şirketi gibi yönetiliyor. 41 taşınmaz kirada ama kime, kaç, nasıl verildi, bilen yok, şeffaflık yok, hesap veren de yok. Mersin bakımından daha vahimi şunu söylemek istiyorum: Mersin'in en büyük arkeolojik yüklerinden birini taşıyan Mersin'de Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün olmamasını da sizlere sormak istiyorum.

Gelelim cemevlerine, bu ülkenin milyonlarca yurttaşının ibadethanesini hâlâ tanımıyorsunuz. Bir dönem bu mekânlara "cümbüş evi" dediniz -maalesef ülkemizi hâlâ bu zihniyet yönetiyor- sonra cemevlerini bir daire Başkanlığına bağladınız. Sünniler, Ermeniler, Rumlar, Yezidiler, Çerkezler için öyle bir birim var mı, sormak isterim. Yok çünkü cemevini ibadethane olarak hâlâ kabul etmiyorsunuz. Asıl mesele burada idari bağ değil, mesele eşit yurttaşlık cesaretini göstermektir.

Turizm Geliştirme Ajansına bakınca dünyanın en büyük tanıtım bütçelerinden biri elinizde ama şeffaflık yok, denetleyen siz, denetlenen siz. "Rekor görüntülenme..." diyorsunuz, kaç, hangi ajansa, hangi ihaleyle söyleyemiyorsunuz çünkü söyleyemeyeceğiniz şeyler yaptınız.

Ve Kartalkaya, acının en büyük adresi. Kurumlarınızın ihmali ve denetimsizliği 78 vatandaşımızı göz göre göre ölüme götürdü. Sayın Bakan, sizin şirketiniz ETS'de tavsiye edilen otel listesinde. Kapısında da kocaman "Turizm Bakanlığı tarafından denetlenmiştir." tabelası vardı. Otel yöneticileri müebbet aldı ama Bakanlıkta tek suçlu yok. Yeni Kartalkayalar yaşanmasın diye neyi değiştirdiniz, sormak istiyorum Sayın Bakan.

Bu bütçede kültürü büyütüyorsunuz, sanatı desteklemiyorsunuz, turizmi de geliştirmiyorsunuz. Bu bütçe, şeffaf olmayan ajansların, liyakatsiz atamaların ve Mersin gibi kadim şehirleri yok sayan bir zihniyetin de bütçesidir ama bizler buradayız, sanatçılar için buradayız, Mersin için, bu ülkenin kültür mirası için buradayız.

Sayın Bakan, bu bütçeyi hazırlayanların ne düşündüğünü çok iyi biliyoruz. Nasıl olsa geçecek diyenlere karşı bu bütçeyi şiddetle reddediyoruz çünkü kabul edersek işte o zaman ülkemizin kültürüne de turizmne de gerçekten ihanet etmiş oluyoruz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkürler Sayın Kış.

Şimdi de Sayın Kadim Durmaz...

Buyurunuz lütfen.

KADİM DURMAZ (Tokat) - Sayın Başkanım, çok değerli Komisyon üyelerimiz, Sayın Bakanımız, kıymetli bürokratlarımız ve değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Tokat Anadolu'nun kıymetli bir ili, Mevlâna'nın "Tokat'a gitmek gerek çünkü Tokat'ta insan ve iklim mutedil." diye övdüğü bir şehirdir; yine, Hacı Bektaş Veli'nin "Âlimler konağı, fazıllar yurdu, şairler yatağı." dediği ildir. Yine, Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Tokat'tan şöyle bahseder: "Gariplerle dosttur, kin tutmaz, hile bilmez, yumuşak huylu insanlar diyarıdır."

Yaklaşık 613 köyü, 28 kasabası ve 12 ilçesi vardır ve burada 3 Arnavut kökenli köyümüz, 12 Gürcü yurttaşlarımızın, 15 Balkan göçmeni yurttaşlarımızın, 25 Kürt kökenli yurttaşlarımızın, 66 Çerkez kökenli yurttaşlarımızın, 218 Türkmen, Alevi, Bektaşî yurttaşlarımızın, 13 de karışık, kardeşçe yaşadıkları Anadolu'nun kültür mirasının başkenti gibidir. İşte, burada, öyle ilginç şeylere tanık olabiliyorsunuz ki Sıraç Türkmenleri, "Anşa Bacı" denen kadın 50'ye yakın köyü kardeşçe bir arada tutup bir geleneği, bir

kültürü, bir mirası sürdürüyor. Yine, Zile ilçemizde yaklaşık dört yüz elli yıldır hiçbir camiden cenaze kalkmıyor, şehrin merkezinde herkesin kutsal bildiği, bütün insanların da oradan beraber, omuz omuza, el ele verip gönül birliğiyle uğurladıkları "musalla" denen bir kültürün olduğu bir kent. Şimdi, böyle bir kent Anadolu'nun mayası olan 7 ulu ozandan "Gafil gezme şaşkın bir gün ölürsün/ Dünya dolu malın olsa ne fayda." diyen, yine, "Seyyah olup şu âlemi gezerim/ Bir dost bulamadım gün akşam oldu/ Kendi efkârımca okur yazarım/ Bir dost bulamadım gün akşam oldu." diyen Kul Himmet'in, yine, "Derviş Alim der nefesim haktır/ Hak diyen dillerden hiç şüphem yoktur/ Cehennem dediğin dal odun yoktur/ Her can ateşini bile götürür." diyen Derviş Ali'nin olduğu ve cumhuriyet döneminde görme engelli, hepinizin de yakinen bildiği "El vurup yaremi incitme tabip / Üç yüz altmış beş günüm yandı ha yandı / İzzetli, hürmetli bilirim seni." diyen Âşık Sadık Doğanay'ın şehri. Bunların sayısını oldukça artırabiliriz.

Sayın Bakanım, Âşık Sadık Doğanay'ın taliplerinin alıp kendine armağan ettiği evi Zile merkezde bulunuyor. Bu ev ahşap, kerpiçten yapılmış bir ev, uçmak üzere. Bakanlığımızın ona bir el uzatıp o evi müze hâline, ozanlar müzesi olur, bugün gördüğünüz bir şekilde kayıt altına alınması bizim bölgemizin önemli bir ihtiyacıdır.

Tabii, Tokat, gerçekten de merkeziyle, Zile'siyle, Niksar'ıyla, Sulusaray'da 2,5 Efes büyüklüğünde Sebastapolis Antik Kenti'yle, Turhal Kalesi'yle, yine, Bizans'tan, Selçuklu'dan, Osmanlı'dan, Hititlerden kalmış mirasları barındıran Anadolu'nun açık hava müzesi ama ne acı ki biz bunu gerek yurt içi ve yurt dışında yeteri kadar tanıtıp buraya katkı sunamadık. İşte bu güzel ilin Sayın Bakanım, bir kültür merkezi yok.

Yine, bu ilimiz yol bağlantılarıyla yani -Hititler- Çorum, Amasya, Tokat, üçünü birbirine bağlayacak yol ve turizm planlamasından oldukça uzak. Amasya'da turistler bir gün yatıyor, ikinci gün yatabilmesi için 40 kilometre bir yol bağlantısı var. Zile üzerinden Maşat Höyük'ü, Zile Kalesi'ni, Sezar'ın "Veni, vidi, vici." "Geldim, gördüm, yendim." dediği yeri, Balıca Mağarası'nı ve Tokat'ı görebileceği bir iklimin sağlanması lazım.

Yine, 18 kilometreyle Kapadokya'ya uzanan güzergâh Zile-Çekerek yolunun bağlantısının yapılması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KADİM DURMAZ (Tokat) - Tokat Zile Türkiye'de ender illerde rastlanan yaklaşık olarak 3.400 tescilli evi ve konağı barındıran bir kent.

Bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Durmaz, sağ olun.

Şimdi de söz sırası Sayın İsmet Güneşhan'da.

Buyurun lütfen.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; bugün burada sadece bir bütçeyi değil, aynı zamanda bir anlayışı da tartışıyoruz. Kültür ve Turizm Bakanlığının önümüze koyduğu rakamlar büyük ama bu büyük bütçenin arkasındaki vizyon ne yazık ki dar ve yüzeysel. Rakamlarla övünüyor ama ortaya konulan işler bu ülkenin kültürel zenginliğini korumaktan çok uzak. Kültür ve Turizm Bakanlığı için bu yıl öngörülen bütçe yaklaşık 70 milyar lirayı buluyor ancak burada sormamız gereken basit bir soru var: Bu para gerçekten halk için mi harcanıyor, yoksa vitrin süsü olarak mı kullanılıyor? Her yıl aynı cümleleri Sayın Bakandan duyuyoruz: "Turizmi on iki aya yayacağız, kültürü her yere taşıyacağız." Fakat her sene aynı şehirlerde aynı isimlerle aynı gösteriler yapılıyor. Kültür denilince akla birkaç konser, birkaç fuar, birkaç reklam filmi geliyor. Bugün sanatçılarımız hâlâ destek bekliyor. Yerel tiyatrolar kapanıyor, kütüphaneler maalesef personel bulamıyor. Örnek verelim: Kültür Yolu Festivali. Elbette ki bu festival çok önemli ve destek de veriyoruz ve zaten Bakanlık da bu projeye övünüyor, "Dünyanın en büyük festivali." diyor ama halkın bundan ne kadar yararlandığını, kimlerin katıldığını, hangi illerde gerçekten bir kültür hareketi doğduğunu ve bunun bütçesinin ne olduğunu kimse bilmiyor. Büyük bütçeler harcanıyor ama ortada kalıcı bir kültür kazanımı yok. Bu festival halkın değil, tanıtım afişlerinin projesine dönüşmüş durumda. Kültürü halkın yaşamına katmak yerine, birkaç şehirde vitrine koyuyorsunuz. Halkın kültürle buluşması değil, Bakanlığın PR çalışmasının öne çıktığını görüyoruz.

Ama daha acısı, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; turizm alanındaki ihmaller. Kartalkaya Otelı faciası hepimize aslında ağır bir ders olmalıydı. 78 vatandaşımızı maalesef bu acı olayda kaybettik. Raporlarda alarm sisteminin söküldüğü, yangın söndürme cihazlarının kullanılmaz durumda olduğu, denetimlerin yapılmadığı yazılıyor. Buradan size sormak istiyorum: Peki, bu ihmallere kim göz yumdu? Bakanlık bu olaydan sonra 81 ilde denetim başlattığını açıkladı, güzel ama bu önlemler neden onlarca insan ölmeden önce alınmadı? Denetim dediğimiz şey felaket olduktan sonra kameraların önünde başlatılan bir prosedür değildir; denetim görevdir, sorumluluktur, vicdani bir yükümlülüktür. Bu ülkede tesislere milyonluk teşvikler veriliyor ama güvenlik için ayrılan bütçe maalesef yok. Turizmi büyütmeyle övünüyoruz ama insan hayatını koruyamıyoruz. Bakanlık sadece tanıtım yaparak sorumluluktan kaçamaz. Bu olayda sadece işletme sahipleri değil, görevi ihmal eden kamu yöneticileri de mutlaka hesap vermelidir.

Sorun sadece bu Bakanlıkla da sınırlı değil; ne acıdır ki diğer bakanlıklar da bu olaya seyirci. İş güvenliği, afet yönetimi, ruhsat denetimi konularında hiçbir koordinasyon yok. Herkes topu birbirine atıyor. Ortada bir sistemsizlik var ve bu sistemsizlik de maalesef can alıyor ve sizin Bakanlığınızda da diğer bakanlıklarda olduğu gibi kuralızsızlık kural hâline gelmiş durumda.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kültür ve turizm sadece ekonomik gelir getiren sektörler değildir; bunlar bir ülkenin kimliğini, hafızasını, onurunu temsil eder. "Kültür politikası" demek birkaç büyük konser düzenlemek, birkaç şehirde sahne kurmak değildir; kültür politikası halkın yaşamına değer katmak, sanatçının emeğini korumak, gençlere ufuk açmak demektir. Bugün önümüzdeki bütçe ne yazık ki bu anlayıştan çok uzakta. Halktan kopuk, sanatçıyı görmezden gelen, denetimi ihmal eden bir yönetim anlayışıyla karşı karşıyayız. Büyük bütçeler, büyük sözler ama her zamanki gibi sonuç sıfır. Eğer gerçekten bu ülkenin kültürünü korumak, turizmini geliştirmek istiyorsak önce samimi olmak zorundayız, harcanan her kuruşun hesabını vermek zorundayız yani şeffaf olmak zorundayız. Bakın, Sayın Bakan, kültür, bir gösteri değil, bir toplumun ruhudur ve biz o ruhu kaybettiğimizde elimizde ne bütçe kalır ne de itibarlı bir ülke.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ederim Sayın Güneşhan.

Şimdi de söz sırası Sayın Bilal Bilici'de.

Buyurun lütfen.

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, saygıdeğer bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, ben Adana Milletvekili olduğum için Adana'nın konularına, sıkıntılarına değineceğim.

Adana'mız yıllardan beri sahipsiz bırakılmıştır; özellikle turizmde öz evlat değil, âdeta kaderine itilmiş durumdadır. Bir zamanlar Adana Türkiye'nin tarımında, sanayisinde, ticaretinde, istihdamında ilk 4'e giren bir lokomotif ama bugün Adana hak ettiği konumda değildir. Adana'nın havaalanı da yan il olan Mersin'e verilmiştir. Neden Adana ilk 4'te değildir, buna bakacak olursak cevap nettir: Adana'ya gerekli özen, yatırım, öncelik verilmemektedir. Adana, bırakın sanayi teşviklerini, turizm teşviklerinde de öncelikli il olmalıdır. Bu güzel şehir tarihi, doğası, kültürü ve gastronomisi açısından olağanüstü bir potansiyele sahiptir ama yıllardan beri bu potansiyel maalesef değerlendirilememektedir; bunun en açık örneklerinden biri ise Adana'nın Kozan ilçesine bağlı, UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde olan Anavarza Antik Kenti'dir. Anavarza bir Efes, Göbeklitepe olabilecek kapasiteye sahiptir fakat ilgisizlik, alakasızlık yüzünden hak ettiği değeri görememektedir. Ben zaman zaman ziyaret ediyorum; orada bugün koyunlar geziyor, kuzular otluyor, güvenlik yok; arkeolojik kazı çalışmaları bir var, bir yok. Kısacası, Anavarza da Adana gibi, Adana'nın 15 ilçesi gibi sahipsiz, kimsesiz ve ihmal edilmiştir. Merak ediyorum, acaba Anavarza'yı ziyaret ettiniz mi, ziyaret etme şansınız oldu mu? Gittiyeniz bu eksiklikleri görmenize rağmen neden bir aksiyon planı hâlâ yoktur?

Keza, aynı durum Adana'nın farklı bir ilçesi olan Tufanbeyli için de geçerli. Tufanbeyli'deki Şar Antik Kenti maalesef iyi bir durumda değildir, benzersiz bir tarih barındırmasına rağmen orası da yine kaderine terk edilmiştir.

Bunun dışında, yine Karaisalı ilçemizdeki Kapıkaya Kanyonu gerekli teşviki alamamıştır. Orası da farklı bir potansiyele sahiptir ve bu potansiyele ulaşamamıştır. Mesela farklı illerden örnek verecek olursak Isparta-Kirazlıdere, Karabük-Safranbolu'da cam teraslar var. Bunlar Adana'da yok, merak ediyorum, bunlar Adana için acaba lüks mü? Yine Adana'nın Ceyhan ilçesinde olan Yılkale önemli bir yer ama orası da tarihin tozlu sayfalarında kaybolup gitmiştir.

Kozan'a tekrar gelecek olursak Kozan'da Karasis Kalesi'ne gittim, baktık ki Karasis Kalesi'nin surları yıkılmış, yolları ulaşımına uygun değil, zirveye kadar yol yok, çıkmak ayrı bir mesele, ben çıkmaya çalıştım ama çıkamadım Sayın Bakan. Kozan'ın farklı bir değeri ise manastırı, manastırı harap durumdadır. Bunların hepsi bizim değerlerimizdir. Bunlar için çözümler var mıdır, aksiyon planları var mıdır, bunları bilmek, duymak istiyorum.

Bunun dışında ise Adana aynı zamanda bir lagün cennetidir. Yine, Karataş'ta olan Akyatan, Yumurtalık'ta olan Yumurtalık Lagünü olağanüstü doğal güzelliklere sahiptir. Buralar lafta millî park, sözde millî park ama realiteye gelince öyle olmadığını görüyoruz çünkü ben gittim, ziyaret ettim; her yerde çöpler, kirlilik almış gitmiş başını.

Adana'da bunun dışında ise katma değerli turizm Adana'ya bir türlü taşınmıyor ve bu irade Adana'ya gelememiş durumda. Adana'nın bir diğer özelliği ise gastronomisi. Dünyanın sayılı şehirlerinden biri olabilecek durumdayken kurumsal adımlar eksiktir. Yabancı bir turist Adana'ya geldiğinde kebab, şırdan, mumbar, bici bici, analı kızlı gibi yöresel lezzetlerin yapımına dair profesyonel ve hijyenik yemek yapım atölyelerine katılabilmeli. Ama bu şehir görüyoruz ki âdeta lezzet sokağına dönüşebilme fırsatına rağmen maalesef kaderine terk edilmiş durumdadır. Bunun için kapsamlı bir Adana marka çalışması ve kampanyası bir an önce hazırlanmalı, yerli ve yabancı turistler Adana'ya çekilmelidir diyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ederim Sayın Bilici.

Şimdi söz sırası Sayın Elvan Işık Gezmiş'te.

Buyurunuz lütfen.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; aslında bugün ülkemizin doğal güzelliklerini, tarihî mirasını konuşmamız yani Bakanlığınızın görev alanındaki çalışmaları değerlendirmemiz gerekirken maalesef karanlık bir yılı konuşuyoruz. "Karanlık geçen bir yıl" dedim, Kartalkaya faciasında göz göre göre 78 canımızı, çocuklarımızı kaybettik. Denetimler eksikti, kontroller yapılmamıştı, ihmaller vardı ve buna rağmen Bakanlığınız sorumluluk almadı. Bu acı travma uzun yıllar hafızalardan silinmeyecektir. Bütçe sunumunuzda "Sinop Tarihî Cezaevi restorasyonu" yazarken AKP iktidarının zulmüyle Silivri zindanlarında tutsak edilen belediye başkanlarımız gerçeği ortada duruyor. Emin olun, adalet tecelli ettiğinde onlar Silivri zindanından çıkacak ve bu zindan tarihimizde bir utanç alanı olarak yerini alacaktır.

Ülkemiz tarihsel ve kültürel açıdan olağanüstü bir zenginliğe sahip. Doğru stratejilerle tüm dünyanın ziyaret etmek isteyeceği bir ülke olabilir. Seçim bölgem Giresun'la ilgili taleplerimi iletmek istiyorum. 2012 yılına kadar Giresun'da bir kültür merkezimiz vardı; 2012 yılında yıkıldı, on üç yıldır Giresunlu vatandaşlarımıza yeni bir kültür merkezi yapmadınız. Gecikmiş olan bu kültür merkezi sanatla, kültürle iç içe yaşayan şehrimize yakışır bir şekilde artık yapılmalı; bunun için gereken bütçe mutlaka ayrılmalıdır.

Yaylalarımız bir doğa harikası. Kulakkaya, Bektaş, Kümbet, Sis Dağı, Paşakonağı ve pek çok yaylamız bir doğa harikası. Binlerce yıllık kültürümüzün parçası olan yayla şenliklerimizde ciddi altyapı sorunları var, elektrik yok, yayla yolları neredeyse atıl durumda. Buna rağmen dünyanın dört bir yanından hemşehrilerimiz bu şenliklere geliyor. UNESCO kültür mirası olan Çanakçı ilçemizdeki Kuşdili Festivali yöre insanının ıslıkla iletişim kurduğu kadim bir kültürü yansıtıyor ancak Giresun'a geldiğinde tanıtımlar son derece yetersiz. Binlerce yıllık geleneği temsil eden Uluslararası Aksu Festivali'ne Bakanlığınızın destek vermemesini anlamak mümkün değil.

Tarihî ve kültürel değerlerimiz korunmalıdır. Şehrin merkezindeki tarihî Ticaret Lisesi Binası mimarisi ve geçmişiyile müze olmaya uygun bir kültür mirasıdır. Bu bina mutlaka kent kültürünü yansıtan bir kent müzesine dönüştürülmelidir. Bu konuda dernekler kurulmuş, halkımızın talebi nettir.

Ayrıca, bir üniversite kenti olan Giresun'unumuzun elbette modern ve büyük bir kütüphane ihtiyacı da elzemdir.

Doğal ve tarihî güzelliklerimiz Yedi Değirmenler Tabiat Parkı restore edilmelidir. Yağlıdere ilçemizdeki Çakrak Yaylası, kiliseler, kemer köprülerle ilgili restorasyon projeleri hazırlanmıştı. Aynı güzergâhta Çin Seddi'nden sonra en uzun set olduğu söylenen Çıkrıkkapı Yaylası'ndaki Hacı Abdullah Duvarı ve bu bölge için "Ödenek ayrıldı." denmişti, hiçbir çalışma yapılmadı.

Şebinkarahisar'da kaya kilise dünyada eşi az görülen bir kültür mirasıdır. Restorasyon adı altında bu eşsiz miras aslına uygun olmayan bir şekilde sıvayla kaplandı. Bu tarihî miras yeniden restore edilerek turizme açılmalıdır. Şebinkarahisar Kalesi, Tirebolu Kalesi, Espiye Andoz Kalesi turizme kazandırılmalıdır. Cumhuriyet hafızasını yansıtan tarihî Taşbaşı Parkı'mız bir vakıf adı altında Belediyemizin elinden alınmaya çalışıldı. Parkın belediyemiz vasıtasıyla halkımıza hizmet edeceği çalışmaların desteklenmesini istiyoruz. Taşbaşı Parkı Giresun halkının renkli geçmişinin bir parçası ve dinlenme alanıdır, öyle kalmalıdır; Giresun halkının da talebi bu yöndedir. Türk-İslam dönemi mezar taşları ve kitabeleri bulunan Yağlıdere Tekkeköyü kültürel ve manevi miraslar arasına alınmalı, gerekli ödeneklerle ziyarete açılmalıdır. Tarihî evleriyle Zeytinlik Mahallesi ve tüm ilçelerde bulunan tarihî evler, konaklar bölgemizin kültürel mirasıdır, restore edilerek turizme kazandırılmalıdır. Güzel ilimizin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Gezmiş.

Şimdi de söz sırası Sayın Okan Konuralp'te.

Buyurunuz lütfen.

OKAN KONURALP (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz yıl sadece Türkiye turizm tarihinin değil, dünya turizm tarihinin de en trajik olaylarından biri yaşandı Kartalkaya'da; onlarcası çocuk 78 vatandaşımız hayatını kaybetti, 133 yurttaşımız yaralandı. Bakanın ve Bakanlık ekibinden tek bir ismin dahi sorumluluk üstlenerek istifa etmediği, Bakanlık mensubu kimsenin cezalandırılmadığı, Bakanın Mecliste kurulan ilgili komisyona gelmediği bir süreç yaşadık ve bugün itibarıyla bu cezasızlık, bu sorumsuzluk sürecinin bir başka şekline şahit olduk. Arkadaşlarım da bahsettiler, Bakan bütçe sunuşunda Kartalkaya trajedisine ilgili tek bir cümle kurmadı. Dediğimiz gibi, ülkemizin ve dünya turizm tarihinin en trajik olaylarından biri yaşandı, Bakan "Benzer trajedilerin bir daha yaşanmaması için üstümüze düşen ne varsa yapacağız." bile demedi veya benzer bir cümle dahi kurmaya, o otelde hayatını kaybedenleri anmaya tenezzül bile etmedi. 36'sı çocuk 78 can -kimin çocuğu, kimin yakını, kimin akrabası olmasının hiçbir önemi yok- 78 yurttaşımız Kartalkaya yangınında hayatını kaybetti. Bakana göre kendisinin ve ekibinin yangına dair tek bir sorumluluğu yok ama 78 can için bir mahcubiyet, bir yüz kızarıklığı da yok. Arkadaşlar, nasıl bir vicdandır ki Kartalkaya yangınına anmaya bile gerek görmüyor. Arkadaşlar bu tavır, bu kibir, bu kendisine hatasızlık bahsetme hâli sadece bizi değil, sizleri, hepimizi rahatsız etmeli. O yangının orta yerinde çocuklarınızın, çocuklarımızın, torunlarınızın, torunlarımızın olmayışı, siyasi aidiyetlerimiz, siyasi kimliklerimiz nedeniyle mevcut Bakana tolerans gösterme hakkını kimseye vermemeli.

Sayın milletvekilleri, RTÜK'ün yeni Başkanı, Kurulda uzun süre birlikte görev yaptığım eski parlamenterlerimizden Sayın Mehmet Daniş'e başarılar ve hukukçu kimliğinin de bir sonucu olarak hakkaniyetli kararlar diliyorum.

Bu bağlamda, bilmeyenler için özetle anımsatmak isterim: 6112 sayılı RTÜK Kanunu'nun 8'inci maddesine istinaden yayıncı kuruluşlara ceza veriliyor. Örneğin, 8'inci maddesinin (b) bendinde "Yayınlar toplumda nefret duyguları oluşturmaz." (c) bendinde "Hukukun üstünlüğü, adalet ve tarafsızlık esasına aykırı olamaz." (ç) bendinde "Kişi ya da kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, aşağılayıcı veya iftira niteliğinde ifadeler içeremez." deniliyor ya da (i) bendinde "Suçlu olduğu yargı kararıyla kesinleşmedikçe hiç kimse suçlu ilan edilemez ve suçluymuş gibi gösterilemez." deniliyor. Şimdi, özetle aktarmaya çalıştığım bu madde bentlerinin birinin bile iktidar havzasında kümelenmiş yayıncı kuruluşlar tarafından bir kez dahi ihlal edilmediğini söyleyebilir misiniz? Bu yayıncı kuruluşların bir kez olsun, suçlu olduğu yargı kararıyla kesinleşmedikçe hiç kimseyi suçlu ilan etmediğini söyleyebilir misiniz? Bu yayıncı kuruluşların bir kez olsun, kişi ya da kuruluşları aşağılayıcı veya iftira niteliğinde ifadeler kullanmadıklarına şahitlik eder misiniz? Arkadaşlar, bu sorulara açık yanıtlar vermenize gerek yok, umarım yüreklerinizde yanıt veriyorsunuzdur.

Özetle, kendinize hak gördüğünüzün başkasına yönelik bir silah olarak kullanılmasının ahlaki ve vicdani olmadığını vurgulamak istiyorum ve hâl böyleyken RTÜK'ü de doğrudan ilgilendirmesi açısından vurgulamak isterim ki İmamoğlu davasının TRT'den canlı yayınlanmasını talep ediyoruz. Biz kendimize güveniyoruz. İddia makamının ve iddia makamının arkasındaki mevcut siyasi iradenin de kendisine güvenmesi gerektiğini, ortaya konulan iddianamenin arkasında durması gerektiğini, canlı yayından korkmaması, çekinmemesi gerektiğini vurguluyoruz. Adalet yerini bulsun, gerekirse dünya yıkılsın. Bakın, biz canlı yayından korkmuyoruz, siz de korkmayın diyoruz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ederim Sayın Konuralp.

Şimdi de Sayın Ertuğrul Kaya.

Buyurun lütfen.

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın kıymetli bürokratları, değerli basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz bütçede tabii, millî kültür programına ayrılan payın büyük olması gerçekten takdire şayan bir durum. Bu anlamda Bakanlık bürokrasisini tebrik ediyorum. Aynı zamanda, dünya genelinde en çok turist çeken ülkeler arasında Türkiye'nin 8'incilikten 4'üncülüğe yükselmesi de önemli bir başarı. Bu anlamda da Bakanlık bürokrasisini tebrik ediyorum.

Tabii, bu, terazinin bir kefesi, gelelim diğer kefesine. Çok acı ve elim bir hadise yaşadık, bugün gün boyu bu hadise konuşuldu ve konuşulmaya da devam edecek. Sayın Bakan, bir devleti ne zayıflatır? Devleti yönetenler kendini hukukla bağlı hissetmediği zaman devlet zayıflar. Bir devlet nasıl zayıflar? Devleti yönetenler hesap vermekten kaçındıkları zaman devlet zayıflar. Bolu yangınında yüreklerine ateş düşen, evladını, eşini, annesini, babasını kaybeden vatandaşlarımız sorumlular hakkında soruşturma iznini Danıştaydan mı almalıydı? Sayın Bakan, soruşturma izni vermediğiniz Bakanlık bürokratlarıyla ilgili bu duyduğunuz yüksek güvenin akıbetini hep beraber soruşturmayı yakinen takip ederek birlikte göreceğiz. Güveninizde haklı mısınız,

değil misiniz; hep beraber izleyeceğiz. Bugün gelinen noktada, tabii, yüklerine ateş düşen vatandaşlarımız, Danıştay 1. Dairesi tarafından bu bürokratlar hakkında soruşturma izni verilmesiyle beraber bu süreci yakinen takip ediyorlar. Bu yangın faciasında oğlu Yiğit Gençbay'ı yitiren Danıştay 9. Daire Başkanı Sayın Abdurrahman Gençbay'ın isyanını burada kulaklarınız bir kez daha duysun diye yinelemek istiyorum: "Turizm Bakanlığının bu tür işletmeleri denetlemekle görevli Kontrolörler Kurulunun bağlı olduğu Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürü hakkında soruşturma izni verilmişti, bu hanım hâlâ görevde. Yine, bu inceleme ve denetlemeleri yapmakla görevli Kontrolörler Kurulu Başkan Vekili hakkında soruşturma izni verilmişti, bu kişi hâlâ görevde. Başkontrolörler ve kontrolörlerle ilgili soruşturma izni verilmişti ve bu kişiler de hâlâ görevde. Şimdi, öyle trajik bir durum ortaya çıktı ki haklarında soruşturma izni verilen kişilerle ilgili inceleme ve araştırmayı yapacak olan başsavcılık bu kişilerden bilgi ve belge isteyecek." Şimdi, o kadar vahim bir tabloyla karşı karşıyayız ki Sayın Bakan, soruşturma izni vermek, açığa almak veya görevden el çektirmek belli ki sizin kitabınızda yok. Size 2 tane kitap tavsiye edeceğim bu vesileyle, biri Aristo'nun "Etik" adlı eseri, diğeri de bir İslam klasiği, Farabi'nin "Mutluluğun Kazanılması" adlı eseri; okumanızı tavsiye ediyorum.

Değerli hazırun, değerli Bakanlık bürokratları; tabii, burada gün boyu ne konuşuldu? "Denetime falan izin istedi, filan vermedi..." Şikâyet üstüne hareket ediyoruz. Size buradan soruyorum: Bir afet eylem planı hazırlığınız var mı, yok mu? Yok, açıkladığınız bir afet eylem planı yok. Biz size 2023 yılında afet eylem planı gönderdik fakat belli ki okumamışsınız. Bakın, bu afet eylem planında sorunun çözümü çok basit: Yapılarla ilgili bir kimlik belgesi oluşturmanız gerekiyor ve denetimlerin -tıpkı araçların muayenelerinin yapıldığı gibi- periyodik olarak yapılması gerekiyor. Biz bunu sizlerin bilgilerinize, istifadenize sunduk. Size önerim şudur: İstifade etmeniz, eğer istifade etmiyor iseniz de istifa etmeniz.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Şimdi de söz sırası Sayın Yılmaz Hun'da.

Buyurunuz lütfen.

YILMAZ HUN (İğdır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Değerli Komisyon üyeleri; Bakanlık, turizm gelirlerini övünçle "Rekorlar kırıyoruz." diyerek anlatıyor ancak o rekorların ardından milyonlarca emekçinin alın teri, çoğu zaman da çaresizliği yatıyor. Turizm işçileri günde on dört ile on altı saat arasında çalışıyor, mevsim sonunda işsiz kalıyor, işsizlik ödeneği hakkından dahi yararlanamıyor. Örgütsüz ve sendikasıız olarak turizm emeçleri, güvencesiz, ağır çalışma ortamlarıyla patronların insafına bırakılmaktadır. Sayın Bakan, iktidarın turizm alanında yaptığı tüm programlar patronların çıkarları doğrultusunda oluşturulmaktadır. Sendikalaşma oranı yüzde 3,4'le sendikalaşma oranının en düşük olduğu sektörlerden biridir. Sayın Bakan, turizm emekçilerinin çoğu asgari ücretin biraz üzerinde maaş alıyor, fazla mesai ücretleri ödenmiyor, konut kiralari 30 bin ile 40 bin arasına dayanmışken otel lojmanlarında kalabalık, sağlıksız koşullarda yaşamaya mahkûm ediliyorlar. Mevsimlik olarak dört ile yedi ay arası çalışabilen turizm emekçileri bu süre zarfında emeklerinin karşılığını alamamaktadır. Kadın emekçiler hamile kaldıkları için işten çıkarılıyor, gençler "stajyerlik" adı altında ücretsiz çalıştırılıyor. İşte, o sayıların parlayan ışıkları aslında bu insanların emeğinin üstünü örten bir sis perdesidir.

Stajyer öğrencilere en az asgari ücretin yüzde 75'i oranında maaş ödenmesi zorunlu hâle getirilmelidir. Eğitim kurumları ile işletmeler arasındaki protokoller bağımsız denetime açılmalıdır ve Türkiye ILO'nun 172 sayılı Turizm Çalışanlarının Çalışma ve Yaşam Koşullarının İyileştirilmesi Sözleşmesi'ni derhâl imzalamalıdır.

Sayın Bakan, Kültür ve Turizm Bakanlığı âdeta tek bir kimliği merkeze almış, Anadolu'nun çok dilli ve çok kültürlü hakikatini görmezden gelmektedir. "Millî kültür" adı altında Kürtçe, Zazaca, Ermenice, Lazca, Süryanice, Arapça gibi diller yok sayılmaktadır. Alevi, Bektaşî cemevlerini merkeze bağlayan asimilasyoncu yapılar, Kürt sanatçılara verilen konser yasakları, Kürtçe şarkı söyleyen sanatçılara açılan davalar; bunlar kültür politikası değil kültürel mühendisliktir. Halkların dili ve inancı, kültürü üzerinde iktidar vesayeti kurulamaz. Kültür, iktidarın değil halkların malıdır. Bu ülkenin kültürel bütçesi tüm dillerin, tüm kimliklerin eşit temsiline dayanmalıdır.

Sayın Bakan, RTÜK halkın haber alma hakkını korumak yerine iktidarın eleştiriye tahammülsüzlüğünü koruyan bir sopa hâline gelmiştir. 2025'in ilk yarısında verilen 46 cezanın 42'si eleştirel yayın yapan kanallara kesilmiştir; Halk TV, NOW TV, TELE1 ekranları âdeta karartılmıştır. RTÜK'ün eli ifade özgürlüğünü boğan bir mekanizmaya dönüşmüştür. Netflix'ten MUBİ'ye kadar dijital platformlara "ahlaka aykırı" denilerek cezalar kesilmiş. Bu, yalnızca medyaya değil toplumsal çoğulculuğa da sansürdür. Basın özgürlüğü bir iktidarın keyfine göre ölçülemez. RTÜK yandaş medyayı koruyan değil tüm yurttaşların sesi olmalıdır. DEM PARTİ olarak, RTÜK'ün yeniden yapılandırılmasını, bağımsız medya temsilcilerinin kurulda yer almasını, cezalandırma yerine uzlaşma ve kamu diyalogu temelli bir sistem kurmasını savunuyoruz.

Bir ülkenin gerçek kültür politikası farklılıkları bastırmakla değil onları yaşatmakla ölçülüdür. Bir ülkenin turizm başarısı emeği sömürmekle değil emeğe saygı göstermekle büyür ve bir ülkenin demokrasisi ekranları karartmakla değil halkın sesini çoğaltmakla güçlenir. DEM PARTİ olarak bu bütçeyi reddediyoruz çünkü bu bütçe emeğe değil sermayeye, kültüre değil tek tipleşmeye, özgürlüğe değil sansüre hizmet etmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığının yapısı kökten değişmelidir, Bakanlık tekçi ve ideolojik bir aygıt olmaktan çıkarılmalıdır. Tüm halkların, tüm inançların, tüm dillerin bakanlığı hâline gelmelidir çünkü kültür bir kimliğin değil ortak yaşamın ortak hafızasının adıdır. Bir ülke emeğine değer verdiği kadar büyür. Bir ülke farklı dillerini ve kimliklerini koruduğu kadar güçlüdür. Bir ülke özgür basınla nefes alır, sansürle boğulur.

Yerel dillerde tiyatrolar, festivaller, yayınlar desteklenmelidir. Kürtçe, Lazca, Ermenice, Süryanice üretimler bu ülkenin kültürel zenginliği olarak kabul edilmelidir. Yayın özgürlüğü ilkesi esas alınmalıdır. Kürtçe ve diğer dillerde yayın yapan kanallar ve yayınevleri teşvik edilmelidir. Dezavantajlı diller, kültürler için bütçe ayrılması uygun düşecektir.

Sayın Bakan, bu yıl içerisinde yasaklanan Mezopotamya Ajansı'nın "web" sitesi ve JINNEWS'in Türkçe ve Kürtçe X hesapları erişime kapatıldı, Şubat 2025.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ederiz Sayın Hun.

YILMAZ HUN (İğdır) - JINNEWS'in X hesapları Türkiye'de erişime engellendi, Şubat 2025.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkürler.

Şimdi de söz sırası Sayın George Arslan'da.

Buyurun lütfen.

GEORGE ASLAN (Mardin) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, Bakan Yardımcıları, bürokratlar ve Değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'de yaşayan halkların maruz kaldığı baskı alanlarından biri kültür temelli ayrımcılıktır. Yüz yılı aşkın süredir Türk kimliği dışındaki kültürleri yok sayan ve tek tipleşiren anlayış özellikle tarih ve kültür alanında sürdürülmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığının sorumluluğunda olan birçok tarihî yapının restorasyonu yapılmadığı gibi gerekli koruma tedbirleri de alınmamaktadır. Restorasyon adı altında yürütülen çalışmalarla pek çok tarihî ve kültürel yapı tahrip edildi. Aslına uygun korunması gereken tarihî yapılar yapılan bilinçsiz müdahaleler sonucunda kimliklerini yitirdi, bazı tarihî yapılar rant uğruna yıkıma terk edilirken, bazıları da öteki olarak görülen halklara ait oldukları için tahrip ediliyor ya da yok olmasına sessiz kalınıyor. Bu uygulamalar, özellikle Kürt, Alevi, Ermeni, Rum ve Süryani halklarının kültürel mirasına yönelik sistematik bir ihmalin, hatta bazen bilinçli bir yok saymanın sonucudur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarihî kilise ve manastırlar meselesine özellikle değinmek istiyorum çünkü bu konuya gerektiği kadar dikkat çekilmiyor, bizden başka dile getiren parti de yok. Hristiyanlara ait ibadet mekânlarının bugün içinde bulunduğu durum uzun yıllara yayılan sistematik bir yıkımın ve ihmalin sonucudur. Türkiye genelinde binlerce kilise ve manastırın önemli bir kısmı harabe durumdadır. Bazıları ahır ya da depo olarak kullanılmakta, bir kısmı da camiye dönüştürüldü. Van, Hakkâri ve Mardin Ermeni ve Asuri Süryanilerin yoğun yaşadıkları yerlerdi. Hakkâri bölgesinde geçmişte yüzlerce kilise bulunuyordu. Günümüzde bunlardan Koçanis Kilisesi, Mar Şalita Kilisesi, Mar Abdişo Manastırı gibi yalnızca 20-30 kadarı ayakta kalabilmiştir. Bu yapılar da ne yazık ki yarı yıkık durumdadır. Hakkâri merkeze bağlı Konak köyünde bulunan Mar Şalita, diğer adıyla Koçanis Kilisesi halkımız için çok önemli bir mekândır. 1670'li yıllardan 1915'e kadar Doğu Asur Kilisesi'nin patriklik makamı burada bulunuyordu. Bu süreçte kilise hem dinî hem yönetsel açıdan merkez konumundaydı, günümüzde harabe durumdadır. Van'da Ermenilere ait yüzlerce kilisenin çoğu tamamen yıkılmışken bazıları da kısmen ayakta. İpekyolu ilçesinde bulunan ve halk arasında Yedi Kilise olarak bilinen 8'inci yüzyıldan kalma Varak Surp Haç Manastırı tahrip edildi, bugün yıkım tehdidiyle karşı karşıyadır. Kiliselerin en yoğun olduğu yerlerden biri de Mardin Midyat, Süryanice adıyla Tur Abdin bölgesidir. Bu yapıların bir kısmı UNESCO tarafından evrensel kültürel miras olarak kabul edilmektedir. Diğer yandan, pek çoğu da bakımsızlık ve tahribat nedeniyle yıkılma riski altındadır. Az da olsa Bakanlık tarafından onarımı yapılan yerler de var. Bunlardan biri Batman'ın Beşiri ilçesinde bulunan Mor Kiryakus Manastırı'dır. Sayın Bakandan bu manastırın ait olduğu Mor Gabriel Vakfına iade edilmesini istiyoruz. Nusaybin'de bulunan ve dünyanın ilk üniversitesinin kurulduğu Mor Yakup Kilisesi'nin çevresinde bazı kalıntılar ortaya çıkarılmıştır. Ancak kilise çevresinde henüz araştırma yapılmamış geniş bir alan bulunmaktadır. Bu bölgenin kamulaştırılması ve daha geniş bir alana yayılan diğer kalıntıların da gün yüzüne çıkarılması gerekmektedir. Mor Gabriel ve Deyrulzafaran Manastırları hem bölge hem Türkiye için inanç ve tarihî açıdan büyük değer taşıyan yapılardır. Bu yapılar yalnızca bir halkın değil ülkenin ortak değerleridir. Bu nedenle, tarihî yapılara ve kentsel mekânlara kilise, cami, sinagog, cemevi diyerek ayırım gözetmeden sahip çıkılmalıdır; üstelik, ülkenin ortak kültürel mirası olarak bakılmalı ve bu tarihî değerler koruma altına alınmalıdır.

Son olarak, seçim bölgem Mardin'deki kaleden de bahsetmek istiyorum. 1963 yılına kadar halka açık olan kale, bu tarihten sonra NATO anlaşmaları çerçevesinde inşa edilen radarla beraber halka kapatılmıştır. O tarihten sonra da kale Millî Savunma Bakanlığına bağlı askerî bir alan olarak değerlendirilmektedir. Sayın Cumhurbaşkanı Başbakan iken, 7 Haziran 2011'de, Mardin mitinginde, halka yaptığı konuşmalarda, kalenin turizme açılması için talimat verdiği, radar üssünün taşınacağı açıklamasını yapmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkürler Sayın Arslan.

GEORGE ASLAN (Mardin) - Aradan on beş yıl geçmesine rağmen bu talimat yerine getirilmedi. Kale vakit kaybedilmeden halka açılmalı ve turizme kazandırılmalıdır diyor, teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz.

GEORGE ASLAN (Mardin) - Sayın Başkan, bir dakika ekleyebilirdiniz yani.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Aldığımız karar gereği hiç kimseye veremiyoruz.

GEORGE ASLAN (Mardin) - Burada tek bir Süryani var Sayın Başkan, 50 kişi yok.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Aldığımız karar gereği kimseye veremiyoruz.

Evet, şimdi de Sayın Sabahat Erdoğan Sarıtaş, buyurunuz lütfen.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin kültür politikaları uzun yıllardır derin bir çelişki yaşıyor. Bir yanda kültürel mirasa sahip çıkıyoruz söylemi, diğer yanda ise merkeziyetçi, bölgesel eşitsizliği büyüten, kültür sanat yatırımlarını belli illere ve belli bölgelere hapseden bir pratik. 2026 yılı kültür bütçesi bu ülkenin kültürel yönelim haritasını tüm açıklığıyla ortaya koyuyor. Yatırımların yüzde 90'ı büyük şehir odaklı, geri kalan iller ise yalnızca istatistiklerde var. Buradan hareketle, tarih boyunca farklı kültürlerin, inançların ve medeniyetlerin beşiği olmuş bir coğrafyanın, Siirt'in görmezden gelinen kültürel mirasından bahsedeceğim.

Siirt, Botan Vadisi'yle, Tillo'suyla, Veysel Karanî'siyle sadece bölge için değil tüm Türkiye için eşsiz bir inanç ve kültür coğrafyasıdır. Termal kaynakları, mağaraları, doğa yürüyüş rotaları ve on iki bin yıl öncesine uzanan arkeolojik mirasıyla olağanüstü bir turizm potansiyeline sahiptir. Ancak, bugün acı bir gerçekle karşı karşıyayız. Bu değerler tanıtılmıyor, korunmuyor, yatırıma açılmıyor ve geliştirilmiyor. Yaz aylarında doğa, inanç ve kültür turizmine yönelik tek bir kapsamlı projenin olmaması, yerli ve yabancı turistin ilgisini başka illere yönlendiriyor. Bu adaletsizliğin bedelini ise işsizlikle boğuşan gençler, geçim derdindeki esnaflar, ekonomik olarak kaderine terk edilmiş Siirt halkı ödüyor. Sayın Bakan, Siirt'te turizmin gelişmemesinin temel nedenlerinden biri ulaşım

yatırımlarının yetersizliğidir, ikincisi ise tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin neredeyse yok hükmünde olmasıdır. Merak ediyorum, bu eksikliklerin farkında mısınız? Farkındaysanız "Çalışıyoruz." diyerek yıllardır tekrarlanan bu ezberi aşacak somut bir planınız var mı?

Sayın Bakan, bu ülkenin en büyük kültürel ayıplarından birine dikkat çekmek istiyorum: Siirt, milattan önce 12 binli yıllara uzanan arkeolojik geçmişine rağmen bir müzeye sahip olmayan ender illerden biridir. Çıkarılan yüzlerce arkeolojik eser Siirt'te sergilenemiyor, eserler Mardin, Batman, Hasankeyf müzelerine taşınmış durumdadır. Bir diğer ayıbınız ise kentte hâlâ bir devlet tiyatrosu salonunun olmamasıdır. Sayın Bakan, Siirt'te tiyatroyu konferans salonlarından, parklardan, bahçelerden çıkarmak için bir tiyatro salonu yapmak bu kadar zor mudur? Yüzde 75'i dağlarla kaplı Siirt ilinin taşıdığı doğa turizmi potansiyeli birçok kurum tarafından hazırlanan raporlarla ortaya konmuştur. Bu raporların hepsi Botan Vadisi'ndeki ekoturizm faaliyetlerinin başlatılması gerektiğini özellikle belirtiyordu fakat buna rağmen hâlen herhangi bir çalışma başlatılmadığından bu potansiyel, maalesef, atıl durumda. Siirt'teki dağların Fethiye'den, Antalya'dan, Alanya'dan, Kaş'tan, Pamukkale'den ne farkı var? Buralarda yapılan yamaç paraşütünün Botan Vadisi'nde yapılmamasının nedeni nedir, çok merak ediyorum.

2026 bütçesine baktığımızda Kültür ve Turizm Bakanlığına ayrılan toplam 69,9 milyar TL'nin yüzde 90'ının büyük şehir merkezli projelere veya Ege, Akdeniz hattındaki turizm yatırımlarına aktarıldığını görüyoruz, bölge illerine ayrılan pay yüzde 5'in bile altında. Burada Siirt'e düşen payı ise sadece sıfırdır. Bu bütçe bize şunu söylüyor: Çok kültürlü bir toplumun dinamikleri tanınmak istenmiyor. Kaynakları demokratikleştirmek gibi bir gaye de olmadığından merkezi kültür politikası dışında hiçbir kimlik, hiçbir dil, hiçbir kültür görünür olmasın isteniyor. Fakat bu bütçenin özü de gerçeği de budur Sayın Bakan.

Siz kültürü millileştirdiğinizi iddia ediyorsunuz ama millî kültür ancak halkların, tüm dillerin, tüm kimliklerin eşit temsiliyetiyle mümkündür. Bu bütçe ise eşitlik değil inkâr üretiyor. Bu gerçekler ortadayken Siirt halkının da soruları size çok nettir: Siirt'te turizmin gelişmemesinin temel nedeni olan ulaşım, tanıtım ve pazarlama eksikliklerini gidermek için ne yapacaksınız? Siirt'in tarihî ve turistik mekânlarının korunması, tanıtılması ve turizmin teşviki için hangi proje ve yatırımları başlatacaksınız? Siirt'e neden hâlâ bir müze yok? 2023'te yapacağınızı iddia ettiğiniz Siirt arkeoloji müzesinin ihale ve yapım süreci ne aşamadadır? Sayın Bakanın yanıtlamasını merakla bekliyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz.

Şimdi de söz sırası Sayın Şeref Arpacı'da.

Buyurun lütfen.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Çok kıymetli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sözlerime, Gürcistan'da kaza sonucu kaybettiğimiz 20 şehidimizi anarak başlamak istiyorum ve acılı ailelerine sabır diliyorum.

Türkiye skandallar ülkesi hâline geldi. Bunu birçok konuşmamda örnekler vererek anlatıyorum ve bu örneklerin içinde ilk verdiğim örnek, her zaman, Kartalkaya'da yaşanan o otel katliamıdır ve orada kaybettiğimiz 78 kişiye rağmen Bakanlığınızdan 1 kişinin bile sorumluluk almamasını, Bakanlık personeline soruşturma izninin verilmemesini özellikle belirtiyorum. Dünyanın herhangi bir yerinde, herhangi bir ülkesinde böyle bir şey gerçekleşse bırakın 78 kişiyi, 1 kişi ölse kıyamet kopardı, ne bakan kalırdı ne hükümet. Soruşturmanın selameti açısından bile o koltukta bir saniye bile oturmamanız gerekirken bugün buraya bütçeniz için geldiniz. Bu bütçe de o koltukta oturmak da size haramdır Sayın Bakan! Mademki bizler halkın sesi ve onların sözü olmak için Meclisteyiz, şimdi, hani bir kere bile gelmediğiniz o komisyonda dinlediğimiz acılı ailelerin sesi olacağız. O gün o cehennemden kurtulduğu için utanan, ölümlerden ölüm beğenmek zorunda kalan o babayla yüzleşmediniz, kızı ve torununu kaybeden aneyle yüzleşmediniz, 2 çocuğunu ve eşini kaybeden, oğlundan ölmeden önce "Seni seviyorum anne." diye son bir sesli mesaj alan Duygu Can'la yüzleşmediniz. Bugün yüzleşmek zorundasınız ve o sözlerin, o seslerin, o çığlıkların ömür boyu kulaklarınızda çınlamasını umuyorum.

Hilmi Altın eşi Kübra ve kızı Alya'yı kaybetti. "Ben Alya'nın saçını bir daha koklayamayacağım, eşimin sesini bir daha duyamayacağım. Her sabah hatıralarla dolu ama bomboş bir eve dönüyorum. Bu bir kaza değil, bu bir ihmal, bu bir cinayet. Bu otelin ruhsatını verenler, denetlemeyenler, görmezden gelenler sorumludur. Biz adalet istiyoruz. Devletimizin bize bir adalet borcu var." dedi. Sema Şahin kızını ve torununu kaybettikten yüz gün sonra şöyle haykırdı bu Komisyonada: "Kızımın yüzünü gördüm. Benim prensesim yanmıştı. Yüz gündür ağlıyorum ama artık dayanamıyorum Bu oteli açanlar ve denetleyenler suçludur." Bir hekim, bir anne Zeynep Kotan, oğlunun cansız bedenine morgda dokunduğu anı şöyle anlattı: "Oğlumun öldüğünü televizyondan öğrendim. Ne bir arayan oldu, ne bir haber veren oldu. Hastane hastane dolaştım, morgda soğuk bedenine dokundum. Biz o gün kaderimize terk edildik." Bir baba Eray Bağcı 15 yaşındaki oğlu Eren'in yalnız başına ölüme bırakıldığını anlatırken bilekliğini elinde tutuyordu. Şöyle dedi: "Oğlum orada kaderine terk edildi. Yangın alarmı yokmuş, tüpler dolap arkasında saklıymış, çalışanlar eğitimsizmiş, dumanı görünce kaçmışlar. Bizim canımızı kurtarması gerekenler önce kendilerini kurtarmış. Bu bir kaza değil, bu bir ihmal zinciridir." İntörn Doktor Yiğit Gençbay ve Makine Mühendisi Alp Mercan yangında ilk anda dışarı çıkmalarına rağmen içerden gelen çığlıkları duyunca yeniden alevlerin içine koştular ve bir daha çıkmadılar. Alp'in ablası Nihan Ece Mercan'ın sözleri her şeyi özetliyor: "Alp mühendis, Yiğit doktor, çığlıklar gelince tekrar içeriye girdiler. Hiçbir listede adları yoktu. Hatta biz çıktıklarımızı duyunca hastaneleri aradık, dağ bayır baktık. Yiğit, Alp, isimleri gibi karakterlilerdi, liseden beri hiç ayrılmadılar, şehadete birlikte gittiler."

Bunun gibi daha nice acılar yaşandı ve yaşanmaya devam ediyor. 36'sı çocuk, 78 kişiyle birlikte bir ülkenin vicdanı, adalet, devlete duyduğu güveni de öldü. Bunun en büyük sorumlusu sizsiniz on bir aydır o koltukta oturduğunuz için, Bakanlığınız bürokratlarına soruşturma izni vermediğiniz için, istifa etmediğiniz için. Ömür boyu da bu veballe yaşayacaksınız.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Arpacı.

Şimdi de söz sırası Sayın Aykut Kaya'dadır.

Buyurunuz lütfen.

AYKUT KAYA (Antalya) - Kıymetli hazırunu sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz temmuz ayında kabul edilen yasayla birlikte turizm çalışanları artık on gün aralıksız çalışmakta, sadece on birinci gün bir gün izin kullanabilmektedir. Aylık izin hakları dört günden üç güne düşürülmüş durumda. Bu fazla çalışmanın

karşılığında da herhangi bir ek ücret verilmemektedir. Bugün Sayın Bakan turizmin gelirinden, büyüklüğünden bahsetti ama bu büyümenin yükünü sırtında taşıyan turizm emekçilerinden Sayın Bakan nedense hiç bahsetmedi. Dünyada çalışma süreleri kısılrken, haftalık izinler genişlerken biz tam tersine bir uygulamaya geçiyoruz. Bakanlığınızı bu uygulamayı yeniden değerlendirerek çalışma sürelerini insan onuruna yakışır bir şekilde düzenlemeye turizm çalışanlarımız adına davet ediyorum.

Turizm bölgelerinde sezon sonunda çalışanın iş sözleşmesi askıya alınıyor. Bu durumda çalışan ne işsiz görünüyor ne de çalışan görünüyor yani tamamen güvencesiz bir statüde bırakılıyor. Askıdaki personel işsizlik sigortasından faydalanamıyor, sağlık güvencesinden faydalanamıyor, başka bir işe girdiğinde haklarını kaybediyor. Süreli iş sözleşmeleri yapılarak sezon sonunda iş akdi feshedilen çalışan işsizlik sigortasından faydalandırılmalıdır. Yine, işletmelere prim desteği gibi bazı teşvikler verilerek yaz kış daha fazla personel istihdam etmeleri teşvik edilmelidir.

Sektördeki diğer bir sorun da lojman sorunu. Bakın, bugün turizm çalışanları 6-8 kişilik lojman odalarında kalmakta, büyük bir stres ve sağlıksız koşullar içerisinde performans ortaya koyarak çalışmaktadırlar.

Yine, turizm çalışanlarının büyük bir kesimi çok düşük maaşlar almaktadır. TÜİK verilerine göre turizm ve konaklama çalışanları ülke ortalamasından daha fazla çalışıyor ancak ortalamadan yüzde 29 daha az ücret alıyor. Bugün Antalya'da 100 metrekare bir dairenin kirası 20-25 bin liradan başlıyor. Karı koca turizm çalışanı düşünün, birinin maaşı kiraya gider, diğerinin maaşıyla minimum standartlarda hayatta kalmaya çalışırlar ancak insanüstü bir çabayla çalışıyor bu insanlar. Bir an önce içinde sosyal donatıların olduğu, eğitim alanlarının olduğu kampüs tipi lojmanlar inşa edilmelidir. Bu konuda Bakanlığınızın yerel yönetimlerle iş birliğine giderek, gerekirse TOKİ de devreye alınarak adım atmanızı sektörün sürdürülebilirliği açısından talep ediyoruz. Bu sorunların çözülmemesi çalışanların turizm sektöründen kopmasına neden olmaktadır.

Bugün Antalya'mızın ilçelerinde turizm hizmetleri sadece danışma ofisleriyle yürütülüyor. Az sayıda personelle, kısıtlı imkânlarla milyonlarca turist ağırlayan ilçelere hizmet verilmeye çalışılıyor. Bu Antalya gibi bir şehir için kabul edilebilir değildir. Bu durum hem vatandaşla Bakanlık arasındaki iletişimi zayıflatıyor hem de turizmcilerin yaşadığı sorunların çözümünü geciktiriyor. Bu nedenle, turizmin yoğun olduğu Alanya, Kemer, Kaş, Manavgat, Serik gibi ilçelerde ilçe kültür ve turizm müdürlüklerinin kurulmasını talep ediyoruz.

Kültür ve turizm Bakanlığı Antalya Müzemizi yıkarak aynı parsel üzerinde yeni bir müze yapma kararı aldı. Ne yazık ki bu süreci kamuoyuyla sağlıklı bir iletişim ve bilgilendirme içinde yürütemediniz. Yeni plana göre yeni müzenin kapalı alanı mevcut müzenin yaklaşık 2 katı kadar büyüyecek. Bugün Sayın Bakan bahsetti "9.500 metrekarelik mevcut alanın 19.500 metrekareye çıkarılacağını." söyledi. Müzemizin ana koleksiyonunu oluşturan Perge Antik Kenti'nin ise sadece yüzde 10'u kazılmış durumda. Bu nedenle, yapılacak yeni müze de belli bir süre sonra yetersiz kalacaktır. Buradan size sormak istiyorum: Yeni müze yalnızca bugünkü koleksiyona göre mi planlandı yoksa önümüzdeki elli yüz yılın kazılarından gelecek eserler de hesaba katıldı mı? Bu plan yapılırken müzecilerin, kazı başkanlarının, yerel mimarların ve kent konseyi gibi fikir üreten oluşumların görüşleri sürece sağlıklı bir şekilde dâhil edildi mi?

Antalya'nın arkeolojik zenginliği dikkate alınarak komşu kara yolları arazisinin bir bölümüyle kuzeydeki turizm uygulama oteli müze alanı olarak rezerv edilmelidir. Böylece, kamu kaynakları daha verimli kullanılarak Antalya'nın marka değerine, tanıtımına, ekonomisine katkı sağlayacak, sosyal donatılarıyla yüzyıllarca yaşayacak dünya çapında bir müze buraya yapılabilir.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz Sayın Kaya.

Şimdi de söz sırası Özgür Erdem İncesu'da.

Buyurunuz lütfen.

ÖZGÜR ERDEM İNCESU (Ardahan) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, kıymetli bürokratlar, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada Kültür ve Turizm Bakanlığının 2026 bütçesini görüşüyoruz ancak bütçeye baktığımızda bir kez daha görüyoruz ki turizm politikaları ne yazık ki ülkenin batısına sıkışmış durumda oysaki Türkiye yalnızca kıyılardan oluşmuyor. Ardahan da bu ülkenin sınır kenti, doğunun serhat ili, turizm kapısı olabilecek potansiyele sahip bir şehirdir ama yıllardır bu potansiyel görmezden geliniyor. Biz ne istiyoruz? Ardahan'ın hakkını, emeğini, payını istiyoruz, Yalnızçam Kayak Merkezi'nin tozlu raflarda unutulmasını değil faaliyete geçirilmesini istiyoruz, Çıldır Gölü'nün birkaç haftalık sosyal medya süsü olmasını değil uluslararası bir destinasyon olmasını istiyoruz. Sayın Bakan, Yalnızçam Kayak Merkezi Avrupa Birliği fonları hariç devletin milyonlar harcayarak yaptığı bir yatırım ama bugün hâlâ tam kapasite çalıştırılmıyor; telesiyej sistemi var, pistler var, kar var ama çalıştıracak irade yok. Turizm teşviklerinde Yalnızçam'ın adı geçmiyor, yatırım programlarında bir satırla bile yer almıyor. Kars'taki Sarıkamış'a bakarsak aynı coğrafya, aynı iklim; birisinde yapılmış, çalışıyor ama diğeri kaderine terk edilmiş durumda. İşte biz buna itiraz ediyoruz. Yalnızçam Kayak Merkezi doğru planlama ve destekle Doğu Anadolu'nun kış turizminde yeni bir destinasyon olabilir ama bunun için sadece pist değil, siyasi irade gerekiyor. Ayrıca sadece kış turizminde değil, yüksek irtifa sporcu kampı olarak da gayet güzel bir destinasyon.

Sayın Bakan, bir diğer konu da Çıldır Gölü, Türkiye'nin en büyük 2'nci gölü. Kışın donarak buz üstünde atlı kızaklara, yazın ise doğa tutkunlarına ev sahipliği yapıyor ama hâlâ altyapısı eksik, tanıtımı yetersiz, çevre düzenlemesi yapılmamış. Bakanlık bütçesinde Çıldır Gölü için ayrılmış tek bir satır kaynak yok. Bu göl Ardahan'ın kalbi; Kars'la, Gürcistan'la, Kafkasya'yla kurduğu doğal bir bağ ama bu bağı güçlendirmek yerine unutturmayı tercih ediyorsunuz siz. Biz istiyoruz ki Çıldır Gölü kış festivaliyle, doğa sporlarıyla, kültürel etkinlikleriyle uluslararası bir turizm markası hâline gelsin. Çevresi 60-65 kilometre civarında. Burası triatlon yarışmalarında uluslararası bir destinasyon olabilir.

Ardahan yalnızca kış turizmiyle değil, yayla ve ekoturizm açısından da Türkiye'nin en zengin bölgelerinden biridir. Posof'un yemyeşil vadileri, Göle'nin, yaylaları, Damal'ın endemik bitki çeşitliliği; bunlar sadece doğal zenginliği değil, ekonomik fırsattır. Ama bugün değerlerin hiçbirisi Bakanlık planlarında yer bulamıyor.

Ardahan yaylaları nefes almak isteyen, doğayla buluşmak isteyen yerli ve yabancı turistler için eşsiz bir destinasyondur fakat ne tanıtım var ne ulaşım ne de altyapı yatırımı. Bu kadar doğal güzelliğe sahip bir ilde turizm yatırımları neredeyse sıfır düzeyinde çünkü iktidarın kalkınma anlayışı "Batıdaki merkeze yatırım, doğudaki vatandaşa sabır." anlayışıdır.

Sayın Bakan, Ardahanlılar yıllardır sabırla bekliyor, bekliyor çünkü her seçimde bu Hükümet "Yatırımlar geliyor, turizm atağı başlıyor." diyor ama her bütçe görüşmesinde aynı tabloyla karşılaşıyoruz: Vaat var, sonuç yok. Maalesef bir kültür merkezi, konser, tiyatro salonu yok. Normalde iki yılda bitebilecek iş on yıldır devam ediyor. Ardahan'ın gençleri işsiz. Yalnızçam çalışmadığı için kış turizmi gelişmiyor. Çıldır Gölü değerlendirilmediği için köylü kazancını göremiyor. Yaylalar tanıtılmadığı için turist gelmiyor ama göç gidiyor. Bu mudur kalkınma, bu mudur bölgesel adalet? Turizm sadece para kazandıran bir sektör değil, bölgesel eşitliği sağlayan bir kalkınma aracıdır. Yalnızçam kapalı kalmasın diye, Çıldır Gölü unutulmasın diye, Ardahan yaylaları turizm kapısı hâline gelsin diye yıllardır çırpınıyoruz.

Kültür ve Turizm Bakanlığına açık çağrımdır: Bu bütçeye Ardahan'ı dâhil edin. Yalnızçam'a yatırım, Çıldır'a proje yapın. Ardahan'a hakkını verin. Bölgesel eşitsizliğe son verin. Doğunun da batı kadar ışıldamasına izin verin.

Son olarak şunu söylüyorum: Ardahan sadece sınırda bir il değildir, bu ülkenin kuzeydoğuya açılan kapısıdır; kültürün, doğanın, barışın kapısıdır ama o kapıyı yıllardır kapalı tutan sizsiniz. Biz o kapıyı halkımızın emeğiyle, umuduyla, dayanışmasıyla açacağız.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkürler Sayın İncesu.

Şimdi de söz sırası sayın İzzet Akbulut'un.

Buyurunuz lütfen.

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bütçemizin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Tabii, Kültür ve Turizm Bakanlığı ülkemiz için çok önemli bir katma değer yaratıyor. 81 vilayetiyle, cennet gibi bir ülkede olmamız sebebiyle milletvekillerimizin daha fazla bir beklentide olması da gayet doğal. Bizim Burdurlu hemşehrilerimizin de en çok yatırım beklediği, daha doğrusu, en çok ilgi beklediği bakanlıklardan birisi de Kültür ve Turizm Bakanlığı çünkü Burdurumuz da "göller, güller, gönüller ve yaylalar diyarı" diye kendini adlandırır ama tam anlamıyla Kültür Bakanlığından gerekli desteği almadığını da birçok kez dillendirir Sayın Bakan ve değerli bürokratlar. Neden diyoruz bunu? Bir Batı Akdeniz ili olmasına rağmen, yaylalarıyla bu kadar meşhur olmasına rağmen yayla yollarını gördüğümüz zaman ne yazık ki her yaz düzenlenen yayla şenliğinde bizler milletvekilleri olarak vatandaşlarımıza mahcup oluyoruz. Birçok kez valileri, özel idareleri, bu konuda aradığımızda ne yazık ki imar dışı oldukları için oralara yolların yapılamadığıyla alakalı bizlere cevap veriyor birçoğu. Bu anlamda, buraların turizm merkezi olarak değerlendirilmelerinin o yolların yapımına da yardımcı olacağını düşünüyoruz. Burdur'da Aziziye Yayla'mız var gerçekten görülmeye değer. Yaylabeli, Bucak'ta Kestel ve Kargı, Kemer'de Akpınar Yaylası; Yeşilova, Karamanlı, Tefenni'ye hitap eden Eşeler Yaylası, Ağlasun'da Akdağ. Yani her ilçede yaylalarıyla ünlü olan bir şehir. Altınyayla'da Kırkpınar, Çavdır'da Kozağacı, Gölhisar'da Yusufça, Böğrüdelik gibi birçok yaylaya sahip olan bir şehrimiz. Bu anlamda, Bakanlığınızdan destek bekliyoruz. Özellikle, vatandaşlarımızın buraya ulaşımındaki kolaylığı sağlamanız konusunda Bakanlığınızdan destek bekliyoruz.

Yine, az önce konuşmamızın başında söylediğimiz gibi, Burdur, göllerile... Burdur, Burdur Gölü ve dünyaca ünlü "Türkiye'nin Maldivleri" dediğimiz Salda Gölü'ne de sahip bir şehrimiz. Tabii, Salda Gölü'nde belli çalışmalar yapılıyor, sosyal medyanın etkisiyle birçok misafire de ev sahipliği yapıyor ama yeteri kadar konaklamaya cevap verecek otellere ihtiyacı olduğunu düşünüyoruz. Bu anlamda birçok misafirimiz şikâyet ederek ayrılıyor, Bakanlığınızdan bu konuda yardım beklenmekte. Ve yine Salda Gölü'nün UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne alınmasıyla alakalı Bakanlığın çalışmalarının artırılması talebimiz var sizlerden.

Yine, şehir birçok yerde antik kenti olan bir şehir. Allah var, ilimize son gelen vali hanım bu konuda gayet çaba sarf ediyor. Tanıtım ve reklamla alakalı birçok eksikliği olduğu söylenmesine rağmen, son gelen valimiz Sagalassos, Kibyra, Kremna, İncirhan, Milyos gibi antik kentlerin tanıtımına katkı sağlamak için mücadele ediyor ama bütçeler konusunda Bakanlığınızın destek vermesiyle vali hanımın da işlerini daha da kolaylaştıracağını düşünüyoruz.

Yine, biliyorsunuz, Boubon Antik Kenti'nden kaçırılan bronz Marcus Aurelius heykeli ülkemize geldi, Boubon Antik Kenti de Burdurumuzun Gölhisar ilçesinin İbecik köyünde ve bu anlamda oradaki hemşehrilerimizin de bu heykelin Cumhurbaşkanlığında değil de şehirlerinde olması isteğiyle alakalı sizlerden bir talepleri var.

Yine, ülkemize iade edilmiş ama doğduğu topraklara getirilemeyen Septimius Severus'a ait heykel başı ile 48 adet pişmiş toprak mimari levhanın da tekrar Burdur şehrine geri getirilmesini talep ediyoruz.

Yine, Burdur Müzeminde birçok değer sergileniyor ama yine Burdur'a ait 3 adet eserin Antalya Müzesinde olduğunu bize bildirdi yetkililer. Yine, Bakanlığınızdan bunların ait oldukları yerlere yani Burdur Müzemize geri döndürülmesini talep ediyor, teşekkür ediyoruz.

Bütçemiz hayırlı uğurlu olsun.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyoruz.

Sayın Fethi Açıkel, buyurunuz lütfen.

FETHİ AÇIKEL (İstanbul) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Bakanlığın değerli bürokratları ve kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

21 Ocak 2025 Kartalkaya yangınında hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımızı rahmetle anarak sözlerime başlamak istiyorum. Aynı şekilde, Dilovası'ndan Soma'ya; Beşiktaş'tan İlç'e, Bartın'a uzanan ve hâlâ toplumsal hafızamızda derin yaralar bırakan tüm ihmaller zincirleriyle yaşanmış iş cinayetlerinde ve felaketlerde kaybettiğimiz yurttaşlarımızı da saygıyla anıyorum.

Konuşmalarımıza maalesef anımlarla başlamak zorunda kalıyoruz çünkü sizin, AK PARTİ'nin, yirmi üç yıllık kara düzeninde, devriktidarınızda oteller, restoranlar, inşaatlar, madenler, ruhsatsız yurtlar yurttaşlarımız için tabutluk oldu. İhmallerin ve

keyfiliğin bedelini ise her defasında vatandaşlarımız ödedi. Muhtelif kadim medeniyetlerin yurdu olan Anadolu ve Türkiye coğrafyası sizin döneminizde kadim sorumsuzluğun, kadim ihmallerin, kadim taassubun daha da kötüsü kadim tahammülsüzlüğün coğrafyası hâline dönüştü. Medeniyet ise maalesef yerini eziyete bırakmış durumda.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu yüzden kültür ve turizm politikaları için esas olan bu teklifi hem kültür hem de turizm alanında tarihimizde görülmemiş bir krizler yumağı içerisinde görüşüyoruz. Türkiye'nin kültürel ve demokratik marka değerinin düştüğü, şark tipi bir despotizme ve hukuksuzluğa savrulduğu, sadece sanatçıların siyasi görüşlerinden ötürü değil, şarkıcıların giysilerinden ötürü sansürlendiği ya da mahkeme koridorlarında mağdur edildiği, kültür ve sanatın asıl sahiplenicisi olan gençlerimizin ise baskılandığı günlerde Silivri'de rehin tutulduğu bir dönemde konuşuyoruz. Bugünler sadece Türkiye'nin değil, maalesef Türkiye'nin metropol kentlerinin de marka değerinin düştüğü bir dönemdir. Zira, kentleri yöneten ve kentlerin seçilmiş başkanlarıyla özdeşleşmiş olan büyükşehir belediye başkanlarından Ekrem İmamoğlu başta olmak üzere, "Adana gibi Başkan" Zeydan Karalar'ın, Antalya'nın Muhittin Böcek Başkanının ve İzmir'in geçen dönem Başkanı Tunç Soyer'in de hukuksuz biçimde hapse tutulduğu ve Türkiye'nin demokratik, çoğulcu uygarlığının kara bir düzen içerisinde marka değerinin düşürüldüğü bir dönemde konuşuyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün teklif edilen yaklaşık 70 milyar liralık bütçe, Türkiye'nin kültürel zenginliğini büyütmeyi hedefleyen bir bütçe değil. Bu bütçe, kentleriyle özdeşleşmiş belediye başkanlarını zindanda rehin tutan, sanatçıları ve sanatı denetlemek isteyen, yaratıcı düşünceyi ve eleştirileri susturan, kültürü iktidarın dogmatik alanına hapsetmek isteyen bir otoriter zihniyetin bakanlığının bütçesidir.

AKP iktidarı boyunca kültür kavramı giderek turistik ürün anlayışına indirgenmiştir. Devlet Tiyatroları, Devlet Opera ve Balesi ile Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü gibi köklü kurumlarımız artık ehliyet ve liyakatin değil, sadakatın terfi ettirildiği bir yönetim anlayışına mahkûm edilmiştir. RTÜK, artık denetim yapan bir kurum değil, TELE1'den Halk TV'ye, Sözcü TV'ye kadar iktidarı eleştiren her kanalı farklı gerekçelerle cezalandıran bir giyotine dönüşmüştür. Aynı yayın ilkelerini onlarca kez ihlal eden yandaş kanallara ise ya hiç dokunulmamakta ya da sembolik uyarılarla cezalar verilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yerel, hatta ulusal ya da küresel ölçekte bir kentin ve bir ülkenin kültür politikalarının nasıl olması gerektiğini en somut şekilde görmek istiyorsanız Cumhurbaşkanı adayımız sevgili Ekrem İmamoğlu ve liyakatli bürokratlarımızın yönetiminde İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Atatürk cumhuriyetimizden Osmanlı mirasımıza ve Bizans tarihine kadar uzanan tüm kültürel mirasa sahip çıkma politikalarına bakarak bunu görebilirsiniz. Ekrem İmamoğlu, İBB Miras Programı'yla Galata Kulesi'nden Sirkeci sahil şeridinde, Bulgar Palas'tan Müze Gazhane'ye, Çubuklu Silolar'dan Feshane Artıstanbul'a, İBB Casa Botter Sanat ve Tasarım Merkezi'nden Süleymaniye civarındaki han ve çeşmelere kadar kentin kritik miras alanlarını tüm yurttaşlarımıza, gençlerimize, kadınlara ayrımsız bir şekilde açmıştır. Keyfi müdahalelerden ve teknik dışı uygulamalardan kaynaklanan hiçbir kurumsallık dışı muameleye izin vermemiştir. İşte, bu nedenle, Ekrem İmamoğlu döneminde marka değeri artan, İstanbul başta olmak üzere, bizlerin yönettiği belediyelerin başkanları ve onların kadroları Silivri zindanlarında mahkûm tutulmaktadır. Türkiye'nin ve kentlerimizin kültür ve turizm mirasına sahip çıkmanın ve marka değerini artırmanın yolu, şark tipi bir despotizmden vazgeçmek ve çoğulcu, demokratik uygarlığı, Atatürk cumhuriyetinin mirasını 21'inci yüzyıla taşımaktan geçmektedir.

Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI NİLGÜN ÖK - Teşekkür ediyorum Sayın Açık.

Şimdi de Ahmet Baran Yazgan.

Buyurun lütfen.

AHMET BARAN YAZGAN (Edirne) - Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri, Değerli Bakanlığımızın bürokratları; sizleri şehrim olan serhat şehri Edirne'den selamlıyorum.

Öncelikle, biliyorsunuz ki şehrimiz İstanbul'dan önceki başkenttir ve ülkemiz için çok önemli bir şehirdir, her adımında başka bir eser bulunan önemli bir şehirdir. Özellikle şuraya bir fotoğraf koydum, bu da Edirne'mizin en önemli eseri Selimiye Camii'nin 1900'lü yıllarda çekilmiş bir fotoğrafı, birazdan bu konuya da geleceğim.

Selimiye Camii, neredeyse Osmanlı İmparatorluğu'nun bütün kaynakları kullanılarak o dönemde altı yılda yapılmış çok değerli bir eserdir Sayın Bakanım. Bugün dört yüz elli yaşındadır. 2011'den bu yana da UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndedir ve Mimar Sinan'ın da "Ustalık eserim." diye tanımladığı eserdir.

Neden bu konuya girdik? Biliyorsunuz, Selimiye Camii'nin restorasyonu 2021 yılında başladı ve büyük ölçüde tamamlandı. Hatta, benim yerinde de ziyaret etme olanağım oldu, çok ufak tefek eksiklikleri kalmış bir durumda. Yalnız bu restorasyon yapılırken Ağustos 2023 ve Aralık 2024 arasında ve o aylarda büyük ölçüde durdu. Nedeni ise yeni sunulan kalem işi restitüsyon projesi. Burada işte kendilerine "Selimiye Camii Tetkik ve Tahkik Heyeti" diye isim veren bir kurul var, bunlar sürekli olarak yeni bir proje öneriyorlar ve onlar dolayısıyla da iş yavaşladı birkaç kez. "Neden bu heyet var? Bunlar ne istiyorlar? Kurulun motivasyonu ne?" noktasında birkaç görüş açıklamak istiyorum. Projeleri 3 kere reddedildi bu heyetin ancak dördüncü başvuruda onaylandı. Bunun üzerine bilim kurulu istifa etti Bakanlığın ve itiraz edildi, mahkeme yürütmeyi durdurdu. Şu anda neredeyse -ben yüzde 99 diyebilirim- yüzde 99'a yakını tamamlanmış Selimiye Camisi restorasyonu bitmesine rağmen kullanılamıyor.

Sizlere konuyu anlatabilmek adına ve halkımızın da bunu anlaması adına Selimiye Camisi'nin kubbesinin bir fotoğrafını göstermek istiyorum Sayın Bakanım. Bu görmüş olduğunuz şu anki orijinal hâli ve restorasyonun çoğu bitti, bu da kurulun önerdiği. Buradaki hedef nedir bilmiyorum ama bunun altında bu yok, bu bir tasarı. "O zamanlarda böyle süslüyorlardı, böyle yapıyorlardı." şeklinde bir görüş var ve bu görüşe istinaden de böyle bir hedefi var bu heyetin, hatta daha iyi görebilmeniz için de böyle şeklini de çıkarttım. Bu heyet 3 kişi, bu 3 kişilik heyetin karşısında da duran -bu kadar, şu isimlerini yazdığım- tam 129 kişilik bilim kurulu ve başka yerlerden önemli hattatlar ve bilim insanları var.

Şimdi, bu noktada şunu belirtmek istiyorum: Burada birçok açıdan değerlendiriliyor bu ama biz Edirne'miz açısından değerlendirmek istiyoruz. Bakın, burada 1904, 1950, 1985, 2025 yıllarında yapılan işler var, hepsi birbirine benziyor. Bu heyet diyor ki: "Bu tarihî bir eser değildir -yani oradaki yapıların üzerine yapılan boyama tarihî bir eser değil- biz ilkinde döndürelim." ama ilki de bu değil, bir tasarı. Şu anda davalık bu dosya, bildiğim kadarıyla Bakanlık otuz gün içerisinde bir savunma verecekti. Verdi mi, vermedi

mi; bunu bilmiyorum ama bu savunmayı verdiğinde gerçekten iki yüz yıla yakın orada durduğu tespit edilen -sonradan yapılmış olsa bile tespit edilen- tarihî yapının korunmasını biz öneriyoruz, şehrimiz için de bir an önce açılmasını istiyoruz.

Saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Hüseyin Yıldız, buyurun.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, çok değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bugün Turizm Bakanlığının bütçesini görüşüyoruz. Turizm Bakanlığının bütçesi görüşülürken en önemli noktanın Turizm Bakanlığının kültüre erişilmesi için gereken faaliyetleri göstermek ve Türkiye'deki gençleri ve diğer vatandaşlarımızı kültüre kavuşturmak gerekiyor ama maalesef 2025'te... Devlet Tiyatroları Kanunu çok açık, kurumun amacı kültür ve sanat faaliyetlerini halkın her kesimine ulaştırmaktır ancak bugün uygulanan fiyatlandırma kamusal tiyatroyu bir ekonomik eleme sınavına çevirmiştir. Doluluk oranı düşmesine rağmen bazı sahnelerde davetiyelerin de doluluk rakamlarına eklendiği yönünde ciddi iddialar bulunmaktadır.

Şimdi, Sayın Bakanım soruyorum: Devlet Tiyatrolarının 2025 yılında bilet fiyatlarını yüzde 300 oranında artırmalarının gerekçesi nedir? Bu artış gençlerin ve öğrencilerin tiyatroya erişmelerini açıkça sınırlamışken Bakanlığınız bu fiyat politikasını neden sürdürmektedir? Kategori farklarının düşük gelirli yurttaşları dışladığı yönündeki eleştiri hakkında da bir değerlendirme yapacak mısınız?

Sayın Bakanım, sektörün içinden gelen bir Bakansınız, başarılı da bir Bakansınız, inkâr etmemek lazım ama şöyle: 1983'teki turizm teşvikleriyle bugün Antalya turizm başkenti ise o dönemde atılmıştır temelleri. O dönemde, hatta teşvikler döneminde de yapılan yatırımların fatura gelirinin yüzde 20'sini de devlet ödüyordu. Sizin, geldikten sonra uyguladığınız bir sistem var. Didim, Kuşadası benim bölgem, Bodrum'la Antalya'yla aynı kategoriye soktunuz. Örnekeyleyim değerli milletvekillerimiz: 5.590 metre bir yerimiz var Turizm Bakanlığına ait ve yatırımcıya "Gel buraya aşağı yukarı 120 yataklı otel yap." diyor. Bunun toplam yatırım maliyeti 83 milyon 900 bin lira değerli arkadaşlar, altyapı katılım bedeli ise 180 milyon lira yani Sayın Bakanım, 2 misli fiyat veriyorsunuz. Şimdi, bu altyapı katılımda 180 milyon lira veren bir yatırımcı gelip orada yatırım yapar mı; özellikle Didim'de? 180 milyon lira katılım payı vereceğine gidip kendisi arazi alır. Geçen ay Didim'de 17 dönüm, denize sıfır, 5 kat imarlı yer satıldı 300 milyon liraya. Sayın Bakanım, siz, şimdi, Didim ile Bodrum'u, Didim ile Antalya'yı, Didim ile Çeşme'yi karşılaştırırsanız o zaman, hiçbir zaman yatırımcı gelip de Didim'de ve Kuşadası'nda yatırım yapmaz. Ben, özellikle, sizden rica ediyorum; siz gelin -kendi firmanız- Maxx Royal Bodrum'un aynısını Didim'e yapın, Didim vatandaşları olarak, esnaf olarak toplanacağız, bütün harçlarınızı biz ödeyeceğiz ama gelip siz orada yatırım yapmazsınız çünkü siz Bodrum'da verdiğiniz fiyatı, Antalya'da verdiğiniz fiyatı Didim'de alamazsınız. Bu yüzden, özellikle, burada, AK PARTİ'nin milletvekillerine sesleniyorum: Özellikle Aydın bölgesinde sıkıntılarımız çok büyük, yatırımcılar geri dönüyor. Eğer biz bugün 50 milyar dolar ciro yapıyorsak 1983'te artırılan o teşviklerdendir; eğer o dönemde bunlar yapılmıyorsa biz bu dönemde 50 milyar dolara ulaşamazdık. Onun için, özellikle, kendim, Aydın bölgesinde 1'inci sırada yatırımcıların... Tabii, katılım payı alın, katılım payı almak zorundasınız ama katılım payının yatırımın yüzde 5'ini geçmemesi lazım. Yüzde 5'ini uygularsınız, ihaleye sokarsınız, ihalede yüzde 100 artırılır, yüzde 500 artırılır, o ayrı bir şey ama bu şartlarda hiçbir yatırımcı gelip de Didim'e veya Kuşadası'na veya Aydın bölgesine yatırım yapmaz Sayın Bakanım fiyatlara baktığımızda.

İkincisi, biliyorsunuz, Sayın Bakanım, Kuşadası'nda yıllardan beri gerçekte...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bankoğlu, buyurun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Mehmet Bey, hoş geldiniz.

Umarım işleriniz iyi gidiyordu; sömestir tatili, yılbaşı yaklaşıyor, rezervasyonlarınız umarım iyidir.

Şimdi, Sayın Bakan olarak Mehmet Nuri Ersoy'a konuşalım. Evet, biliyorsunuz, bu yıl da normalde, aslında, bütçe kalemlerini konuşmamız gereken komisyonlarda ne yazık ki yine, yaşanan faciaları konuşuyoruz. Çalışma Bakanlığında iş cinayetlerini, Aile Bakanlığında kadın cinayetlerini, Gençlik ve Spor Bakanlığında asansör kazalarını, zehirlenmeleri, genç işçi cinayetlerini konuşuyoruz ve bugün de ne yazık ki 78 canın hayatını kaybettiği, 36'sının çocuk olduğu ve onlarca yaralının olduğu Kartalkaya faciasını konuştuk ve konuşmalıyız da çünkü yaşadığımız tüm bu faciaların ortak bir özelliği var değerli arkadaşlar: Denetimsizlik, liyakatsizlik ve sorumluluğu başkasına atma. Otelin doluluk oranının yüzde 80 civarında olduğu, tatil nedeniyle yoğunluğun yaşandığı bir anda, restoran bölümünde başlayan bir yangın ve insanların yapayalnız, çaresiz kendisini ve ailesini kurtarma çabasını izledik biz; çarşafı sarıp aşağıya kendilerini bıraktılar. İnsanlar, çocuklar, öğretmenler yanarak, boğularak, panikle binadan atlayarak hayatlarını kaybettiler. Duman dedektörü çalışmıyordu, yangın alarmı çalmıyordu; temel güvenlik önlemleri alınmamış bir yerden bahsediyoruz. Denetimin açıkça yapılmadığı, suçun başkasına atıldığı, soruşturma izinlerinin verilmediği ancak kamuoyundan tepkiler gelince önlemlerin konuşulduğu bir faciaya biz bir kez daha tanık olduk.

Bakin, ben Bartın Milletvekiliyim ve bir Bartın Milletvekili olarak bu utanmazlığa da bu sorumsuzluğa da hiç yabancı değilim çünkü üç yıl önce Amasra'da biz bir maden faciası yaşadık, 43 canımızı kaybettik; tıpkı Kartalkaya gibi, o gün de "kader" denildi "fitrat" denildi, soruşturma izinleri bakanlıklar tarafından verilmedi, ailelerin acıları duyulmadı, yetkililer korundu ve gerçek sorumlular yargı önünden kaçırıldı. Sayın Bakan, bu anlayış aslında sadece sizin Bakanlığınıza değil, tüm saray yönetimine has bir özellik. Kartalkaya faciası da sizin Bakanlığınızın denetimsizliği ve ihmalkârlığının sonucu yaşanmıştır, bunu bir kere kabul edin. İki yüz doksan altı gün geçti ya, iki yüz doksan altı günden bahsediyorum; Bakanlığınızdan bir tane istifa olmadı, utanmadınız, bir tane görevden alma bile olmadı; yetmedi, soruşturma izinlerini reddettiniz siz; gerçekten insanın aklı almıyor Sayın Bakan ya. Yangının ardından yayınlanan raporlara bakıyoruz, ortada temel güvenlik donanımlarında ciddi eksikliklerin olduğu tespit edilmiş; bu tespitlere göre denetim

görevinizi neden yerine getirmediğiniz, bunu artık burada bir zahmet açıklayın. İhmallerinizden dolayı kaç kişinin daha hayatını kaybetmesi, sorumluluk almanız için kaç facianın daha yaşanması gerekiyor; buna artık burada bir cevap verin. Birazdan çıkıp diyeceksiniz ki: "Şu kadar otelin ruhsatını iptal ettik, şu kadar oteli denetledik." Çıkacak, böyle bir açıklama yapacaksınız. Bu acılar yaşanmadan önce üzerinize düşen görevleri yapmadığınız için şimdi bu rakamlara sığınacaksınız.

Şimdi, Kültür ve Turizm Bakanı olarak değil de profesyonel bir turizmci olarak, 10 otelinizle Türkiye'nin en büyük oteller zincirine, hatta bir zamanlar havayolu şirketine sahip patron Mehmet Nuri Ersoy'a sormak istiyorum: Otelinizde konaklarken, yemeklerinizi yerken, havuzlarınızda, yatlarınızda gezerken, uçaklarınızda yolculuk ederken işletmelerinizin tümünde devlete ve firmalarınıza güvenerek canını size emanet etmiş kişilere karşı vicdani bir sorumluluk hissettiğiniz hiç oldu mu? Yoksa atanmış bir Bakan olarak AKP Hükûmeti ve bağlı organların her yerine nüfuz etmiş olan iş bilmezliğin, "Nasıl olsa hallederiz." ciliğin, rüşvetin, yalanın, insanların canına mal olduğu hâlde istifa bile etmemenin, hesap vermemenin rahatlığı ve vicdansızlığı içinde kendinizi güvende mi hissediyorsunuz; cevap verin lütfen.

Sayın Bakan, bu konuşma bir acı değil, bir uyarı, bir hesap verme çağırısı aslında. Ben gerçekten hesap vermenizi istiyorum ya, sadece sizden de değil, bize bu acıları bırakan, her haftaya bir facia sığdıran, ülkeye yangının, selin, depremin, önlenabilir her facianın travmasını bırakan bu zihniyetin hesap vermesini istiyorum. İnsanın canı üzerinden turizm paketi satan, denetimsiz büyümeye göz yuman, para için insanları riske atan bu anlayış artık hesap vermek zorunda. İnsanların...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Sayın Karatutlu'dan sonra on beş dakika soru kısmına geçeceğiz. Lütfen herkes sisteme giriş yapsın, öncelik sırasına göre milletvekillerine söz vereceğim.

Sayın Karatutlu, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Kültür ve Turizm Bakanlığının kıymetli bürokratları; öncelikle Sayın Bakanımızı tebrik ediyorum. Bugün göreve gelişinin 7'nci yılının 4'üncü ayının 4'üncü günü; bu, 66'ncı Hükûmetin Cumhurbaşkanından sonraki en kıdemli, Kültür Bakanlığında da İstemihan Talay'dan ve Ertuğrul Günay'dan sonra -o beş buçuk yıldır- en kıdemli Bakanımız. Bu kadar sabit bir Bakanlık varsa -bütün bakanlıklar gitti çünkü o dönemden- muhakkak, bu, başarının göstergesidir diye düşünüyorum.

Ben Kahramanmaraş'ı konuşacağım. Sayın bürokratlarımızın Antep'e gelip gününbirlik Maraş'a geldikleri veya Adana'ya geldikleri, nüfusu 1 milyon 134 binle Türkiye'nin 20'nci büyük kenti. Yükseltisi 200 ila 3.200 arasında olan, yer şekilleri yönünden Türkiye'nin en farklı kenti ve son yıkılan beyliğin, Dulkadiroğulları Beyliği'nin de başkenti. Bugün sizin "gastronomi kenti" dediğiniz, öve öve bitiremediğiniz Gaziantep daha düne kadar Kahramanmaraş eyaletine bağlı bir sancaktı, sancaktı, bu kadar ve o bölgenin kadim kentleri Kahramanmaraş, Edessa ve Hatay'dı. Oranın toplam alınan kültürünün hepsi son elli, altmış yılda Gaziantep'e gönderildi ve orası çok büyük bir kültür kenti olarak yapıldı.

Bugün, ben, tabii ki gerçekten ve cidden, gönülden teşekkür ediyorum, Kahramanmaraş'a çok iyi bir Kültür ve Turizm Müdürü atandı. 4-5 bakan geçştiren bir Turizm Müdürünün yerine iyi bir arkadaşımız geldi, çok iyi bir diyalogu var. Yine teşekkür ediyorum, Kültür Yolu'nu yoğun bir istekten sonra 2026'da Kahramanmaraş'a verdiniz. Zira dedik ki o bölge bin yılın depremini yaşadı. Oradaki gençlerin, çocukların bir tıp doktoru olarak moral ve motivasyonunu ben yaşıyorum, hâlâ daha etkisindeler. Ne olurdu? Malatya'yı, Kayseri'yi, Antep'i, Adana'yı, Urfa'yı dolanırken oradaki il niye ihmal ediliyor?

Bakın, Kahramanmaraş öyle bir yer ki hangi bölgede olduğunu belki bilmezsiniz, Akdeniz Bölgesi'nde ama Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde toprağı var, Doğu Anadolu Bölgesi'nde toprağı var, 20 kilometre sonra da İç Anadolu Bölgesi'nde. Öyle bir bitki florası var öyle yaylaları var. Su potansiyeli en yüksek il Türkiye'deki. Yaylalarını, doğasını bir görmemiz lazım. Bugün biz bunları anlatamıyoruz.

Onun dışında, "Zeugma, Zeugma" diyorsunuz, gelin, bizim Germanicia'daki o mozaik potansiyelini görün, çıkarılamıyor. Kültür Bakanlığımız bile oldu altı ay süreyle ama herhangi bir işlem yapılmadı. Elli yıl önce, benim çocukluğumda gittiğim kütüphanenin daha yeni yapımına başlanıyor. Elli yıl önce ben giderdim. Tiyatrosu olmayan, müzesi olmayan, kütüphanesi olmayan 1 milyon 134 bin nüfuslu bir şehirden bahsediyoruz ya, Türkiye'nin 20'nci büyük kentinden ve size doğasını anlatıyorum, size turizm potansiyelini anlatıyorum ve dediğim gibi, yani Urfa'ya öyle bir müze yapmışsınız, Antep'e öyle bir müze yapmışsınız; "Yahu, burada da var." diyoruz. "Germanicia" ismi nereden geliyor? Roma İmparatoru'nun babasının ismi, orada bir hâkimiyet sağlanmış. Onun dışında, Domuztepe Höyüğü var, Pazarcık'ta hemen, Sümerlerin en eski potansiyellerinden biri. Oraya bir arkeopark, çok basit bir şey istediğimiz. Efendim, diyoruz ki bizi de GAP rotasına sokun, bizi de Mezopotamya potasına sokun. O bölgede saydığınız iller Antep'i de Urfa'sı da, efendim, şeyi de ondan önce oranın merkezi orasıydı, Maraş'tı ama nedense Maraş'a gününbirlik Antep'ten gelip "Akşam nasıl gideriz?"i söylüyoruz.

Biz burada diyoruz ki o bölge, hepiniz biliyorsunuz, edebiyat kenti, daha yeni UNESCO... O bölgede 7 güzel adamın yanında, o bölgede Âşık Mahzuni de var, Abdurrahim Karakoç da var. Yani Kültür Yolu'nu yaptınız, bari konulu olsun, bu sene Âşık Mahzuni konulu bir Kültür Yolu olsun istiyoruz.

Onun dışında, biz diyoruz ki ya, bu Kültür Bakanlığıyla... Hani, Nazım Hikmet diyor ya "En güzel günlerimiz henüz yaşanmamış olanlarımız." Yahu, bir artık yaşayalım Kültür Bakanlığıyla. Lütfen, Kültür bürokratlarına da söylüyorum: Gelin, sizi biz oralarda misafir edelim. Ama gerçekten, büyüttüğünüz Gaziantep'ten, büyüttüğünüz başka şehirden de çok daha güzel bir potansiyeli orada göreceksiniz. Bunu sadece söylemek istiyorum ve yapılanlar için hem Kültür Yolu hem kütüphane için hem Necip Fazıl Kültür Merkezi'nin yenilenmesi için teşekkür ediyorum. İnşallah diğer şeylerimizi de desteklersiniz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, böylece milletvekillerimizin söz talepleri karşılanmıştır.

Bu arada, ben de Maraş'la alakalı birkaç şey söylemek istiyorum. Hakikaten Sayın Karatutlu'nun söylediği gibi muhteşem bir doğası var, muhteşem bir doğası var, çok güzel bir yer. İnsanlar, tabii, ne kadar biliyor, bilmiyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Götürün de bir gezdirin Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yahu, siz "Gideceğiz." dediniz de... Ben Samsun'a götüreceğim zaten, oraya da götürürüm.

Ama Maraş, hakikaten, gerçekten çok güzel bir yer. İnanılmaz bir doğası var, inanılmaz.

Değerli milletvekilleri, şimdi on beş dakika soru kısmına geçiyoruz. Sayın Bakana soru sorulacak, ondan sonra Sayın Bakana otuz dakika süre vereceğim. Ondan sonra, Allah nasip ederse yaklaşık 12 kurumun oylamasına geçeceğiz, ondan sonra da bitireceğiz.

Evet, ilk olarak sayın milletvekillerinden başlıyorum. Değerli milletvekilleri, yorumdaki vazgeçiyoruz, direkt ben hepinizin adına selamlıyorum. Lütfen, soruyu sorun; süreyi etkili kullanalım çünkü yemyeşil burası; sonra diğer milletvekillerine söz veremiyorum.

İlk olarak Sayın Kocacık, buyurun lütfen.

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakanım, Bakanlığınızın kültürel mirasımızı ziyaretçiler için daha erişilebilir kılma vizyonunun en güzel örneklerinden biri olan gece müzeciliği uygulamasının Türkiye'deki kültür turizmine sağladığı değerli katkı ve özellikle Antalya'daki tarihî ve antik kentler üzerindeki olumlu etkisi nasıl değerlendirilmektedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Gülsoy...

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, deprem bölgesi olan Osmaniye'mizin ecdat yadigarı eserlerimizin, Osmaniye merkezde Enverül Hamit Camisi, Kadiri'de Hamidiye ve Ala Cami'nin onarımları devam etmektedir; aynı zamanda, Toprakkale Kalesi'nin de restorasyon çalışması devam ediyor.

Bunların yanında, bir de Osmaniye Eğitim ve Araştırma Hastanemize geçtiğimiz ayda bir kütüphane kazandırdık. Bunlar için Osmaniye'li hemşehrilerim adına size teşekkür ediyorum.

Sorum: Osmaniye İl Halk Kütüphanemizin yapımına ne zaman başlayacağız? Bilgi verirseniz memnun olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - İlk önce Okan Bayülgen tarafından hazırlanmıştı, Devlet Tiyatroları programından çıkarılmasının nedeni neydi Drakula oyununun? Okan Bayülgen'in hazırladığı versiyonunun iptaliyle birlikte bu harcamalar kamu zararına dönüştü mü, dönüşmedi mi? Sayın Bakan, Devlet Tiyatroları Genel Müdürünün hem yönettiği hem de başrolünü üstlendiği ve daha önce başka bir prodüksiyon olarak planlanan yeni Drakula oyunu için yapılan harcamaların toplam tutarı ne kadardır? Ve Devlet Tiyatrolarında son iki sezonda dışarıdan görevlendirilen rejisör sayısı kaçtır? Ve bu kişilere ödenen toplam ücret ne kadardır? Meclis milletvekilleri olarak bunu bilmek istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakanım, kütüphaneler gerçekten de öğrencilerimiz tarafından çok beğenilmekte ve kullanılmakta. Uşak ilimizin hem Eşme ilçesine hem de Banaz ilçesine kütüphane taleplerimiz var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kırkpınar...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Bakanım, yedi yıl önce çok büyük bir heyecanla Çeşme Projesi'nin her şeyi hazırlanmıştı ve herkes kabul etmişti; daha sonra dava açılarak bu proje iptal edilmişti, 20 milyar dolar değerindeki bir proje. Proje için hâlâ bir şansımız var mı? Bunun için düşüncenizi merak ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakan, Antalya Müzesini yıktınız; yeni proje hazır mı? Yeni projeyi kamuoyuyla paylaşacak mısınız? İnşaatın ihalesi yapıldı mı, yapıldıysa ne zaman başlayacak? Bu konuda bilgi verirseniz, kamuoyunu da rahatlatırsanız memnun olurum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kurt...

RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Bakanım, Nemrut Dağı özel bir yer; buraya yönelik ne gibi çalışmalar planlanıyor? Özellikle sağlık yolu ihtiyacı var; bu konuda ne yapılabilir?

Bir de bu, özellikle basına da yansıyan bir konu. Tiyatro oyuncularından -büyük bir kısmına yönelik değil bu ama- bir kısmı oyuncunun herhangi bir oyunda oynamadığı ve dolayısıyla da sadece maaşlarını aldığı, herhangi bir oyunda da görev almadıklarıyla ilgili basına yansıyan eleştiriler var. Bu konuda ne yapılabilir veya bir açıklama yapar mısınız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlioğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Son dört yılda RTÜK'e kurumlar arası nakil yoluyla kaç kişi gelmiştir? RTÜK'te kaç personel uzaktan çalışmaktadır? Halk TV lisans başvurusunu yapmış, mart ayında ücretini yatırmış olmasına rağmen neden hâlen lisans yenilemesi yapılmıyor? Özel kopyalama harcı Telif Hakları Genel Müdürlüğü özel hesabında toplanmakta; bugün itibarıyla bu miktar ne kadardır? Bu fondan ne kadar hak sahiplerine aktarılmıştır, ne kadar hesapta durmaktadır?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kısacık...

SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Bakanım, Adana Pozanti'da bizim Elmalı Boğazı'mız var, burası da kayak merkezine uygun; geçmişte böyle projeler de yapıldı ama bununla ilgili Bakanlığınızın bir planı var mıdır?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan, bazen bazı konser yasakları oluyor "Toplumsal örfüne, geleneğine uygun değil." diyorlar. Örneğin, bu Manifest grubunun konser yasağını nasıl değerlendiriyorsunuz? Ayrıca, yurt dışına çıkma yasağı konuldu -çok popüler bir grup gençler arasında- bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bir de bizim Malatya Hekimhan ilçesinde Yama Dağı'nda kayak merkezi vardı -daha önce Valilik tarafından yapıldı- ancak otel falan yapılmış olmasına rağmen atıl durumda; bununla ilgili bir çalışmanız var mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Aslan...

GEORGE ASLAN (Mardin) - Sayın Bakanım, demin konuşmamda da değinmiştim, Batman'da Mor Kiryakus Manastırı'nın tadilatını yaptırmıştınız; bunun için de size çok teşekkür ediyorum. Bu manastırı Mor Gabriel Süryani Vakfına ne zaman devretmeyi düşünüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

Sayın Bankoğlu...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - 2024-2025 sanat sezonu için özel tiyatro projelerine ayrılan destek 65 milyondur, görüyoruz ki bu bütçenin tamamına yakını harcanmış ama birçok tiyatro kapandı -özel tiyatro- kapanmak zorunda kaldı. Kaç tiyatro ödeme aldı? Destek ödemeleri hangi tiyatrolara ne kadar ve ne zaman gerçekleşti? Gecikme ya da iptal edilen başvuru var mı, varsa nedenleri nedir? Özel tiyatrolara verilen desteklerde kriterleriniz nelerdir? Şeffaflık ve denetim mekanizmalarınız nasıl işlemektedir?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın İncesu...

ÖZGÜR ERDEM İNCESU (Ardahan) - Bir talebim yok Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Yazgan...

AHMET BARAN YAZGAN (Edirne) - Sayın Bakanım, Enez Kalesi ve çevresi 2'nci etap -Edirne'mizin Enez ilçesinde- iki yıldır yatırım programında olmasına rağmen başlamadı ve bildiğiniz üzere burada sur olan bölgede insanlar yaşıyor ve hayati tehlikeleri var. Buna başlamayı düşünüyor musunuz, başlayacaksanız ne zaman başlayacaksınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Güneşhan...

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Sayın Bakan, Kültür Yolu Festivalleri için kullanılan kamu kaynaklarının toplam tutarı, sponsorluk payları ve şehir bazında yapılan harcamalarla ilgili detaylı açıklama yapacak mısınız? Kültür Yolu Festivallerini yapan Yaşayan Miras ve Kültürel Etkinlikler Genel Müdürlüğü bütçesinde detaylı bir açıklama yer almamaktadır. Bu festivaller için yapılan harcamalar Bakanlığın başka genel müdürlüklerinden aktarma yapılarak mı gerçekleştirilmektedir?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kaya...

AYKUT KAYA (Antalya) - Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemindeki kanun teklifinde yer alan turizm işletme belgesi harçlarının yıllık hâle getirilmesi sektöre çok ağır bir sabit maliyet yüklemektedir. Bugüne kadar yalnızca 1 kez ödenen bu harcın artık her yıl alınması en küçük işletme için bile 367 bin TL'ye yakın ek bir maliyet anlamına gelmektedir. Bu yükü; küçük oteller, pansiyonlar, aile işletmeleri taşıyamaz. Zaten enerji maliyetleri, işçilik giderleri, finansman baskısı altında ayakta durmaya çalışan bu işletmeler için söz konusu düzenleme doğrudan kapanma riski yaratmaktadır. Geçtiğimiz haftalarda Plan ve Bütçe Komisyonundan muhalefetimizin tüm itirazlarına rağmen geçen torba yasa içindeki bu düzenlemenin Genel Kurul aşamasında önergeyle düzeltilmesi zorunludur.

2023 yılında ihalesi yapılan Antalya Side Antik Kenti Anıtsal Çeşme Yapısı 2. Etap Restorasyonu işiyle alakalı tespitlerimi sizinle paylaşmıştım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim.

AYKUT KAYA (Antalya) - ...bu konuda soruşturma açılacağını söylemişsiniz. Soruşturma sonucu ne oldu, paylaşmanızı istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kaya, soruyu alamadık.

Sayın Konuralp...

OKAN KONURALP (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ankara'nın yerli ve yabancı turizmden daha fazla pay almasına ilişkin çalışmalarınız nelerdir?

Bir diğer sorum: Düzce'nin Konuralp Antik Kenti'ni yerel yöneticilerin arkeoloji bilimine aykırı fantezilerinden korumanızı diliyorum. Bu bağlamda, yeni müze binası dâhil antik kente yönelik Bakanlık merkezli girişimlerinize ilgili bilgi verirseniz sevinirim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, bir talebiniz mi var?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Evet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan, Sabancı Kültür Merkezi depremde ağır hasar aldı; siz de biliyorsunuz. Yeni kültür merkezinin yapımı devam ediyor, Bakanlığınıza teşekkür ediyoruz. Yeni kültür merkezi bünyesinde devlet tiyatrosunun yerleşik olmasını istiyoruz. Malatya'da 1992 yılında Malatya Devlet Türk Halk Müziği Koro Müdürlüğü kuruldu; halk müziği korosunun müdürü var, mührü var ama korosu yok. Biz de sanatçı çok, dikkatinize sunulur. Bu konuda destek bekliyoruz.

Ulu Cami... İkinci depremin üzerinden bin günü aşkın süre geçmesine rağmen caminin restorasyonu yapılamadı. Cami kapanan beş yıl oldu, 6'ncı yıla giriyoruz; eğer bu şekilde bir çalışmayla gidilirse beş sene daha açılmayacağını söylüyor. Yine, Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı var, depremde orta hasar almasına rağmen açıldı hatta depremde birçok misafir ağırladı ancak şu anda sistemde açık olmasına rağmen kapalı gözüküyor. Ulu Cami ve Kervansaray için desteklerinizi bekliyoruz.

Bir de bu Kültür Yolu kapsamında çeşitli sanatçılarla anlaşılıyordu. İmamoğlu'na ve Saraçhane'deki olaylara destek verdiği için sanatçıların konserlerinin firma tarafından iptal edildiği iddiası var, bu konunun da cevaplanmasını rica ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, böylece soru kısmı tamamlandı.

Şimdi, cevap hakkını kullanması için Sayın Bakana söz vereceğiz.

Sayın Bakanım, buyurun.

Süreniz otuz dakika.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Şöyle bir şey yapabilir miyiz? Üç dakika RTÜK'e süre verelim, RTÜK'e söz hakkı verememiştik, kendi sorularını üç dakikada cevaplasın; benim otuz dakikanın içinden olsun, önemli değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Size cevap hakkı verelim, sonra ben RTÜK'e...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Şöyle: Üç bölüm yapalım diyorum. RTÜK hemen üç dakikasını kullansın, sonrasında ben soruları cevaplayayım, konuşmanın üçüncü bölümünde de Bolu yangınıyla ilgili görüşlerimi ileteyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, ben RTÜK'e konuşma metnini dağıttırdım. Eğer RTÜK cevap hakkı kullanmak isterse vereceğim.

RTÜK'ün böyle bir talebi var mı? Konuşma yapmak istiyorsanız süre vermiyorum ama sorularla alakalı bir cevap verecekse onu siz cevaplayın. Cevabı doğrudan ben bakandan alıyorum, kurum başkanlarından almıyorum. Sayın Bakanım, size versin, siz sunun çünkü diğer bakanlarda da diğer uygulamalarımda da aynısını yaptım. Dolayısıyla siz verirsiniz Sayın Bakan cevapları verir.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Tamam.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun lütfen.

Süreniz otuz dakika.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Şimdi, öncelikle Şenol Sunat, İyi Parti Manisa Milletvekili "Turizmciler neden ihracatçılar gibi EXIM kredileri ve KDV desteklerinden yararlanmıyor?" demişler, bir de "Gecelik gelirler yerinde sayıyor." demişler. Şimdi, EXIMBANK kredileri turizmciler için de geçerli. Getirdiğiniz dövizle orantılı olarak aynı ihracatçılar gibi döviz kredileri kullanabiliyorsunuz. Yatırım KDV muafiyetinden de yararlanıyorlar. Biliyorsunuz, bununla ilgili yasada sizlerle Mecliste 2 kez düzenleme yapıldı. İlk yasal düzenleme 2025 sonunda bitiyordu, tekrar bir düzenleme yapıp 2028 sonuna kadar da uzattık yani KDV muafiyetiyle ilgili kısım duruyor.

"Gecelik harcama gelirleri yerinde sayıyor..." Hiç katılmadığım bir şey bu, rakamları da hiç takip etmemiş demek ki. Şenol Hanım her zamanki gibi soruyu soruyor ama cevapları dinlemeye kalmıyor maalesef. 2017'de yabancı turistlerden elde edilen kişi başı gecelik gelir 83 dolarmış; bakın, 2017'de. Şu anda, dokuz aylık veri açıklandı, bu yıl 116 dolar; muhtemelen 117 dolarla kapatacak yabancı turistten elde edilen gecelik gelir yani artış oranına bakacak olursanız yüzde 41'lik bir artış var. Yüzde olarak baktığımızda, dünyada turizmde üst seviyede olan ülkeler arasında hemen hemen en yüksek artışın yakalandığı ülke olarak konuşabiliriz.

Adalıyalı'ya ek tahsisle ilgili, şahsımla ilgili bir soruları var. Bu soru bu sefer 5'inci kez gündeme geliyor. Daha önce 4 kere şahsımla ilgili bu soru geldi, 4 kere de açıkladım, 5'inci kez tekrar açıklayacağım, inşallah bir daha bundan sonraki şeylerde gelmez. 3 kere ilk dönemimde geldi, 4'üncü kere geçen sene geldi, bu sene de şimdi geliyor. Bakın, Adalıyalı'ya normal tahsis 2005 yılında yapılmış, ek tahsis uygulaması da -o zaman da gösterdim, her zaman gösteriyorum- bakın, 15 Şubat 2018'de yapılmış, benim Bakan olduğum bir dönemde yapılmamış. Bu tahsisin Orman Bakanlığından bize intikal etmesi yani Kültür ve Turizm Bakanlığı için tahsis edilmesi de zaten 11 Şubat 2005'te olmuş yani önce Orman Bakanlığından Turizm Bakanlığına devrolmuş, sonrasında da 18 Şubat 2018'de, ben Bakan olmadan önce bu tahsisle ilgili uygun görüş... Bunu tekrar size de bırakabilirim Başkanım, isteyenler sizden alabilirler. İmza da benim imzam değil, zaten ben o tarihte...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bunu alalım arkadaşlar, isteyen milletvekillerine verelim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Yani 5'inci kez size vereceğim bu dosyayı, inşallah bundan sonra gündeme gelmez.

Yine, Kissebükü kazıları ile ilgili yani ben artık ne diyeceğimi bilemiyorum. Orada bir kazı çalışması yapıyoruz. "Bu kazı sizin oteliniz için mi yapılıyor?" gibi çok değişik sorular almaya başladık. Tamam, algı yapılıyor ama bu kadar algı da nasıl yapılıyor ben anlamıyorum artık. Bir kere, Kissebükü ile Adalıyalı farklı koylar. Hani "Otelinizin fonu mu oluyor?" deniliyor ama otelle birbirini görmüyor; 3 koy ötesinde, birbirlerini görmüyorlar, 2'si farklı koylar. Kissebükü -burada Bodrumlu olanlar var mı bilmiyorum- Bodrum için önemli bir koydur ve biz orada gerçekten çok ciddi hem kamulaştırma hem arkeolojik çalışma yapıyoruz ve Bodrumlular da bunun değerini biliyorlar, niçin yapıldığını da biliyorlar, nasıl sahip çıktığımızı da biliyorlar.

Mehmet Karaman, Samsun Vekili "Turizm Geliştirme Ajansı denetime tabi değil." demiş. Bunu da defalarca anlattık, bir kere daha anlatmakta fayda var demek ki, biz istediğimiz gibi anlatamamışız. Bakın, Turizm Geliştirme Ajansı Yönetim Kurulu 18 üyeden oluşuyor; bunun sadece 2'si Bakanlık görevlisi, diğer 16'sı seçimle geliyor ve kendi bölgelerinden seçilerek geliyor. Şimdi, bütün bütçesini onaylayanlar ve harcama limitlerini onaylayanlar bu Yönetim Kurulu yani orada Bakanlığın emriyle, talimatıyla

herhangi bir harcama yapılamaz. Bütün bütçeler, her seferinde, değişiklik olacaksa da Yönetim Kurulunun onayından geçer, ana bütçe ilk oluşturulduğu zaman da Yönetim Kurulunun onayından geçer ve dediğim gibi, Bakanlığın orada sadece 2 üye hakkı var. Zaten herkes oraya verdiği katkı oranında... Yani parayı verenler aslında bütçenin nereye harcanacağına da karar veriyorlar. Ha "Denetim yapılmıyor." diyorlar. Hayır, bağımsız bir denetim raporu hazırlanıyor, Sayıştay tarafından bu denetim raporu hem denetleniyor hem de yerinde denetim yapılıyor ve sonra da Turizm Komisyonuna -burada varsa- geliyor. Sizin her türlü sorularınızı da burada, Komisyonunda, Turizm Geliştirme Ajansı'nın yöneticileri cevaplıyor. Yani üç aşamalı bir denetim var. Bir, bağımsız denetim yapılıyor, bu denetim Sayıştay denetiminden geçiyor; yerinde denetim yapılıyor yani TGA'nın içinde yapılıyor bu denetim ve sonrasında bu geçmiş rapor da Turizm Komisyonuna geliyor, burada siz istediğiniz soruları sorabiliyorsunuz, yöneticiler de bunu cevaplamakla yükümlü.

Yine, Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun bir sorusu var "Tesis denetleme rakamları neden azalıyor?" diye. Bu çok doğru değil, tesis denetleme rakamları azalmıyor aslında. Şimdi, bakın, anlatayım onu size: Ben Bakan olduğumda yaklaşık 4.500 tane işletme belgeli tesis vardı, 4.500 tane. Bir de "belediye belgeli" dediğimiz, aslında iş yeri açma ve çalışma ruhsatıyla çalışan tesisler vardı. Yani tesisler nasıl çalışıyor? Bir, işyeri açma ve çalışma ruhsatı, sadece iş yeri açma ve çalışma ruhsatıyla çalışan, "belediye belgeli" dediğimiz; bir de işyeri açma ve çalışma ruhsatı artı Bakanlık işletme belgesiyle çalışan, ilave işletme belgesi olanlar. Şimdi özellikle belirtmek istiyorum hani bu yangınla ilgili söylemlerinizde de "Bu sorumluluktan kaçılıyorsunuz." dediniz; tam tersi, ben geldiğim günden beri benim Bakanlığım sorumluluk almaya çalışıyor. Bakın, 2019'da bir yasal düzenleme gönderdim ben, o zaman hatta -anlatamamıştık herhâlde- karşı da çıkmıştınız "Belediyelerin yetkileri alınıyor." diye. İşte, bu düzenlemeyi ilk orada ben istedim, ben yaptırdım. Dedim ki: Artık sadece belediye belgeli yani sadece iş yeri açma ve çalışma ruhsatlı tesisler olmasın, Bakanlıktan da mutlaka belge alsınlar çünkü biz içine giremiyoruz, bizim yetkimiz yok, bakamıyoruz bile, üstünde "otel" yazıyor ne olduğunu bile bilemiyoruz, içeri girme yetkimiz yok. O zaman da hatta "Belediyelerin yetkilerini elinden alıyorsunuz." demiştiniz. Hayır, öyle bir şey değil; tam tersi, işyeri açma ve çalışma ruhsatının alınmasını öncelikli şart koşuyoruz yani o olmazsa biz zaten gelmiyoruz. Yani bırakın yetki almayı, tam tersine "Önce gideceksiniz, iş yeri açma ve çalışma ruhsatını alacaksınız, sonra bizi çağırabilirsiniz, biz ondan sonra gelebiliriz." diyoruz. Öyle bir kanuni düzenlemeydi. Ha, ne oldu? Bakın, niye istemiştik biz bunu? O zaman deniliyordu ki 7 bin civarında sadece belediye belgeli otel var. 4.500 civarında işletme belgeli, onu tuşa basınca görüyorduk. O 7 bin başvurmak istemiyordu, bir basit belge yarattık. Hani demin talep geldi ya "Çözemiyoruz, kaçak oteller oluşuyor, basit bir yöntem vesaire bulun." diye. Biz aslında o gün o yöntemi de bulduk. Bir basit belge yarattık ve dedik ki: Sadece kayıt altına alalım ya, önce bir kayıt altına alalım yani ne var elimizde bir görelim. Arkadaşlar, o 7 bin bir gecede 17 bin oldu. Bakın, bir gecede 17 bin; bilgisayardan yani internetten alabilecekleri bir formül yarattık, 7 bin bir gecede 17 bin oldu. Sonra denetimlerle vesairelerle sayısı azaldı vesaire. "Şu andaki sayı nedir?" diyorsanız zaten o kanun çıktıktan sonra yeni açılacak otellerin tamamına belediye belgesi, artı işletme belgesi şartı getirildi. Onların hepsi artık o şekilde açılıyor. Öncekileri de zorluyoruz işletme belgesine geçmeleri için. Şu anda bizim yaklaşık 8 bin tane -7.940 yanılmıyorsa- işletme belgeli otelimiz var, 13.500 civarında da basit belgeli otelimiz var. Şimdi, bizim Bakanlığımız... Bunu yangınla ilgili şeyde de istiyorsanız anlatırım; bu ruhsatlandırma, belgelendirmeye ilgili mevzuatta karışıklıklar var ya, hep kafalar karışıyor, onlara kısaca değinirim yangınla ilgili konuşurken. Bizim Bakanlığımızın denetimi yani vermiş olduğu işletme belgesi, sınıflandırma ve türle ilgili. Yani bu basit belgelilere zaten bizim uzman kontrolörlerimiz gitmiyorlar çünkü basit belge sadece kapasite ve yer tespiti yapıyor internetten aldığınız için. Nitelik denetimi gerektiren, sınıflandırma gerektiren denetim işletme belgeliler için ve onlar zaten 8 bin olduğu için bizim yaklaşık yıllık 7.500 denetim yapmamız normal yani aslında biz onlara maksimum iki yılda bir gidiyoruz demektir. Şu anda da zaten 8 bine yakın işletme belgeli var yani aslında 4.500-5.000 hedef konuluyor ama bitişinde 7.500'leri buluyor. Bu normal aslında yani denetimler azalmadı, işletme belgeli tesislerle ilgili yoğun denetim yapılıyor. Ha, bugün hepimiz gerçekten bir şeyleri çözmek istiyorsak benim sizden bir ricam var: Gelin, ben bir yasa teklifi göndereyim, basit belgeleri tesislere -bu, yasal değişiklik gerektiriyor, benim tek başına yapacağım bir şey değil, siz de bize destek verin- bir süre verelim, sizin dediğiniz gibi bir ay içinde de yapmayalım, iki ay içinde de yapmayalım; bir süre verelim, bu süre içinde hepsine işletme belgesine geçme mecburiyeti getirelim ama bu, siyaseten sizin arkasında durmanızı gerektirecek bir konu çünkü size "Eksiklerimiz var, kapanmak istemiyoruz vesaire..." gibi taleplerle gelecekler. O yüzden diyorum, Bakanlığın bu mücadeleleri tek başına yapma ihtimali yok; siyaseten bir fikir birliği oluşturmanız lazım.

CAVİT ARI (Antalya) - Kanun teklifi çalışması hazırlarsanız destek oluruz Sayın Bakanım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Tamam, ben diyorum, o gün istiyorsanız, ben gönderdiğim zaman hepiniz el birliğiyle... Buna bir süre vereceğiz, o kadar, başka bir şey değil. Sadece diyeceğiz ki...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan, teklif...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Teklif edeceğim, ben zaten teklif edeceğim ama siyaseten, dedim ya, size de gelecekler, herkese gelecekler çünkü basit belgeden işletme belgesine geçince bizim uzman kontrolörlerimizin denetimine girecekler. Hani "Yangınla ilgili önlem alalım." diyoruz ya, ilk önlem burada başlıyor değerli vekillerim. Hani, gerçekten, ilk önlem burada başlıyor diyorum. Bir sürü şeyleri, onları anlatacağım size, merak etmeyin.

Şimdi, diğer konulara geleyim. "Alevilikle ilgili yurt dışında bir şey yapıyor musunuz?" deniyor. Alevilikle ilgili İran, Irak, Arnavutluk, Macaristan, Makedonya, Bulgaristan ve Kırgızistan'a dede ve STK başkanlarını gönderdik, göndermeye de devam ediyoruz. Alevi canları, kültürümüzü tanımaları için Bakanlığımızca çeşitli çalışmalar yaptık ve yapmaya da devam ediyoruz. Ayrıca da yurt dışında yaşayan Alevi Bektaşî canları Türkiye'deki çalışmalara davet edip görüş alışverişinde bulunduk.

"Alevilikle ilgili bir kısmın Bakanlığa bağlı olmasını ve çalışmasını nasıl buluyorsunuz?" demişler. Ya, ben defalarca anlattım ama bizim Bakanlığımızın buradaki görevi bunların...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Biz anlamıyoruz herhâlde! Siz defalarca anlatıyorsunuz, biz anlayamıyoruz!

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Tamam, bizim görevimizi burada destek birimi gibi düşünebilirsiniz. Biz aslında ne yapıyoruz? Aydınlatma ihtiyaçlarını, faturalarını, elektrik faturalarını ödüyörüz, bakım onarım

desteklerini yapıyoruz. Her yıl artan bütçemizle de yatırımlarına destek oluyoruz ama ağırlıklı olarak bakım onarımlarını ve elektrikle, aydınlatmayla ilgili birimlerini yapıyoruz. Onun dışında da onların istediği birçok etkinliği ve semineri düzenliyoruz.

Şimdi, Kültür Yolu Festivalleri ve maliyetiyle ilgili bir soru geldi, geçen sene de gelmişti. Ben aslında o gün vermiştim, o gün söylediğim cümlelerle net anlatayım, anlayacaksınız. Şimdi, Türkiye Kültür Yolu Festivali, Bakanlığımıza bağlı Yaşayan Miras ve Kültürel Etkinlikler Genel Müdürlüğü tarafından organize ediliyor yani zaten bu Genel Müdürlük bunu organize etsin diye adı da değiştirildi; ana işi, ana faaliyet kolu bu oldu. Bakanlığımızın tüm faaliyetleri gibi -bakın, bütün harcamaları özellikle buradan yapmamızın sebebi- Sayıştay denetimine tabi. Hani "Bir denetime tabi değil, bir şeffaflık yok." diyorsunuz ya, orada hepsi var. Kültür ve sanat faaliyetleri, Kültür ve Turizm Bakanlığının zaten asli görevi. Neden yapıyoruz? Hangi kaynakla yapıyoruz? Elimizdeki bütün kaynaklarla yapıyoruz, açık söyleyeyim. Bakın, şunun altını da çizeyim: Dokuz günlük bir faaliyet oluyor her şehirde. Şimdi, mesela, bu seneki son hâliyle ne olmuş? 20 şehirde yapılmış, 180 gün sürmüş, 9.645 etkinlik, 50.400 sanatçı katılımı olmuş; 587 konser, 4.346 sergi, 1.052 atölye, 158 tiyatro, 23 opera, 20 bale etkinliği olmuş.

Şimdi, demin, sizin de belirttiğiniz gibi, hani Ankara Belediyesinin maliyetleriyle karşılaştırmak açısından sorduğunuzu söylemiştim. Bakın, ben size fiyatını net vereyim, o zaman da verdim aslında, geçen sefer de sorduğunuzda verdim. Şimdi, arada çok ciddi bir fark var bizim maliyetlerimiz açısından, bizimki çok düşük ama sebepleri de var, o zaman da anlatmaya çalıştım. O zamanki net rakam, bizim maliyetimiz yirmide 1'di, 16 milyonun yirmide 1'i -söylemiştim zaten- 800 bin lira ama elma ile elmayı kıyaslarsanız yani büyük konser ile büyük konseri kastediyorum. Şimdi, bunun içinde sahne var, sanatçı var. Şimdi, bakın, burada iki tane şeyi özellikle belirtmek istiyorum; bir, sanatçılarımıza her zaman şükranlarımı sunuyorum, normal kaşe ücretlerini almıyorlar bizden, çok düşük kaşe ücretleriyle çalışıyorlar.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Rakamları yanlış söylediniz Sayın Bakan, 800 milyon...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Hayır, 800 bin lira.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, açıklasın, sonra bir daha bakalım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Şimdi, konserden konsere... Bakın, burada 587 konser dersem haksızlık etmiş olurum. Elma ile elmayı kıyaslayalım büyük konser ile büyük konseri kıyaslayalım dedim çünkü küçük konserler de var. Büyük konserlerin bir birim maliyeti -sorduğunuz zamanki rakamı hatırlıyorum, bu seneninkini tekrar isterim, ortalaması kaçta geliyor- Ankara Büyükşehirde 16 milyon lira iken bizim maliyetimiz 800 bin liraydı; bunun içine sahne de dâhil ama bakın, bizim sahnemiz normal sahnenin 2 katı falan, bunları bir tarafa park edin.

İki tane önemli noktayı da belirtmek zorundayım: Bir, sanatçılar Kültür Yolu Festivali'ne -her zaman şükranlarımı da sunuyorum- destek veriyorlar yani olması gereken kaşe ücretlerinin çok düşüğüne geliyorlar. Bakın, belediyelerde bu şekilde çıkmazlar ama Kültür ve Turizm Bakanlığının Kültür Yolu Festivali'ne normal tarifelerinin çok altında çıkıyorlar.

İkinci konu, buradaki ana maliyetlerden biri sahnedir. Bizim sahne kullanma yoğunluğumuz çok yüksek yani sizin tutup da iki haftalık bir etkinlikte alacağınız sahne fiyatı ile bizim yüz seksen güne yayılmış, blok kullandığımız sahne maliyetleri tabii ki aynı değil; hani, elma ile elmayı kıyaslayabilmeniz için bütün detaylarıyla anlatıyorum. O zaman da söylemiştim, bizimki o sorduğunuzda 800 bin liraydı; bu seneki maliyetine bakarım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sayın Bakanım, ben bir şey sormuştum...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Şimdi, bir eleştiri daha var, YENİ YOL'dan Mehmet Karaman'ın...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ben bir rakam verdim, bütün bu faaliyetlerin...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Onların tek tek hesapları çıkar ama onları zaten görüyorsunuz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Görmüyoruz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Bakın, Sayın Vekilim, onlar zaten... "Nereden finanse ediliyor?"u da söyleyeyim. O kültürel etkinliklerin bütçesi zaten çok büyük olasılıkla... Onun içinde neler var? Kültür Yolu Festivalleri var, terörsüz Türkiye için yapılan bir Anadolu festivali var, yine Yaşayan Miras Festivallerimiz var; bütün bunlar aslında onun içinde. Bir de küçük festivallere yaptığımız destekler var.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Rakamlar çok net: 2024 yılında 1 milyar 715 milyon lira bu saymış olduğunuz etkinliklere para harcanıldı.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Tekrar söylüyorum, bakın, bizim harcadığımız para Kültürel Etkinlikler Genel Müdürlüğü tarafından ödenen şeydir ve Sayıştay denetimindedir.

CAVİT ARI (Antalya) - Niye söyleyemiyorsunuz Sayın Bakan?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - İşte söylüyorum, ben ezbere bilmiyorum şu anda, o yüzden söylemiyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakan, ben size sordum. Geçen sene burada bunun tartışması yaşandı. Bakın, daha üç gün önce yazılı cevap gönderdiniz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, bu çok basit bir soru.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Çok basit bir şekilde cevapladım işte, o zaman da cevaplamıştım.

CAVİT ARI (Antalya) - Harcama yok, harcama yok.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Bakın, net söyledim. Kültür Yolu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bizden saklıyorsunuz, 741 bin lira siz ödenek koymuşsunuz, 1 milyar 715 milyon çıkmış.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Çünkü biz Bakanlık bütçemizle yapmıyoruz. Bakın, biz döner sermaye gelirlerimizden aktarıyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bakın, bunu oraya koyabilirsiniz, şunu diyebilirsiniz: "Ben bütçeme bu kadar döner sermaye geliri bekliyorum, toplam bu kadar." Diğer Bakanlıklar bunu yapıyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Bakın, biz iki noktadan, hem telif hakları bütçemizden kullanıyoruz hem de ağırlıklı olarak döner sermaye bütçemizden kullanıyoruz. Buralardan, bütçemiz el verdiği oranda da şehir sayısını artırarak devam ediyoruz.

Şimdi, YENİ YOL... Kültür Yolu Festivali içerisinde kültürümüze ait unsurlardan ziyade popüler kültür unsurlarının içerildiği söyleniyor, o da doğru değil.

(Gürültüler)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar...

Sayın Bakanım, bir saniye...

Değerli milletvekilleri, şimdi, Sayın Bakan "Hazırlık yapayım." dedi. Dolayısıyla, bize yazılı olarak bildirecekler.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sayın Başkanım, bakın, Sayın Bakan sabahdan beri 3 defa, 5 defa cevapladığı soruları cevaplıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Defalarca sorduğumuz sorulara neden cevap vermiyorsunuz Sayın Bakan, bunu anlamıyorum ben.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlioğlu...

CAVİT ARI (Antalya) - Şu cevap üç gün önce geldi. Üç gün önce gelen yazılı cevapta söylenmeyen bugün mü söylenecek?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

Değerli milletvekilleri, bir saniye...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Deminden beri Sayın Bakan daha önce 5 defa cevap verdiği sorulara cevap veriyor tekrar ama cevabı sorulmuş sorulara cevap vermiyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlioğlu, bir saniye...

Değerli arkadaşlar, ben, burada konuşulan bütün soruları Sayın Bakanlardan yazılı olarak alıyorum. Bakın, Meclisin geldi, Sanayi Bakanlığının geldi; onları gönderiyorum, gelenleri peyderpey gönderiyorum ve burada da Bakanlıkları yakın takip ediyorum. "Bir hesaplayalım, bakalım; toplayayım, göndereyim." dedi; dolayısıyla bir problem yok.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Komisyon Başkanımız, geçen sene aynı tartışmayı bu salonda yaptık, aradan bir sene geçti.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, biz alacağız bunu.

CAVİT ARI (Antalya) - Üç gün önce geldi -yazılı sormuştum- etkinlikler listesi var, bir kuruluşluk rakam yok. Bir kuruluşluk rakamı söyleyemiyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Biz ne kadar bekleyeceğiz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, bir saniye...

Sayın Bakan "Hesaplayayım, vereceğim." diyor, "Vereceğim." diyor adam.

Sayın Bakanım, buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Yunus Emre Vakfıyla ilgili olarak duyulan şüphe ve ulaşılan bazı iddialar üzerine Mütevelli Heyeti Başkanı olarak bizzat benim tarafımdan konunun incelenmesi için Vakıflar Genel Müdürü Teftiş Başkanlığına talimat verildi.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - O Başkan baskı yapmış.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Yok, öyle değil o iş.

Bakın, sonrasında, süreç...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Müfettiş gidiyor, şikâyet ediyor, suç duyurusunda bulunuyor ve bu sırada soygun devam ediyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Bu, geniş kapsamlı bir inceleme ve MASAK, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Vergi Denetim Kurulu, Kaçakçılıkla Mücadele Daire Başkanlığı başta olmak üzere ilgili bütün kurumlarla koordine ve iş birliği içerisinde yürütüldü. Teftiş Kurulu tarafından hazırlanan raporlarla, Bakanlığımız birimince bu soruşturmalar tamamlandıktan sonra Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına derhâl suç duyurusunda bulunuldu. Zaten konu yargıda, kimin yargılanacağına, nasıl yargılanacağına yargı karar verir; onu yöneten biz değiliz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - İki yıl geçmiş aradan, iki yıl geçiyor ve soygun devam ediyor Sayın Bakan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Şimdi, belediye ve kamu iştiraklerinin vakıf varlıklarının kamuya devredilmesiyle ilgili bir soru sık sık geldi. Bakın, şimdi 5737 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesinde yapılan düzenlemeden bahsediyorsunuz. Aslında, bakın, bu düzenleme 1957 yılından itibaren yürürlükte ancak tanımlanmasından kaynaklanan sorunların giderilmesi için yeni bir düzenlemeye ihtiyaç duyuldu. Şimdi nedir bu özünde? Cumhuriyet öncesinde kurulan vakıflara ait olan taşınmazların yeniden vakıflara devrine ilişkin düzenlemeyi içeriyor. Zaten vakfa ait olan bir malın vakfa iadesini içeriyor, başka bir şey içermiyor. Bir de hani, sadece belli belediyelere göre yapılan bir şeymiş gibi algılatıldı ama o öyle değil. Bakın, ben tam, kesin rakamlarını istedim. Yani, iddia edildiği gibi sadece belli belediyelerin kullanımındaki vakıf mallarına yönelik yönelik bir düzenleme değil. Bakın, son yirmi yılda -bu yasa çıktıktan sonra- 1.167 taşınmaz Vakıflar Genel Müdürlüğüne iade edilmiş, 1.167. Bunların yüzde 70'i hazineden alınmış yani belediyeden değil hazineden alınmış. Belediyeden iade alınan 357 taşınmaz var. Bu 357 taşınmazın 2.029'u yani yaklaşık yüzde 65'i AK PARTİ belediyelerinden alınmış veya öncesinde AK PARTİ'de olan belediye sırasında alınmış yani belediye AK PARTİ'deyken alınmış. Yani bu düzenleme aslında, bakın, mülkiyet hakkını ortadan kaldıran değil, Anayasa'nın 31'inci maddesindeki mülkiyet hakkı ilkesine paralel olarak yapılmış bir şey. Ama bir konu daha var: Zaten alınacak kararların tamamı yargı denetimine de açık yani sonuçta itiraz edildiği zaman bir yargılama sürecinden, süzgeçinden geçiliyor.

Vekilimiz Mehmet Atmaca "Antalya'da Alacasu Sahili özel bir şirkete yirmi yıllığına kiraya verildi." dedi. Hayır, öyle bir şey yok. Antalya ili Kemer ilçesi Alacasu köyündeki yer bizim TURAŞ yani Bakanlığın şirketi tarafından ücretsiz girişli halk plajı olarak işletilmekte, başka da bir tasarrufta bulunulmadı orasıyla ilgili.

"Diyarbakır Cezaeviyle ilgili hangi çalışmalar yürütülüyor?" dendi. Bakın, 12 Eylül askerî darbesi sonrası Diyarbakır E Tipi Kapalı Cezaevinde yaşanan olayları en doğru şekilde aktarmak amacıyla anı müzesi olarak işlendirilecek olan yapıda... Yani biz yapının belli bir bölümünü anı müzesi olarak zaten yapıyoruz. Etkinlik alanlarının yanı sıra Gre Filla Arkeolojik Alanı, kütüphane, otopark ve geçici sergi alanları ile çok amaçlı salonlarla halka hizmet edecek yani burası bir yaşam merkezi hâline de getirilecek. Bu kapsamda Bakanlığımız tarafından müze teşhir, tanzim içeriğinin oluşturulması amacıyla -hani "Yerelden veya orada yaşayanlardan bir görüş alınmadı." deniyor ya, öyle değil- 23 Ekim 2023 4130883 sayılı Bakanlık Makam Onayı ile Danışma Kurulu oluşturuldu. Aralarında Diyarbakır Cezaevinde hükümlü olarak bulunan dönemin tanıkları Orhan Miroğlu ile Abdurrahim Temel Semavi'nin de yer aldığı Danışma Kurulunda ayrıca Profesör Doktor Gültekin Yıldız, Doçent Doktor Ufuk Adak ve Doktor Nurcan Yurdakul yer almakta.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Çok tarafsız kişilerden almışsınız Sayın Bakanım, çok tarafsızlar!

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - E tipi cezaevinin müzeye dönüştürülmesi projesi kapsamında Danışma Kurulu ile 5 no.lu Cezaevi İnisiyatif Grubu sivil toplum temsilcilerinin katılımıyla Diyarbakır'da 3 kez de istişare toplantısı yapılmış.

Şimdi "Antalya Müzesi neden yıkıldı, ne zaman yeniden yapılacak, ziyarete açılacak?" sorusu var. Şimdi, bakın, söz konusu müze çok ziyaretçi almıyordu zaten. 1 Ocak-30 Haziran 2025 tarihlerinde yaklaşık 87 bin ziyaretçi almış. Yapılan gözlemsel çalışmayla gerçekleştirilen deprem performans analiz sonucu yapının can, mal ve eser güvenliği açısından risk taşıdığı tespit edilmiş olup söz konusu deprem performans analizi Türkiye Mimarlar Mühendisler Odası Başkanlığı Antalya İnşaat Mühendisleri Şubesiyle 4 Eylül 2005 tarihinde paylaşıldı. Bakın, onlar da var bu rapor, verildi bu rapor.

CAVİT ARI (Antalya) - Siz açıklayamadınız Sayın Bakanım, açıklayamadınız.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Hayır, orada zaten on-line'a da verildi bu, on-line'dan bulursunuz ya!

CAVİT ARI (Antalya) - Kamuoyuna açıklayamadınız.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Yok, verdik, daha ne diyebilirim? Basında çıktı Sayın Vekilim.

CAVİT ARI (Antalya) - Temmuzun 5'inden beri iki ay boyunca biz oradaydık, kimse açıklayamadı, hiçbir yetkili açıklayamadı.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Neyse, ben söylüyorum, basında çıktı.

Mevcut müzenin durumu ve yeni yapılacak projeyle ilgili Antalya Kent Konseyi, bakın, Mimarlar Odası ve diğer ilgili sivil toplum kuruluşları ile Bakan Yardımcılığı düzeyinde 1 kez, genel müdür düzeyinde 2 kez toplantı düzenlenerek görüş alışverişinde bulunuldu. Hani oradaki sivil toplumla görüş alışverişinde bulunuyoruz ya, 2 kez yapıldı bu toplantı.

"Antalya Müzesi Müdürlüğü envanterinde şu anda ne kadar eser var? Ne oldu?" diyorsunuz. 40.256 adet sikke dâhil toplam 64.420 eser bulunmakta olup söz konusu eserler eski müzenin bahçesinde, tam güvenli ve iklimlendirmeli depolarda yeni müze yapılarına kadar 60 kişilik müze uzman ekibinin çalışmasıyla geçici süre olarak depolanmıştır.

Şimdi yeni Antalya Müzesi hakkında da bilgi vereyim istediniz, vereyim. Antalya'mızın uzun zamandır hizmet veren Antalya Müzesi yıprandığı için, zaten bu depreme dayanıksız olduğu için yapılıyor ve raporunu da size de gönderirim tekrar ayrıyeten.

CAVİT ARI (Antalya) - Gönderin, kamuoyuyla paylaşalım. Öyle bir rapor yok.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Yok, kamuoyunda var zaten, şu anda sosyal medyada var. Neyse, ben size de gönderirim, Mimarlar Odasında da var. Orada zaten göreceksiniz, bu zaten tescilli bir yapı değil, artı onarılma şansı sifıra yakın yani onarsanız bile oradaki en ufak bir depremde oluşacak hasarla sizin oraya koyduğunuz eserler gerçekten hasar görür, o zaman da onun hesabını haklı olarak bana soracaksınız.

CAVİT ARI (Antalya) - Kamuoyuna bunu doğru anlatamadınız Sayın Bakanım, anlatamadınız.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Anlattım, 2 kere de toplantı yaptık.

CAVİT ARI (Antalya) - Kimsenin haberi yok. Yıktıktan sonra anlatıyorsunuz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Tamam, şimdi anlatmış olayım o zaman.

Yeni müzemizde kapalı olan 9.500 metrekareden -bakın, kapasiteyi Aykut Bey sormuştu galiba- 19.500 metrekareye, açık alan ise 22.677 metrekareye çıkarılıyor.

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Bakanım, ben kapasiteyi sordum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Şimdi, bakın, alternatif araziler duruyor zaten, biz onlarla ilgili bir tasarrufta bulunmadık ki yani ben bunu, şu anki ihtiyacı karşılayacak olanı yapayım, gelecek elli yılla ilgili alternatif arazilerle ilgili bir tasarruf da yok; kim ne zaman isterse onları hayata geçirir. Yeni müze sergi salonlarında yüzde 160'ın üzerinde artış sağlanarak depolarda bekleyen eserlerin de ziyaretçilerle buluşmasını sağlayacağız. Depolama kapasitesini de 3 kata çıkarıyoruz, o da aslında güvenlik ve yeni gelecek ürünlerin konması açısından çok çok iyi bir şey diye düşünüyorum.

AYKUT KAYA (Antalya) - Kaç yıl yetecek bu Sayın Bakanım Antalya'ya?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Bolu'ya ne zaman geleceğiz?

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakan, ihaleye çıktınız mı? İnşaat ne zaman başlayacak?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Son üç dakika var, Kartalkaya'ya...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Şimdi, evet, dönüyorum, son bir personelin izinleriyle ilgili "Haftada bir günlük izinleri yendi." diye bir şey var. Öyle değil...

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakan, Türkiye'de 32 tane müzenin yıkılıp şu an yerine yenisinin başlamadığına dair bilgiler var. Siz, burada projesinin yapılıp ihalesinin ne zaman yapılacağına dair bilgi vermiyorsunuz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Biz burada merak etmeyin, ben onu 2026 yılında açacağım ben orayı, siz rahat olun. Ben Antalyalı olarak işin peşindeyim, 2026 yılında açacağım.

CAVİT ARI (Antalya) - İhale yapıldı mı? İnşaat ne zaman başlayacak, onu da söyleyin.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Bakın, bu izin nasıl kullanılıyor, Aykut Bey siz sordunuz, birkaç vekilimiz daha sordu. Herhangi bir hak kaybı söz konusu değil, yapılan düzenlemeyle işinin aylık dört günlük izin süresine dokunulmamakta. Yani yasa aslında buradan geçti, incelemiş olmanız lazım. Aylık izin süresi üç güne indi iddiası da gerçeği yansıtmamakta ve bu iznin bu kullanma hakkı, personelin yazılı talebi veya onayı alınmak kaydıyla birleştirilmesi sağlanıyor yani sadece izinler birleştiriliyor. Yine ay içinde dört tane hakkı var, o hakkını o ay içinde kullanıyor, birleştirerek kullanıyor ve yazılı onayıyla yapıyor. Yani işletme tek tasarrufla "Onu şu gün kullanıyorsun." diyemiyor, onun yazılı onayı gerekiyor.

Bir sürü soru var. Ben yangınla ilgili istiyorsanız görüşümü bildireyim.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Dört dakika kaldı Sayın Bakan.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Sadece bunu konuşmanız gerekiyor Sayın Bakan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Şimdi, tabii ki yetmez.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Son dört dakika, yangınla ilgili de bir iki bir şey söyleyin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, stenografların ve Sayıştay üyelerinin olduğu yerde danışman arkadaşlar var, orayı lütfen boşaltalım.

Evet, buyurun Sayın Bakan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Öncelikle, tabii, Bolu Kartalkaya yangınında hayatını kaybeden 78 vatandaşımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve sabırlar diliyorum. Ben de -siz de belirttiniz- bir babayım, benim de küçük evlatlarım var. İnsanlar evlatlarını kaybetti, sadece evlatlarını kaybetmedi, bütün ailelerini kaybedenler oldu.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Keşke sorumluluk alsanız.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Ben de en az sizler kadar aynı acıları hissediyorum, aynı üzüntüleri yaşıyorum.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Niye istifa etmiyorsunuz?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Şimdi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından yangının ardından 16 Nisanda ve 17 Haziranda iki tane teftiş yapıldı. Bu teftişin sonuçlarına rağmen biz Danıştay kararından iki ay önce, 18 Temmuz 2025 tarihinde Bakanlığımız tarafından soruşturma izni verildi. Yani biz aslında bakarsanız orada bizim mahkemeye gönderdiğimiz yazıda 18 Temmuz 2025 tarihinde biz soruşturma izni verdik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Cavit Bey, o kamerayla sadece kendinizi çekiyorsunuz, Bakanı değil.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Çekebilir, öyle bir şey yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye Sayın Bakan.

Sayın Bankoğlu, duymadım.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Çekebiliriz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır Sayın Bankoğlu, herkes kendisini çeker.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Öyle bir şey yok.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ne demek ya! Kişisel alan...

CAVİT ARI (Antalya) - Burası kişisel alan mı ya? Burası Komisyon.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Böyle bir hakkınız yok.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Niye çekemeyeyim canım, çekerim ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Herkes yeni usul belirliyor ya! Tutanakları alırsınız konuşursunuz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Siz de çekebilirsiniz, ben de sizi çekebilirim.

CAVİT ARI (Antalya) - Bakan kendini çekiyor, biz nereden kayıt alacağız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye, herkesin kendisini çekme hakkı var.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Öyle bir şey yok, bu kural nerede yazıyor?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Size mi soracağım Sayın Bankoğlu?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Nerede yazıyor, İç Tüzük'te yazıyor mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben burayı yönetiyorum, ben kararları burada arkadaşlarla alıyorum. Kusura bakmayın, siz ahkâm kesemezsiniz burada, lütfen...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - İç Tüzük'te yazmıyor ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, bunu daha önce konuştuk. Tutanaklara...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Canlı yayında yayınlayın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye Sayın Bankoğlu, sözcünüz burada. Bir kere siz usulle alakalı konuşma hakkına sahip değilsiniz, bu Komisyonun üyesi değilsiniz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Benim zaten mikrofonum kapalı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir dakika, size söz hakkı tanınmadan lütfen bu toplantının insicamını bozmayın. Sözcünüz burada, biz bir karar aldık.

VELİ AĞBABA (Malatya) - O da milletvekili ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye canım... Usulle alakalı söylüyorum Sayın Ağbaba.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - İstedığimi konuşurum, hiç sizden izin alacak hâlim yok, istediğim yerde istediğim gibi konuşurum; siz de cevap verirsiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye, resmî tutanaklara yansır, herkes alır, o tutanakları kullanabilir.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Yani biz Bakanı çekemiyor muyuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, kimse kimseyi çekemez çünkü bunun burada tartışması çıktı. (Gürültüler)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Allah Allah, Bakan kendini çekiyorsa...

CAVİT ARI (Antalya) - Saklı gizli bir şey mi konuşacak?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, böyle bir usulümüz yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan zaten çekiyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ari, lütfen onu kaldırın. Bu usulü biliyorsunuz, lütfen yapmayın bunu.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Sayın Bakan, çekinecek bir şey mi var, ne var yani?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - İstirham ediyorum Sayın Ağbaba.

Tutanakları alabilirsiniz, kullanabilirsiniz.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Sayın Bakan çekilmesini istiyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, kendisini çekiyor.

Tutanakları kullanabilirsiniz.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakan, vereceği cevaptan korkuyor mu yani?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hayır, tutanaklara yansıyor canım.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, peki kim istiyor çekilmemesini?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, ben usulü belirliyorum size. Bu tartışmayı uzatmanın manası yok, tutanakları alıp kullanabilirsiniz. Lütfen, istirham ediyorum.

Buyurun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Tüzük'te böyle bir şey yok. Çok gereksiz bir konu şu an konuştuğumuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tutanaklar resmîyettir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Allah aşkına, burada neyi gizleyecek?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, gizlenecek hiçbir şey yok, resmî tutanaklar var, kullanılabilir.

Buyurun Sayın Bakan, devam edin.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Yargı süreci şu anda bildiğiniz gibi devam etmekte. Yargı süreci sırasında da zaten bizim...

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Sayın Başkanım, dedi ki "İzin verdik." İzin verilmedi. Danıştayın raporu var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye arkadaşlar.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Sadece 3 kişi hakkında izin verildi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakan, siz devam edin. Sonra söz vereceğim. Devam edin.

Bir saniye arkadaşlar, bir dinleyelim.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Mahkeme tutanağını sunuyorum ben size.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye... Devam edin.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Bakın, biz Danıştay kararından önce 18 Temmuz 2025 tarihinde izin verdik, Bakanlığımız tarafından soruşturma izni verildi.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - 3 kişiyle ilgili verdiniz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Sonrasında iki ay sonra soruşturma... Hayır, soruşturma kapsamı, Danıştay soruşturma kapsamında genişletti.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - 2 kere de itiraz ettiniz Danıştaya.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Şu anda yargı süreci zaten devam etmekte olup... Bakın, bu yargıyla ilgili aslında bizim spesifik yorum yapmamız yargılama usul ve esasları açısından da doğru değil. Ancak benim demin size belirttiğim gibi, benim size...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bir susun da...

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Dinle ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Bakan, beş dakika veriyorum.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Allah Allah! Niye rahatsız oluyorsun?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Konuşuyorsun...

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Ya sen avukatı mısın! Ya sen avukatı mısın!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sen avukatı mısın!

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Ya arkadaş, ben soru soruyorum! Sen avukatı mısın!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya, ilk önce dinlersin!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, bir sakın olalım, cevabı versin. Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan... Değerli milletvekilleri... Arkadaşlar... Sayın Güneş... Değerli Milletvekili Sayın Uz, bir müsaade edin. Sayın Bakan...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya ne dediğini anlamıyoruz!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar... Değerli milletvekilleri... Değerli milletvekilleri, sükûnete davet ediyorum sizleri.

Sayın Bakanı dinleyelim lütfen.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Danıştay 1. Daire kararı...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sonra... Sayın Uz, sonra siz söylersiniz. Bir saniye, bir bakalım, anlatsın Sayın Bakan.

Sayın Bakan, buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Şimdi, özellikle bu belgelendirme süreciyle ilgili size biraz bahsettim deminki konuşmamın başında. Biraz sadece onun mevzuatıyla ilgili bir bilgilendirme yapmak istiyorum.

Şimdi, siz eğer bakın, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından verilen işletme belgesi esaslı belge değil aslında tamamlayıcı belge kapsamında. Yani ne demek istiyorsunuz? Tamamlayıcı belge ne demek, esaslı belge ne demek? Aslında soruyu soran Sururi Bey vardı ilk etapta, kendisi de otelci, bu söylediklerimi aslında o da çok iyi biliyor. Siz bugün bir otel açmak istediğiniz zaman öncelikli olarak Bakanlığımız dışındaki bakanlıklardan ve ilgili yerel idarelere bağlı kurumlardan en az 7 tane belge almak zorundasınız. Önce bu belgeleri temin ediyorsunuz, sonra bu belgelerle birlikte bağlı olduğunuz yerel idareye başvuruyorsunuz. Yani belediye sınırları içindeyse belediye, değilse il özel idareye başvuruyorsunuz. Yerel idare tarafından size iş yeri açma çalışma ruhsatı veriliyor. Siz aslında oteli iş yeri açma çalışma ruhsatıyla açıyorsunuz. Yani otel hizmete giriyor, ziyaretçi almaya başlıyor, konaklamalar başlıyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sayın Bakan, vaktimiz fazla yok.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Bakın, konaklamalar, giriş-çıkışlar başlıyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sizin sorumluluğunuz var mı, yok mu?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Anlatıyorum işte, bakın, siz dinlerseniz...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sizin sorumluluğunuz var mı, yok mu? Var mı, yok mu?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Şimdi, iş yeri açma çalışma ruhsatını aldıktan sonra otel faaliyete geçiyor. Bakın, Bakanlığın bir belge... Bakanlık o ana kadar belge veremiyor zaten.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bilirkişi raporları diyor ki: "Sorumlusun.", Komisyon raporu diyor ki: "Sorumlusun."

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Bakın, çok net bir şekilde size...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Savcı diyor ki: "Sorumlusun." Biz de soruyoruz sana: Sen sorumlu musun? Senin Bakanlığın sorumlu mu, değil mi?

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Anlatıyor, anlatıyor!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, neyi anlatıyor! "Benim sorumluluğum var... Türk halkından özür diliyorum." desin. Allah Allah ya! İstifa etmiyor...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlioğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bize ruhsattan... Ya biz onu aylarca... Burada vaktimiz yok; iki dakikamız var, üç dakikamız var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlioğlu... Bırakın da konuşsun, izah etsin ya, lütfen.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Sorumluluğu başkasına atıyor zaten!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yapmayacaksa...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya tamam, yapmayacaksa... Bakın, değerli arkadaşlar, bakın, şimdi ben... Sayın Bankoğlu, bir saniye. Ben şimdi Sayın Bakana söz hakkını...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - O insanlara saygımdan geldim...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Uz...

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Lütfen sorar mısınız...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Uz, ben söz hakkını kullanması için cevap hakkını veriyorum. Sayın Bakan cevap hakkını kullanır. Ha burada verdiği cevaplarla alakalı siz kendi açınızdan eksik görürsünüz, fazla görürsünüz, onun değerlendirmesini ayrıca yaparsınız. Ama bir müsaade edin, bir adam tamamlasın lütfen.

Sayın Bakanım, buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - İş yeri açma çalışma ruhsatıyla birlikte otel faaliyete geçiyor. Yani otelin faaliyete geçmesinden sonra ancak Bakanlıkla ilgili bir belge çalışması yapılıyor. Daha öncesinde siz Bakanlığı davet dahi edemiyorsunuz yani önce iş yeri açma çalışma ruhsatını, bu 6-7 belgeyi, minimum 6-7 belgeyi tamamlıyorsunuz. Bağlı olduğunuz yerel yönetimden iş yeri açma çalışma ruhsatını alıyorsunuz ve bununla birlikte oteli açıp ziyaretçi kabul etmeye başlıyorsunuz.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Kim denetliyor Sayın Bakanım?

RESUL KURT (Adıyaman) - Ya bir dinle! Bir dinle ya!

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Şimdi, hayır, herkes... Kim denetliyor. Bakın, tamam, kim denetliyor, bakın, tekrar... Her belgeyi...

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Ne kadar ayıp ya!

RESUL KURT (Adıyaman) - Bir dinle!

OKAN KONURALP (Ankara) - Niye bağıırıyorsun oradan! Sen niye bağıırıyorsun oradan! 78 kişi ölmüş, ne bağıırıyorsun oradan! Biraz mahcup ol be! Mahcup ol, başını eğ ya!

RESUL KURT (Adıyaman) - Mahcup olması gereken sensin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kurt...

OKAN KONURALP (Ankara) - 78 kişi öldü, oradan bağıırıyorsun ya!

RESUL KURT (Adıyaman) - Saygısızlık yapma! Otur dinle!

OKAN KONURALP (Ankara) - Utanmaz herif!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri...

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Sana mı soracağım ne soracağı mı?

RESUL KURT (Adıyaman) - Sana ne oluyor!

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Sana mı soracağım ya!

RESUL KURT (Adıyaman) - Bana soracaksın!

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Sen kimsin ya!

RESUL KURT (Adıyaman) - Dinle öğren, dinleyip öğreneceksiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kurt...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - "Benim kusurum yok." desin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri...

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Komisyon da kaçırırsun sen.

RESUL KURT (Adıyaman) - Ben kimseden kaçmam, ben buradayım, isteyen gelsin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kurt, bir saniye müsaade eder misiniz.

Değerli arkadaşlar, bir müsaade eder misiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Arkadaşlar, sizin de evladınız var...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, bir saniye...

Sayın Bakan, lütfen buyurun.

RESUL KURT (Adıyaman) - 29 işçi öldü Beşiktaş yangınında, sizin evladınız değil miydi?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ne alakası var! Aynı olay mı bu?

OKAN KONURALP (Ankara) - Ölüler mi yarıştıyorsun?

RESUL KURT (Adıyaman) - Madem vicdanlısınız, oradakileri de sorgulayın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kurt, lütfen ama ya!

Sayın Konuralp, Sayın Bakırlioğlu...

Değerli milletvekilleri, bir müsaade edin, bir meseleyi anlayalım ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Biz mi müsaade edelim Sayın Başkan?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Lütfen, Sayın Kurt...

Herkese söylüyorum Sayın Ağbaba.

Lütfen, değerli arkadaşlar ya...

Sayın Bakan...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Sayın Başkanım, iş yeri açma, çalışma ruhsatı aldıktan ve yolcu ziyaretleri başladıktan sonra Bakanlık ruhsat için davet edilebiliyor, daha öncesinde davet edilmiyor. Eğer siz bu açılma işlemi yapmadıysanız Bakanlık da zaten hiçbir zaman devreye girmiyor ve Bakanlık geldikten sonra da aslında sizin o gösterdiğiniz belgenin üzerinde belirtilen sınıflandırma ve türle ilgili denetim yapıyor, denetim esaslarının özünde bunlar var. Yani otelin kaç yıldızlı olduğu... Bakın "tamamlayıcı belge" dememizin sebebi bu. Ha, herkes bir belge veriyor ya, bir sürü belge dedim, minimum 7 tane öncesinde, sonrasında da var. Kim denetliyor? Herkes kendi belgesinin denetiminden de sorumludur ama şimdi, bakın, ben genel mevzuatla ilgili size yorum yapıyorum.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Denetleme yetkiniz var mı, yok mu? Var.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Bolu yangınıyla ilgili mahkeme süreci devam ettiği için, bizim verdiğimiz belgeyle yani sınıflandırmayla ve türle ilgili denetleme yetkimiz var ve bu denetimleri de zaten yapıyoruz, yapmaktan da sorumluyuz.

Sayın Başkan, benim açıklamalarım bu kadar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Yani denetimi yapmakla sorumlusunuz, yangından sonra sorumlu değilsiniz, yangından sonra ölenlerden sorumlu değilsiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri...

RİDVAN UZ (Çanakkale) - "Sorumluyum." dedi, gördün mü? Bana bağırıyorsun.

RESUL KURT (Adıyaman) - Neyle sorumlu? Mevzuattan haberin yok, konuşuyorsun ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Denetim yapmakla sorumlusunuz, yangından sonra ölüm olunca sorumlu değilsiniz, öyle mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, lütfen...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Biraz vicdan, vicdan; utanmayı geçtim, vicdan olur, vicdan!

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Bakın, şunu da özellikle belirtmek isterim: Kültür ve Turizm Bakanlığının bir oteli açma yetkisi yok. Otel açma yetkisi olmadığı gibi bir oteli kapatma yetkisi de yok. Kendi belgesiyle ilgili bir eksiklik tespit ederse kapatılmasını iş yeri açma ve çalışma ruhsatını veren yerel yönetimden talep edebiliyor.

Zaten bakın, şöyle bir sayı daha vereyim size: Ben Bakan olmadan önce son kırk yılda eksik belgeden dolayı, kırk yıl içerisinde Bakanlık tarafından kapatılan otel sayısı 100 bile değil, kapatılması talep edilen otel sayısı 100 bile değil. 2019'daki düzenlemeden sonra bizim talebimizle kapatılma işlemi yapılan otel sayısı 4.380 civarında.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakan, Komisyona gelen Bakan Yardımcısı "Bakanlığımız bu oteli 9 kez denetledi." diye orada beyanda bulundu, beyanı burada. 9 kez denetlenmiş bir otelde sprinklerin çalışmadığı, yangın merdiveninin olmadığı, diğer eksikliklerin olup olmadığı tespit edilememiş mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, teşekkür ediyorum.

Gündemimizdeki kurumların bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları üzerindeki görüşmeleri tamamlanmıştır.

CAVİT ARI (Antalya) - "9 kere denetlendi." diye beyanının var senin; burada işte o beyan, işte burada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ari, lütfen...

CAVİT ARI (Antalya) - Ondan sonra, yok "Bizim denetimimizde değil." bilmem ne!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir müsaade edin.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Bir cümle söyleyemediniz, yazıklar olsun!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; şimdi, sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum...

CAVİT ARI (Antalya) - Yangın merdiveninin olmadığını, kaçış yolunun olmadığını, sprinklerin çalışmadığını 9 denetimde tespit edemedi mi Bakanlık yetkilisi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Senin beyanın var 9 kere... İşte burada.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - O zaman belediyelere de...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - İlk olarak Kültür ve Turizm Bakanlığının bütçesini okutuyorum:

(Kültür ve Turizm Bakanlığının 2026 yılı bütçesi okundu)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bolu Belediyesinin hudutlarında değil ki. Hangi belediye...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Herhangi birinin çocukları orada olabilirdi gerçekten.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, hangi ilçe sınırlarında?

(Gürültüler)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar... Değerli milletvekilleri...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Belki biz de olabilirdik, o zaman iş başka türlü olurdu zaten. Yazık!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, 10 adet önerge vardır, sırasıyla okutup işleme alacağım.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Ölen ailelere saygımızdan geldik oturduk.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinde aşağıdaki değişikliğin gerekçesiyle birlikte kabul edilmesini arz ve teklif ederiz.

KURUM: KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

| PROGRAM                    | KURUMSAL | FİNANSMAN | EKONOMİK KOD | EKLENEN TUTAR (TL) |
|----------------------------|----------|-----------|--------------|--------------------|
| Millî Kültür Programı (12) | 18.31    | 01        | 01.01        | 4.500.000.000      |
| Millî Kültür Programı (12) | 18.69    | 01        | 01.01        | 4.500.000.000      |

Mustafa Erdem  
Antalya

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu  
Manisa

Tahsin Ocaklı  
Rize

Ümit Özlele  
İzmir

Cavit Arı  
Antalya

Veli Ağbaba  
Malatya

CAVİT ARI (Antalya) - 9 kere denetledik diyorsun, 9; beyanın var burada, beyanın. Yangın merdiveninin olmadığı tespit edilemiyor, sprinklerin çalışmadığı tespit edilemiyor, kaçış noktasının olmadığı tespit edilemiyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, bir müsaade edin.

CAVİT ARI (Antalya) - Nasıl denetim bu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlioğlu, siz mi konuşacaksınız?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Evet.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Bolu Belediyesi de mi tespit ediliyor?

(AK PARTİ ve CHP milletvekilleri arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar... Bir saniye... Değerli milletvekilleri, yani şu konuyu ıstırham ediyorum. Bir saniye...

Değerli arkadaşlar, bir müsaade edin, Sayın Bakırlioğlu'na söz vereceğim önerge için.

Yani değerli arkadaşlar, ben buradayım ve burada söz verebiliyorum, müdahalede bulunabiliyorum. Lütfen... Siz birbirinize buradan müdahale etmezseniz ben daha iyi yöneteceğim burayı. ıstırham ediyorum... Ortaya da kötü bir görüntü çıkıyor, merhamimizi da birbirimize izah edemiyoruz, bağırdığımız zaman çok iyi bir şey olmuyor. En azından sükûneti tesis edelim; lafını söyleyecek olan söylesin, burası Meclis, burada sözle kendimizi ifade ederiz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sayın Başkan, bakın...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye Bakırlioğlu, söz vereceğim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sayın Başkan yani burada sıkıntı şu: Biz burada akıl sağlığımızı yitirdik, bakın samimi söylüyorum, kalp hastası olduk.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlioğlu, bir saniye...

Önergeyle alakalı size söz veriyorum.  
Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Kültür ve Turizm Bakanlığının ilgili birimlerinde çalıştırılmak için sanat tarihçisi ve arkeolog alımı sağlamak üzere Kültür ve Turizm bütçesinin ilgili tertiplerinde yer alan personel ödeneklerin toplam olarak 9 milyar artırılması için bu önerge verilmektedir. Bu önergenin kabulü hâlinde tahminen 10 bin civarında arkeolog ve sanat tarihçisi işe girme olanağına kavuşacaktır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.  
Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinde aşağıdaki değişikliğin gerekçesiyle birlikte kabul edilmesini arz ve teklif ederiz.

KURUM: KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI  
YIL: 2026  
ÖDENEK (A) CETVELİ

| PROGRAM                    | KURUMSAL | FİNANSMAN | EKONOMİK KOD | EKLENEN TUTAR (TL) |
|----------------------------|----------|-----------|--------------|--------------------|
| Millî Kültür Programı (12) | 18.69    | 01        | 06.01        | 1.000.000.000      |

Mustafa Erdem  
Antalya

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu  
Manisa

Tahsin Ocaklı  
Rize

Ümit Özlale  
İzmir

Cavit Arı  
Antalya

Veli Ağbaba  
Malatya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Kültür ve Turizm Bakanlığının Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü taşra teşkilatının bu faaliyetlerine ilişkin ilgili tertibinde bulunan 456 milyon tutarındaki yetersiz ödeneğin 1 milyar liraya artırılması için önerge verdik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.  
Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıdaki gösterilen değişikliğin gerekçesiyle birlikte kabul edilmesini arz ve teklif ederiz.

KURUM: KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI  
YIL: 2026  
ÖDENEK (A) CETVELİ

| PROGRAM | KURUMSAL | FİNANSMAN | EKONOMİK KOD | ARTIRILAN MİKTAR |
|---------|----------|-----------|--------------|------------------|
| 12      | 18.69    | 01        | 06.07        | 5.000.000.000    |

Kamuran Tanhan  
Mardin

Hakkı Saruhan Oluç  
Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanhan, siz mi konuşacaksınız?

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Gerekçe Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Türkiye'de kaderlerine terk edilmiş yüzlerce, hatta binlerce tarihî kilise ve manastır bakımsızlıktan veya definecilerin saldırıları nedeniyle yıkıldı veya yıkılma tehlikesi karşı karşıyadır. Bu kiliselerden bazıları ahıra dönüştürüldü veya depo olarak kullanıldı. Özel mülkiyete geçmiş olup satılığa çıkarılan kiliseler de mevcut.

Kilise ve manastırlar da diğer farklı din ve inançlara ait ibadet yerleri gibi kutsal ve aynı zamanda ülkenin ortak tarihî ve kültürel değerleridir. Bu nedenle yıkılma tehlikesi altında bulunan söz konusu tarihî kilise ve manastırların korunması amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde ödenek ayrılmalıdır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıdaki gösterilen değişikliğin gerekçesiyle birlikte kabul edilmesini arz ve teklif ederiz.

KURUM: KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

| PROGRAM | KURUMSAL | FİNANSMAN | EKONOMİK KOD | ARTIRILAN MİKTAR |
|---------|----------|-----------|--------------|------------------|
| 12      | 18.31    | 01        | 07.01        | 10.000.000.000   |

Kamuran Tanhan  
Mardin

Hakkı Saruhan Oluç  
Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçe...

Gerekçe:

Türkiye'nin kültürel ve dilsel çeşitliğini yalnızca sembolik düzeyde tanıyan mevcut yaklaşımı Türkçe dışındaki dillerin tehlike altında kalmasına sebep olmuştur. UNESCO'nun yok olma sürecine giren dillere dikkat çekmek amacıyla oluşturduğu ve yeryüzündeki tehlike altındaki dillerin kapsamlı bir listesini içeren Tehlike Altındaki Dünya Dilleri Atlası'nda Türkiye'den 18 dil veya lehçe yer almıştır. Atlasta yer alan bilgilere göre Hertevin, Gagavuzca, Ladino, Süryanice, Abazaca, Hemşince, Lazca, Pontus Yunancası, Romani, Adige, Kabar-Çerkes dilleri ve Zazaki tehlike altında bulunan diller arasında yer almaktadır. Zira Kürtçe, Zazaca, Lazca, Arapça, Ermenice, Süryanice, Rumca ve diğer yerel diller ile kültürel kimlikler etkin bir şekilde temsil edilememekte, yeterli yaşam alanı bulamamaktadır. Bunu besleyen sebeplerden biri de ülkede kültürel çeşitliliği koruması gereken Kültür ve Turizm Bakanlığının yapısının ve politika tercihlerinin tekçiliği beslemesidir.

Bu sebeplerden dolayı tehlike altında olan ana dillerin ve kültürlerin korunup geliştirilmesi, ülkedeki kültürel ve dilsel çeşitliliğin yaşatılabilmesi için bakanlık bünyesinde Demokratik Kültür ve Miras Dairesi kurulması büyük önem taşımaktadır. Bu daire kültürel haklar ve çok dillilik konusunda doğrudan politika üretebilen, bütçe ve proje önceliklerini kendisi belirleyen, merkezîyetçi ve tekçi kültür politikasına karşı demokratik bir denge mekanizması işlevi gören, kültürel çoğulculuğu destekleyen bir yapı olmalıdır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinde aşağıdaki değişikliğin gerekçesiyle birlikte kabul edilmesini arz ve teklif ederiz.

KURUM: KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

| PROGRAM                                 | KURUMSAL | FİNANSMAN | EKONOMİK KOD | EKLENEN TUTAR (TL) |
|-----------------------------------------|----------|-----------|--------------|--------------------|
| Sanat ve Kültür Ekonomisi Programı (23) | 18.30    | 01        | 05.03        | 400.000.000        |

Mustafa Erdem  
Antalya

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu  
Manisa

Tahsin Ocaklı  
Rize

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önerge hakkında Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sinemamızın uluslararası standartlarda bir sinema envanteri ve kompleksine sahip olması ve dünya sinemasıyla rekabet edebilecek seviyeye getirilmesiyle görevli bulunan Kültür ve Turizm Bakanlığının Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğünün bu faaliyetlerine ilişkin ilgili tertibinde bulunan 166 milyon 396 bin tutarındaki yetersiz ödeneğin 400 milyon lira artırılması için bu önerge verilmiştir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

| PROGRAM | KURUMSAL | FİNANSMAN | EKONOMİK KOD | ARTIRILAN MİKTAR |
|---------|----------|-----------|--------------|------------------|
| 23      | 18.30    | 01        | 05.03        | 10.000.000.000   |

Kamuran Tanhan  
Mardin

Hakkı Saruhan Oluç  
Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Gerekçe lütfen.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Türkiye'nin kültürel zenginliği, farklı etnik grupların ve dillerin bir arada yaşamasıyla şekillenmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinde, Kürtçe ve diğer yerel dillerde tiyatro, müzik ve sinema gibi sanatsal faaliyetlerin desteklenmesi ve dillerin yaşatılması, öğretilmesi için faaliyet gösteren enstitü ve eğitim kurumlarına bütçe desteği sağlanmalıdır.

Kürtçe başta olmak üzere, tüm dillerde yapılan sanatsal faaliyetlerin desteklenmesi kültürel mirasımızın gelecek nesillere aktarılması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinde yerel dillerde sanata ayrılacak kaynakların artırılması ve bu kaynakların etkin kullanımı için gerekli adımların atılması elzemdir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

| PROGRAM | KURUMSAL | FİNANSMAN | EKONOMİK KOD | ARTIRILAN MİKTAR |
|---------|----------|-----------|--------------|------------------|
| 48      | 18.34    | 01        | 03.04        | 5.000.000.000    |
| 48      | 18.34    | 01        | 03.05        | 5.000.000.000    |
| 48      | 18.34    | 01        | 05.04        | 10.000.000.000   |

Erhan Usta  
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Yeşil/sürdürülebilir turizm; doğal kaynakların korunmasını, su ve enerji verimliliğini, atık yönetiminin iyileştirilmesini, biyolojik çeşitliliğin korunmasını ve yerel halkın yaşam kalitesinin yükseltilmesini hedefleyen, çevreye duyarlı bir turizm anlayışıdır. Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçe raporuna göre yeşil turizmin temel amaçları; doğal kaynakların korunması ve israfın azaltılması, kültürel mirası ile yerel yaşam biçimlerinin yaşatılması ve turizm gelirinin adil paylaşımı yoluyla yerel refahın artırılması olarak tanımlanmaktadır. Buna karşı sahadaki gerçeklik; bir yandan su stresi, atık yönetimi sorunları, imar baskısı ve biyolojik çeşitlilik kaybı, diğer yandan da yoğun turist akışına maruz kalan destinasyonlarda altyapı yetersizliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Turizm bölgelerinde kişi başı su tüketiminin yerel halk ortalamasının çok üzerine çıkması, arıtma kapasitesi yetersizliği nedeniyle deniz ve kıyı ekosistemlerinin zarar görmesi, plansız yapılaşma ile kıyı ve orman alanlarının baskı altına alınması, sürdürülebilir turizm hedeflerini kâğıt üzerinde bırakmaktadır.

2026 yılı bütçesinde Turizmin Geliştirilmesi Programı'nın ödeneği 4 milyar 527 milyon 67 bin TL'ye çıkarılmış ve bu kalemde yüzde 79,64'lük dikkat çekici bir artış gerçekleştirilmiştir. Ancak bu artışların ne kadarının sürdürülebilirlik çıktısına dönüştüğü belirsizdir; program performans göstergelerinin ağırlıklı olarak etkinlik sayıları ve tanıtım çıktıları etrafında şekillenmesi, çevresel etki, su kullanımı, atık yönetimi ve biyolojik çeşitlilik göstergelerinin sistematik biçimde izlenmediğini göstermektedir.

Bu nedenle, turizm bölgelerinde il/ilçe bazlı sürdürülebilir turizm izleme ve uygulama birimlerinin güçlendirilmesi zorunludur. Önerilen ödenek artışıyla turizm yoğunluğu yüksek il ve ilçelerde su kullanımı, atık miktarı, arıtma performansı, hava ve deniz suyu kalitesi ile biyolojik çeşitliliğe ilişkin düzenli veri toplayan ve raporlayan yerel birimlerin oluşturulması; imar planları ile sürdürülebilir turizm kriterlerini birlikte değerlendiren, yapılaşma baskısını çevresel eşikler çerçevesinde denetleyen uzman ekiplerin güçlendirilmesi; işletmelerin yeşil sertifikasyon süreçlerini izleyen, su-enerji verimliliği ve atık azaltımı hedefleri koyan sürdürülebilirlik denetim mekanizmalarının kurulması ve yerel halkın karar süreçlerine katılımını ve şeffaflığı artıran raporlama ile uyarı sistemlerinin hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu yapılar, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, yerel yönetimler ve ilgili diğer kurumlarla koordinasyon içinde çalışacak; turizm yatırımlarının iklim krizi, biyolojik çeşitlilik kaybı ve aşırı turizm baskısı karşısında sürdürülebilir bir çizgide tutulmasını sağlayacaktır.

Türkiye'nin turizmde uzun vadeli rekabet gücünü koruyabilmesi için yalnızca ziyaretçi sayısını değil, destinasyonların ekolojik taşıma kapasitesini ve yerel yaşam kalitesini de gözeten bir bütçe mimarisine ihtiyacı vardır. Bu nedenle, yeşil/sürdürülebilir turizm kriterlerini il/ilçe ölçeğinde izleyip uygulayacak birimlerin kurumsal ve mali olarak güçlendirilmesi amacıyla ilgili program ödeneğinin artırılması zorunlu bir adımdır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

| PROGRAM | KURUMSAL | FİNANSMAN | EKONOMİK KOD | ARTIRILAN MİKTAR  |
|---------|----------|-----------|--------------|-------------------|
| 48      | 18.34    | 01        | 05.04        | 50.000.000.000 TL |

Erhan Usta  
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Türkiye'de yerleşik vatandaşların, özellikle emeklilerin, düşük gelirli hanelerin ve gençlerin ülke içinde dahi tatile çıkamaması yaygın ve kalıcı bir soruna dönüşmüştür. IPSOS'un "2005 Yaz Tatili Dosyası" verilerine göre her 10 kişiden 6'sı yaz tatili yapmamış ya da yapmayı düşünmemektedir; geçen sene tatil yapamayanların yüzde 69'u bu yıl da tatil yapamayacağını belirtirken, tatil yapamayan her 10 kişiden 9'u gerekçe olarak ekonomik nedenleri göstermektedir. Ekonomik gerekçelerin oranının bir yılda yüzde 87'den yüzde 91'e yükselmesi, sorunun artık münferit değil yapısal bir nitelik kazandığını ortaya koymaktadır.

Avrupa İstatistik Ofisinin (Eurostat) 2024 yılı bir haftalık tatile gitme zorluğu verilerinde Türkiye'nin üst sıralarda yer alması, vatandaşlarımızın uluslararası karşılaştırmada da tatile erişimde ciddi bir dezavantajla karşı karşıya olduğunu teyit etmektedir. Bu tablo, Kültür ve Turizm Bakanlığının politika araçlarının yalnızca döviz kazandırıcı, yabancı ziyaretçi odaklı değil, aynı zamanda sosyal devlet ilkesi çerçevesinde iç turizmi ve yurttaşların dinlenme hakkını önceleyen bir zemine oturtulmasını zorunlu kılmaktadır.

2026 yılı bütçesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı için 69 milyar 999 milyon 818 bin TL ödenek öngörülmüş; bu tutarın 4 milyar 527 milyon 67 bin TL'si "Turizmin Geliştirilmesi" programına ayrılmıştır. Buna rağmen bütçe dokümanlarında emeklilere, düşük gelirli hanelere ve gençlere yönelik hedeflenmiş bir iç turizm destek programı, seyahat çeki, sosyal tatil kampı veya benzeri

mekanizmalar açık ve sistematik bir başlık altında yer almamaktadır. Oysa Anayasa'nın sosyal devlet ilkesi ve dinleme hakkına yönelik hükümleri uyarınca devlet, yurttaşın yalnızca asgari geçimini değil, kültürel ve sosyal refahını da güvence altına almakla yükümlüdür. Emeklilerin, dar gelirli ailelerin ve gençlerin yılda en az 1 kez, ülke içinde güvenli ve erişilebilir tatil yapabilmesi hem toplumsal dayanışma duygusunu güçlendirecek hem de turizmin on iki aya ve 81 ile yayılması hedefine hizmet edecektir.

Bu kapsamda önerilen ödenek artışıyla emekli ve düşük gelirli hanelere yönelik gelir/hanebaşı kriterlerine dayalı iç turizm destek programlarının hayata geçirilmesi; üniversite öğrencilerini ve gençleri kapsayan indirimli ya da ücretsiz gençlik kampı, kültürel gezi ve konaklama desteklerinin sağlanması ve turizm sezonu dışında atıl kapasiteyi değerlendiren, yerel işletmeleri de içine alan sosyal turizm anlaşmalarının geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Böylece turizm geliri daha adil dağıtılacak, sezon dışı dönemlerde talep canlandırılacak, yalnızca döviz kazandıran turiste değil, ülkenin kendi yurttaşına da öncelik veren bir turizm politikası başlatılmış olacaktır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinde aşağıdaki değişikliğin gerekçesiyle birlikte kabul edilmesini arz ve teklif ederiz.

KURUM: KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

| PROGRAM | KURUMSAL | FİNANSMAN | EKONOMİK KOD | ARTIRILAN MİKTAR |
|---------|----------|-----------|--------------|------------------|
| 48      | 18.34    | 16        | 07.01        | 78.000.000 TL    |

Sadullah Kısacık  
Adana

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kısacık, buyurun lütfen.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Turizm bölgelerinde altyapı güvenliğini güçlendirmeye yönelik Turizm Geliştirme Programı için 78 milyon TL'lik ek bir ödenek ayrılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

YIL: 2026

ÖDENEK (A) CETVELİ

| PROGRAM | KURUMSAL | FİNANSMAN | EKONOMİK KOD | ARTIRILAN MİKTAR |
|---------|----------|-----------|--------------|------------------|
| 99      | 18.34    | 01        | 05.02        | 9.064.978.000 TL |

Erhan Usta  
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Konaklama vergisi, turizm faaliyetlerinden doğrudan gelir elde eden konaklama işletmelerinin misafirleri üzerinden tahsil edilen, amacı itibarıyla da turizmle bağlantılı kamusal hizmetlerin finansmanına katkı sunması gereken bir vergidir. Ancak mevcut uygulamada bu vergi, büyük ölçüde genel bütçe havuzuna katılmakta; turizm faaliyetlerinin tüm yükünü taşıyan iller ve ilçeler ortaya çıkan yoğunluğun altyapı, çevre, ulaşım ve güvenlik maliyetlerini kendi sınırlı kaynaklarıyla karşılamak zorunda bırakılmaktadır.

Oysa konaklama vergisinin doğduğu yer konaklamanın fiilen gerçekleştiği il ve ilçedir. Turizm sezonunda nüfusu birkaç kat artan destinasyonlarda su tüketimi, kanalizasyon ve arıtma yükü, katı atık miktarı, trafik sıkışıklığı, kıyı ve doğal alanlara yönelik baskı olağanüstü biçimde artmaktadır. Yerel yönetimler ve yerel idare birimleri bu artan maliyetleri karşılayabilmek için yeni altyapı yatırımlarına, daha fazla bakım-onarım faaliyetine ve denetim kapasitesine ihtiyaç duymaktadır. Buna karşın, konaklama vergisinden

elde edilen gelirin tamamına yakınının merkezde kalması, "vergiyi doğuran olayın gerçekleştiği yerde hizmetin finansmanı" ilkesini boşa düşürmekte, mali adaleti zedelemektedir.

Bu önergeyle, konaklama vergisi gelirlerinin yüzde 50'sinin vergiyi doğuran konaklamanın gerçekleştiği ilde kalmasını sağlayacak bir kaynak tahsisi amaçlanmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinde önerilen ödenek artışı, konaklama vergisi tahsilatının yarısına tekabül eden tutarın şeffaf ve nesnel kriterlere dayalı bir formülle ilgililere aktarılmasına imkân verecek bir "yerel turizm altyapı ve çevre fonu" oluşturulması için kullanılacaktır. Bu fon sayesinde turizm yoğunluğu yüksek illerde su, kanalizasyon, arıtma ve atık yönetimi yatırımları ile kıyı, doğal alan ve kültürel miras alanlarında çevre düzenlemesi, koruma ve bakım-onarım çalışmaları finanse edilebilecek; artan ziyaretçi trafiğine uyum sağlamak üzere toplu taşıma, yol, yaya yolu, otopark ve yönlendirme altyapısı güçlendirilebilecek; yerel halkın yaşam kalitesini korumaya dönük gürültü, kirlilik ve aşırı kalabalıklarla mücadeleyle yönelik düzenlemeler hayata geçirilebilecek ve turizm gelirinin adil paylaşımı amacıyla yerel esnafa ve üreticiye yönelen küçük ölçekli destek ve projeler desteklenebilecektir.

Turizmden elde edilen kaynağın bu faaliyetin doğrudan etkilediği sokaklara, mahallelere ve şehirlere geri dönmesi yerel aktörlerin turizme olan desteğini artıracak, sürdürülebilir turizm hedeflerine katkı sağlayacaktır.

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.**

Şimdi, Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesini oylarınıza sunuyorum:

(Kültür ve Turizm Bakanlığının 2026 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:**

(Kültür ve Turizm Bakanlığının 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının bütçesini okutuyorum:**

(Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:**

(Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının bütçesini okutuyorum:**

(Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:**

(Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Vakıflar Genel Müdürlüğünün bütçesini okutuyorum:**

(Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:**

(Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun bütçesini okutuyorum:**

(Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:**

(Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Atatürk Araştırma Merkezinin bütçesini okutuyorum:**

(Atatürk Araştırma Merkezinin 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:**

(Atatürk Araştırma Merkezinin 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Atatürk Kültür Merkezinin bütçesini okutuyorum:**

(Atatürk Kültür Merkezinin 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:**

(Atatürk Kültür Merkezinin 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Türk Dil Kurumunun bütçesini okutuyorum:**

(Türk Dil Kurumunun 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:**

(Türk Dil Kurumunun 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Türk Tarih Kurumunun bütçesini okutuyorum:**

(Türk Tarih Kurumunun 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:**

(Türk Tarih Kurumunun 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün bütçesini okutuyorum:**

(Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:**

(Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün bütçesini okutuyorum:**

(Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:**

(Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının bütçesini okutuyorum:**

(Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

**BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:**

(Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)  
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kapadokya Alan Başkanlığının bütçesini okutuyorum:  
(Kapadokya Alan Başkanlığının 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)  
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:  
(Kapadokya Alan Başkanlığının 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)  
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Uludağ Alan Başkanlığının bütçesini okutuyorum:  
(Uludağ Alan Başkanlığının 2026 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)  
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:  
(Uludağ Alan Başkanlığının 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)  
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun bütçesini okutuyorum:  
(Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2026 yılı bütçesi okundu)  
BAŞKAN MEHMET MUŞ - 2 adet önerge vardır; okutup işleme alacağım.  
İlk önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına  
Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU  
YIL: 2026  
ÖDENEK (A) CETVELİ

| PROGRAM | KURUMSAL | FİNANSMAN | EKONOMİK KOD | AZALTILAN MİKTAR |
|---------|----------|-----------|--------------|------------------|
| 98      | 87.2     | 03        | 01.02        | 20.000.000 TL    |

Erhan Usta  
Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçe...

Gerekçe:

Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) 6112 sayılı Kanun uyarınca Türkiye'deki görsel-işitsel yayınların genel ahlak, millî ve manevî değerler, ailenin ve çocukların korunması, şiddet, istismar ve benzeri hassas alanlarda kamu yararı doğrultusunda denetlenmesinden sorumludur. Ancak son yıllarda televizyon yayınlarında artan seviyede argo dil kullanımı, magazin ve "reality" formatlarında şiddet, mobbing, kadın ve çocuk istismarı çağrışımı içeren içerikler, kumar ve bahis normalleştirilmesi ile toplumun değerlerini örseleyen programlara rağmen Üst Kurulun bu yayınlara karşı etkin, caydırıcı ve tutarlı yaptırımlar uygulamadığı görülmektedir.

RTÜK üyelerinin üstlendikleri görevin ağırlığına ve aldıklarını ücretlere karşın, televizyon ekranlarında her gün tekrar eden ve kamuoyunda derin rahatsızlık yaratan bu ahlaki ve hukuki erozyona karşı yeterli refleks gösterilmemesi, Kurulun görevini hakkıyla yerine getirmediği yönündeki haklı eleştirileri güçlendirmektedir. Yayın ilkelerini açıkça ihlal eden programlara yönelik karar süreçlerinin şeffaf olmaması, benzer ihlaller karşısında farklı kanallara karşı farklı uygulamalara gidildiğine ilişkin algı ve toplumsal hassasiyetleri zedeleyen içeriklere karşı gecikmiş veya yetersiz yaptırımlar, RTÜK'ün liyakatli, tarafsız ve etkin bir denetim organı olma vasfını tartışmalı hâle getirmiştir.

Bu çerçevede, Üst Kurul üyelerinin aldıkları maaş ve diğer mali hakların fiilen ortaya konulan denetim ve düzenleme performansıyla bağdaşmadığı, kurumun bütçesinin toplum adına yürütmesi gereken görevleri karşılamaktan çok etkisiz ve işlevsiz bir yapıyı finanse ettiği yönündeki kamuoyu kanaati güçlenmiştir. Kurumun asli görev ve sorumluluklarını yerine getirmeden mevcut bütçe büyüklüğünü koruması, hem bütçe hakkına hem de kamu kaynaklarının etkin, ekonomik ve verimli kullanılması ilkesine aykırıdır.

Bu nedenlerle, RTÜK'ün yayın ahlakını, çocuk ve gençlerin korunmasını, toplumsal değerleri ve hukuk düzenini gözetten bir çizgiye çekilmesi, üyelerin sorumluluklarını layıkıyla yerine getirmeye sevk edilmesi ve kamu kaynaklarının atıl bir denetim mekanizmasına değil, gerçek anlamda kamu yararı üreten yapılara tahsisi amacıyla ilgili kurumun bütçesinde azalış öngörülmesi teklif edilmektedir. Bu azalış hem mali bir tasarruf tedbiri hem de görevini yerine getirmeyen bir kurumun ödüllendirilmemesi yönünde siyasi ve idari bir uyarı niteliği taşımaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına  
Aşağıda gösterilen değişikliğin gerekçesiyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: RTÜK

| PROGRAM | KURUMSAL | FİNANSMAN | EKONOMİK KOD | MİKTAR        |
|---------|----------|-----------|--------------|---------------|
| 98      | 87.4     | 3         | 05.03        | 3.000.000.000 |

Kamuran Tanhan  
Mardin

Hakkı Saruhan Oluç  
Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanhan...  
KAMURAN TANHAN (Mardin) - Gerekçe...  
BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçe...  
Gerekçe:

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun (RTÜK) uzun süredir uyguladığı denetim mekanizması, demokratik toplum düzeninin gerektirdiği çoğulculuk, bağımsızlık ve ifade özgürlüğü ilkeleriyle çelişen biçimde siyasileşmiş bir yapı sergilemektedir. Bu durum ise medya kuruluşlarının özgürce faaliyet göstermesini, eleştirel gazeteciliğin varlığını ve kamunun doğru bilgiye erişim hakkını zayıflatmaktadır. Bu nedenle, bağımsız gazetecilik yapan medya kuruluşlarının korunması, çoğulculuğun güvence altına alınması ve yayıncılık alanında özgürlükçü bir iklimin yeniden tesis edilmesi amacıyla RTÜK'e bağlı olacak şekilde RTÜK üyelerinin, gazetecilik örgütleri ile ilgili meslek odalarının temsilcilerinden oluşan seçilmiş bir kurul tarafından yönetilen bir "basın özgürlüğü fonu"nın kurulması zorunlu hâle gelmiştir. Basın özgürlüğü fonu, bağımsız medya kuruluşlarının ekonomik baskılar nedeniyle zayıflamasını engellemek, gazetecilik faaliyetinin siyasal ve ekonomik müdahaleler karşısında sürdürülebilirliğini güvence altına almak ve Kürtçe ile diğer dillerde yayın yapan kanallar başta olmak üzere kültürel çeşitliliği koruyan yayıncılığın desteklenmesini sağlama işlevi görecektir.

Bu fonun kurulması, basın özgürlüğünün anayasal güvence altında olduğu Türkiye'de, demokratik toplum düzeninin zorunlu unsurlarından biri olan bağımsız ve çoğulcu medya yapısının desteklenmesi için hayati önem taşımaktadır. Fon, yalnızca medya kuruluşlarını değil, aynı zamanda toplumun haber alma özgürlüğünü, kültürel çoğulculuğunu ve kamusal tartışma zeminini güçlendirecek stratejik bir kamu yatırımı niteliğindedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

(Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2026 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2024 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, böylece gündemimizde yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Tüm katılımcılara teşekkür ediyorum.

Gündemimize göre 17 Kasım 2025 Pazartesi günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati:21.16